



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 2 Φεβρουαρίου 2020 • Έτος 12^ο • Αρ. φύλλου 594

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΑΚΕΛ

Ο παραγοντισμός η παιδική ασθένεια της Αριστεράς

Τον Ιούνιο του 2020 το ΑΚΕΛ οδεύει στο 23ο συνέδριο όπου φιλοδοξεί να αφήσει πίσω τις πηλές της περασμένης πενταετίας και να ανακτήσει την δυναμική αλλοτινών χρόνων. Στο έγγραφο θέσεων που έχει ετοιμάσει, κάνει παραδοχές λανθασμένων χειρισμών, διαπιστώσεις που οδήγησαν το κόμμα στην απώλεια ποσοστών, ενώ θέτει θέμα παραγοντισμού που θεωρείται ένα από τα κύρια προβλήματα. Σε αυτό το πλαίσιο μπαίνουν κώδικες συμπεριφοράς και ποινές. **Σελ. 8**

ΥΦ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ισχυροί οι δεσμοί Κύπρου-Ελλάδας

Την αναβάθμιση της γεωστρατηγικής θέσης της Κύπρου και της Ελλάδας από τις τριμερείς συνεργασίες αναδεικνύει ο υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας. Ο αρμόδιος για θέματα απόδημου Ελληνισμού Κώστας Βλάσης χαρακτηρίζει θεσμική τομή για το πολιτικό σύστημα της Ελλάδας την ψήφο στους ομογενείς, τονίζοντας τους ισχυρούς δεσμούς των δύο χωρών σε θέματα ομογένειας. **Σελ. 15**

ΦΙΟΝΑ ΓΟΥΛΚΙΝΣΟΝ

Μετατρέψετε σε δυνατή οικονομία

Τη θέση πως το λογιστικό επάγγελμα είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη ισχυρών οικονομιών, εκφράζει στην «Κ» η ICAEW President, Φιόνα Γουλκινσον. Τονίζει πως η Κύπρος μετατρέπεται σε μια δυνατή οικονομία, αφού ξεπέρασε τις δυσκολίες του 2013. Θεωρεί εξέχουσας σημασίας τη γυναικεία παρουσία στα Δ.Σ. των εταιρειών. **Οικονομική, σελ. 5**

ΛΙ ΜΠΟΛΙΝΤΖΕΡ

Ο ανεξάρτητος Τύπος εχέγγυο δημοκρατίας

Ο Λι Μπόλιντζερ πρόεδρος του Κολούμπια βρέθηκε στην Ελλάδα με σκοπό να εξετασθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός Παγκοσμίου Κέντρου Σπουδών στην Ελλάδα. Στη συνέντευξή του στην «Κ» σχολιάζει ζητήματα, όπως είναι το μίσος στον δημόσιο λόγο και η επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. **Σελ. 18**

Επιτάχυνση των μηχανισμών ασφάλειας

Έντιοιο σκεπτικισμό προκαλεί στη Λευκωσία η τουρκική επιθετικότητα από Κρήτη έως την κυπριακή ΑΟΖ

Ενώπιον σοβαρών αποφάσεων που αφορούν το πλάνο ασφάλειας σε ενδεχόμενη απρόβλεπτη αντίδραση της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή βρίσκεται η Λευκωσία. Το τεταμένο κλίμα, που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή, προβληματίζει την πολιτική ηγεσία,

η οποία παρασκηνιακά και αθόρυβα κινείται με γοργούς ρυθμούς για να καλύψει κενά στον τομέα της άμυνας. Οι κινήσεις που γίνονται μετά και τη νέα εισβολή της Τουρκίας στο τεμάχιο 8 κινούνται στη λογική του δόγματος των 15 ημερών, συντάκτς του οποίου

Παιχνίδια
της Άγκυρας με
το Ορούτς Ρέις

Σελ. 10

ήταν ο τέως αρχηγός της Εθνικής Φρουράς Στυλιανός Νάσης. Υπό το πρίσμα πως μια απρόβλεπτη κίνηση από πλευράς Τουρκίας θα είναι περιορισμένης διάρκειας, πολιτική και στρατιωτική ηγεσία επισπεύδουν την υλοποίηση των σχεδιασμών που έχουν

γίνει για τα εξοπλιστικά προγράμματα της Ε.Φ. Σύμφωνα με πηγές της «Κ», το τελευταίο διάστημα καταγράφεται έντονη πολιτική δραστηριότητα με κεντρικό παρονομαστή το Προεδρικό και την ενίσχυση των κονδυλίων για άμυνα και ασφάλεια. **Σελ. 4**

Good bye and good luck!



Ψηλά στα Ξυλοπόδαρα τους οι όμορφες Εγγλέζες γιορτάζουν την έξοδο της χώρας τους από την Ενωμένη Ευρώπη, 47 χρόνια μετά την ένταξή της. Ένα ιστορικό στοίχιμα στο οποίο θα κριθούν πολλά για το Ηνωμένο Βασίλειο και κυρίως πόσο πνιμένο θα παραμείνει. Η βόρεια διεύρυνση της ΕΟΚ το 1973 περιλάμβανε επίσης την Ιρλανδία και τη Δανία. **Σελ. 20-21**

Μορατόριουμ και τουρκικοί στόχοι

Τι σκέφτεται ο Χουλουσά Ακάρ

Πώς ο Ακάρ διαχειρίζεται τα πεδία άμυνας, και ενέργειας. Γιατί ανυπομονεί να ενταχθεί η Τουρκία σε ένα περιφερειακό ενεργειακό πλαίσιο στο οποίο διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο. Και πώς επιδιώκει να ανοίξει δρόμο με τους δικούς της όρους. Το μήνυμα με το μορατόριουμ έχει ουρά. **Σελ. 3**

Αρχίζει το παζάρι με τις κλινικές

Θολό το τοπίο και σκεπτικισμός από πλευράς μελών του ΠΑΣΙΝ

Στάση αναμονής τπρεί ο ΠΑΣΙΝ για τις διαπραγματεύσεις που θα ξεκινήσει ξεχωριστά ο ΟΑΥ με τις ιδιωτικές κλινικές για ένταξή τους στο ΓεΣΥ. Ο Οργανισμός βρίσκεται σε διαδικασία διαλόγου με 15 ιδιωτικά νοσηλευτήρια, μέλη ή όχι του ΠΑΣΙΝ. Ήδη την Παρασκευή έγινε συνάντηση με ένα νοσηλευτήριο. Πηγές από τον ΟΑΥ περι-

γράφουν ως θετικό το κλίμα που επικρατεί στις διαπραγματεύσεις. Θεωρούν, ωστόσο, πως είναι παρακινδυνευμένο να εκτιμηθεί αν το θετικό κλίμα θα μετουσιωθεί σε συμφωνία. Πληροφορίες αναφέρουν ότι επικρατεί σκεπτικισμός μεταξύ των μελών του ΠΑΣΙΝ και χαρακτηρίζουν θολό το τοπίο. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Λησμόνησαν τον Μονέ

Το 1943, στη δίνη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Γάλλος οραματιστής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης Ζαν Μονέ, από το Αλγέρι όπου βρισκόταν ως μέλος της εξόριστης ντε φάκτο γαλλικής κυβέρνησης, είχε διακηρύξει ότι: «Δεν πρόκειται να υπάρξει ειρήνη στην Ευρώπη, εάν τα κράτη ανασυσταθούν στη βάση της εθνικής κυριαρχίας. Οι ευρωπαϊκές χώρες είναι πολύ μικρές για να εγγυηθούν στους λαούς τους την αναγκαία ευημερία και κοινωνική ανάπτυξη. Τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να συγκροτηθούν στο πλαίσιο ομοσπονδίας». Το Ηνωμένο Βασίλειο που υπέφερε τα μέγιστα από εκείνο τον πόλεμο, το 1972 μπήκε στην ΕΟΚ ως ισχυρός εταίρος. Την Παρασκευή εγκατέλειψε την ΕΕ, λησμονώντας -οι brexiteers- την προειδοποίηση Μονέ και δοκιμάζοντας πλέον την τύχη του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ευρώπης και ημών. Ας ελπίσουμε ότι δε θα ξημερώσει ξανά ημέρα πολέμου στη Γηραιά Ήπειρο.

Αποστολή στην Ανταρκτική



Αποστολή στην Ανταρκτική για τη μελέτη του Παγετώνα Thwaites, που διόλου τυχαία ονομάστηκε «Παγετώνας της Ημέρας της Κρίσεως». Ο Παγετώνας Thwaites ήδη προκαλεί το 4% της παγκόσμιας αύξησης της στάθμης των υδάτων. Η «Διεθνής Συνεργασία για τον Παγετώνα Thwaites» είναι ένα αμερικανοβρετανικό πρόγραμμα, με τη συμμετοχή σαράντα ειδικών. **Σελ. 21**

Ο πλανήτης αμύνεται στον νέο κορωνοϊό

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει κηρύξει κατάσταση εκτάκτου υγειονομικής ανάγκης. Η εξάπλωσή του είναι ραγδαία σε πολλά κράτη, ανάμεσά τους Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο. **Σελ. 16**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»



ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Δράσεις «Πρωτοβουλία 1821-2021»

Δεκατέσσερα κορυφαία ιδρύματα της Ελλάδας συμφώνησαν για μία σειρά δράσεων με τον τίτλο «Πρωτοβουλία 1821-2021». Η συνομιλία του παρελθόντος με το παρόν μέσω της τέχνης είναι βασικός στόχος των δέκα εκθέσεων που θα πραγματοποιηθούν. **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Μέσα «Ορνίθες», έξω δακρυγόνα

Μετά την Επίδουρο και τη Νέα Υόρκη, η παραγωγή της Στένης και του Νίκου Καραθάνου ταξίδεψε στο Σαντιάγο της Χιλής. Το αριστοφανικό έργο άγγιξε αρκετές φορές τις πολιτικά ευαίσθητες χορδές του κοινού μιας χώρας που βρίσκεται σε κοινωνικό αναβρασμό. **Ζωή, σελ. 4**



ΧΟΡΟΣ

Παραστάσεις – περφόρμανς φλαμένκο

Η χορογράφος Φιλίππα Στυλιανούδη με το έργο της «Never Give up» φέρνει κοντά το φλαμένκο με τον σύγχρονο χορό σε δύο παραστάσεις στο Θέατρο Ριάλτο και το Δημοτικό Θέατρο Λατινών. Τα καθαρά έσοδα θα δοθούν στην Παιδοκαρδιολογική Κλινική του Μακάριου Νοσοκομείου. **Ζωή, σελ. 3**



DEFY
INVENTOR



Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ο Φουκουγιάμα και οι ηγέτες



Ροκ σταρ της πολιτικής επιστήμης διεθνώς, αποκάλεσε το βράδυ της Πέμπτης τον Αμερικανό καθηγητή στο Στάνφορντ Φράνσις Φουκουγιάμα, απευθύνοντας ερώτηση, η Ελίζαμπεθ Σπέχαρ, ειδική αντιπρόσωπος του γ.γ. του ΟΗΕ στην Κύπρο. Ήταν αλήθεια σπάνια ευκαιρία η πρόσκληση Φουκουγιάμα στην Κύπρο από τη Phoenix Leaders Ltd, καθώς ο διανοητής που το 1989 συντάραξε τον κόσμο με το βιβλίο του «Το τέλος της ιστορίας», εμφανίστηκε ενώπιόν μας έτοιμος να απαντήσει και στο ερώτημα κατά πόσον τελικά είχε ορθά προβλέψει όταν έγραφε ότι με την πτώση του σοσιαλισμού η αστική δημοκρατία είχε επικρατήσει πλήρως στον πλανήτη, ιδιαίτερα σήμερα που η Κίνα προελαύνει.

Μετά την εισήγησή του που είχε τίτλο, «From the fall of Berlin Wall and the USSR to the rise of Trump and Orban – how did we get here?», ο 68χρονος σήμερα Φουκουγιάμα απάντησε σε σειρά ερωτήσεων, μεταξύ των οποίων και για την Κύπρο, που εμένα με εξέπληξε. Ρωτήθηκε, πώς μπορούμε (εμείς εδώ στην Κύπρο) να επηρεάσουμε την αφήγηση της ιστορίας μας για να δώσουμε μια πιο ολιστική εικόνα και ουσιαστικά να διευκολύνουμε την ενοποίηση και τον πολιτισμό; Και είπε τα εξής: «Ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώνετε τη μήνιμη είναι βασικά ο τρόπος με τον οποίο διδάσκετε την ιστορία στα σχολεία σας. Το πρόβλημα είναι ότι όταν έχετε μια μοιρασμένη κοινωνία η αφήγηση δεν θα είναι η ίδια και στις δύο πλευρές της διαχωριστικής. Το πρόβλημα γίνεται κυκλικό: έχετε μια πολωμένη κοινωνία, επομένως δεν μπορείτε να συμφωνήσετε σε μια κοινή αφήγηση της ιστορίας, συνεπώς διατηρείτε την πόλωση. Αυτό δυστυχώς συνέβη και στις ΗΠΑ. Ο τρόπος που τα βιβλία ιστορίας γράφονται στην πολιτεία του Τέξας είναι πραγματικά διαφορετικούς από τον τρόπο των βιβλίων ιστορίας στην Καλιφόρνια. Έχουν διαφορετικούς ήρωες, δίνουν έμφαση σε διαφορετικά γεγονότα της ιστορίας και δυστυχώς γίνεται ένα είδος αυτοσυντηρούμενης ισορροπίας. Ο τρόπος για να απελευθερωθείς ως κοι-

νωνία είναι να έχεις τη σωστή ηγεσία. Συχνά στην αλλαγή βοηθά μία εξωτερική κρίση, όπως οικονομική κρίση, μια εισβολή, ένας πόλεμος... Γεγονότα που να κάνουν τους ανθρώπους να αντιληφθούν την ουσία των πραγμάτων και την ανάγκη ηγεσίας. Συχνά η κατάσταση χειροτερεύει αλλά εδώ είναι που υπεισέρχεται ο ρόλος της ηγεσίας. Κι εδώ εκείνο που κάνει ο ηγέτης είναι, να μη συμπεριφερθεί ευκαιριακά και να εκμεταλλευτεί τη διάσπαση, αλλά να αντιληφθεί την ποιότητα της ενότητας που θα κάνει και την κοινωνία πιο μεγάλη και πιο ανοικτή. Έγραψα στο βιβλίο μου το παράδειγμα του Νέλσον Μαντέλα. Τότε στη Νότιο Αφρική όλοι οι λευκοί ήταν φανατικοί οπαδοί του ράγκμπι, ενώ οι μαύροι του ποδοσφαίρου. Ο Μαντέλα πλήρωσε μεγάλο πολιτικό κόστος, όταν κάλεσε τους μαύρους να υποστηρίξουν την εθνική ομάδα ράγκμπι της Νοτίου Αφρικής. Αυτό όμως θεωρώ ότι είναι παράδειγμα ενός ηγέτη με όραμα. Παίρνει ρίσκο ώστε να αλλάξει τον τρόπο που οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται αυτές τις αφηγήσεις. Κι αυτό δεν το κάνεις με νόμους, καταστολή ή διά της βίας. Είναι κάτι που το πετυχαίνεις διά του παραδείγματος του ηγέτη. Δυστυχώς, δεν πιστεύω ότι σήμερα υπάρχουν τέτοιοι ηγέτες. Είναι πολύ πιο απλό να καλέσεις την κοινότητα σου να σε εκλέξει, υποσχόμενος ότι δεν θα διακινδυνεύσεις να αποξενώσεις τους υποστηρικτές σου. Κάτι τέτοιο φαντάζομαι ότι γίνεται εδώ;». Πιστεύω ότι ο καθηγητής κατέληξε με ερωτηματικό από αβρότητα, διότι η απάντησή του ήταν εξαιρετικά εύστοχη. Στην Κύπρο είχαμε κρίσεις τραυματικές, όπως πραξικόπημα, εισβολή, δύο σαρωτικές οικονομικές κρίσεις, το ΧΑΚ και το Κούρεμα. Ωστόσο, οι άνθρωποι δεν αντιλήφθηκαν την ανάγκη για έναν ηγέτη που να μη συμπεριφερθεί ευκαιριακά, έναν ηγέτη με όραμα, όπως ο Νέλσον Μαντέλα. Όμως ποια ήταν η διαφορά του Μαντέλα από τους δικούς μας ηγέτες; Ήταν ότι έμεινε 27 χρόνια στη φυλακή για τους αγώνες του κατά των φυλετικών διακρίσεων αν και... δεν πούλησε ούτε ένα διαβατήριο.

paraschos@kathimerini.com.cy

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

2.11.1940

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ: [...] Ο υπουργός των Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Σουκρής Σαράτσoglou [φωτ. δεξιά] [...] εδήλωσε: «Η συνάντησής μου με τον κ. Πρόεδρο της ελληνικής Κυβερνήσεως [Ι. Μεταξάς] υπήρξεν εγκαρδιωτάτη και διεπιστώθη κατ' αυτήν άπασά έτι πλήρης ταυτότης βλέψεων και σκοπιών των δύο χωρών. Εργαζόμεθα διά την ειρήνην και είμεθα βέβαιοι ότι αν κανείς δεν θέληση να διαταράξη την ασφάλειαν του οίκου μας, θα διατηρήσωμεν την γαλήνην και την τάξιν εις τον τομέα μας. Εις το Βελιγράδιον [Βαλκανική Διάσκεψη] θα προσπαθήσωμεν να εργασθώμεν επί της βάσεως η οποία αρχήθεν εχαραχθή διά τους λαούς μας, ουδέν άλλο ζητούντας ή να ζήσουν εν ειρήνην και ασφαλεία».



[...] Ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως εδήλωσε: «Εξητάσαμε μετά του κ. Σαράτσoglou, επί 2 1/2 ώρας, όλα τα ζητήματα τα ενδιαφέροντα την Ελλάδα και την Τουρκίαν. Εφ' όλων των ζητημάτων τούτων διεπιστώθη η πλέον απόλυτος ταυτότης αντιλήψεων».

ZAX. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Την 5ην απογευματινήν τής χθες εντός τροχιοδρομικού οχήματος της γραμμής Πατησίων απεβίωσεν αιφνιδίως ο ακαδημαϊκός, λόγιος, δημοσιογράφος και διευθυντής της Εθνικής Πινακοθήκης Ζαχαρίας Παπαντωνίου. Ο Παπαντωνίου [...] προσεβλήθη υπό συγκοπής της καρδιάς. [...] Ο νεκρός του αειμνήστου λογίου παρέμεινε χθες καθ' όλην την νύκτα εις τον Σταθμόν των Πρωτών Βοηθειών, όπου σήμερα την πρωίαν θα μεταβή ο γλύπτης κ. Δημητριάδης διά να λάβη εμμογιόν.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το... μάστερ του Οδυσσέα, η Ομόνοια του Άντρου και ο κορωνοϊός που ενώνει

Ποικίλες αναγνώσεις είχαν οι δύο εκθέσεις του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις για τα προεδρικά ταξίδια και την πολιτογράφηση του Σαουδάραβα επενδυτή. Εκείνο που συζητήθηκε ιδιαίτερα ήταν η απόφαση του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις να δημοσιοποιήσει δύο εκθέσεις ταυτόχρονα. Η κίνησή του οδήγησε κάποιους να μιλήσουν για «επικοινωνιακό μάστερ» από τον γενικό ελεγκτή. «Αποδεικνύεται σε μάλιστα της επικοινωνίας, θα έπρεπε να τον κάνουν καθηγητή σε πανεπιστήμια στη συγκεκριμένη θεματική», σχολίαζε την Παρασκευή πολύ γνωστός παράγοντας στην πρωτεύουσα.

Όπως ανέφερε: «Είναι φανερό πως είτε επειδή δεν ήθελε, δεν μπορούσε ή δεν το... άντεχε να εκδώσει έκθεση για τον Νίκαρο και την ενοικίαση Boeing με 60.000 χιλιάδες για να μεταβεί στη Νέα Υόρκη, σκαρφίστηκε τη δεύτερη έκθεση και τα βάζει ουσιαστικά με τον υπουργό Εσωτερικών». Και πρόσθεσε: «Πρόκειται για παραπέτασμα καπνού, αφού μιλά για την πολιτογράφηση του Σαουδάραβα το 2015 και προσπάθεια να βάλει στο κάδρο τον Χάσικο αλλά και εμμέσως τον Χάρη, επιβεβαιώνοντας ότι οι εμμονές του δεν μπορούν να κρυφτούν». Την Παρασκευή, μετά τη δημοσιοποίηση των δύο εκθέσεων σε κομματικό γραφείο κάποιο στέλεχος στοιχημάτιζε: «Έβγαλε τις δύο εκθέσεις την ίδια ημέρα, βάζοντας τον σταυρό του, προσευχόμενος να ασχοληθούν όλοι με τον Χάσικο αντί με τον Νίκαρο»... Κάτι που στην αρχή τουλάχιστον δεν έγινε και απ' όσα ακούω προκάλεσε μια κάποια θλίψη στον Τσακ...

Ούτε και αυτή η αντιπολίτευση δεν βρήκε πολλά να πει για τις εκθέσεις πέρα από το να θέσει το ερώτημα κατά πόσον ισχύει η χάρτα δεοντολογίας που υπέγραψαν τα μέλη του Υπουργικού να απορρίπτονται μεταξύ άλλων και δώρα αξίας άνω των 150 ευρώ... Υπήρξαν όμως και... χειρότερα. Κάποιοι σχολίασαν την χαμένη αξιοπιστία του γενικού ελεγκτή «που δεν παύει να επιδεικνύει και να επαναφέρει κάθε τρεις και λίγο τις εμμονές του», ενώ υπήρξαν και άτομα που τον επέκριναν ανοιχτά για επιλεκτικές έρευνες με σκοπό μόνο τον εντυπωσιασμό.

Άντε Οδυσσέα, με το καλό να ελέγξεις και την ΚΟΠ, για πρώτη φορά. Ή μήπως όχι; Πάντως η έκθεση για τα προεδρικά ταξίδια φαίνεται να είχε και ένα καλό. Ο Νίκαρος φαίνεται



«Τι εμμονή να με λένε εμμονικό».

για αποφασισμένος να προωθήσει τις διαδικασίες για αγορά ενός κυβερνητικού τζετ για να λυθούν τα προβλήματα με τα ταξίδια και να σταματήσουν οι αξιωματούχοι να τρέχουν με τα αεροπλάνα της γραμμής, ξεδεύοντας άσκοπα χρήμα και χρόνο. Όπως έλεγε παλαιότερα στέλεχος της αντιπολίτευσης, που βρίσκεται στην κυβέρνηση, «είναι θέμα αξιοπρέπειας για μια κυβέρνηση που βρίσκεται σε νησί να μη διαθέτει κυβερνητικό τζετ και να επιτρέψει να συνεχίζεται η φαρσοκωμωδία γύρω από αυτή την ιστορία. Θα μπορούσαν, αν τολμούσαν, να περικόψουν λίγα εκατομμύρια από άσκοπες σπατάλες και να είχαν λύσει το πρόβλημα προ πολλού».

Θεαματική ήταν η στήριξη του Άντρου Κυπριανού προς την Ομόνοια την εβδομάδα που μας πέρασε. Δεν θυμάμαι άλλον γ.γ. να στηρίζει τόσο θερμά τα συμφέροντα της Ομόνοιας και να έρχεται μάλιστα σε μετωπική αντιπαράθεση με άλλη ομάδα χωρίς να κρατά καν τα προσχήματα. Και δεν το έκανε μόνο σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, μιλώντας σε δημοσιογράφους, αλλά και σε συνάντηση με τον ίδιο τον Νίκαρο! Δεν είναι εκπληκτικό τη στιγμή που ο Άντρος αρνείται να μιλήσει με τον Νίκαρο για το Κυπρια-

κό και την εσωτερική κατάσταση να τον επισκέπτεται για να του μιλήσει για την Ομόνοια; Αχ Στέφανε, τελικά ο Άντρος είναι πολύ σκληρός για να φαγωθεί!

Οι τραγικές συνέπειες της επιδημίας του κορωνοϊού φαίνεται πως έχουν επιπτώσεις και στο Κυπριακό. Ο φόβος δεν φέρνει μόνο... κόλαση αλλά και επανασυνδέσεις! Οι παλιόφιλοι Νίκαρος και Μουσταφάς αποφάσισαν πως η επιδημία είναι μια καλή ευκαιρία να συναντηθούν και να καθορίσουν κοινή πολιτική για αντιμετώπιση του... ιού! Ως να είμαστε Ομοσπονδία ένα πράμα... Μπορεί για το Κυπριακό να μη βρίσκουν μια τέτοια να πουν αλλά για τον κορωνοϊό κάτι θα βρουν. Κάποιοι το είπαν και στήριξη του Νίκαρου προς τον Μουσταφά ενόψει προεκλογικού. Και πρόβλεψαν πως θα είναι μια «ιδιότυπη στήριξη» με συνέχεια. Διότι αν ο Μουσταφά αντικατασθεί με κάποιον από τους αντιπάλους του «ούτε για τον κορωνοϊό δεν θα μπορεί να συνεννοηθεί μαζί τους»...

ΚΟΥΙΖ: Ποιο σημαντικό στέλεχος ενός από τα τρία μεγάλα κόμματα δεν είναι και τόσο σίγουρο ότι θα συνεχίσει με το κόμμα του για τις επόμενες βουλευτικές;

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην συμφιλίωση. Ο Άντρος, λοιπόν, ανέβηκε στον λόφο να δει τον «κακό» Νίκαρο. Μίλησαν γ' αυτό που τους ενώνει: το ποδόσφαιρο.

2 Στην παρεξήγηση. Όχι δεν μίλησαν για ΑΥΤΟΝ που ΤΟΥΣ ενώνει, τον Κούμα.

3 Στην κοροϊδία. Σε μια κίνηση θάρρους και αποφασιστικότητας να πατάξει την κυπριακή παράγκα του στοιχήματος ο φαλακρός μάγος ΑΚΑ Γιώργος Κούμας επέβαλε τις εξοντωτικές ποινές στις ομάδες που δείχνουν οι κόκκινοι φάκελοι της ΟΥΕΦΑ: Αποκλεισμός από τις κρατικές χορηγίες!

4 Στην έμπνευση. Σου λέει ο φαλακρός μάγος, έτσι αποκλείω και τον Σάκη να τις ελέγξει τις ομάδες (που σιγά μην ασχοληθεί ο Σάκης με τέτοια μη σοβαρά ζητήματα). Από την άλλη αφού βγάζουν οι ομάδες πολλαπλάσια από τα σημμένα, δεν χρειάζονται και κρατική χορηγία. Εξόντωση σου λέω.

5 Στο σύστημα. Βέβαια, ο Σάκης δείχνοντας για ακόμη μία φορά πόσο αμερόληπτος χωρίς κόμπλεξ και εμμονές είναι, αποφάσισε πως για το ταξίδι αξίας 300.000 ευρώ του Healthy με Βο-



«Η φίλια κρατάει μονάχα μια μέρα. Κάθε μέρα πρέπει να της αλλάξεις βρακί». Μενέλαος Λουντέμης

eing στην Νέα Υόρκη, φταίνει... ο Χάρης και ο Χάσικος!

6 Στους θριάμβους. Αγαππεί κ. Αρχηγέ, στη θέση σου θα ήμουν περισσότερο μετρημένος και λιγότερο ομιλητικός. Βάλαμε υπό (προσωρινή) κράτηση το Αλεξούιν, είναι στα Κατεχόμενα ο Ζαβράντωνας, και θεωρούμε πως «καθαρίσαμε»; Το μόνο που σου θέλω είναι να μη μυρίσεις τα λύματα της Λεμεσού. Θα πάθεις εξάρτηση.

7 Στην αναγνωσιμότητα. Σύντροφε Μεχμέτ, σε ευχαριστώ που ανεβάζεις την αναγνωσιμότητα της στήλης

στην Άγκυρα. Λίγα εικοσιτετράωρα μετά την πρότασή μου της προηγούμενης Κυριακής για μορατόριουμ στις γεωτρήσεις ήρθε και το πρότεινες εσύ ο ίδιος. Αν κάνεις την πιο γενναιόδωρη πρόταση που σου πρότεινα θα δεχθούμε σίγουρα: Πάρτε τα αέρια και τα πετρέλαια και αφήστε μας ήσυχους. Με συμφωνία όμως γραπτή, όχι κουβέντες του... αέρα.

8 Στο καλό. Μπορεί το «θείο βρέφος» να είναι στο στόχαστρο διαφόρων, αλλά τη δουλειά του την έκανε με την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Κτύπησε απευθείας τηλεφωνο στον Βρετανό ΥΠΕΞ και τον έπεισε να τραβήξουν πίσω τις αλλαγές που

θα μας θύμιζαν το «Βρώμικο» 2004.

9 Στο αγύριστο κεφάλι. Οι Άγγλοι μεταξύ Brexit και Megxit σκέφθηκαν πως καλό θα ήταν να προκαλέσουν UNexit στην πράσινη γραμμή, βάζοντας νάρκες στο ψήφισμα του ΟΗΕ για ανανέωση. Υπολόγιζαν χωρίς το θείο βρέφος και τη γοντεία του όμως.

10 Στο καλό. Έφυγαν οι Βρετανοί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έφυγε και η Μέγκαν από το Παλάτι, στο καλό και να μας γράφετε τους είπαν από τις Βρυξέλλες. Με το καλό να τα μαζεύετε κι από τις βάσεις είναι και στη μικρούλα Κύπρο.

Τι στοχεύει η Τουρκία με το μορατόριουμ

Τι σκέφτεται για την Κύπρο ο υπ. Άμυνας Χουλουσί Ακάρ και πώς διαχειρίζεται τα πεδία άμυνας, διπλωματίας και ενέργειας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Χουλουσί Ακάρ είναι ο πρώην επιτεάρχης του τουρκικού στρατού, το αστέρι του οποίου λάμπει στην τουρκική πολιτική σκηνή από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος. Έχοντας καταφέρει να αντιμετωπίσει το αποτυχημένο πραξικόπημα και προχωρώντας στη γρήγορη αναδιοργάνωση του τουρκικού στρατού, ο κ. Ακάρ ανέλαβε τα νήια του τουρκικού Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και σήμερα διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο σε σημαντικά ζητήματα που απασχολούν την Τουρκία στα πεδία της άμυνας, της διπλωματίας και της ενέργειας.

Ο κ. Ακάρ, το τελευταίο διάστημα, συνηθίζει να στέλνει μηνύματα προς την Αθήνα και τη Λευκωσία για το επίμαχο ζήτημα της ΑΟΖ. Στις πρόσφατες δημόσιες τοποθετήσεις του για το συγκεκριμένο ζήτημα ξεχωρίζει ένα σημαντικό μοτίβο. Ο έμπειρος στρατηγός τονίζει ότι στο ενεργειακό ζήτημα η Τουρκία από τη μία στοχεύει στη συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές και από την άλλη δεν επιθυμεί να εκληφθεί το μήνυμα συνεργασίας και φιλίας που στέλνει ως σημάδι αδυναμίας. Γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο, η Τουρκία το τελευταίο διάστημα προχωρά στην επίδειξη ισχύος σε διάφορα μέτωπα.

Για τους προσεκτικούς Τούρκους αναλυτές, το προαναφερθέν μήνυμα του στρατηγού Ακάρ ρίχνει φως στο μεγάλο δίλημμα που αντιμετωπίζει η Τουρκία στο ενεργειακό ζήτημα. Η Άγκυρα από τη μία ανυπομονεί για να ενταχθεί σε περιφερειακά ενεργειακά πλαίσια συνεργασίας και από την άλλη διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτά τα πλαίσια

*Η Τουρκία από τη μία
στοχεύει στη συνεργασία
με όλες τις εμπλεκόμενες
πλευρές και από την άλ-
λη δεν επιθυμεί να εκλη-
φθεί το μήνυμα συνεργα-
σίας και φιλίας που στέλ-
νει ως σημάδι αδυναμίας.*

και επιδιώκει να ανοίξει τον δρόμο
για την περιφερειακή συνεργασία
με τους δικούς της όρους.

Πρόταση για μορατόριουμ

Με το νέο, μεγάλο ενεργειακό δόγμα της Άγκυρας σχετίζεται το νέο ανακαινωθέν του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών για το ζήτημα της ΑΟΖ, το οποίο δόθηκε στη δημοσίευσή στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, στον απόηχο της σύμφιξης των σχέσεων και συνεργασίας των Κύπρου με την Ιταλία, στον ενεργειακό τομέα. «Η εξασφάλιση των δικαιωμάτων (των Τουρκοκυπρίων στο πεδίο της ενέργειας) είναι δυνατή είτε με απόλυτη παύση όλων των δραστηριοτήτων off-shore στον νότο του νησιού μέχρι την επίλυση του Κυπριακού, είτε με τη συνεργασία των Ελληνοκυπρίων με τους Τουρκοκύπριους στο πλαίσιο της πρότασης της 13ης Ιουλίου 2019», προειδοποίησε η Άγκυρα την προηγούμενη εβδομάδα. Για έμπειρους δημοσιογράφους σε ενεργειακά θέματα και Κυπριακό, όπως τον Τ/κ δημοσιογράφο Ουλås Μπαρίς, το νέο μήνυμα της Τουρκίας είναι στην πραγματικότητα ένα κάλεσμα προς την ε/κ πλεονά για τον από κοινού άμεσο έλεγχο της έντασης στα ανοι-



Η Άγκυρα υπό τον Χουλούσι Ακάρ ανυπομονεί να ενταχθεί σε ένα περιφερειακό ενεργειακό πλαίσιο συνεργασίας στο οποίο, όμως, διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο και επιδιώκει να ανοίξει δρόμο για συνεργασία με τους δικούς της όρους.



Ο Τ/Κ δημοσιογράφος Ουλάς Μπαρίς εκτιμά ότι «το νέο μήνυμα της Τουρκίας είναι στην πραγματικότητα ένα κάλεσμα προς την ε/κ πλευρά για από κοινού άμεσο έλεγχο της έντασης στα ανοιχτά της Κύπρου.

χτά της Κύπρου. Μετά τη δημοσιοποίηση αυτού του μηνύματος, ο κ. Μπαρίς πιστεύει χαρακτηριστικά ότι «πλέον η μπάλα βρίσκεται στο γήπεδο της ε/κ πλευράς».

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης κίνησης, η τουρκική πλευρά επεξήγησε από τη δική της σκοπιά τους λόγους για τους οποίους θα υποχρεωθεί να προχωρήσει με ξεχωριστές ενέργειες στην κυπριακή ΑΟΖ σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί άμεση συμφωνία για μορατόριυμ. Πρώτος: δίχως άμεση συμφωνία στο ζήτημα της κυπριακής ΑΟΖ, η Τουρκία, με απώτερο στόχο την διεκδίκηση μεριδίου στον ενεργειακό χάρτη της Ανατολικής Μεσογείου, δεν έχει άλλη επιλογή παρά να συνεχίσει την πορεία της με μονομερείς ενέργειες. Δεύτερος: πριν

από την αλλαγή κλίματος στο Κυπριακό και στο ζήτημα της ΑΟΖ, την εξομάλυνση της όλης κατάστασης, η Άγκυρα δεν μπορεί να συνομίλησει απευθείας με τη Λευκωσία. Και αυτό διότι η Τουρκία θεωρεί ότι η Κυπριακή Δημοκρατία, από το 1963 μέχρι σήμερα, δεν εκπροσωπεί τα δικαιώματα των Τ/κ.

Time for brain storming

Ποια είναι, λοιπόν, η εικόνα που επικρατεί στο ζήτημα της ΑΟΖ, στα τέλη του Ιανουαρίου του 2020; Από τη σκοπιά της Τουρκίας υπάρχουν περιθώρια συσπένσσης για να θεωη άμεσα υπό έλεγχο η ένταση σε Ανατολική Μεσόγειο και Αιγαίο; Απαντώντας στα παραπάνω ερωτήματα στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, καλά ενημερωμένες πηγές

της «Κ» από την τουρκική πρωτεύουσα εστίασαν: Πρώτο, στα σχέδια και τη διάθεση των συνιστωσών του άξονα που στρέφεται το τελευταίο διάστημα κατά των τουρκικών συμφερόντων, και ο οποίος παρασέρνει, σύμφωνα πάντα με την άγνοηση της Άγκυρας, την Αθήνα και τη Λευκωσία πίσω από νέες περιπέτειες, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στις νέες εξελίξεις. Σε τι στοχεύουν παράγοντες όπως μερίδα της αμερικανικής ηγεσίας, η Γαλλία και η Αιγύπτος, οι οποίοι ανταγωνίζονται την Τουρκία σε Ιράκ, Συρία, Αν. Μεσόγειο;

Επιδιώκουν συμφωνία και συνεργασία ή στοχεύουν στην κορύφωση της έντασης με την ελπίδα ότι αργά ή γρήγορα θα στριμώξουν στην άκρη την τουρκική πλευρά; Δεύτερο, το ζήτημα της ΑΟΖ σχετίζεται άμεσα με τις εξελίξεις που ακολουθούν στο Κυπριακό κατά την επόμενη περίοδο και στο οποίο εστιάζει αναλυτικά σήμερα η «Κ». Παρά τη διακοπή του διαλόγου, τα αμφιλεγόμενα μηνύματα της Άγκυρας, την απομάκρυνση της τουρκικής πλευράς από τη δικιωνική, δικοινοτική μοσποσινδία, η τουρκική πλευρά γνωρίζει πολύ καλά ότι μετά τις «προεδρικές εκλογές», στο Κυπριακό θα αναδυθούν νέα δεδομένα, τα οποία θα παρασύρουν τις πλευρές σε νέο κύκλο συνομιλιών. «Τότε θα ανοίξουν οι πλευρές τα χαρτιά τους», επισημαίνουν οι πηγές μας, οι οποίες προσθέτουν: «Θα κληθούν να διαπραγματευτούμε το σημείο στο οποίο έχουμε φτάσει στο Κυπριακό. Υπάρχει προοπτική λύσης με βάση το υφιστάμενο μοντέλο ή θα συζητήσουμε εναλλακτικές προτάσεις για να βγούμε από το αδιέξοδο; Καιρός για brain storming γύρω από αυτά τα ζητήματα».

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

► Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική

- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
- Εφαρμοσμένη Πληροφορική
- Digital Business

► Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες

- Αρχιτεκτονική
- Εκτίμηση και Ανάπτυξη Ακινήτων
- Πολιτική Μηχανική

► Επιστήμες της Υγείας

- Ψυχολογία

► Νομικές Επιστήμες

- Νομική (LLB)

► Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές

- Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- Θεολογία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

► Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Επιχειρήσεων με εξειδίκευση στη Ναυτιλία
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Τραπεζικά, Επενδυτικά και Χρηματοοικονομικά
- Λογιστική & Χρηματοοικονομικά
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία
- Digital Marketing

► Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες

- Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Διοίκηση Αειφορίας
- Digital Video Production
- Αρχιτεκτονική Τοπίου
- Real Estate
- Ανθεκτικότητα των Κατασκευών σε Ακραίες Συνθήκες Φόρτισης

► Επιστήμες της Υγείας

- Συμβουλευτική Ψυχολογία
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία

► Νομικές Επιστήμες

- Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
- Οικονομικό Έγκλημα και Ποινική Δικαιοσύνη

► Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές

- Θεολογία
- Ιστορία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση

Γιατί στο Νεάπολις

- Διεθνώς αναγνωρισμένα πτυχία
- Καταξιωμένο ακαδημαϊκό προσωπικό
- Σύγχρονες ποιοτικές σπουδές
- Επαγγελματική πιστοποίηση
- Άρτιες εγκαταστάσεις
- Φοιτητική μέριμνα
- Πρόγραμμα Erasmus +
- Πρακτική άσκηση - Γραφείο διασύνδεσης με την αγορά εργασίας
- Φιλικό και ασφαλές περιβάλλον

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
Λεωφ. Δαναός 2, 8042 Πάφος, Κύπρος
Τ.: +357 26843331 / E: recruitment@nup.ac.cy

www.nup.ac.cy

Το δόγμα 15 ημερών της Εθνικής Φρουράς

Επισπεύδονται οι σχεδιασμοί ασφάλειας της Δημοκρατίας εν μέσω κλίματος έντασης της Τουρκίας στην περιοχή της Αν. Μεσογείου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η αλλαγή πλεύσης της κυβέρνησης στο κομμάτι ασφάλειας, τα τελευταία πέντε χρόνια, δεν μπορεί να θεωρηθεί άσχετη από το τεταμένο κλίμα που έχει δημιουργήσει η Τουρκία, όχι μόνο εντός της κυπριακής ΑΟΖ αλλά στην ευρύτερη περιοχή. Η εγκατάλειψη της λογικής που επικράτησε μετά τα δημοψηφίσματα για το σχέδιο Ανάν, όπου οι δαπάνες για την αμυντική θωράκιση περιορίστηκαν στις απολύτως αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες της Εθνικής Φρουράς, καταδεικνύει τον προβληματισμό που έχει προκαλέσει ο παράγοντας Τουρκία στην περιοχή. Προβληματισμός που έχει ενταθεί το τελευταίο διάστημα και όπως όλα δείχνουν επιταχύνει τους αρχικούς σχεδιασμούς που είχαν γίνει για ξεπάγωμα των εξοπλιστικών προγραμμάτων της Εθνικής Φρουράς. Αντίληψη, η οποία βρίσκει πρόσφορο έδαφος σε Λευκωσία και Αθήνα.

Παρά την απουσία του πάλαι ποτέ Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, οι δυο χώρες προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις μιας ευαίσθητης περιοχής, έχουν καλύψει τα όποια κενά υπήρχαν με το Διακυβερνητικό Συμβούλιο Άμυνας, το οποίο συνέρχεται δυο φορές ετησίως. Με κοινή συνισταμένη την αποτροπή αλλά και αντιμετώπιση αιφνιδιαστικών καταστάσεων, οι πολιτικές και στρατιωτικές ηγεσίες φαίνεται να έχουν βάλει επί τάπητος συγκεκριμένο πλάνο δράσης και αντίδρασης, που για την περίπτωση της Κύπρου αναδεικνύει την ανάγκη τα όσα έχουν σχεδιαστεί για την άμυνα και ασφάλεια, σε βάθος πενταετίας, να επισπευσθούν. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το τελευταίο διάστημα καταγράφεται έντονη δραστηριότητα, σε πολιτικό επίπεδο, με αντικείμενο το κομμάτι της ασφάλειας και θωράκισης, αλλά και ενίσχυση του διπλωματικού βραχίονα των προσπαθειών που καταβάλλονται για εκτόνωση της κρίσης. Το βάρος των αποφάσεων που λαμβάνονται, ρίχνεται στην ενίσχυση της Εθνικής Φρουράς και στη λογική αντιμε-



Ένα σημαντικό κομμάτι των προγραμματισμών στο θέμα της άμυνας αφορά τα κονδύλια για τους εξοπλισμούς. Εκτός από αυτά τα οποία έχουν εγκριθεί και παραχωρηθεί στο ΥΠΑΜ, γίνεται λόγος και για επιπρόσθετα τα οποία θα καλύψουν τους σχεδιασμούς που γίνονται ένεκα των τουρκικών προσκλήσεων.

τώπισης ανεπιθύμητων καταστάσεων, διάρκειας ολίγων ημερών.

Το δόγμα Νάσν

Σε στρατιωτικό επίπεδο, ο άξονας ΓΕΕΦ – ΓΕΕΘΑ παραμένει ισχυρός, παρά τις όποιες παρασκηνιακές αψιμαχίες σε πολιτικό επίπεδο. Τα επιτελεία των δυο χωρών, φαίνεται να έχουν κοινούς προσανατολισμούς και αγαστή συνεργασία, σε όλα τα επίπεδα καθημερινής δράσης από το Αιγαίο έως την Ανατολική Μεσόγειο. Στο πνεύμα αυτό, λένε στρατιωτικές πηγές με γνώση, έχουν εκπονηθεί τα σχέδια αλλά και οι όποιες ανάγκες προκύπτουν. Στη Λευκωσία μετά και την τελευταία ενέργεια της Τουρκίας, να εισβάλει στο τεμάχιο 8 οι ρυθμοί, σε πολιτικό επίπεδο, έχουν αυξηθεί. Οι σχεδιασμοί που γίνονται στηρίζονται στη λογική αντιμετώπισης μια έκτακτης και περιορισμένης, σε διάρκεια, κατάστασης. Όπως υποστηρίζεται από στρατιωτικές πηγές, αυτό στο οποίο δίδεται ιδιαίτερη προσοχή από τους επιτελείς, είναι η αντίδραση της Τουρκίας στην πιθανότητα ενός ανεξέλεγκτου επεισοδίου εντός Ελληνικών υδάτων, δυτικά Κύπρου. Επί του προκειμένου, από την εποχή που αρχηγός της Εθνικής Φρουράς

Η προσοχή των στρατιωτικών επιτελείων στρέφεται στην από αέρος ενίσχυση της ομπρέλας ασφάλειας της Κύπρου με την κάλυψη των όποιων αναγκών υπάρχουν. Σκέψεις υπάρχουν για ενίσχυση της Ε.Φ. με γαλλικά πτητικά μέσα.

ήταν ο Στυλιανός Νάσνς, εκπονήθηκαν σχέδια αποφυγής και αντιμετώπισης ενός ενδεχόμενου αντιπερισπασμού, προς την πλευρά της Κύπρου. Τα σχέδια που εκπονήθηκαν την περίοδο εκείνη προβλέπουν την αποτελεσματική αντίδραση για ένα χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των 15 ημερών.

Τα κονδύλια

Στη λογική της αποτροπής αλλά και της πάγιας πολιτικής Λευκωσίας και Αθηνών για ενίσχυση των διπλωματικών προσπάθειών με κάθε μέσο και τρόπο, κτίζεται τα τελευταία

χρόνια το σύστημα προστασίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στο κομμάτι συνεργασίας με την Ελλάδα, σημαντικό στοιχείο θεωρούνται οι αποφάσεις στις οποίες κατέληξε το Διακυβερνητικό Συμβούλιο Άμυνας, το οποίο συνήλθε την περασμένη Τρίτη στην Αθήνα. Πέρα από τις κατευθυντήριες γραμμές συνεργασίας στην άμυνα και ασφάλεια, οι ΥΠΑΜ των δυο χωρών φαίνεται να ασχολήθηκαν επισταμένα για ενδεχόμενες επιπτώσεις από τη συνεχιζόμενη επιθετική και προκλητική συμπεριφορά της Τουρκίας, νότια της Κρήτης και την κυπριακή ΑΟΖ.

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ο υπουργός Άμυνας Σάββας Αγγελίδης ενημέρωσε άμα τη επιστροφή του, για τα όσα διημιέφθισαν στο Ελληνικό Πεντάγωνο. Ιδιαίτερη αξία έχει και η προσοχή που επιδεικνύεται, την περίοδο αυτή για μια αστάθμητη κίνηση από πλευράς Τουρκίας. Πριν τη σύγκληση του Διακυβερνητικού Συμβουλίου Άμυνας, όλα τα σχετικά θέματα που αφορούν την άμυνα και ασφάλεια, τέθηκαν επί τάπητος σε κλειστή σύσκεψη που κρατήθηκε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ένα από τα βασικά θέματα ήταν τα κονδύλια για τα εξοπλιστικά προγράμ-

ματα της Εθνικής Φρουράς. Πηγές με γνώση των αναγκών της Εθνικής Φρουράς, θεωρούν πως εκτός από τα κονδύλια τα οποία έχουν εγκριθεί από τη Βουλή, γίνεται προσπάθεια να εξευρεθούν και πρόσθετοι οικονομικοί πόροι. Θέμα το οποίο λένε οι ίδιες πληροφορίες έχει μεταφερθεί στο Προεδρικό.

Τα μέσα

Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται σε στοχευμένες επιλογές εξοπλιστικών μέσων, προκειμένου να είναι σε θέση να υποστηρίξουν το «δόγμα των 15 ημερών». Προς αυτή την κατεύθυνση, όπως υποστηρίζουν πηγές με γνώση, έχουν γίνει σημαντικά βήματα προκειμένου να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο το κομμάτι ασφάλειας από αέρος. Πέρα από την ανταεροπορική ομπρέλα της Εθνικής Φρουράς που θεωρείται ότι καλύπτει τις σημερινές ανάγκες, προβληματισμός φαίνεται να υπάρχει στο κομμάτι των πτητικών μέσων της Εθνικής Φρουράς. Εδώ γίνεται λόγος για κάλυψη των όποιων κενών υπάρχουν μέσω της συνεργασίας Κύπρου-Γαλλίας. Στρατιωτικές πηγές δεν αποκλείουν την πιθανότητα αγοράς επιθετικών ελικопτήρων γαλλικής κατασκευής και προέλευσης, προκειμένου να κλείσει η τρύπα με τα προβληματικά και πολυδάπανα ρωσικά MI-35. Στο θέμα της αεράμυνας, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα τα οποία σε περιόδους κρίσεων, στην περιοχή της Μέσης Ανατολής, έχουν αξιοληφθεί με επιτυχία από συμμάχους της Κύπρου.

Μια τέτοια περίπτωση ήταν η πρώτη κρίση στην Συρία. Σημαντική για την από αέρος προστασία της Κύπρου θεωρείται η συντήρηση και αναβάθμιση των γαλλικού συστήματος πυραύλων Exocet, καθώς και η αγορά τεσσάρων μη επανδρωμένων αεροσκαφών (Drones) από το Ισραήλ, μέσα τα οποία έχουν τεθεί σε επιχειρησιακή δραστηριότητα. Η Λευκωσία εμφανίζεται θετική στην προοπτική να στραφεί στην αμερικανική στρατιωτική αγορά, μετά και την άρση του εμπάργκο πώλησης στρατιωτικού υλικού, από τις ΗΠΑ.

Το «Γιαβούζ» δεν ακυρώνει τις γεωτρήσεις ENI-TOTAL σε 8

Στο ενεργειακό μέτωπο, η άφιξη του γεωτρήσανου που έχει μισθώσει η κοινοπραξία ENI-TOTAL, ουσιαστικά θα επισφραγίσει τα όσα φαίνεται να έχουν διαμηνύσει στη Λευκωσία οι δυο εταιρείες, αναφορικά με την αποφασιστικότητά τους να υλοποιήσουν το πρόγραμμα εργασιών, ανεξάρτητα από τις κινήσεις της Τουρκίας. Το γεωτρήπανο, η μίσθωση του οποίου έκλεισε από τον περασμένο Οκτώβριο, αναμενόταν στα κυπριακά ύδατα εντός Ιανουαρίου. Ωστόσο, αν μπορεί να γίνει λόγος για μικρή χρονική παρέκκλιση από τους προγραμματισμούς, αυτή φαίνεται να αποδίδεται σε αστάθμητους παράγοντες που σχετίζονται με προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια εργασιών του γεωτρήπανου, εντός της αιγυπτιακής ΑΟΖ. Κατά προσέγγιση, το τριπλάνι Tungsten Explorer της Vantage Drilling Company αναμένεται να μετακινηθεί στο τεμάχιο 6 και το γεωτρητικό στόχο «Κρόνος», μέσα στον Απρίλιο εφόσον ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες εργασίες του, εντός της ΑΟΖ του Λιβάνου, προορισμό μετά την Αίγυπτο. Σε πολιτικό επίπεδο η Λευκωσία συνεχίζει να κρατά χαμηλούς τόνους στο εσωτερικό, αναφορικά με τα όσα τεκνίζονται εντός της ΑΟΖ, επιμένοντας πως οι προγραμματισμένες εργασίες θα πραγματοποιηθούν κανονικά. Κυβερνητικές πηγές υποστηρίζουν πως η γαλλοιταλική κοινοπραξία του τεμαχίου 8, όπου σήμερα βρίσκεται το «Γιαβούζ», θα πραγματοποιήσει κανονικά τις εργασίες που έχει σχεδιάσει.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΥΡΙΓΟΥ

Καθαρό μάτι και ψυχραιμία

Ποια πόλη είναι πιο κοντά; Η Βηρυτός ή το Λονδίνο; Εάν θεωρούμε ότι η απάντηση είναι προφανής, as αναρωτηθούμε πόσοι Έλληνες έχουν ταξιδέψει στη Βηρυτό που απέχει αεροπορικά λιγότερο από δυο ώρες από την Αθήνα, εν συγκρίσει με το Λονδίνο που απαιτείται διπλάσιος χρόνος. Το κρίσιμο δεν είναι η γεωγραφική γειτνίαση αλλά οι «κυρίαρχες γεωπολιτικές αναπαραστάσεις των Ελλήνων», όπως επισημαίνει ο Πρεβελάκης. Εδώ και πολλά χρόνια έχουμε στραφεί μακριά από την γεωγραφική περιοχή μας. Ψυχολογικά και διανοητικά είμαστε πολύ πιο κοντά στη δυτική Ευρώπη εν σχέσει προς τα Βαλκάνια ή πολύ περισσότερο τη βόρεια Αφρική. Οι πρωτοβουλίες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής κατά τις τελευταίες εβδομάδες δείχνουν ότι ανακαλύπτουμε εκ νέου τις χώρες του γεωγραφικού μας περιγύρου.

Η Τουρκία ήταν αυτή που μας προσέγγισε στην γεωγραφική πραγματικότητα. Μετά το 1956 η τουρκική αντίληψη ήταν να μην «περικυκλωθεί» στις θαλάσσιες περιοχές της από την Ελλάδα. Εξ ου και η αντίδραση στην ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Αυτό το δόγμα έχει αλλάξει. Μπορεί Ελλάδα και Κύπρος να παραμένουμε κάρφος στο μάτι της τουρκικής πολιτικής. Το ζητούμενο, όμως, για την Άγκυρα είναι πλέον η επικυριαρχία της από το ιρακινό Κουρδιστάν και τη Συρία, έως και τη Βόρειο Αφρική.

Τον Φεβρουάριο του 2018 ο εκπρόσωπος τύπου του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών είχε πανηγυρίσει: «Είμαστε η πέμπτη χώρα παγκοσμίως σε αριθμό πρεσβειών. Δεν είμαστε μία περιφερειακή αλλά μία παγκόσμια δύναμη». Εάν τα σκόλια περιορίζονταν στο διπλωματικό πεδίο, τα πράγματα θα ήσαν καλά. Η αντίληψη, όμως, περί παγκόσμιας

δυνάμεως συνδυάζονταν και με τις δηλώσεις Ερντογάν για μία Τουρκία που ασφυκτιά στα περιορισμένα σύνορα της Λωζάννης. Σταδιακά μετά το 2011 η Τουρκία ενεπλάκη σε ένα παιχνίδι για μεγάλους παίκτες. Με τη γενναία χρηματοδότηση του Κατάρ προσπαθεί να αποκτήσει επιρροή και να ελέγξει τις χώρες της περιοχής. Εκτός από την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων, βασικός βραχίονας του νέου τουρκικού δόγματος είναι η υπηρεσία πληροφοριών ΜΙΤ. Αξίζει να αναζητήσει κάποιος στο διαδίκτυο τις φωτογραφίες του νέου κτηρίου της. Εγκαινιάσθηκε στις αρχές του 2020. Πρέπει να είναι 3-4 φορές μεγαλύτερο από το κτήριο της Βουλής των Ελλήνων. Η ΜΙΤ ενισχύει τα ποικιλόφυμα κινήματα των μουσουλμανικών αδελφοτήτων. Η Τουρκία επέλεξε ένα περιφερειακό παιχνίδι υψηλότατου ρίσκου. Καμία μεγάλη δύναμη δεν ενθουσιάζεται βλέποντας έναν

νέο παίκτη να αμφισβητεί τις ισορροπίες. Το παράδειγμα της Λιβύης είναι χαρακτηριστικό. Ιταλία και Τουρκία υποστηρίζουν την κυβέρνηση της Τριπόλεως και τον Σαράτζ, αλλά η Ρώμη ενοχλείται από τις τουρκικές κινήσεις. Πολύ περισσότερο ενοχλείται η Γαλλία που θεωρεί προνομαϊκό της πεδίο τη βόρεια Αφρική. Ακόμη και η κατά τα άλλα ήσυχη Τυνησία εξέφρασε την αγκαλιά της για τις τουρκικές δραστηριότητες. Άλλα κράτη, όπως η Αίγυπτος, αισθάνονται καθημερινά τις αποσταθεροποιητικές συνέπειες της δράσεως της ΜΙΤ. Παράλληλα, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα βρίσκονται σταθερά απέναντι στην προσπάθεια Ερντογάν να κυριαρχήσει στο σουνιτικό ισλάμ. Από την Τυνησία και τη Βεγγάζη της Λιβύης μέχρι τον Περσικό Κόλπο διαμορφώνονται συμμαχίες με χαρακτηριστικό τους την αντίθεσή τους στην Τουρκία.

Επιπλέον είναι και η αντικειμενική αδυναμία της Τουρκίας να σπείρει το νέο της όραμα. Ξανάρχεται διαρκώς στο νου το σχόλιο αμερικανού διπλωμάτη για την τουρκική εξωτερική πολιτική: «φιλοδοξίες Rolls Royce αλλά μηχανή Rover». Μοναδικός αρωγός στα φιλόδοξα τουρκικά σχέδια φαίνεται να είναι η Ρωσία. Ο Πούτιν θα ήθελε πολύ να διευθετηθεί το λιβυκό ζήτημα μεταξύ Άγκυρας-Μόσχας. Ο λόγος είναι απλός. Σε αυτή τη σχέση η Μόσχα είναι ο ισχυρός παίκτης που ορίζει τους κανόνες του παιχνιδιού. Τα όρια φάνηκαν τις τελευταίες εβδομάδες στο Ιντλίμπ της Συρίας. Τα προελαύνοντα με τη βοήθεια της Ρωσίας συριακά στρατεύματα ταπεινώνουν καθημερινά τον τουρκικό στρατό που έχει φυλάκια στην περιοχή. Μέσα σε αυτή τη ρευστότητα καλούμαστε να κινηθούμε κι εμείς. Ανακαλύπτοντας τη γεωγραφική μας περιοχή, βρίσκουμε ξαφνικά

συμμάχους και ερείσματα. Ορθώς στρεφόμεστε στα κράτη που βρίσκονται γεωγραφικά κοντά μας και αντιμετωπίζουν κι εκείνα την τουρκική απειλή. Χρειάζεται όμως καθαρό μάτι για να εντοπίσουμε τις σωστές συμμαχίες και ψυχραιμία απέναντι σε έναν θορυβώδη και ανασφαλή Ερντογάν. Στην αγωνία του να φέρει κάποιο αποτέλεσμα, κάνει ακραίες κινήσεις. Τα μηνύματα με τις κόκκινες γραμμές μας πρέπει να είναι σαφή και πειστικά. Το ενδιαφέρον είναι ότι επιδιώκοντας να ακυρώσουμε το παράνομο μνημόνιο Τουρκίας-Λιβύης πέσαμε στην αχίλλειο πτέρνα του νέου δόγματος της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής: τη Λιβύη.

Ο κ. Άγγελος Συρίγος είναι νομικός, αναπληρωτής καθηγητής του Διεθνούς Δικαίου και της Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο και βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας στην Α΄ Αθηνών.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

Λύση
ONE
Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!
www.hellenicbank.com/one



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Στη φιλοσοφία του μέχρι πιο κάτω για το ψήφισμα

Προειδοποιητική βολή διεθνούς κοινότητας για να διαφανεί πραγματική βούληση

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν πριν από μέρες η Λευκωσία μελέτησε το προσχέδιο που ετοιμαζόταν να υιοθετηθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας για την ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, είχε προκληθεί ένας σχετικός πανικός τόσο στους διαδρόμους του Υπουργείου Εξωτερικών όσο και στον Λόφο του Προεδρικού. Όχι μόνο γιατί το κείμενο συμπεριλάμβανε παράγραφο που έκανε λόγο για απευθείας επαφές των δύο πλευρών χωρίς τον φόβο της αναγνώρισης, αλλά γιατί αυτό το κείμενο ερχόταν σε μία περίοδο που η Τουρκία κορύφωσε τις προκλήσεις της με την παρουσία του «Γαβούζ» στο τεμάχιο «8». Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο και για «να αποφευχθούν τα χειρότερα», όπως σημείωναν διπλωματικές πηγές, ξεκίνησε ένα οργιώδες παρασκήνιο διαβουλεύσεων και επαφών της Λευκωσίας, διπλωματικών κύκλων στη Νέα Υόρκη, με τα μόνιμα και τα μη μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η απάληψη τελικώς της προβληματικής –σύμφωνα με τη Λευκωσία– παραγράφου προκάλεσε σχετική ανακούφιση, με διπλωματικούς κύκλους, ωστόσο, να σημειώνουν πως η δαμόκλειος σπάθη εξακολουθεί να επικρέμαται πάνω από το κεφάλι μας, καθώς «ό,τι μπαίνει στο τραπέζι των συνομιλιών για το Κυπριακό –και το ψήφισμα αποτελεί πτυχή του– δεν εξαφανίζεται ως διά μαγείας».

Η «Κ» είχε αποκαλύψει την περασμένη εβδομάδα πως το αρχικό κείμενο του ψηφίσματος εμπεριείχε παράγραφο που έκανε λόγο για απευθείας επαφές σε όλους τους τομείς χωρίς να υπάρχει ο φόβος της αναγνώρισης. Όπως είχε σημειωθεί, κάτι τέτοιο συζητείτο και το 2004, μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν. Η ανησυχία των διπλωματικών κύκλων ήταν πως κάτι τέτοιο αποτελούσε σοβαρό πλήγμα στο ψήφισμα 541 και 550 που καταδικάζουν ρητώς το ψευδοκράτος και θεωρούν όλες του τις δομές παράνομες. Έδινε και την αίσθηση πως πλέον περνάμε σταδιακά από το παράνομο στο μη αναγνωρισμένο.

Ο ρόλος Μαυρογιάννη

Μέχρι και την περασμένη Κυριακή, στους διπλωματικούς διαδρόμους, συζητείτο έντονα ο ρόλος του πρέσβη μας στη Νέα Υόρκη και

διαπραγματευτή Ανδρέα Μαυρογιάννη στην όλη διαδικασία. Υπήρχε η έντονη δυσφορία κύκλων για τον ρόλο του ή καλύτερα για το γεγονός ότι δεν αντέδρασε νωρίτερα και πιο δυναμικά ούτως ώστε να αποφευχθεί κάτι τέτοιο επιρρίπτοντάς του στην ουσία ευθύνη. Υπήρξαν οι κύκλοι που υποστήριζαν πως ο κ. Μαυρογιάννης έχει αυξημένες υποχρεώσεις που ενδεχομένως να μην του επέτρεψαν να αποτρέψει νωρίτερα κάτι τέτοιο. Οι ίδιοι κύκλοι υποστήριζαν πως μετά το Κραν Μοντάνα κανείς δεν πιστεύει πως υπάρχει πραγματική βούληση για επίλυση του Κυπριακού και αυτό ακριβώς πληρώνει στην παρούσα φάση η Λευκωσία. Υπάρχουν και οι διπλωματικοί κύκλοι που σημείωναν πως ο κ. Μαυρογιάννης δεν βλέπει τόσο αρνητικά το θέμα των απευθείας επαφών, όσο διπλωματικοί κύκλοι στη Λευκωσία. Στα πηγαδάκια του Υπουργείου Εξωτερικών δεν έμειναν βε-

Κυβερνητικοί κύκλοι προσάπτουν την κύρια ευθύνη στη Βρετανία για το αρχικό ψήφισμα, όμως οι καλά γνωρίζοντες το διπλωματικό παρασκήνιο στρέφουν το βλέμμα προς τις ΗΠΑ.

βαίως ασχολίαστες οι ψυχρές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ πρέσβη και υπουργού Εξωτερικών και οι υποσμάδες που αναπόφευκτα δημιουργούνται και που ενδεχομένως να δυσχέραναν την κατάσταση. Αυτή τη φημολογία ενίσχυσε και η δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου Κυριάκου Κούσιου, ότι ο υπουργός Εξωτερικών, προσωπικά, έδωσε μάχη για να αλλάξει το ψήφισμα.

Οι λόγοι

Πέραν όμως των εσωτερικών διαμαχών και έριδων, το ερώτημα που εγείρετο ήταν για ποιον λόγο θα υιοθετείτο τέτοιο κακό –για την πλευρά μας– κείμενο σε μία εποχή που η Τουρκία αυξάνει τις παραβιάσεις της και δεδομένου ότι το Κυπριακό, μετά και το Βερολίνο, είχε μπει σε μία τροχιά που έδειχνε προοπτική. Το βάρος της ευθύνης



Την ώρα που οι τουρκικές προκλήσεις κορυφώνονταν στην κυπριακή ΑΟΖ, το τελευταίο πράγμα που περίμενε η κυβέρνηση ήταν ένα αρνητικό ψήφισμα.



Κύκλοι στη Λευκωσία έθεσαν ζήτημα για τον ρόλο του Α. Μαυρογιάννη, ο οποίος, όπως λέγεται, θεωρεί υπερβολικές τις αντιδράσεις για τις απευθείας επαφές.

είχε μετατεθεί τις προηγούμενες μέρες στη Βρετανία ως «pen holder» και στη συνέχεια στις ΗΠΑ. Κυβερνητικές πηγές εκτίμησαν πως την κύρια ευθύνη για την κατάσταση την είχε η Βρετανία, η οποία, όπως υποστηρίζουν, δεν βλέπει θετικά την κυβέρνηση. Υπάρχει η εκτίμηση πως αυτό αποτελούσε την προει-

δοποιητική βολή για να συμμορφωθεί η κυβέρνηση και να έχει υπόψη της ότι αν δεν κινηθεί προς την προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού η εν λόγω παράγραφος θα μας ακολουθεί στο επόμενο ψήφισμα. Διπλωματικοί κύκλοι, πάντως, εκτιμούν πως η κίνηση της Βρετανίας έγινε καθώς οι Βρετανοί δεν βλέπουν

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης είχε ζητήσει από τον Βρετανό ομόλογό του να μεσολαβήσει ούτως ώστε να αλλάξει το ψήφισμα, ενώ είχε επαφές με τον Ρώσο πρέσβη και την Αμερικανίδα πρέσβειρα.

αρνητικά τις απευθείας επαφές, θεωρώντας υπερβολικές τις αντιδράσεις της Λευκωσίας. Οι ίδιοι κύκλοι σημειώνουν πως οι Βρετανοί δεν θεωρούν πως κάτι τέτοιο συνεπάγεται με αναγνώριση, όμως ήθελαν να δείξουν και τη δυσφορία τους με το γεγονός ότι η Λευκωσία βολεύεται με την υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων χωρίς να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες. Όμως πέραν της Βρετανίας και οι ΗΠΑ έβλεπαν θετικά κάτι τέτοιο, πιέζοντας για μία τέτοια εξέλιξη, έστω κι αν το κύριο βάρος ευθύνης έπεσε στους Βρετανούς. Άλλωστε εδώ και καιρό οι Αμερικανοί δυσφορούν για τα χρήματα που ξοδεύονται για την ειρηνευτική δύναμη.

Επαφές με Λονδίνο

Σε αυτό το πλαίσιο, ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης

Κτύπησε δεύτερο κουδούνι

Από το κάδρο των διαβουλεύσεων δεν έμεινε εκτός και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Στην τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με την ειδική απεσταλμένη του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών Τζέιν Χολ Λουτ είχε διαμηνύσει πως η Λευκωσία είναι έτοιμη για διαπραγματεύσεις σε όσα έχουν συμφωνηθεί και είναι έτοιμος για άτυπη συνάντηση, αν χρειαστεί. Η αλήθεια είναι πως στο Προεδρικό εκτιμούν πως το αρχικό κείμενο ήταν και ένας μοχλός πίεσης, ούτως ώστε η Λευκωσία να δείξει πραγματική βούληση για την επίλυση του Κυπριακού. Όπως εκτιμούν, με αυτόν τον τρόπο η διεθνής κοινότητα ήθελε να στείλει το μήνυμα πως αν δεν κινηθούν τα πράγματα προς τη σωστή κατεύθυνση, τότε το θέμα της «αποδοχής» θα επανέλθει στο επόμενο ψήφισμα. Υπάρχουν και οι διπλωματικοί κύκλοι που θεωρούν πως το ψήφισμα αποτελεί την απόδειξη ότι η διεθνής κοινότητα θα ευνοήσει την Τουρκία. Και αυτό γιατί ενώ εντείνονται οι προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και η Άγκυρα πήγαινε σε τεμάχιο το οποίο ουδέποτε στο παρελθόν διεκδίκησε, ισχυριζόμενη ότι εξυπηρετεί τα συμφέροντα των Τ/κ, δεν υπάρχει οποιοδήποτε αναφορά γι' αυτό στο ψήφισμα. Ίσως, όπως λέγεται, να καλλιεργείται πλέον και η θεωρία ότι στο ενδεχόμενο που δεν λύνεται το Κυπριακό, οι απευθείας επαφές που δεν θεωρούνται αναγνώριση αλλά αποδοχή, ίσως να είναι μια λύση του προβλήματος.

επικοινωνήσε με τον Βρετανό ομόλογό του για να του ζητήσει να μεσολαβήσει για αλλαγές στο ψήφισμα και τον διαβεβαίωσε πως θα το διευθετήσει. Οι δύο άνδρες είχαν έρθει κοντά μετά την υπόθεση με την 19χρονη Βρετανίδα τουρίστρια τον προηγούμενο μήνα. Ρόλο στην απόφαση αλλαγής πλεύσης της Βρετανίας έπαιξε και το γεγονός ότι οι απευθείας επαφές θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από απορριπτικούς κύκλους στις τ/κ πλευρές στον προεκλογικό. Δεν ήθελαν, μάλιστα, να προκαλέσουν πλήγμα στην υποψηφιότητα του Μουσταφά Ακιντζι και στην προοπτική επίλυσης του Κυπριακού. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ήρθε σε επαφή με τον Ρώσο πρέσβη στην Κύπρο και την Αμερικανίδα πρέσβειρα για να διασφαλίσει τη διαμόρφωση του κειμένου. Σημειώνεται ότι το προηγούμενο διάστημα οι Ρώσοι παρουσίασταν ιδιαίτερα χλιαροί στο θέμα του ψηφίσματος. Όταν είχαν δεχτεί κρούση, έστειλαν ευσχήμους το μήνυμα πως η στάση τους δεν θα αλλάξει, αλλά πως έχουν δυσανεσποιηθεί με την ενίσχυση των σχέσεων Λευκωσίας-Ουάσινγκτον μέσω του νομοσχεδίου Ρούμπιο-Μενέντεζ. Θετικοί ήταν οι Γάλλοι και ιδιαίτερα η Κίνα λόγω της ευαισθησίας που έχει με την Ταϊβάν, με αποτέλεσμα το κείμενο να αλλάξει στις διαβουλεύσεις της περασμένης Δευτέρας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Σε ανανικά μονοπάτια το «Σχέδιο του Αιώνα»

Όταν οι ΗΠΑ ετοιμάζαν το σχέδιο Ανάν έστειλαν τον κ. Γουέστον στην Άγκυρα. Εκεί για να πειστεί η Τουρκία να δεχθεί την επιδιαιτησία του γ.γ. του ΟΗΕ ενσωματώθηκαν στο σχέδιο Ανάν μία σειρά από απαιτήσεις της Τουρκίας. Ήταν τα περίφημα 12 σημεία Ζιγιάλ. Αυτό κατέστησε το σχέδιο ετεροβαρές και υπέρ της Τουρκίας. Αποτέλεσμα ήταν η αποδοχή του από Τουρκία και Τ/κ και η απόρριψη του πανηγυρικά από τους Ε/κ. Όμως, αυτό δεν ενόχλησε ούτε ξάφνιασε τις ΗΠΑ. Το ζητούμενο για αυτές σε εκείνη τη χρονική περίοδο δεν ήταν η λύση του Κυπριακού. Προτεραιότητα είχε η έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. και η πρόσδεση της στη Δύση. Κάπως έτσι κινήθηκε και ο πρόεδρος Τράμπ κατά την προετοιμασία και την παρουσίαση του σχε-

δίου του αιώνα. Προτεραιότητα του ήταν η συνδιαμόρφωση μαζί με την κυβέρνηση Νετανιάχου ενός σχεδίου που να καλύπτει τις ισραηλινές απαιτήσεις, έτσι ώστε να γίνει αποδεχτό από το Ισραήλ. Δευτερευόντως έγιναν δεκτές και κάποιες υποδείξεις των σουνιτικών αραβικών κρατών του Κόλπου. Επί της ουσίας του το σχέδιο υιοθετεί τις ισραηλινές θέσεις σε μία σειρά καίριων ζητημάτων. Προνοεί την ενσωμάτωση στο Ισραήλ τόσο της κοιλιάδας του Ιορδάνη όσο και των εβραϊκών οικισμών της Δυτικής Όχθης. Σε αντάλλαγμα θα δοθούν κάποιες περιοχές στην έρημο του Νεγκέβ παρά τα σύνορα με την Αίγυπτο. Προβλέπει ακόμα την αποστρατικοποίηση του παλαιστινιακού κράτους και τον πλήρη έλεγχο των οδών επικοινωνίας ανάμεσα στους διάφορους παλαιστινιακούς θύλακες από το Ισραήλ. Επιπλέον

Ολα δείχνουν ότι η παρέλευση του χρόνου σε συνδυασμό με τα εβραϊκά τετελεσμένα επί του εδάφους, αλλά και τα νέα γεωπολιτικά δεδομένα, έχουν λειτουργήσει σε βάρος των Παλαιστινίων.

το παλαιστινιακό κράτος δεν θα έχει χωρικά ύδατα και ΑΟΖ, κανένα λιμάνι και αεροδρόμιο αλλά ούτε και σύνορα με την Ιορδανία. Οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες του 1948 δεν θα επιστρέψουν στο Ισραήλ, αλλά είτε θα παραμείνουν στις χώρες όπου ευρίσκονται είτε θα εγκατασταθούν στο Παλαιστινιακό κράτος. Η Ιερουσαλήμ θα είναι η

πρωτεύουσα του Ισραήλ που θα αναγνωριστεί ως εβραϊκό κράτος. Αντίστοιχα πρωτεύουσα των Παλαιστινίων θα γίνουν κάποια προάστια της ανατολικής Ιερουσαλήμ. Έτσι ενώ κατ' όνομα το Σχέδιο μιλάει για δύο κράτη επί της ουσίας το Παλαιστινιακό είναι ένα κράτος περιορισμένης κυριαρχίας. Τέλος, ακόμα και η υλοποίησή του προβλέπει μεταβατική περίοδο 4 χρόνων εντός της οποίας θα πρέπει να γίνει ο αποπλισμός της Γάζας πράγμα εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι ανέφικτο.

Το σχέδιο παρουσιάστηκε σε μία χρονική περίοδο όπου Νετανιάχου και Τράμπ αντιμετώπιζον νομικές και πολιτικές διαδικασίες που αμφισβητούν την εξουσία τους. Ταυτόχρονα, ευρίσκονται σε προεκλογική περίοδο. Η παρουσία του έγινε ενώπιον ανάλογου κοινού και αποσκοπούσε να βον-

θήσει και τους δύο άνδρες να ξεπεράσουν τα πολιτικά εμπόδια για την παραμονή και διατήρησή τους στην εξουσία. Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι τα αραβικά κράτη του Κόλπου και τα σουνιτικά βασίλεια απέφυγαν να καταδικάσουν το σχέδιο και στην ουσία κάλεσαν τους Παλαιστίνιους να το θεωρήσουν ως βάση για διαπραγματεύσεις. Η στάση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι για τις χώρες αυτές ο μείζων κίνδυνος για την ασφάλειά τους σήμερα είναι το Ιράν και όχι το Ισραήλ. Η προστασία από τις ΗΠΑ αλλά έμμεσα και από το Ισραήλ έναντι της ιρανικής απειλής είναι σημαντικότερη από την τύχη των Παλαιστινίων. Ως ήταν αναμενόμενο, όλες οι παλαιστινιακές οργανώσεις και η Παλαιστινιακή Αρχή απέρριψαν το σχέδιο. Ανάλογη στάση υιοθέτησαν το Ιράν, η Τουρκία και η Χεζμπολά. Τέλος,

να σημειώσουμε ότι τυχόν μονομερή ισραηλινά βήματα εφαρμογής τμημάτων του σχεδίου όπως η προσάρτηση της κοιλιάδας του Ιορδάνη και των εβραϊκών οικισμών θα προκαλέσουν σοβαρές αναταράξεις στην ευρύτερη Μέση Ανατολή. Όλα δείχνουν ότι η παρέλευση του χρόνου σε συνδυασμό με τα εβραϊκά τετελεσμένα επί του εδάφους, αλλά και τα νέα γεωπολιτικά δεδομένα, έχουν λειτουργήσει σε βάρος των Παλαιστινίων. Εκτιμάω πως τηρουμένων των αναλογιών είμαστε μπροστά σε παρόμοιες εξελίξεις στο Κυπριακό. Δεν είναι καθόλου τυχαία η επαναλαμβανόμενη προσπάθεια από ΗΠΑ και Βρετανία για δημιουργία των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την ομαλή αποχώρηση της UNFICYP.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Αποτρέπουμε τα χειρότερα, διολισθαίνουμε στα ψηφίσματα

Το 186 δίνει στην ΚΔ και μόνο δικαίωμα να συναινεί στην παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Ηνωμένα Έθνη - Ανάλυση του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Την εβδομάδα που ξεκινούσαν στο Σ.Α. οι διαβουλεύσεις των μελών του για το ψήφισμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτιέρρες, μιλώντας στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, παρομοίαζε τους τέσσερις μεγάλους κινδύνους που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα (πολέμους και διαμάχες, φτώχεια και ασθένειες, περιβάλλον, κυβερνοέγκλημα) με τους τέσσερις Ιππότες της Αποκαλύψεως και προσπαθούσε να ξυπνήσει τους παγκόσμιους ηγέτες για να τους αντιμετωπίσουν πριν μας καταστρέψουν.

Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ, που αναπτύχθηκε στην Κύπρο με το ψήφισμα 186/1964, είναι πλέον η παλαιότερη ειρηνευτική αποστολή του οργανισμού, προστατεύει την ειρήνη σε μία χώρα μέλος της Ε.Ε., προσφέρει σχεδόν ειδυλλιακές συνθήκες στους περίπου 860 κυανόκρανους και το λογαριασμό για τη μισή δαπάνη καλύπτουν η Κύπρος με την Ελλάδα.

Γκρίνιες, αιπλές, έως και εκβιασμοί για την παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ είχαν ακουστεί πολλές φορές και μάλιστα στη δεκαετία του '90 σημειώθηκε βέτο της Ρωσίας σε ένα από τα ψηφίσματα, για λόγους άσχετους με την Κύπρο. Μία πηγή των αντιδράσεων σχετίζεται με το ψήφισμα 186 του Σ.Α. το οποίο δίνει τη δυνατότητα στην Κυπριακή Δημοκρατία και μόνο να συναινεί στην παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Κι αυτό είναι μεγάλο αγκάθι και για την Τουρκία, αλλά και για αξιωματούχους του ΟΗΕ

και μη που θα ήθελαν να αφαιρέσουν από την Κύπρο αυτή την ασπίδα προστασίας.

Άλλη πηγή αντιδράσεων έχει σχέση με την κόπωση της διεθνούς κοινότητας και τις ανάγκες για ειρηνευτές σε άλλες περιοχές. Στη δεύτερη θητεία του Μπαν Κι Μουν άρχισαν οι πιέσεις από τις ΗΠΑ (λόγω των αντιδράσεων του ελεγχόμενου από τους ρεπουμπλικανούς Κογκρέσου) κι άλλες χώρες για αυστηρότερη αξιολόγηση των επιχειρήσεων, εξοικονόμηση πόρων και ουσιαστικό ξαναγράψιμο των κανόνων. Τότε ήταν που άρχισαν να εμφανίζονται αναφορές

Τον Ιούλιο του 2017 κατέρρευσε στο Κραν Μοντάνα η σοβαρότερη προσπάθεια του ΟΗΕ τα τελευταία 15 χρόνια για λύση. Κι αυτή η εξέλιξη κάθε άλλο παρά άσχετη είναι με τα όσα βιώνουμε στην διαδικασία υιοθέτησης των ψηφισμάτων.

στα ψηφίσματα, όπως στο 2338, του τύπου «χαιρετίζοντας την πρόθεση του γενικού γραμματέα να παρακολουθεί στενά όλες τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις, για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας...». Εκείνο, ωστόσο, που άλλαξε το σκηνικό, ήταν οι τέσσερις αρχές για τις ειρηνευτικές αποστολές που ανακοίνωσαν οι ΗΠΑ, μέσω της



Όταν ο γ.γ. του ΟΗΕ ως Ευαγγελιστής Ιωάννης προειδοποιεί τους παγκόσμιους ηγέτες, μιλώντας με δραματικούς τόνους για τους 4 Ιππότες της Αποκαλύψεως που φτάνουν, τα περιθώρια των παρεμβάσεων για τη Λευκωσία είναι μικρά. Κι όσο παραμένει το στάτους κβο και δεν υπάρχει διαπραγματευτική διαδικασία, τόσο οι προτάσεις για παρόμοιους μηχανισμούς και ΜΟΕ θα αποτελούν τη μοναδική διαδικασία, δείχνοντας πορεία ταίβανοποίησης.



Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ που αναπτύχθηκε στην Κύπρο με το ψήφισμα 186/1964 είναι πλέον η παλαιότερη ειρηνευτική αποστολή του οργανισμού, προστατεύει την ειρήνη σε μία χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

πρώην μονίμου αντιπροσώπου τους στον ΟΗΕ, Νίκι Χέλι, τον Απρίλιο του 2017 και τις οποίες έθεσαν αμέσως σε εφαρμογή σε όλες τις διαδικασίες ανανέωσης των εντολών των ειρηνευτικών αποστολών. Ήταν κυριολεκτικά ευαγγέλιο για την αμερικανίδα πρόεδρος και τα πρώτα δείγματα εμφανίστηκαν στο ψήφισμα 2338. Στις διαβουλεύσεις ο αναπληρωτής

Μ.Α. των ΗΠΑ, Τζόνθαν Κόεν, είπε πως δεν έχει γίνει για χρόνια στρατηγική αξιολόγηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και έτσι τον Ιούλιο του 2017 μπήκαν οι βάσεις για μια πορεία διολίσθησης στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Τον Ιούλιο του 2017 κατέρρευσε στο Κραν Μοντάνα η σοβαρότερη προσπάθεια του ΟΗΕ τα τελευταία 15 χρόνια για λύση. Κι αυτή η εξέ-



Η Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο προσφέρει σχεδόν ειδυλλιακές συνθήκες στους περίπου 860 κυανόκρανους που την απαρτίζουν και το λογαριασμό για τη μισή δαπάνη καλύπτουν η Κύπρος με την Ελλάδα.

λιξη κάθε άλλο παρά άσχετη είναι με τα όσα βιώνουμε στην διαδικασία υιοθέτησης των ψηφισμάτων της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Σ' αυτή την πορεία διολίσθησης κάθε φορά Αμερικανοί και Βρετανοί στο Σ.Α., απηχώντας στα όσα αναφέρει ο γ.γ. στις εκθέσεις του, ζητούν να προστεθούν νέα στοιχεία. Η Κύπρος με τη βοήθεια της Γαλλίας, Ρωσίας και Κίνας αντιστέκεται,

αλλά σιγά-σιγά, ενώ αποτρέπονται τα χειρότερα, υπάρχει διολίσθηση.

Κι επειδή το ευκολότερο είναι να δαιμονοποιούνται οι Βρετανοί πρώτα και στη συνέχεια οι Αμερικανοί, ναι, όντως και οι δύο προωθούν αυτά τα ζητήματα, ωστόσο αυτές είναι οι εισηγήσεις της αρμόδιας για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ και ειδικής αντιπροσώπου του γ.γ. Ελίζαμπεθ Σπέχαρ.

Στρατηγική αξιολόγηση και πολιτική βούληση και στις δύο πλευρές

Τον Δεκέμβριο του 2017 ο γ.γ. του ΟΗΕ υποβάλλει την έκθεσή του για στρατηγική αξιολόγηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, αποδεχόμενος τις εισηγήσεις της ομάδας που τη διεξήγαγε, με επικεφαλής τον Γερμανό Wolfgang Weisbrod-Weber, ο οποίος είχε ασχοληθεί και με την ειρηνευτική επιχείρηση στη Δυτική Σαχάρα. Το έργο της ομάδας έγινε στη βάση του ψηφίσματος 2369 που υιοθέτησε το Σ.Α. τον Ιούλιο του 2017 και επικεντρώθηκε σε συμπεράσματα και συστάσεις για τον τρόπο με τον οποίο η UNFICYP θα πρέπει να διαμορφωθεί για να εφαρμόσει την υπάρχουσα εντολή της. «Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα παραμείνει προς το παρόν μια επιχείρηση διατήρησης της ειρήνης, με βάση το πεζικό, αλλά με ενισχυμένο το τμήμα παρατήρησης και συνδέσμου (liaison)», ανέφερε ο γ.γ., σημειώνοντας ότι από τη στιγμή που οι εισηγήσεις της ομάδας αξιολόγησαν για τη βελτίωση της απο-

τελεσματικότητας εφαρμοστούν πλήρως, θα επιτρέψουν σε μετρήσιμες εξοικονομήσεις στον προϋπολογισμό της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Στην έκθεση υπάρχουν πολλά θέματα εσωτερικών ανακατατάξεων οι οποίες θα πρέπει να γίνουν στη δύναμη για να αυξηθούν η αποτελεσματικότητα της και να καταστούν διαθέσιμοι περισσότεροι αστυνομικοί της ΟΥΝΦΙΚΥΠ «για περιπολίες, ρόλο συνδέσμου και εμπλοκής στους Τομείς, με την αραίωση της στελέχωσης των κεντρικών γραφείων, διατηρώντας παράλληλα την παρούσα πολύτιμη αστυνομική εμπλοκή της UNFICYP στην Κοινή Αίθουσα Επικοινωνιών και στην Πύλα, καθώς και την επέκταση των υφιστάμενων δομών του στρατιωτικού παρατηρητή και των συνδέσμων και την παροχή τους με μεγαλύτερη εποπτεία και συνέχεια». Εδώ πρωτοεμφανίζεται και το θέμα των μηχανισμών για απευθείας συναντήσεις.

«Στις ανταλλαγές με τις αρχές, η ομάδα αναθεώρησε διαπίστωσε ότι η πολιτική βούληση για αυτή τη συνεργασία υπάρχει και στις δύο πλευρές, κάτι που εκτιμάται ιδιαίτερα. Μακροπρόθεσμα, ελπίζω ότι οι δύο πλευρές θα συναντηθούν απευθείας για να επιλύσουν ορισμένες από τις διαφορές τους. Ένα καλό παράδειγμα αυτού υπάρχει ήδη στο Κοινό Δωμάτιο Επικοινωνιών, το οποίο φέρνει μαζί αστυνομικούς και οι εμπειρογνώμονες από τις δύο πλευρές, υπό την αιγίδα της UNFICYP, για να εργαστούν σε ποινικά θέματα».

Στην αξιολόγηση τέθηκε πιο επιτακτικά το θέμα της οριοθέτησης της νεκρής ζώνης και της αποδοχής του μνημονίου (aide-memoire) του 1989 των Ηνωμένων Εθνών. Κάτι που έγινε σωληρά το 2018 και έγινε γνωστό μόνο από την επόμενη έκθεση του γ.γ.

Το Σ.Α. υιοθέτησε αμέσως τις

εισηγήσεις Γκουτιέρρες με το ψήφισμα 2398 τον Ιανουάριο του 2018 (μαζί με αναφορές για στρατιωτικά ΜΟΕ) κι από τις διαβουλεύσεις για το 2430 (τον Ιούλιο του 2018) ξεκινούν οι προσπάθειες για να περάσει στο λεκτικό των ψηφισμάτων αναφορά στους κοινούς μηχανισμούς. Μάλιστα στο ίδιο διάστημα γίνονται εντονότερες οι αναφορές στα ψηφίσματα για το σεβασμό της εξουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και τα επεισόδια στη νεκρή ζώνη, λόγω δραστηριοτήτων πολιτών. Στο 2453 (Ιανουάριος 2019) βλέπουμε στην 20ή παράγραφο του διατακτικού του ψηφίσματος να ζητείται από τον γ.γ. του ΟΗΕ να συμπεριλάβει στην επόμενη έκθεσή του αναφορές «για τις προσπάθειες προς τη δημιουργία μηχανισμών ελάφρυνσης των εντάσεων».

Στο 2483, του Ιουλίου 2019, διαβάζουμε στην 5η παράγραφο του διατακτικού το Σ.Α. να καλεί τις

πλευρές και τα σχετικά εμπλεκόμενα μέρη με την ΟΥΝΦΙΚΥΠ ως διευκολυντή μέσω του ρόλου της ως συνδέσμου, να εντείνουν τις προσπάθειές τους για δημιουργία μηχανισμού απευθείας επαφών σε στρατιωτικό επίπεδο και να συνεχίζουν να διερευνούν τρόπους για εγκαθίδρυση μηχανισμών και ενδυνάμωση υπαρχουσών πρωτοβουλιών...». Παράλληλα ζητείται για πρώτη φορά από τους ηγέτες να υποβάλλουν εκθέσεις προς τον γ.γ. για τις καλές υπηρεσίες. Τόσο τον Ιούλιο, όσο και στις πρόσφατες διαβουλεύσεις για το ψήφισμα 2506, οι προσπάθειες των ΗΠΑ και της Βρετανίας ήταν να περάσουν μηχανισμούς επί παντός επιστητού, μία έκθεση για καλές υπηρεσίες και ΟΥΝΦΙΚΥΠ και οι εκθέσεις των ηγετών να είναι επίσης εφ' όλης της ύλης. Χρειάστηκαν πολλές πολιτικές επαφές της Λευκωσίας (με αποκορύφωμα την επικοινωνία

Χριστοδουλίδη - Ράμμη) στην Κύπρο και στις πρωτεύουσες και έντονες διπλωματικές διαβουλεύσεις στη Νέα Υόρκη, για να αποτραπούν τα χειρότερα. Κάθε έξι μήνες το μαρτύριο του Σίςφου θα επαναλαμβάνεται, όσο δεν λύνεται η Κυπριακή, με το επόμενο ψήφισμα να είναι χειρότερο από το προηγούμενο κ.ο.κ.

Οι φίλοι της Κύπρου θα βοηθούν όσο μπορούν, αλλά όταν ο γ.γ. του ΟΗΕ ως Ευαγγελιστής Ιωάννης προειδοποιεί τους παγκόσμιους ηγέτες μιλώντας με δραματικούς τόνους για τους 4 Ιππότες της Αποκαλύψεως που φτάνουν, τα περιθώρια των παρεμβάσεων για τη Λευκωσία είναι μικρά. Κι όσο παραμένει το στάτους κβο και δεν υπάρχει διαπραγματευτική διαδικασία, τόσο οι προτάσεις για παρόμοιους μηχανισμούς και ΜΟΕ θα αποτελούν τη μοναδική διαδικασία, δείχνοντας πορεία ταίβανοποίησης.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΠΙΚΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟΚΡΙΑ

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΤΣΙΚΝΟΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΜΕ ΚΙΜΑΔΟΝΟΣΤΙΜΙΕΣ



- ✓ Παρακολουθούμε βήμα-βήμα τον **Χριστόφορο Πέσκια** να μας ετοιμάζει κυριακάτικο ρόστο, και τον **Λευτέρη Λαζάρου** που μας φτιάχνει κρασάτο γαλέο κατσαρόλας.
- ✓ Μαθαίνουμε τα πάντα για τα μανιτάρια και δοκιμάζουμε τα απίθανα γαλατένια γλυκά του **Στέλιου Παρλιάρου**.
- ✓ Ακόμη κωδικός σούπας: η **Αθηνά Λοιζίδου** μας μαγειρεύει τραχανά, αυγολέμονο, λουβάνα, ψαρόσουπα και η **Μαριλένα Ιωάννιδου** εντράδα με βοδινό και κραμπί.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πόλεως και Οικονομική Επιμερίδα

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Παραγοντισμός η παιδική ασθένεια του ΑΚΕΛ

Εισάγονται διοικητικά μέτρα και ποινές προκειμένου να περιοριστεί το φαινόμενο που φοβίζει το κόμμα της Αριστεράς

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Όταν το 2015, το ΑΚΕΛ οδηγείτο στο εκλογικό του συνέδριο, η ηγεσία είχε να διαχειριστεί την αποβολή του Νίκου Κατσουρίδη, τη φυλάκιση του Βενιζέλου Ζαννέτου για το ζήτημα της Δρομολαζιάς και την ευρύτερη κρίση που προκάλεσε στο κόμμα η διακυβέρνηση Χριστόφια. Κάποιοι τότε θεωρούσαν πως τα δύσκολα πέρασαν και πως η νέα πενταετία θα είναι πιο γενναϊόδωρη για το κόμμα και την ηγεσία. Χρειάστηκε να περάσει ένας χρόνος, να ανοίξει η κάλπη των βουλευτικών εκλογών για να διαφανεί πως τα δύσκολα θα ταλαιπωρούσαν λίγο περισσότερο την Αριστερά. Όμως για πόσο;

Σήμερα το ΑΚΕΛ επιδιώκει να μπει σε τροχιά ανάκαμψης και να ανακτήσει την δύναμη αλλοτινών χρόνων στις βουλευτικές εκλογές του 2021, ενώ κάποιοι προσβλέπουν σε πρωτιά. Το κατά πόσο αυτό θα καταστεί εφικτό χωρίς ανανέωση προσώπων ή αν αυτή τη φορά η ηγεσία θα δικαιωθεί – έστω και με καθυστέρηση – για τις πολιτικές της, είναι ένα ζήτημα που θα διαφανεί στην κάλπη. Αυτό που συζητείται είναι κατά πόσο, σε μία εποχή απαξίωσης των θεσμών και αυξημένης αποχής, το ΑΚΕΛ θα μιλήσει τη γλώσσα της κοινωνίας, όπως έχει διαμορφωθεί.

Στο πολυσέλιδο έγγραφο που έχει στην κατοχή της η «Κ», με ταξύ άλλων, γίνεται παραδοχή της μεγάλης απώλειας ψηφοφόρων στις βουλευτικές εκλογές του 2016, παραδοχή των δυσλειτουργιών των Νέων Δυνάμεων, αλλά και παραδοχή ύπαρξης του φαινομένου του παραγοντισμού. Συμπύκνωση του οποίου έχουν, όπως λέγεται, στελέχη και αξιωματούχοι του κόμματος και είναι ιδεολογικά ξένα με τις αρχές του κόμματος. Μένει να διαφανεί αν αυτές οι ορολογίες και οι περιορισμοί θα αφουγκραστούν και θα τύχουν αποδοχής από όσους έχουν μείνει εκτός κάλπης τα τελευταία χρόνια.

Το περασμένο Σάββατο, η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ καλείτο να εγκρίνει τις θέσεις με τις οποίες το κόμμα της Αριστεράς θα προχωρήσει στο 23ο συνέδριο. Όσο όμως στο πολυσέλιδο έγγραφο καταγράφονταν η ανάγκη το κόμμα να αφουγκραστεί την κοινωνία, που εξελίσσεται διαρκώς, αξιοποιώντας τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και την τεχνολογία, την ίδια ώρα έθετε ως ένα από τα σημαντικά ζητήματα των τελευταίων χρόνων την εμφάνιση και την ενίσχυση του φαινομένου του παραγοντισμού. Φαινόμενο που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με κώδικα συμπεριφοράς, με διοικητικά μέτρα και με ποινές.

Από το 2001

Στις θέσεις του κόμματος γίνεται η παραδοχή πως το φαινόμενο του παραγοντισμού έχει εμφανιστεί από τις βουλευτικές εκλογές του 2001. Σε αυτό έπαιξε ρόλο η εμφάνιση χαρακτηριστικών της «καπιταλιστικής» κοινωνίας, όπως ο ατομικισμός και η επιτυχία με οποιοδήποτε κόστος. Σημειώνεται, μάλιστα, πως οι «δημοκρατικές αλλαγές» και η «εμβάθυνση της εσωκομματικής δημοκρατίας» στο



Το 2015 ο Άντρος Κυπριανού είχε να χειριστεί ένα ντόμινο εξελίξεων που έθεταν το ΑΚΕΛ στην απομόνωση. Πέντε χρόνια αργότερα, κάποιοι στην Εζέκια Παπαϊωάννου υποστηρίζουν πως πλέον είναι η ώρα του κόμματος να ανακτήσει την πρωτιά.

Κώδικας συμπεριφοράς θα δημιουργηθεί και για τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, όπου οι υποψήφιοι θα πρέπει να προβάλλουν τις θέσεις και τις εκδηλώσεις του κόμματος και όχι τον εαυτό τους.

ΑΚΕΛ, φέρεται να έτυχαν εκμετάλλευσης και να ενίσχυσαν το φαινόμενο αυτό. Πάντως, το θέμα του παραγοντισμού, δεν είναι σίγουρα καινούργιο. Απασχόλησε όμως ιδιαίτερα το κόμμα στις ευρωεκλογές του 2019. Τότε, είχε τεθεί έντονα το θέμα του παραγοντισμού, με τον πρώην ευρωβουλευτή του ΑΚΕΛ Νεοκλή Συλικιώτη σε συνέντευξή του στην «Κ» να μιλάει για την εμφάνιση «διαττόνων αστέρων» που δυσφημίζουν την Αριστερά και να ξεκαθαρίζει πως ο παραγοντισμός δεν χωρά στο ΑΚΕΛ.

Ο κ. Συλικιώτης δεν το είπε τυχαία βεβαίως, καθώς εκείνη την περίοδο υπήρξαν στελέχη όπως ο νυν ευρωβουλευτής Γιώργος Γεωργίου που είχαν κατηγορηθεί από μέλη του κόμματος για παραγοντισμό. Στην περίπτωση του κ. Γεωργίου υπήρχαν καταγγελίες στην Επιτροπή Ελέγχου για προβολή μέσω των social media, ενώ καταγγελίες υπήρξαν και για προ-

ώθηση του από βουλευτές του κόμματος. Το ΑΚΕΛ έχει ήδη θεσπίσει κώδικα συμπεριφοράς για περιορισμό του φαινομένου του παραγοντισμού, ωστόσο, στις νέες θέσεις γίνεται εισήγηση για βελτίωση και εκσυγχρονισμό, καθώς αυτός δεν πρέπει να λειτουργεί ανασταλτικά ως προς την επαφή του κόμματος με τη βάση και ιδιαίτερα με τη μεγάλη μερίδα των αριστερών ψηφοφόρων που έχουν πλέον οδηγηθεί στην αποχή. Στον κώδικα συμπεριφοράς τίθεται θέμα διαβάθμισης των ποινών αυτών που παραγοντοποιούνται, από την απλή παρατήρηση, την ενημέρωση του κομματικού συνόλου, τη δημόσια παρατήρηση και στο ενδεχόμενο που κάποιος δεν συμμορφώνεται θα διαγράφεται από το ψηφοδέλτιο. Όπως αναφέρεται στις θέσεις του κόμματος, ενώ στο παρελθόν υπήρξαν αποδεδειγμένα διαπιστώσεις παραβίασης του κώδικα, η διαγραφή από το ψηφοδέλτιο δεν εφαρμόστηκε ποτέ.

Άλλο τα σώματα

Αυτό βεβαίως δεν προνοείται και για τα καθοδηγητικά σώματα. Όπως σημειώνεται το δικαίωμα των σωμάτων να υποστηρίζουν υποψηφίους που είναι εκφραστές πολιτικών που το κόμμα προωθεί μέσα από συλλογικές αποφάσεις, (όπως στην περίπτωση του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ), αλλά και η διασφάλιση ότι η ηγεσία του κόμματος θα έχει παρουσία στη Βουλή «είναι αυτονόητο και καταστατικό κατοχυρωμένο».

Κώδικας και στο facebook

Ο κώδικας αναμένεται να διευρυνθεί και στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, απαγορεύοντας στους υποψηφίους να τα χρησιμοποιούν για προσωπική προβολή, αλλά για καθαρή προβολή των θέσεων και των εκδηλώσεων του κόμματος. Συνολικά, οι υποψήφιοι προφανώς θα πρέπει να αποφεύγουν να αναρτούν προσωπικές τους φωτογραφίες, να προβάλλουν τη δική τους προσωπική δουλειά, αλλά θα μπορούν να προβάλλουν τις θέσεις του κόμματος ή και φωτογραφίες από εκδηλώσεις. Ανοικτό είναι αν θα μπορούν να έχουν σελίδα –πέραν του προσωπικού λογαριασμού– ή αν θα κορηνούν τις αναρτήσεις τους και τα video των τοποθετήσεών τους στα τηλεοπτικά πάνελ. Όσο όμως κι αν προσπαθεί να μπει μία τελεία στο φαινόμενο του παραγοντισμού, το ερώτημα είναι πώς θα μπορέσει το κόμμα να κατέβει στη βάση. Ήδη στο έγγραφο των θέσεων, υπάρχει η διαπίστωση πως οι Κομματικές Ομάδες Βάσεις (ΚΟΒ), οι οποίες αποτελούσαν ιστορικά το θεμέλιο του ΑΚΕΛ, πλέον έχουν χάσει την αλλοτινή δυναμική τους. Καταγράφονται αδυναμίες, δυσλειτουργίες, δυσκολία στην προέγχιση και εγγραφή νέων μελών, αλλά και μικρός αριθμός συμμετοχής. Υπενθυμίζεται πως στο παρελθόν οι υποψήφιοι πρόεδροι που θα στήριζε το ΑΚΕΛ προέρχονταν μετά από συζήτηση στις κομματικές ομάδες βάσης. Ενδεικτικό ότι για τις προεδρικές του 2008 είχε πραγμα-

τοποιηθεί δημοψήφισμα στις ΚΟΒ για το κατά πόσο το κόμμα θα στήριζε τον Δημήτρη Χριστόφια ή τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Την προηγούμενη πενταετία, ούτε ο Μάικ Σπανός είχε συζητηθεί στις ΚΟΒ, ούτε ο Σταύρος Μαλάς.

Οι Νέες Δυνάμεις

Στο έγγραφο μπαίνει και το κεφάλαιο των Νέων Δυνάμεων όπου καταγράφεται η επιτυχία του θεσμού στο να ανοίξει το κόμμα σε δυνάμεις πιο φιλικές και να αποδομηθεί το αφήγημα άλλων δυνάμεων πως το ΑΚΕΛ είναι περιχαρακωμένο και εσωστρεφές. Σημειώνεται παράλληλα πως υπήρξαν αδυναμίες στον θεσμό και λανθασμένες επιλογές στην επιλογή προσωπικοτήτων. Τίθεται ζήτημα μικρού συντονισμού του θεσμού με το κόμμα αλλά και φθορά της εικόνας του θεσμού μετά από 30 χρόνια ύπαρξης. Στόχος της νέας πενταετίας είναι η επιλογή προσωπικοτήτων με απαιτούμενη προσοχή, λαμβάνοντας πρώτα υπόψη τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά και δευτερευόντως την πιθανή εκλογική τους απήχηση. Υπάρχει η εισήγηση να ορίζονται απευθείας από τα ανώτατα καθοδηγητικά σώματα και ο συνεχής εμπλουτισμός του καταλόγου σε όλες τις επαρχίες. Προτείνεται η αξιοποίησή τους στα βοηθητικά γραφεία στις ad hoc επιτροπές μελετών, αλλά και η εμπλοκή τους στη διαδικασία υποδείξεων υποψηφίων.

Απέναντι στη διχοτόμηση

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό γίνεται μία εκτενής αναφορά στις εξελίξεις από την εκλογή του Νίκου Αναστασιάδη μέχρι και σήμερα. Όπως αναφέρεται, πλέον συζητούνται νέες ιδέες πέραν της ομοσπονδίας, οι οποίες δεν αφορούν το ενιαίο κράτος αλλά την συνομοσπονδία και τα δύο χωριστά κράτη. Για το ΑΚΕΛ, όπως σημειώνεται, η διχοτόμηση, όποια μορφή κι αν πάρει, δεν συνιστά επιλογή, καθώς σημαίνει χερσαία σύνορα με την Τουρκία, απώλεια του 37% και του 60% της ακτογραμμής και κίνδυνος πλήρους κατάληψης της Κύπρου από την Τουρκία. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο στις θέσεις του ΑΚΕΛ δίδεται έμφαση για την άμεση εγκατάλειψη των «παλινδρομήσεων και αντιφάσεων του Προέδρου Αναστασιάδη» και ετοιμότητα στην πράξη και όχι στα λόγια. Όπως σημειώνεται το ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες εντός και εκτός Κύπρου με στόχο την επανένωση των συνομιλιών και τη διάνοιξη της προοπτικής λύσης στη βάση των συμφωνηθέντων.



Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Προετοιμάσου κατά παντός κινδύνου, για ό,τι μπορεί να επιφυλάσσει το μέλλον με το **BusinessShield**.



IN TRUST WE TRUST.

Μετά τον Μάιο τα σπουδαία στο Κυπριακό

Η Άγκυρα φαίνεται να έχει ήδη επιλέξει τη στρατηγική που θα ακολουθήσει στο Κυπριακό μετά τις «προεδρικές» εκλογές

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Μουσταφά Ακιντζί, ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, αναμένεται να ανακοινώσει την υποψηφιότητά του για τις «προεδρικές» σε εκδήλωση που θα γίνει στις 5 Φεβρουαρίου στα Κατεχόμενα. Ο κ. Ακιντζί, έχοντας φτάσει κοντά στη λύση του Κυπριακού την περίοδο του Κραν Μοντάνα, πιστεύει ότι ακόμη έχει τη δυνατότητα να οδηγήσει την κοινότητά του σε λύση, μέσα από την εντατικοποίηση των διεργασιών, μετά το τέλος του δεύτερου σκέλους των «προεδρικών». Οι επικριτές, όμως, του κ. Ακιντζί δεν συμφωνούν με την παραπάνω άποψη. Το δεξί χέρι του «πρωθυπουργού», Ερσίν Τατάρ, ο οποίος ανακοίνωσε την υποψηφιότητά του για την ηγεσία της τ/κ κοινότητας πριν από λίγες ημέρες και ο «υπουργός Οικονομίας και Ενέργειας» Χασάν Τάτσοϊ θεωρούν ότι ο κ. Ακιντζί θα πρέπει να ανακοινώσει μια ώρα αρχύτερα την απόσυρσή του από το πολιτικό προσκήνιο. Σύμφωνα με το υψηλόβαθμο στέλεχος της τ/κ Δεξιάς, το μέτωπο της λύσης στην τ/κ κοινότητα χάνει έδαφος με γοργούς ρυθμούς και ο κ. Ακιντζί δεν είναι σε θέση να αλλάξει τη συνολική εικόνα μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Η κριτική σε Ακιντζί

Την προηγούμενη εβδομάδα, παρόμοιες απόψεις με αυτήν του κ. Τάτσοϊ εμφανίστηκαν σε τουρκοκυπριακά μέσα ενημέρωσης. Σε σειρά αναρτήσεων, τοποθετήσεων και άρθρων γνώμης, ο κ. Ακιντζί δέχθηκε σφοδρή κριτική για τους χειρισμούς του στο Κυπριακό κατά

Οι επικριτές του Μ. Ακιντζί τονίζουν ότι την προηγούμενη πενταετία το μόνο που κατόρθωσε ήταν η ανοιχτή αντιπαράθεση με την Τουρκία, μια εξέλιξη που δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα της τουρκικής πλευράς.

τα προηγούμενα πέντε χρόνια. Η συγκεκριμένη κριτική, εκτός από το γεγονός ότι αντικατοπτρίζει την ένταση στο πολιτικό σκηνικό που κορυφώνεται σταδιακά, καθώς πλησιάζουν οι «προεδρικές», έχει ιδιαίτερη σημασία για το Κυπριακό. Τ/κ αρθρογράφοι μας προειδεάζουν για το γεγονός ότι μετά το τελικό σκέλος των «προεδρικών» στο Κυπριακό θα ακολουθήσουν σημαντικές εξελίξεις, με την Άγκυρα να έχει ήδη καθορίσει τη στρατηγική που θα ακολουθήσει σε αυτήν την τελική φάση της προσπάθειας επίλυσης του προβλήματος.

Δημοσιογράφοι, λοιπόν, όπως οι Χουσεΐν Εκμεκτσί και Μετέ Τούμερκαν, οι οποίοι συνομιλούν με την Άγκυρα και προσεγγίζουν με προβληματισμό την προοπτική της επίλυσης του Κυπριακού με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο, θεωρούν ότι από το 2015 μέχρι σήμερα, ο κ. Ακιντζί, παρά τις μεγάλες υποσχέσεις που έδωσε αρχικά στην κοινότητά του, δεν κατάφερε να σημειώσει επιτυχία στο Κυπριακό. Από τη σκοπιά τους, ο κ. Ακιντζί επικρίνεται να διαπραγματευτεί με την ε/κ πλευρά



Χωρίς αποδοχή της πολιτικής ισότητας δεν προχωρά η διαδικασία και οι πλευρές πρέπει να εστιάσουν στο «ξεκαθάρισμα» του τοπίου μετά τις «προεδρικές», η εισήγηση της τουρκικής πλευράς για τις εξελίξεις που ακολουθούν στο Κυπριακό.

με βάση το Κοινό Ανακοινωθέν, το οποίο για λογαριασμό της τ/κ πλευράς υπέγραψε ο «εθνικιστικής» προκάτοχός του. Σε αυτήν τη διαπραγμάτευση, ο κ. Ακιντζί δεν κατάφερε να κατοχυρώσει σημαντικά σημεία και θέσεις της τ/κ κοινότητας, όπως λ.χ. η πολιτική ισότητα. Όχι μονάχα δεν σημειώθηκε επιτυχία στο πεδίο της πολιτικής ισότητας, αλλά απεναντίας η ε/κ πλευρά έφτασε στο σημείο να αμφισβητεί βασικές παραμέτρους της λύσης.

Εφόσον, λοιπόν, δεν έχει σημειωθεί επιτυχία στο Κυπριακό, ο κ. Ακιντζί για ποιο λόγο εμφανίζεται εκ νέου ενώπιον της κοινότητάς του και ζητάει υποστήριξη για μια ακόμη πενταετία; Θέτοντας το συγκεκριμένο ερώτημα, οι επικριτές του κ. Ακιντζί τονίζουν ότι την προηγούμενη πενταετία το μόνο που κατόρθωσε ο κ. Ακιντζί ήταν η ανοιχτή

αντιπαράθεση με την Τουρκία, μια εξέλιξη που δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα της τουρκικής πλευράς, καθώς για την τελική συμφωνία στο Κυπριακό η συνεργασία των Τ/κ με την Άγκυρα και η τελική συγκατάθεση της Τουρκίας είναι απαραίτητες προϋποθέσεις.

Η στρατηγική της Άγκυρας

Εντατικοποιώντας την κριτική στο πρόσωπο και στο έργο του κ. Ακιντζί, οι Τ/κ επικριτές της σημερινής τ/κ ηγεσίας φέρνουν στο προσκήνιο τις βασικές γραμμές που θα ακολουθήσει η τουρκική πλευρά στο Κυπριακό, αμέσως μετά το τέλος των «προεδρικών». Αξίζει να σημειωθεί ότι οι «κόκκινες γραμμές» και «προτεραιότητες» στις οποίες εστιάζουν Τ/κ αναλυτές, επιβεβαιώνονται από διάφορες τουρκικές πηγές στην Άγκυρα. Οι συγκεκριμένες πηγές

τονίζουν ότι όπως επισημαίνουν σειρά πρόσφατων Τ/κ αναλύσεων, στόχος της τουρκικής πλευράς από τον Μάιο και μετά θα είναι η άμεση σύγκληση άτυπης διάσκεψης για το ξεκαθάρισμα του τοπίου στο Κυπριακό. Οι τελευταίες πληροφορίες που φτάνουν στην Άγκυρα δείχνουν ότι ο ΟΗΕ προσεγγίζει θετικά αυτήν την προοπτική.

Εφόσον οδεύουμε προς εντατικές, νέες διεργασίες στο Κυπριακό την περίοδο που ακολουθεί τον Μάιο, η τουρκική πλευρά ετοιμάζεται να επιστρέψει στις διαπραγματεύσεις με νέες προτεραιότητες και στόχους. Ο πρωταρχικός στόχος της τουρκικής πλευράς λοιπόν, στη νέα περίοδο είναι το μπλοκάρισμα της προσπάθειας της ε/κ πλευράς για ταυτόχρονη συζήτηση-αλιοβερσί γύρω από την πολιτική ισότητα και τις εγγυήσεις. «Η ε/κ πλευρά θέλει να εξασφαλίσει

αυτό που ζητούσε ανέκαθεν στις εγγυήσεις πιέζοντας τους Τ/κ με την πολιτική ισότητα», φαίνεται πως είναι το σκεπτικό της τουρκικής πλευράς. Με βάση αυτόν τον προβληματισμό, η Άγκυρα προειδοποιεί ότι η πολιτική ισότητα δεν σχετίζεται με τις εγγυήσεις. Υπό κανονικές συνθήκες η συμφωνία για την πολιτική ισότητα θα έπρεπε να είχε προηγηθεί της συζήτησης για τις εγγυήσεις. Το γεγονός ότι δεν συνέβη αυτό εξαιτίας της «αδιαλλαξίας» της ε/κ πλευράς, δείχνει ότι πλέον έχουμε οδηγηθεί σε αδιέξοδο στο Κυπριακό και ξεκινά μια νέα περίοδος για την συζήτηση των περιφημων εναλλακτικών σχεδίων.

Για να ξεκινήσει η συζήτηση για τα εναλλακτικά σχέδια πρώτα από όλα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η άτυπη διάσκεψη, η οποία συζητείται εδώ και μήνες. Σε αυτήν την άτυπη συνάντηση η Τουρκία επιθυμεί να συμμετάσχει με μια ανανεωμένη τ/κ ηγεσία, η οποία θα συμφωνεί με τον δικό της οδικό χάρτη στο Κυπριακό. Όπως εξηγεί καλά ενημερωμένη τουρκική πηγή της «Κ», «στην άτυπη διάσκεψη δεν θα πάμε για να ξεκινήσουμε συζήτηση από το σημείο που διακόπηκαν οι συνομιλίες, αλλά για να πέσουν στο τραπέζι όλες οι δημιουργικές ιδέες για το μέλλον του Κυπριακού».

Η ίδια πηγή προσθέτει ότι στόχος της τουρκικής πλευράς δεν είναι η επιβολή ενός μοντέλου λύσης στην ε/κ πλευρά. Ο βασικός στόχος της Άγκυρας είναι το «ξεκαθάρισμα» του τοπίου στο Κυπριακό, ώστε να αναδοθούν νέες προοπτικές συνεννόησης, προτού προλάβουν τις πλευρές νέες εξελίξεις σε άλλα μέτωπα, κυρίως στο ενεργειακό.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΛΟΥΚΑ ΦΟΥΡΛΑ**

Η αβεβαιότητα στα πρόσωπά τους

Μια μακρά περίοδος τελειώνει για το Ηνωμένο Βασίλειο (Η.Β.) και μια καινούρια εποχή ξεκινά για την Ένωση. Την Ένωση των 27 πια. Κάποιοι μιλούν για ιστορικό λάθος του Η.Β. και όλοι για πλήγμα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Όπως και να έχει, οι Βρετανοί είναι σίγουρα εκτός. Τέλος στις φημολογίες, τέλος στις συνωμοσιολογίες, τέλος εποχής.

Η μέρα κατά την αποχώρησή τους στο Ευρωκοινοβούλιο ήταν συναισθηματικά φορτισμένη. Βλέπεις, 47 χρόνια είναι αυτά. Δεν είναι λίγα. Είναι χρόνια κοινών προσπαθειών, κόπων και αγώνων για την ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Εντός της αίθουσας του Ευρωκοινοβουλίου, πολλοί Βρε-

τανοί συνάδελφοι, πραγματικά δεν μπορούσαν να κρατήσουν τα δάκρυά τους. Γι' αυτούς, το Brexit σημαίνει τέλος μιας εποχής, αποχώρηση από τις Βρυξέλλες και επιστροφή σε κάτι εντελώς άγνωστο. Άγνωστο τόσο για τους ίδιους, όσο και για την πατρίδα τους. Αυτό που με στιγμάτισε είναι η αβεβαιότητα στα πρόσωπά τους. Η αβεβαιότητα όχι τόσο της προσωπικής τους ζωής και η επανεκκίνηση μιας νέας καριέρας, αλλά η αβεβαιότητα για το τι ξημερώνει αύριο για το Η.Β.

Μόλις ακούστηκε το αποτέλεσμα, οι Βρετανοί Ευρωβουλευτές, αλλά και πολλοί συνάδελφοι, ξεκίνησαν να τραγουδούν ένα σκωτσέζικο τραγούδι. Κρατώντας τα χέρια μεταξύ τους, κράδαιναν τα κασκόλ

που φορούσαν και που αναγραφόταν «πάντα ενωμένοι» και «ενωμένοι στη διαφορετικότητα 1973-2020», παραπέμποντας στα χρόνια παραμονής του Η.Β. στην Ε.Ε. Η ατμόσφαιρα άκρως συγκινητική και το συναίσθημα μιας πραγματικής απώλειας ζωγραφισμένο στα πρόσωπα της πλειοψηφίας των παρευρισκόμενων. «Δεν είναι αντίο, αλλά εις το επανιδείν», έγραφε το σύνθημα στην οθόνη.

«Είναι βαρύ να σας αποχαιρετήσουμε», είπε ο Πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου Νταβίντ Σασόλι. Και όντως, στην αίθουσα το κλίμα ήταν πολύ βαρύ. «Πιο πολλά μας ενώνουν παρά μας χωρίζουν», είχε πει λίγο νωρίτερα ο Ιταλός Πρόεδρος -λόγια της Τζο Κοζέ, της Βρετανίδας

πολιτικού που δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας μία εβδομάδα πριν από το δημοψήφισμα που έφερε το Brexit. Βέβαια υπήρχαν και οι Βρετανοί Ευρωβουλευτές που υποστήριζαν το Brexit και δήλωναν ευχαριστημένοι και υπερήφανοι, που είχαν πρωταγωνιστήσει στη διαδικασία αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε. Όπως και να έχει, το πόσο στενή θα είναι η μελλοντική σχέση Ε.Ε. και Η.Β. θα εξαρτηθεί από το πόσο θα είναι ευθυγραμμισμένο το ΗΒ με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και τις κανονιστικές ρυθμίσεις. Αυτό άλλωστε επεσήμανε και η Πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν κατά τη συζήτηση προ της τελικής ψηφοφορίας της

Συμφωνίας Αποχώρησης. Η πρόεδρος σημείωσε ότι Ε.Ε. και Η.Β. πρέπει να παραμείνουν συντονισμένοι σε μια σειρά από θέματα, όπως εμπόριο, ασφαλείας, διεθνούς ανάπτυξης και κλιματικές αλλαγές. «Θα μας λείψετε», διαβεβαίωσε πριν από τη ψηφοφορία. Αξίζει να αναφέρω, ότι στο Εδιμβούργο πραγματοποιήθηκε ψηφοφορία που αφορούσε τη διατήρηση της σημαίας της Ε.Ε. στο κτήριο του Κοινοβουλίου μετά το Brexit, την οποία η κυβέρνηση κέρδισε. Επιχείρημα της Κυβέρνησης της Σκωτίας ήταν ότι η διατήρηση της σημαίας της Ε.Ε. θα δείξει την αλληλεγγύη του Κοινοβουλίου προς τους ευρωπαίους πολίτες της και προς αυτούς που θα νιώσουν το αίσθημα της απώ-

λειας με την αποχώρηση από την Ένωση. Αναμφίβολα, ήταν μια μέρα από αυτές που μένουν χαραγμένες στη μνήμη. Ήταν μια θλιβερή μέρα για το Κοινοβούλιό μας. Ένα κεφάλαιο κλείνει, μια νέα περίοδος διαπραγματεύσεων, επίσης δύσκολη, ξεκινά. Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου έως τα τέλη Δεκεμβρίου, κατά τη διάρκεια της οποίας το Λονδίνο θα συνεχίσει να εφαρμόζει τους κοινοτικούς κανόνες, η Ε.Ε. και το Λονδίνο θα πρέπει να αποφασίσουν για τη μελλοντική σχέση τους, ιδίως την εμπορική. Θα είμαι εκεί.

Ο κ. Λουκάς Φουρλάς είναι Ευρωβουλευτής του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

CYPRUS SCHOOL
of molecular medicine

30 Years
1990-2020

THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS

4th Lecture of
Academic Excellence

Paul Nurse FRS, Nobel Laureate
Control of the Cell Cycle

Cyprus Theatre Organisation, Nicosia
RSVP by Friday 21 February 2020
Tel: 99 122 472

Eurobank
Cyprus

EVENT SPONSOR

KATHIMERINI

MEDIA SPONSOR

Παιχνίδια της Αγκυρας με το «Ορούτς Ρέις»

Επλευσε πάνω από την ελληνική υφαλοκρηπίδα, 200 χλμ. νοτιώς του Καστελλόριζου, συνοδεία δύο τουρκικών φρεγατών

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Σε πολύωρο θρίλερ για την κυβέρνωση και την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων μετατράπηκε ο προχθεσινός, απροειδοποίητος πλους του ερευνητικού σκάφους της τουρκικής εταιρείας πετρελαίων (ΤΡΑΟ) «Ορούτς Ρέις» σε θαλάσσια περιοχή η οποία βρίσκεται πάνω από την ελληνική υφαλοκρηπίδα, περίπου 200 χιλιόμετρα νότια του Καστελλόριζου. Για την παρακολούθηση του πλοίου το οποίο συνοδευόταν από δύο τουρκικά φορτηγά πλοία και, εξ αποστάσεως, από δύο φρεγάτες του τουρκικού ναυτικού, αρχικά εστάλη η φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς» που βρίσκονταν στην Κάρπαθο, ενώ στη συνέχεια ετέθη σε ευρύτερη επιφυλακή το υπουργείο Εθνικής Αμυνας.

Το γεγονός ότι το τουρκικό ερευνητικό εισήλθε από το πρωί με απλωμένα τα πκοβολιστικά καλώδια που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση σεισμικών ερευνών απο-

Η πορεία του αποδίδεται στις κακές καιρικές συνθήκες, αλλά δεν αποκλείεται να πρόκειται για επίδειξη ισχύος χαμηλής έντασης την επέτειο της κρίσης των Ιμίων.

δίδεται στις δυσκολίες τις οποίες αντιμετώπιζε το «Ορούτς Ρέις» λόγω καιρικών συνθηκών. Το πλοίο κινήθηκε εντός της θαλάσσιας περιοχής που η Ελλάδα θεωρεί πιθανή αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) και με πορεία προς τα δυτικά από τις 06.30 το πρωί τις Παρασκευής μέχρι περίπου τις 5 το απόγευμα, όταν και έστρεψε προς τα ανατολικά με πορεία εκτός της ελληνικής ζώνης ευθύνης.

Ηπιοι τόνοι

Η κυβέρνηση εκτιμά ότι η συγκεκριμένη τουρκική κίνηση δεν είναι παρά μια επίδειξη ισχύος χαμηλής έντασης από την Αγκυρα γι’ αυτό και το υπουργείο Εθνικής Αμυνας σε πλήρη συνεργασία με το Μέγαρο Μαξίμου επέλεξαν ευθύς εξαρχής πολύ ήπιους τόνους. Ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Νίκος Παναγιωτόπουλος, αλλά και ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ Κωνσταντίνος Φλώρος, μετέβησαν παρ’ όλα αυτά, χθες το απόγευμα, στο Μέγαρο Μαξίμου προκειμένου να ενημερώσουν για την κατάσταση τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, ο οποίος αύριο επισκέπτεται

τη Σαουδική Αραβία και εν συνεχεία τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Παρ’ όλα αυτά, σε τεχνοκρατικό επίπεδο, στα υπουργεία Εθνικής Αμυνας και Εξωτερικών η χθεσινή τουρκική κίνηση γίνεται αντιληπτή υπό ένα ευρύτερο πρίσμα, αυτό της εκπεφρασμένης βούλησης της Αγκυρας να πραγματοποιήσει έρευνες σε μια περιοχή την οποία θεωρεί δική της.

Όπως είναι γνωστό, η ζώνη νότια του Καστελλόριζου αποτελεί, κατά την τουρκική άποψη, μέρος της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας που ελέγχει η Αγκυρα. Το «Ορούτς Ρέις» έπλεε στα οικόπεδα 4 και 5 της κυπριακής ΑΟΖ, βάσει ΝΑΥΤΕΧ η οποία προβλέπει έρευνες μέχρι και τον Απρίλιο. Αλλωστε, οι ΝΑΥΤΕΧ με τις οποίες είχαν δεσμευθεί περιοχές στην κυπριακή ΑΟΖ έως τον Απρίλιο και τον Μάιο από τα ερευνητικά πλοία «Ορούτς Ρέις» και «Μπαρμπαρός», ήταν δύο από τις βασικές ενδείξεις που χρησιμοποιούσαν οι αρμόδιοι προκειμένου να συμπεράνουν ότι κατά πάσα πιθανότητα η προαναγγελθείσα έναρξη ερευνών (από τον ίδιο τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν) μετατίθεται για την περίοδο μετά την άνοιξη ή και το καλοκαίρι.

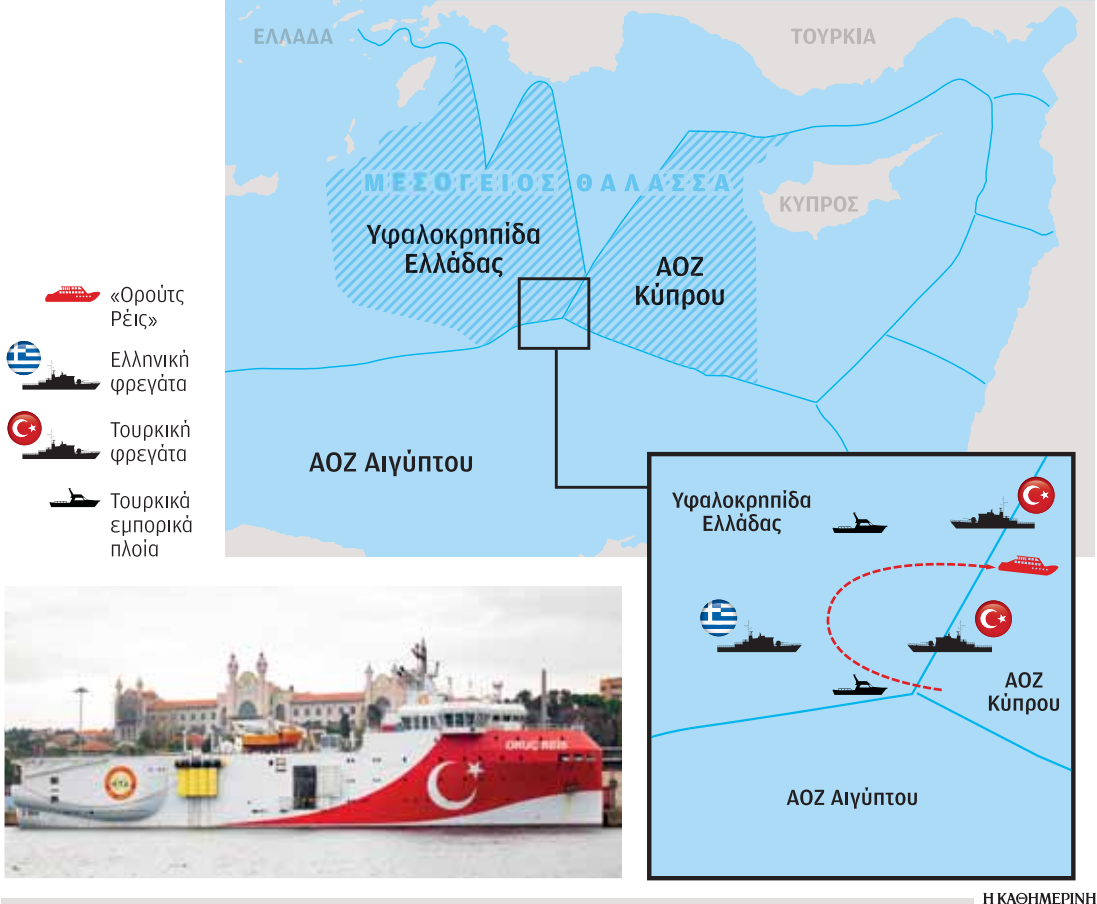
Ερωτήματα

Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη κίνηση του ερευνητικού πλοίου «Ορούτς Ρέις», μάλιστα κατά την επέτειο της κρίσης των Ιμίων (η οποία έχει για το Πολεμικό Ναυτικό ιδιαίτερη σημασία καθώς τιμάται και η μνήμη των πεσόντων Χριστόδουλου Καραθανάση, Παναγιώτη Βλαχάκου και Εκτορα Γιαλοφού), έστω και με τρόπο ο οποίος δεν οδηγöse σε κατακόρυφη κλιμάκωση, προκαλεί σκέψεις και προβληματισμό. Επιπλέον, το γεγονός ότι το «Ορούτς Ρέις» έπλευσε με απλωμένα τα πκοβολιστικά καλώδια και έπειτα από σχεδόν 11 ώρες άλλαξε πορεία στα ανατολικά, δημιουργεί ερωτήματα για το αν με τη χρήση αυτών τελικά πραγματοποιήθηκαν και σεισμικές έρευνες.

Στο παρελθόν

Υπενθυμίζεται ότι επανειλημμένως κατά το παρελθόν τουρκικά πλοία είχαν κάνει έρευνες σε περιοχές για τις οποίες θεωρητικά δεν υπήρχαν ερευνητικά στοιχεία. Για τον λόγο αυτό, το Πολεμικό Ναυτικό παρακολουθεί από κοντά την κίνηση του «Ορούτς Ρέις». Εάν σήμερα, το τουρκικό πλοίο στραφεί ξανά προς τα δυτικά, με απλωμένα τα πκοβολιστικά καλώδια, τότε καθίσταται σαφές ότι το «Ορούτς Ρέις» πραγματοποιεί σεισμικές έρευνες στα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας.

Η πορεία του «Ορούτς Ρέις»



Οι μηχανισμοί στήριξης της Αθήνας

Ο πλους του «Ορούτς Ρέις» μέσα και έξω από τα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας (ή αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, αν αυτή είχε οριοθετηθεί ή έστω προκνηρυχθεί) εκλαμβάνεται ως μια ήπια μεν, σαφής δε υπενθύμιση ότι κατά την Τουρκία αυτή η περιοχή ανήκει, αντιθέτως, στη δικαιοδοσία της Αγκυρας. Παρότι η συγκεκριμένη υπόθεση δύσκολα θα τραβήξει το ενδιαφέρον των διεθνών παικτών, είναι απολύτως δεδομένο ότι η Ελλάδα έχει προσελκύσει την προσοχή αλλά και τη στήριξη των συμμάχων της. Προχθές, βρέθηκε στην Ελλάδα ο αρχηγός των αμερικανικών δυνάμεων Ευρώπης και ανώτατος στρατιωτικός διοικητής του ΝΑΤΟ Τοντ Γουόλτερς, ο οποίος συναντήθηκε με τον αρχηγό ΓΕΕΘΑ Κωνσταντίνο Φλώρο, αλλά και με τον υπουργό Εθνικής Αμυνας Νίκο Παναγιωτόπουλο. Οι ανσυχίες της Ελλάδας μεταφέρθηκαν στον Αμερικανό πτέραρχο, ο οποίος, άλλωστε, έφθασε στην Αθήνα απευθείας από την Αγκυρα όπου είχε συναντήσει τον Τούρκο αρχηγό των ενόπλων δυνάμεων Γασάρ Γκιουλέρ. Η άφιξη του κ. Γουόλτερς, παρότι προγραμ-

ματισμένη, αποτελεί και μια σαφή απόδειξη του ενδιαφέροντος των ΗΠΑ για τις συνθήκες που δημιουργούνται με τη νέα, τροποποιημένη συμφωνία αμυντικής συνεργασίας. Η αύξηση της παρουσίας των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων στην Ελλάδα αποτελεί μια απτή απόδειξη και, σύμφωνα με ορισμένες ερμηνείες, ένα μήνυμα προς όλους όσοι αμφισβητούν την ελληνική κυριαρχία, αλλά και τις ισορροπίες στην περιοχή.

Την πλέον εμφανική στήριξη στις ελληνικές θέσεις έχει δώσει στην Αθήνα το Παρίσι, όπως προέκυψε, άλλωστε, ανάγλυφα, κατά τη συνάντηση του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη με τον πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας Εμανουέλ Μακρόν, πριν από λίγες ημέρες. Η ευθυγράμμιση της Γαλλίας με την Ελλάδα στα ζητήματα που αφορούν το τουρκολύβικο μνημόνιο, αλλά και τη συστηματική παραβίαση της κυπριακής κυριαρχίας στην ΑΟΖ της από τα τουρκικά ερευνητικά πλοία και πλωτά γεωτρύπανα, δεν παραμένει σε θεωρητικό επίπεδο, όπως έχει φανεί ήδη από την ολόένα και στενότερη

συνεργασία σε ζητήματα αμυντικού ενδιαφέροντος. Αυτή η διάσταση φάνηκε αφενός κατά την ένταξη της φρεγάτας «Σπέτσαι» στην ομάδα κρούσης του αεροπλανοφόρου «Σαρλ ντε Γκωλ», αφετέρου στην αυξημένη γαλλική συμμετοχή στην ευρισκόμενη σε εξέλιξη άσκηση σε επίπεδο Ειδικών Δυνάμεων υπό την κωδική ονομασία «Μέγας Αλέξανδρος» στο Βόρειο και Ανατολικό Αιγαίο, με ΗΠΑ και Ελλάδα. Υπάρχουν προτάσεις για μεταστάθμευση γαλλικών αεροσκαφών σε ελληνικές αεροπορικές βάσεις, ενώ το πλέον σημαντικό ερώτημα αφορά τις συζητήσεις για την προμήθεια των γαλλικών φρεγατών τύπου Belh@t-ra. Η συμφωνία ανάμεσα στους κ. Μητσοτάκη και Μακρόν για οριστικοποίηση της συζήτησης σε επίπεδο διακρατικής συμφωνίας (Government to Government) σημαίνει ότι οι επαφές ανάμεσα στις τεχνικές ομάδες για ζητήματα που αφορούν τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά και οπικά συστήματα των φρεγατών μπορεί να διαρκέσουν για αρκετό καιρό, έως ότου, βέβαια, ικανοποιηθούν οι προδιαγραφές που θέτει η ελληνική πλευρά.

Η υφαλοκρηπίδα

Ο «πονοκέφαλος» που προκάλεσε σε κυβέρνηση και επιτελεία ο πλους του ερευνητικού «Ορούτς Ρέις» και η δημόσια συζήτηση που ακολούθησε, έφεραν στην επιφάνεια ορισμένες έννοιες που δεν είναι πάντα σαφείς στο ευρύ κοινό και πολλές φορές παρουσιάζονται στρεβλά. Αναφέρθηκε η έννοια της υφαλοκρηπίδας, η οποία αφορά, βεβαίως, τον βυθό και όχι τη θάλασσα. Η Ελλάδα πάγια θεωρεί ότι η υφαλοκρηπίδα ορίζεται με βάση τη μέση γραμμή ανάμεσα στις ακτές (νησιωτικές ή ηπειρωτικές). Το συγκεκριμένο ζήτημα αποτελεί και τη μόνη διμερή διαφορά που έχει η Ελλάδα με την Τουρκία. Η υφαλοκρηπίδα υφίσταται εξ υπαρχής και αυτοδικαίως (ab initio και ipso facto) κατά την ελληνική διπλωματική θέση. Εγινε, επίσης, στυχώς λόγος για χωρικά ύδατα (ή αγιαλιτίδα ζώνη). Τα χωρικά ύδατα της Ελλάδας είναι 6 ναυτικά μίλια και επιφυλάσσεται του δικαίωματος για επέκταση στα 12 ν.μ., κάτι που θεωρείται αιτία πολέμου (για το Αιγαίο) από την Αγκυρα (casus belli). Αρμόδιες πηγές έκαναν αναφορά και στο FIR Αθηνών, όχι διότι το «Ορούτς Ρέις» έχει κάποια σχέση με τον αέρα, αλλά διότι πρόκειται για περιοχή ευθύνης ελέγχου της εναέριας κυκλοφορίας στον εθνικό εναέριο χώρο αλλά και σε τμήματα του διεθνούς. Ο εθνικός εναέριος χώρος έχει εύρος 10 ναυτικών μιλίων, κάτι το οποίο η Τουρκία αμφισβητεί, παρότι ήταν παρούσα όταν αυτός καθορίστηκε. Περισσότερες πληροφορίες για την ιστορική εξέλιξη και κάποιες τεχνικές λεπτομέρειες των παραπάνω ορισμών, μπορεί να αναζητήσει οποιοσδήποτε στην ιστοσελίδα του υπουργείου Εξωτερικών, www.mfa.gr και στην υποκατηγορία «Ζητήματα Ελληνοτουρκικών Σχέσεων», όπου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αποκαλούμενη «αποστρατιωτικοποίηση» των Δωδεκανήσων, η οριοθέτηση θαλάσσιων συνόρων ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία και πολλά άλλα σχετικά.

Το «σχέδιο του αιώνα» και οι νέες συμμαχίες στη Μέση Ανατολή

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την προηγούμενη Τρίτη, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ έδωσε στην δημοσιότητα ένα νέο σχέδιο λύσης για το Παλαιστινιακό Πρόβλημα. Πριν την δημοσιοποίηση του σχεδίου, ο Ντόναλντ Τραμπ συναντήθηκε με τους αρχηγούς των δυο μεγαλύτερων κομμάτων του Ισραήλ. Από το event της παρουσίας του «σχέδιου του αιώνα» απουσίασε η παλαιστινιακή πλευρά, η οποία απέρριψε το σχέδιο αμέσως μετά το άκουσμα της δημοσιοποίησής του. Σε γενικές γραμμές, το αμερικανικό σχέδιο ικανοποιεί τις θέσεις του Ισραήλ σε πολλά πεδία και παρέχει οικονομικά κίνητρα στους Παλαιστίνιους για να αποδεχθούν μια ώρα αρχύτερα τετελεσμένα γεγονότα στην γενέτειρά γη τους. Η πλειοψηφία των αναλυτών διεθνώς επισημαίνει ότι η δημοσιοποίηση του αμερικανικού σχεδίου σχετίζεται περισσότερο με την προεκλογική εκστρατεία Τραμπ και με τις επικείμενες ισραηλινές προεδρικές εκλογές καθώς ούτως οπείδει να ενισχύσει τον Νετανιάχου και ο ίδιος να εξασφαλίσει πολύτιμες ψήφους στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές από το φιλοισραηλινό λόμπι και τους ευαγγελιστές. Συναφώς οι αντιδράσεις στο αμερικανικό σχέδιο,

σε συνδυασμό με τις εξελίξεις στην κρίση της Λιβύης, ξεκαθάρισαν και τους συσχετισμούς δυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το μέτωπο ΗΠΑ-Ισραήλ

Σαουδική Αραβία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Αίγυπτος υπήρξαν οι πρώτες χώρες της Μέσης Ανατολής που καιρέτισαν την πρόταση των ΗΠΑ για το Παλαιστινιακό. Και οι τρεις κυβερνήσεις θεωρούν ότι οι εμπλεκόμενες πλευρές μπορούν να διαπραγματευτούν με βάση τα νέα δεδομένα που φέρνει στο προσκήνιο το Σχέδιο, το οικονομικό σκέλος του οποίου επιμελήθηκε ο γαμπρός και σύμβουλος του Αμερικανού Προέδρου, Τζάραντ Κουονέρ, και στο οποίο αναμένεται να συμβάλουν μακροπρόθεσμα διάφορα αραβικά κράτη. Για ποιο λόγο οι αραβικές μοναρχίες και το Κάιρο «ποντάρουν» στο σχέδιο Τραμπ; Οι ειδικόι θεωρούν ότι ο ιρανικός παράγοντας, οι απειλές και οι τελευταίες κινήσεις της Τεχεράνης δεν αφήνουν άλλη επιλογή για χώρες όπως η Σ. Αραβία, το Μπακρέιν και τα Ηνωμένα Εμιράτα παρά να ενώσουν δυνάμεις με ΗΠΑ και Ισραήλ ώστε να αντιμετωπίσουν τις κοινές προκλήσεις. Όλες οι προαναφερόμενες χώρες το τελευταίο διάστημα έχουν εντατικο-

Το αμερικανικό σχέδιο σχετίζεται περισσότερο με την προεκλογική εκστρατεία Τραμπ και τις επικείμενες ισραηλινές προεδρικές εκλογές.

ποιήσει το διάλογό τους με το Τελ Αβίβ. Εκτός από την «ιρανική απειλή», υπάρχουν κοινά συμφέροντα που έλκουν τις αραβικές μοναρχίες και την Αίγυπτο στο στρατόπεδο ΗΠΑ-Ισραήλ. Οικονομία και ενέργεια είναι δυο πεδία που οι συγκεκριμένες χώρες προχωρούν με εντατικούς ρυθμούς σε νέες συνεργασίες. Την ίδια στιγμή, το μπλοκ που ηγείται η Ουάσιγκτον δεν βλέπει με καλό μάτι την προσπάθεια αναζήτησης ανεξάρτητης γραμμής ή ουδέτερης στάσης από άλλες χώρες της περιοχής.

Οι «ενδιάμεσοι»

Σε αντίθεση με πολλές χώρες του Αραβικού Κόλπου και την Αίγυπτο, την προηγούμενη εβδομάδα τρεις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου εξέφρασαν σοβαρό προβληματισμό για το νέο σχέδιο των ΗΠΑ για το

Παλαιστινιακό. Το Κατάρ, παρά το γεγονός ότι δεν απέρριψε απευθείας το Σχέδιο, σε σχετική τοποθέτησή του ξεκαθάρισε ότι οποιαδήποτε αναζήτηση λύσης στο Παλαιστινιακό θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους προβληματισμούς των Παλαιστινίων. Πρόκειται για κλασικό διπλωματικό ελιγμό του Κατάρ, τον οποίο συναντάμε και σε άλλα ζητήματα, όπως λ.χ. σε θέματα που αφορούν το Ιράν ή τα ενεργειακά αποθέματα της Α. Μεσογείου, καθώς δεν κλείνει την πόρτα στο διάλογο με καμία χώρα της περιοχής ενώ διεκδικεί εξισορροπτικό ρόλο σε σειρά ζητημάτων. Με προσεκτικές τοποθετήσεις προσέγγισε το Σχέδιο, υπογραμμίζοντας τη σημασία των διεκδικήσεων των Παλαιστινίων. Η αναζήτηση «ενδιάμεσος οδού» εκ μέρους του Αμμάν σχετίζεται με την επιδείνωση των σχέσεων του το τελευταίο διάστημα με το Ισραήλ και την αποφυγή της ρήξης με δυνάμεις όπως οι ΗΠΑ και η Σ. Αραβία, εξαιτίας του κλίματος πολιτικής και κοινωνικοοικονομικής αστάθειας στη χώρα. Ενώ Κατάρ και Ιορδανία επιστράτευσαν διπλωματικούς ελιγμούς έναντι του «Σχεδίου του αιώνα», το ίδιο δεν συνέβη στην περίπτωση της Αγκυρας, η οποία το απέρριψε. Στην Τουρκία, οι σοβαροί αναλυτές

θεωρούν ότι το άμεσο βέτο της Αγκυρας έχει πλέον αλλάξει στρατόπεδο στο Παλαιστινιακό και ότι είναι έτοιμη για τελική ρήξη με ΗΠΑ και Ισραήλ. Όπως σε πολλά άλλα ζητήματα, έτσι και στο Παλαιστινιακό, η τουρκική διπλωματία επιχειρεί να αναδείξει τον ηγετικό ρόλο της χώρας στην περιοχή μέσα από την αναζήτηση μιας «ανεξάρτητης» γραμμής. Παρόμοια στάση τηρεί και η νέα διακυβέρνηση της Αλγερίας, η οποία επέλεξε στάση προβληματισμού και καχυποψίας απέναντι στις νέες κινήσεις της αμερικανικής διπλωματίας, ενώ από την άλλη έκανε πιο αισθητή την παρουσία της στην κρίση της Λιβύης. Μέσα από εντατικές διαβουλεύσεις τόσο με την Τουρκία όσο και με το στρατόπεδο που υποστηρίζει τις δυνάμεις της ανατολικής Λιβύης, το Αλγέρι ξεκαθάρισε ότι η ασφάλεια της Τρίπολης, η παραμονή στην εξουσία της διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης της Λιβύης αποτελεί κόκκινη γραμμή για την ίδια, ενώ προειδοποιεί ότι η εμπλοκή ξένων δυνάμεων στη λιβυκή κρίση έρχεται να επιδεινώσει την συνολική κατάσταση.

Οι αντίπαλοι

Στο Παλαιστινιακό και σε σειρά άλλων ζητημάτων που απασχολούν

την Α. Μεσόγειο και την Μέση Ανατολή, οι αντιπαλές δυνάμεις των ΗΠΑ και των συμμαχικών δυνάμεων, είναι πλέον γνωστές σε όλους. Το αντίπαλο στρατόπεδο έκανε αισθητή την παρουσία του στο διπλωματικό πεδίο της περιοχής, την προηγούμενη εβδομάδα με αφορμή την δημοσιοποίηση του αμερικανικού σχεδίου. Στη Μόσχα, πριν ακόμη την ανακοίνωση του αμερικανικού σχεδίου, ο ρωσικός τύπος διακήρυξε ότι ο νέος τυχοδιωκτισμός της Ουάσιγκτον δεν πρόκειται να επιλύσει το Παλαιστινιακό.

Απεναντίας, μονομερή βήματα και πρωτοβουλίες έρχονται να περιπλέξουν τις εξελίξεις. Η Τεχεράνη δε και οι σύμμαχοί της απέρριψαν το αμερικανικό σχέδιο, εκδίδοντας τα επθετικά των ανανοικωθέντα για την υπεράσπιση των συμφερόντων των Παλαιστινίων. Ωστόσο, αζίζει να σημειωθεί ότι για τη Μόσχα δεν είναι όλα άσπρο-μαύρο καθώς τη στιγμή που ανακοινωνόταν το αμερικανικό σχέδιο για το Παλαιστινιακό, το Κρεμλίνο από την μια προετοιμαζόταν για νέο γύρο συνομιλιών με το Ισραήλ και από την άλλη μελετούσε διάφορα σενάρια σχετικά με την συνεργασία με την Αγκυρα στις κρίσεις της Συρίας και της Λιβύης.

Στο καλό Μπορίς κι ελπίζω να μπορέσεις...

Μας τελείωσε το Η.Β.

Καμιά φορά η άγνοια μπορεί να παρουσιάζεται από τον φορέα της σαν μαγκιά, αφού είναι δύσκολο να προβλέψει ποιες θα είναι ενδεχομένως οι συνέπειες των πράξεών του μετά από ένα μεγάλο μπουγιο. Γιατί τι άλλο παρά από ένα πανάκριβο μπουγιο ήταν αυτά τρία και μισό χρόνια της διαδικασίας εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) από την Ε.Ε. Αφορμή γι' αυτό μου έδωσαν εκείνες οι εικόνες του Νάιτζελ Φάρατζ και της παρέας του που έφευγαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κουνώντας τις μικρές σημαιούλες του Η.Β. Καρικατούρες μιας κοινωνίας που ενώ ήταν η πρώτη που δίδαξε τη Γηραιά Ήπειρο τη σύγχρονη κοινοβουλευτική δημοκρατία, αλλά και την ανοχή στη διαφορετικότητα και τη διαφάνεια στην πολιτική, όμως αιφνιδίως ανακάλυψε ότι δεν της κάνει η σύμπραξη με άλλες 27 χώρες και ότι θέλει να γίνει ανεξάρτητη και αδέσμευτη... Ο Μονέ, εν μέσω πολέμου το 1943, είχε διακηρύξει ότι δεν πρόκειται να υπάρξει ειρήνη στην Ευρώπη, εάν τα κράτη ανασυσταθούν στη βάση της εθνικής κυριαρχίας. Τώρα ο γλαφυρός Τζόνσον και ο παρδαλός Φάρατζ θα οικοδομήσουν μια υπερδύναμη στη βάση της δικής τους αντίληψης για την εθνική κυριαρχία και θα φτιάξουν ένα νέο Ηνωμένο Βασίλειο, προφανώς χωρίς Σκωτία και πιθανόν Ιρλανδία. Τα επίχειρα της αλαζονείας τους δεν νομίζω να τα πληρώσουν οι ίδιοι, σίγουρα όμως θα τα πληρώσουν τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Δυστυχώς, όμως, όχι μόνο τα δικά τους.

• • • • •

Ο Φουκουγιάμα

Είναι ειδηση και δεν είναι ταυτόχρονα. Για όσους γνωρίζουν ποιος είναι ο Φράνσις Φουκουγιάμα, είναι μεγάλη ειδηση. Ο διευθυντής μου ήταν ανάμεσα στους τυχερούς που τον είδαν και τον άκουσαν και μου είπε ότι ο καθηγητής της πολιτικής επιστήμης που το 1992 προκάλεσε τεράστιες συζητήσεις σε όλα τα πλάτη και τα μήκη καθώς με το βιβλίο του «Το τέλος της ιστορίας» είχε προβλέψει το τέλος του Σοσιαλισμού και στην ουσία την ήττα του Μαρξ που είχε προβλέψει ότι η ανθρωπότητα θα περάσει στον κομμουνισμό μετά τον καπιταλισμό, μου είπε ότι την Πέμπτη το βράδυ ο Φουκουγιάμα κατά κάποιο τρόπο ανακάλεσε. Αν είχε λάβουμε υπόψη την ιλιγγιώδη ανάπτυξη της Κίνας, η οποία χωρίς να έχει αποβάλει τον αυταρχισμό του Κομμουνιστικού Κόμματος προελαύνει, τότε οι προβλέψεις παίζονται! Πάντως, ο Φουκουγιάμα ασκεί σκληρή κριτική στον Τραμπ και ελπίζει ότι θα χάσει τις



Έξω από το Βρετανικό Κοινοβούλιο, με το γαϊδουράκι πρόσω ολοταχώς προς τον γκρεμό ο Μπορίς, ο οποίος στον διπλανό πίνακα του υπαίθριου ζωγράφου κουβαλά μαζί του και τον Φάρατζ.

προεδρικές εκλογές του προσεχούς Νοεμβρίου.

• • • • •

Το σκι

Το ίδιο βράδυ, όπως έμαθα, ο σούπερ ΥΠΕΞ είχε πάρει σε φίλους σε εστιατόριο στη Στασικράτους. Ήταν κάμποσοι γνωστοί και μη εξαιρετέοι οι πλείστοι των οποίων επέμεναν να ενημερωθούν για τα ταξίδια του Νίκου και τις τουρκικές προκλήσεις. Πάντως, τα πράγματα είναι δύσκολα και ελπίζω να μη συνεχίσουν το ΥΠΕΞ και Προεδρικό να επιμένουν ότι τα θαλασσοτεμάτιά μας, του 8 μη εξαιρουμένου, είναι νομικά και πολιτικά κατοχυρωμένα την ώρα που ο κύριος Γιαβούζ κάνει σκι γύρω από το γεωτρύπανο...

• • • • •

«Air Force One»

Αν ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης συνεχίσει στους ρυθμούς ταξιδιών των τελευταίων ημερών, πώς το λέει η παροιμία, καλύτερα να σε ντύνω παρά να σε ταΐζω. Οι διεθνείς υποχρεώσεις του ΥΠΕΞ έχουν αυξηθεί κατακόρυφα και λόγω Τουρκίας, με αποτέλεσμα να είναι με μια βαλίτσα στο χέρι, από τη Ρώμη στην Αθήνα και από εκεί Λάρνακα. Την επομένη πάλι από την αρχή. Αν συνεχισθεί το ίδιο σκηνικό πιο φθηνά θα μας έρθει η αγορά ενός κυπριακού «Air Force One». Και στην τελική να μη βάζουμε και σε δύσκολη θέση τον Ηρακλή Πουαρό, κατά κόσμο Οδυσσέα Μιχαηλίδη, να κάνει στο τέλος γαργάρες τα ταξίδια του προέδρου της Δημοκρατίας. Η στήλη εισηγείται όπως ο Νίκaros αναθέσει στον Οδυσσέα να επιλέξει και να εισηγηθεί προς αγορά το προεδρικό αεροσκάφος. Ρε-

ζιλίκια και φυσεκλίκια να ακούει ο λαός και να γελά.

• • • • •

Όλα του γάμου δύσκολα

Σε ανατολίτικο παζάρι παραπέμπουν τα όσα βγαίνουν στη δημοσιότητα από τον χώρο των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, αναφορικά με τις διαπραγματεύσεις με τον ΟΑΥ, για το περιβάλλον μνημόνιο. Κάποιοι κλινικάρχες, ακόμα και μετά το ναι του ΠΑΣΙΝ, συνεχίζουν να κάνουν κούτζια, κατά την κυπριακή, προκειμένου να τα πάρουν όλα. Δεν φθάνουν τα deal κάποιων κλινικών κάτω από το τραπέζι για χαλαρώσεις και άλλες καραμρινάδες παρανομίες, θέλουν τώρα και τα ρέστα. Όπως μαθαίνω, κάποιοι έχουν φθάσει στο σημείο να κλαίγονται ότι θα πεινάσουν, ενώ άλλοι ανοίγουν καινούργια

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μπορίς Τζόνσον



Μπορίς Τζόνσον ο Βρετανός πρωθυπουργός που έβγαλε το Ηνωμένο Βασίλειο από την Ε.Ε. στις 11 μ.μ. της Παρασκευής 31/01/2020.

«μαγαζιά» για να μην ταλαιπωρείται η πελατεία τους, εκτός Λευκωσίας. Αλήθεια οι ιδιωτικές κλινικές έχουν κόκκινα δάνεια; Επ' αυτού η «Αγία Παρασκευή» τι λέει;

• • • • •

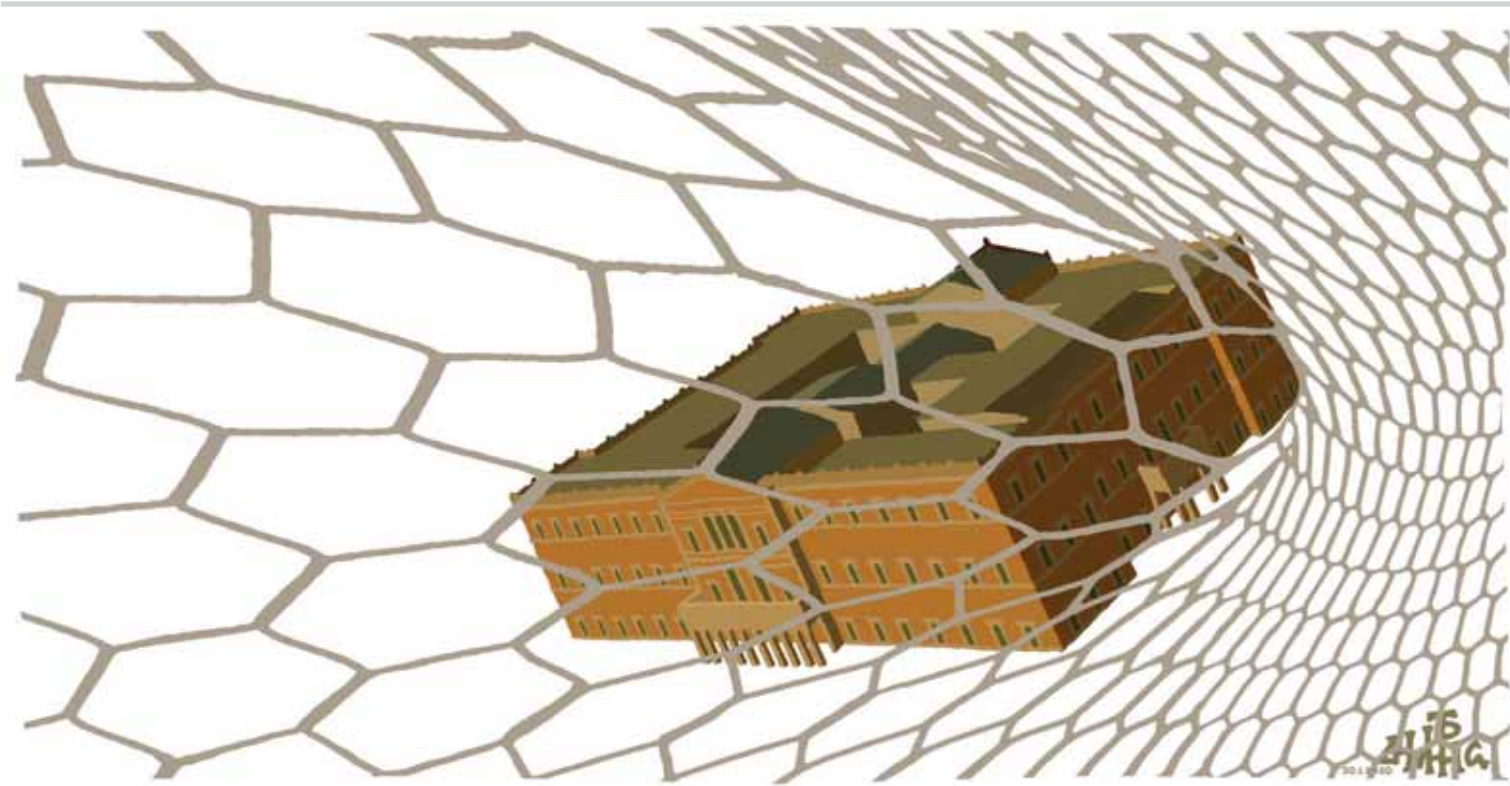
Μπήκε στο κλίμα

Αν ληφθεί υπόψη ο χρόνος παρουσίας του στο Προεδρικό, ο Κυριάκος Κούσιος φαίνεται ότι μπήκε με τη μια στο κλίμα και στο πώς παίζεται το παιχνίδι, στους χώρους εξουσίας. Παλιά καραβάνα των δικαστηρίων, γνωρίζει να ελίσσεται και να αποφεύγει τις κακοτοπιές. Άσε το άλλο το επικοινωνιακό στυλάκι, «φιλιούνται, αγκαλιάζονται» με συναδέλφους θηλυκού γένους. Οι πρώτες γραφές του νέου κυβερνητικού εκπροσώπου είναι θετικές. Ακόμα και εκτός μικροφώνου είναι μετρημένος και σοβαρός στις τοποθετήσεις του, σε σημείο που να δημιουργεί ανησυχία στον περίγυρο. Το θέμα είναι αν θα τον αντέξει το πολιτικό κομπλετί. Τον ρώτησα και μου είπε απλά και κοτσανάτα, «εγώ ούτε για τον μισθό ανέλαβα της θέσης ούτε για να κάμω καριέρα. Μπήκα στον χορό για να συνδράμω όσο καλύτερα γίνεται την πατρίδα μου. Άμα ο Πρόεδρος θεωρήσει ότι δεν αποδίδω εκείνο που αναμένει, θα μου το πει και θα πάω στο σπίτι μου». Ο μύστακας θέλει βαριά εργαλεία...

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ξέφραγο (πλωτό) αμπέλι

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**



ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Παράκληση. Να σας ζητήσω εκ των προτέρων να ξεχάσουμε ποιος είναι ο πομπός και να συγκεντρωθούμε μόνο στο μήνυμα. (Θα δείτε, άλλωστε, ποιος είναι ο πομπός και θα καταλάβετε ότι, προσωπικά, κάνω μεγάλη θυσία ζητώντας σας τέτοια χάρη...) Ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής, λοιπόν –ο Νότης Μηταράκης, αυτός είναι, τι να κάνουμε– δήλωσε ότι ο πλωτός φράκτης, για τον οποίον ακούσαμε πρώτη φορά να γίνεται λόγος την περασμένη εβδομάδα, «στέλνει μήνυμα ότι δεν είμαστε ξέφραγο αμπέλι και παίρνουμε κάθε μέτρο για την προστασία των συνόρων».

Παρότι το λέει ο Μηταράκης, έχει δίκιο. Πράγματι, η απόφαση στέλνει ένα μήνυμα, που δεν είναι εύκολο να το αγνοήσεις. Το αποδεικνύει το έντονο ενδιαφέρον των διεθνών ΜΜΕ, αφότου δημοσιεύθηκε η προκήρυξη του διαγωνισμού για την προμήθεια πλωτού φράγματος, μήκους 2,7 χλμ., με σκοπό την προστασία των θαλασσίων συνόρων από τις λεγόμενες μεταναστευτικές ροές. (Άλλος ένας δόθεν τεχνοκρατικός όρος, με τον οποίο σκεπάζουμε μια σκληρή πραγματικότητα, που είναι λογικό να μη θέλουμε να την αντιμετωπίζουμε, κάθε φορά που συζητούμε το θέμα.) Ακόμη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδειξε ενδιαφέρον. Εκπρόσωπός της ανέφερε ότι θα έλθουν σε επαφή με την κυβέρνηση, «για να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα τι σχεδιάζουν και ποιοι είναι οι στόχοι της εγκατάστασης ενός φράγματος». (Είναι δύσκολο, αλλά ελπίζω ειλικρινά η επαφή τους με τον αρμόδιο υπουργό να τους διαφωτίσει. Σε κάθε περίπτωση, η εμπειρία θα αξίζει...)

Τι ακριβώς θα είναι αυτός ο πλωτός φράκτης ουδείς γνωρίζει, εξαιρουμένων ίσως κάποιων ειδικών και, βεβαίως, εκείνων που τους κατασκευάζουν. Ενδεικτικό της άγνοιας είναι ότι τα σχετικά δημοσιεύματα, ορισμένα τουλάχιστον, συνοδεύονταν από άσχετες εικόνες φραγμάτων για τον έλεγχο των πετρελαιοκηλίδων. Το φράγμα που θα εμποδίζει τα πλοία μεταναστών είναι κάτι άγνωστο στον πολύ κόσμο και αυτό εξάπτει εκ των πραγμάτων το ενδιαφέρον και, συνεπώς, τη διευτυκότητα του μηνύματος. Γνωστό

είναι, πάντως, ότι αυτά τα 2,7 χιλιόμετρα θα κοστίσουν 500.000 ευρώ και ότι το φράγμα θα εξέχει σε ύψος ενός μέτρου από την επιφάνεια της θάλασσας και θα βυθίζεται στο μισό μέτρο.

Ο διεθνής τύπος, ως επί το πλείστον εκφραστής των φιλελεύθερων αξιών της μέχρι πρότινος κατεστημένης και πλέον απειλούμενης φιλελεύθερης κανονικότητας, μιλάει για «τείχη στη θάλασσα» και «πλωτά τείχη», ενώ η εγκώρια αντιπολίτευση εξεγείρεται. Ο ΣΥΡΙΖΑ το

κάνει επί τη βάσει κυρίως ιδεολογικών αρχών. Το ονομάζει «πολιτικό κόλαφο για τα ανθρώπινα δικαιώματα», «προσβολή για το αίσθημα αλληλεγγύης του λαού μας» και το καταγγέλλει ως παραβίαση των ευρωπαϊκών κανόνων. Εν ολίγοις, διαφωνεί, αλλά από την πλευρά των μεταναστών, χωρίς να μπαίνει σε ιδιαίτερο κόπο να το κρύψει. Το ΠΑΣΟΚΙΝΑΛ διαφωνεί, κυρίως επειδή διαφωνεί και ο ΣΥΡΙΖΑ, τον οποίον ακολουθεί τυφλά, φοβούμενο απώλειες προς τα αριστερά του. Με τη διαφορά ότι επιλέγει διαφορετική

προσέγγιση και κλειδιά το μέτρο ως «γελοιότητα».

Η έννοια του πλωτού φράγματος εγείρει ένα σωρό ερωτήματα πρακτικής και ηθικής φύσης – γιατί το θέμα έχει και τις δύο αυτές διαστάσεις, τις οποίες οφείλουμε να σταθμίσουμε συγχρόνως. Κατ' αρχάς, θα τοποθετηθεί στρατηγικά το φράγμα σε συγκεκριμένα σημεία των θαλασσίων συνόρων και με συγκεκριμένο σκοπό ή θα επεκταθεί σαν πραγματικό πλωτό τείχος; Επειτα, πόσο αποτελεσματικό είναι και πό-

σο ανθεκτικό στον καιρό; Πώς θα επιτηρείται; Πόσο εύκολη είναι η συντήρησή του και πόσο θα κοστίζει; Αν το πλωτό φράγμα γίνει αιτία δυστυχήματος, τι κάνουμε; (Υποθέτω ότι, αν ένα τέτοιο τείχος πραγματικά δυσκολεύει τη ζωή των διακινητών, τα καθάρματα δεν θα διστάσουν να θυσιάσουν τις ζωές του εμπορεύματός τους...) Πώς αντιμετωπίζουμε τότε την κατακραυγή των διεθνών ΜΜΕ;

Αυτά είναι ερωτήματα που γεννώνται στον καθένα, νομίζω, όταν ακούει για πλωτό φράγμα. Η έγερση ενός τέτοιου φράγματος είναι κάτι από τη φύση του εντυπωσιακό (ακόμη και για την τεχνική πλευρά του θέματος) και αυτό κάνει, πράγματι, εκείνους στους οποίους απευθύνεται το μήνυμα να το προσέξουν. Ακριβώς αυτό, όμως, είναι που κάνει τα επόμενα βήματα αυτού του εγχειρήματος εξαιρετικά δύσκολα. Διότι είναι απαραίτητο να υπάρξει συνέχεια, με τη οποία θα δοθούν σαφή δείγματα της σοβαρότητας των προθέσεών μας, αν δεν θέλουμε το μήνυμά του Νότη να μας επιστρέψει ως διεθνής εξευτελισμός.

Είναι τα πλωτά φράγματα κάτι σαν τους χιλιотραγουδισμένους εκείνους «S-300», που περίπου θα έλυναν το Κυπριακό και τώρα λιάζονται (με την καλή έννοια) στην Κρήτη; Είναι, δηλαδή, ένα μέσον πίεσης, που το χρησιμοποιούμε για την επίτευξη κάποιου διπλωματικού στόχου ή το εννοούμε; Γιατί, αν το εννοούμε, πρέπει να έχουμε και το στομάχι για να το υποστηρίξουμε...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Όλα στο φως



Έχουν άραγε επίγνωση οι βουλευτές και κομματάρχες πως η πιο πάνω φράση στ' αυτιά του ταλαιπωρημένου πολίτη ακούγεται πιο πολύ σαν ανέκδοτο (κακόγουστο μάλιστα) παρά σαν μια πραγματική δέσμευση για διαφάνεια; Το θέμα των Μν Εξυπηρετούμενων δανειών (ΜΕΔ) των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων (ΠΕΠ) είναι μια από τις πιο σοβαρές αιτίες κλονισμού της εμπιστοσύνης μας απέναντι στους πολιτικούς μας και στην πραγματική τους πρόθεση να αφήσουν το μαχαίρι να φτάσει μέχρι το κόκκαλο. Η διαφάνεια αποτελεί την πιο «κακοποιημένη» λέξη από τους πολιτικούς μας με αποτέλεσμα να έχει μετατραπεί, στην συνείδηση του πολίτη, σε μια κενού περιεχομένου έννοια. Αυτό απασχολεί καθόλου τους κομματάρχες μας ή μήπως τελικά τους βολεύει ώστε το όλο θέμα να υποβιβάζεται στο επίπεδο του κουτοσμπολιού και της αντιπαράθεσης; Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας κ. Ηροδότου είναι εδώ και μήνες έτοιμος να παραδώσει τη «λίστα του θρίλερ», αλλά παρόλα αυτά ακόμη δεν έχει λάβει τη σχετική πρόσκληση από την Βουλή για να παραστεί στην Επιτροπή Ελέγχου. Γιατί άραγε; Ο διοικητής ζήτησε δύο φορές από τον Ιούλιο μέχρι σήμερα να ενημερώσει τον Πρόεδρο της Βουλής περί του θέματος, αλλά ο κ. Συλλούρης δεν ανταποκρίθηκε. Γιατί άραγε;

Και τώρα αφού απέστειλε μια επιστολή προς τον κ. Ηροδότου ο πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου κ. Κουλιás, χωρίς μάλιστα να ενημερώσει τα υπόλοιπα μέλη, συζητούν το πότε και το πώς θα κλειστεί το ραντεβού. Μα τόσο δύσκολο είναι να κλειστεί ένα ραντεβού για ένα τόσο σοβαρό θέμα; Την ίδια ώρα τα δύο μεγάλα κόμματα ανταλλάσσουν τα πυρά τους, με τον ΔΗΣΥ να επιμένει πως πρέπει να έρθουν όλα στο φως και να καλέι το ΑΚΕΛ να απαντήσει κατά πόσο είναι σύμφωνο με αυτή την θέση. Από την πλευρά του το ΑΚΕΛ απαντά πως εκείνο είναι που άνοιξε το θέμα και πως είναι η κ. Χαραλαμπίδου που πίεσε να κληθεί ο κ. Ηροδότου. Επίσης, και η κ. Χαραλαμπίδου αφήνει αιχμές στο κατά πόσο αυτό το «όλα στο φως» τελικά σημαίνει συγκάλυψη. Και όλα αυτά να φανταστείτε συμβαίνουν πριν ακόμα αρχίσει η πραγματική συζήτηση του θέματος. Σκεφτείτε δηλαδή τι θα ακούσουν τα αυτιά μας όταν αυτή ανοίξει. Σκέψη που δεν προκαλεί την παραμικρή ανακούφιση αλλά εντείνει την καχυποψία του πολίτη, ότι τελικά προσπαθούν ο ένας να τα ρίξει στον άλλο και να συγκαλύψουν ο καθένας τα δικά του.

Έχει άδικο ο πολίτης να παραμένει καχύποπτος ως προς τις προθέσεις των πρωταγωνιστών αυτού του θρίλερ; Και να διερωτάται κατά πόσο όλες αυτές οι αντιπαραθέσεις και οι τάχα μου δεσμευτικοί τύπου δηλώσεις αποσκοπούν στην επίλυση του προβλήματος ή στη συντήρηση του λαϊκισμού, ο οποίος επιφέρει το αντίθετο αποτέλεσμα; Δηλαδή κρύβει την διαφθορά και αποπροσανατολίζει το κοινό από την πραγματική ουσία του θέματος. Και ποια είναι αυτή; Προφανώς και δεν είναι η λίστα θρίλερ, διότι από μόνη της δεν επιτυγχάνει τίποτα άλλο εκτός από την συντήρηση του λαϊκισμού. Εκείνο που αναμένουν οι πολίτες για να αισθανθούν ότι όντως υπάρχει πρόθεση να παταχθεί η διαφθορά, είναι να τολμήσουν οι βουλευτές μας να υποβάλουν τα σωστά ερωτήματα και να απαιτήσουν γι' αυτά στοιχεία.

Ποια είναι αυτά τα ερωτήματα; Ποια πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα είχαν ευνοϊκή μεταχείριση από τις τράπεζες και για ποιους έγινε διαγραφή δανείων; Ποιες συναλλαγές έχουν οι τράπεζες με τα κόμματα και τις κομματικές οργανώσεις κι αν τους έχουν δοθεί δάνεια τα οποία έχουν διαγραφεί και για ποιον λόγο; Αν οι βουλευτές μας είναι αποφασισμένοι να φέρουν στο φως στοιχεία που να αφορούν σε αυτές ακριβώς τις συναλλαγές των κομμάτων, των εταιρειών και των οργανώσεων τους μαζί με αυτά των ΠΕΠ, τότε ίσως αρχίσουμε να πιστεύουμε πως πραγματικά θέλουν να πατάξουν την διαφθορά. Διαφορετικά θα συνεχίσουμε να πιστεύουμε πως εκείνο που επιδιώκουν είναι να μας ρίξουν στάχτη στα μάτια προκειμένου να την βγάλουν καθαρή.

elenixenou11@gmail.com



Μία σπηαία του Αγίου Γεωργίου σε ένα μπαλκόνι κοντά στο λιμάνι του Ντόβερ στην Αγγλία. Η Μ. Βρετανία από τις 31 Ιανουαρίου 2020 πλέον δεν ανήκει στην ΕΕ, και αρχίζει μεταβατική περίοδος 11 μηνών.

ΔΙΕΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Οι λεκέδες είναι παντού



Μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2014, η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη αποτελούσε το πουλέν της πολιτικής ζωής. Και λέμε μέχρι τον Σεπτέμβριο, καθώς ήταν τότε που η «Καθημερινή» είχε αποκαλύψει πως το δικηγορικό γραφείο του εν διστάσει συζύγου της και της θυγατέρας των δύο, εκπροσωπούσε στο δικαστήριο τον Α. Βγενόπουλο και τη MIG πλύντοντας το μέχρι τότε άτρωτο προφίλ της. Τότε, λοιπόν, η κα Γιωρκάτζη, που είχε συνηθίσει όλοι να κλίνουν ευλαβικά το γόνυ μπροστά της γιατί διέρρηε μικροσκάνδαλα από τη θέση της γενικής ελέγκτριας, ξαφνιάστηκε και έκρινε πως η «επίθεση» που ακολούθησε ήταν προσωπική λόγω της ταπεινής καταγωγής της. Ούτε που πέρασε από το μυαλό της πως για λόγους τάξης θα έπρεπε να δηλώσει το ζήτημα συγκρούσης συμφερόντων, όταν διοριζόταν διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας.

Αλυσμόντα όσα διημιφθόσαν εντός της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, όταν κάποιος βουλευτής ενέγραψαν το θέμα. Τόσο, που οι βουλευτές δήλωναν κατάπληκτοι με τις αποκαλύψεις και κυρίως με το θέμα τάξης που προέκυψε για τη διοικήτρια. Όμως ούτε κάποιος εξ εκείνων ήταν άμεμπτος.

Και αυτό γιατί την ίδια στιγμή έβγαίνει και η λίστα με τα μν εξυπηρετούμενα δάνεια πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων, με κάποιους βουλευτές που ενώ νομοθετούσαν για τράπεζες και δάνεια, είχαν και οι ίδιοι μν εξυπηρετούμενα δάνεια χωρίς να τα δηλώνουν. Η λίστα προκάλεσε την οργή του τότε προέδρου της Επιτροπής Θεσμών Δημήτρη Συλλούρη. Όχι γιατί ετίθετο θέμα τάξης για 29 βουλευτές, αλλά γιατί ένιωσε πως η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη επιδιώκει να εκβιάσει τη Βουλή. Και δεν το είπε τυχαία, δεδομένης και της τοποθέτησής του Στέλιου Κουλιάρη στη Θεσμών πως η κα Γιωρκάτζη έδειχνε τη λίστα και διακήρυττε ότι οι συγκεκριμένοι (βουλευτές) δεν είναι σε θέση να κρίνουν την ίδια για σύγκρουση συμφερόντων.

Όμως, το θέμα της λίστας ξεχάστηκε από τότε, όπως «ξεχάστηκε» και η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη και η θητεία της στο πηδάλιο της Κεντρικής Τράπεζας. Και δεν ήταν η μόνη αξιωματούχος που θεωρούσε ότι μπορεί να κάνει ό,τι θέλει. Της ίδιας φιλοσοφίας ήταν και ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρωνας Νικόλατος, που φρόντισε να προχωρήσει σε

εξωδικαστικό συμβιβασμό της αδελφής και κόρης του με την Τράπεζα Κύπρου για αξιόγραφο. Όταν αυτό αποκαλύφθηκε εξεμάνη, δηλώνοντας πως τα ΜΜΕ θέλουν να τον διασύρουν.

Και σε εκείνη την περίπτωση οι βουλευτές είχαν εκφράσει την οργή τους για την κατάπτωση των Θεσμών. Όμως για να μπορούν να μιλούν για κατάπτωση των Θεσμών δεν θα έπρεπε να είχαν όλοι εκείνη καθαρά χέρια; Και το λέμε γιατί όλο αυτό το θεατράκι που παρακολουθούμε το τελευταίο διάστημα με τα ΜΕΔ έχει κουράσει. Και λέμε θεατράκι, αν λάβουμε υπόψη έναν πρόεδρο της Βουλής που ενώπιον δημοσιογράφων καλεί τον νέο διοικητή να ψάξει το θέμα των ΜΕΔ και όταν ο τελευταίος επανέρχεται μέσω επιστολών, σφυρίζει αδιάφορα. Και ένας πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου που στα πάνελ κλίνεται για τον φτωχό κοσμάκη, αλλά στο παρασκήνιο προσπαθεί να κλείσει συνοπτικά τη συζήτηση.

Είναι παράνομο να έχει κάποιος μν εξυπηρετούμενα δάνεια; Να επιχειρήσει αναδιάρθρωση; Προφανώς και όχι. Τίθεται θέμα τάξης όμως και ελέγχεται αν είχε ευνοϊκή μεταχείριση ή αν ψήφισε βάσει των προσωπικών του συμφερόντων.

Όλοι αυτοί θα πρέπει να αντιληφθούν πως δεν έχει σημασία πόσο έντιμοι νιώθουν πως είναι. Αλλά πόσο έντιμους τους θεωρεί ο λαός που εκπροσωπούν και ενίοτε διοικούν. Και για να είμαστε σωστοί, αυτό θα πρέπει να ξεκινήσει από τον ίδιο τον πρόεδρο. Γιατί για να μπορεί ο αξιωματούχος που διορίζεται και ο βουλευτής που εκλέγεται να αντιληφθεί την ηθική πτυχή τέτοιων ζητημάτων, το παράδειγμα θα πρέπει να δώσει ο ίδιος ο πρόεδρος διά του βίου του. Είναι όμως ένας πρόεδρος που βάζει υποκριτικά τους υπουργούς του να υπογράφουν χάρτα δεοντολογίας, αλλά ο ίδιος δέχεται να τον πετά οικογενειακά με τζετ στις Σεϋχέλλες, ένας πολιτογραφημένος φίλος Σαουδάραβας. Ένας πρόεδρος που ενώ μιλάει για μηδενική ανοχή στη διαπλοκή, θεωρεί φαινένες ιδέες και υποκρισία, έστω να αλλάξει την επωνυμία του δικηγορικού του γραφείου. Ας αρχίσει ο ίδιος να καθαρίζει τους λεκέδες που αυξηθήκαν επί της διακυβέρνησής του. Γιατί πολύ φοβόμαστε πως ο ίδιος αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του προβλήματος.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Εθνικός κατώτατος μισθός



Ο καθορισμός εθνικού κατώτατου μισθού, εάν γίνει σωστά, θα ενισχύσει την κοινωνική συνοχή που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη. Εάν, από την άλλη, αποτελέσει ευκαιρία πλειοδοσίας και λαϊκισμού εκ μέρους του πολιτικού συστήματος, θα μετατραπεί σε ασήκωτο βάρος για την οικονομία του τόπου μας. Με βάση την οικονομική θεωρία, οι μισθοί σε μια οικονομία πρέπει να καθορίζονται ελεύθερα από την αγορά, χωρίς παρεμβάσεις εκ μέρους του κράτους. Ακόμη και μια εντελώς καλοπροαίρετη κρατική παρέμβαση για καθορισμό κατώτατου μισθού θα μπορούσε να έχει τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, οδηγώντας σε μακροπρόθεσμη αύξηση της ανεργίας και σε διάβρωση της ανταγωνιστικότητας. Στην πράξη, όμως, πολλές ώριμες οικονομίες, περιλαμβανομένων των προοσπετέρων κρατών-μελών της Ε.Ε., έχουν θεσμοθετήσει εθνικό κατώτατο μισθό εδώ και χρόνια. Και έχει διαφανεί ότι εκεί που εφαρμόζεται σωστά, οι αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας περιορίζονται. Η Κύπρος είναι μία από τις λίγες χώρες στην Ε.Ε. που δεν έχει θεσμοθετημένο εθνικό κατώτατο μισθό. Αυτό αναμένεται να αλλάξει στο επόμενο διάστημα. Στο πολιτικό πρόγραμμα του προέδρου Αναστασιάδη περιλαμβάνεται ο καθορισμός κατώτατου μισθού όταν δημιουργηθούν συνθήκες πλήρους απασχόλησης, κάτι που αναμένεται να συμβεί μέχρι το τέλος του έτους.

Προφανώς, η ανάγκη προσεκτικού χειρισμού ισχύει και στη δική μας περίπτωση. Πρέπει, για παράδειγμα, να είναι ξεκάθαρο ότι αναφερόμαστε πράγματι σε κατώτατο μισθό. Όχι σε ικανοποιητικό, ούτε σε μέσο μισθό, αλλά σε ένα ελάχιστο αποδεκτό μισθό. Εξάλλου, οι ικανοποιητικοί μισθοί δεν προκύπτουν με νόμους και διατάγματα, αλλά μέσα από τη σωστή λειτουργία και ανάπτυξη της οικονομίας. Οι νόμοι πρέπει να αποσκοπούν στον αποκλεισμό του ενδεχομένου εκμετάλλευσης εκ μέρους κάποιων εργοδοτών που προσφέρουν εξευτελιστικά χαμηλούς μισθούς σε ανθρώπους που δεν έχουν πολλές επιλογές. Στην Κύπρο ακούγονται συχνά αναφορές σε μισθούς των 500 ευρώ. Έστω και εάν αυτές οι περιπτώσεις είναι, με βάση τα στοιχεία, πολύ λίγες, πρέπει να αποκλειστούν. Αναφερόμαστε βέβαια σε περιπτώσεις πλήρους απασχόλησης.

Με τον αποκλεισμό των ακραίων αυτών περιπτώσεων διασφαλίζεται η κοινωνική συνοχή και αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό στοιχείο για την αναπτυξιακή προοπτική κάθε οικονομίας. Επιπρόσθετα, περιορίζεται το πεδίο για τους κάθε λογής λαϊκιστές που βρίσκουν πρόσφορο έδαφος εκεί που υπάρχουν κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, ασχέτως εάν οι ίδιοι, με τις ανευθύνες συνταγές τους, κατά κανόνα οδηγούν σε ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα.

Για να είναι επιωφελέλις, λοιπόν, το εγχείρημα πρέπει από την αρχή να βασίζεται σε στέρεες βάσεις και σε μια επιστημονικά τεκμηριωμένη μεθοδολογία. Στην ουσία ο καθορισμός του ύψους του κατώτατου μισθού δεν πρέπει να αποτελεί πολιτική απόφαση, όπως εξάλλου δεν αποτελεί πολιτική απόφαση ο καθορισμός του μέσου μισθού σε κάθε οικονομία. Ο κατώτατος μισθός πρέπει ουσιαστικά να προκύπτει με ένα τρόπο αυτοματοποιημένο και διασυνδεδεμένο με τον εκάστοτε μέσο μισθό της χώρας. Ανάλογη ρύθμιση θα αποτρέψει το ενδεχόμενο υπερβολών στο πολιτικό επίπεδο, και θα διαφυλάξει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Προφανώς, ο προτεινόμενος κατώτατος μισθός στην Κύπρο δεν θα μπορούσε να είναι στο ύψος αυτού της Βουλγαρίας, που έχει πολύ χαμηλότερα εισοδήματα, ούτε όμως θα μπορούσε να είναι στο επίπεδο της Ολλανδίας, που έχει πολύ υψηλότερα εισοδήματα. Πρέπει να είναι ανάλογος του δικού μας μέσου εισοδήματος.

Η θεσμοθέτηση εθνικού κατώτατου μισθού και στη χώρα μας αποτελεί θετική εξέλιξη και φυσιολογικό επόμενο βήμα μετά την πολύ ικανοποιητική πορεία ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας που συνεχίζεται για έκτο συνεχόμενο χρόνο. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία, τα δεδομένα στην αγορά εργασίας σταδιακά αλλά σταθερά βελτιώνονται. Ο εθνικός κατώτατος μισθός πρέπει να σχεδιαστεί με τρόπο που θα καλύπτει τις αδυναμίες της αγοράς. Επιβάλλονται, ωστόσο, συντετοί και προσεκτικοί χειρισμοί εκ μέρους όλων. Με κανέναν τρόπο δεν θα πρέπει αυτή η καλή προσπάθεια να διολισθηθεί σε μια διαδικασία πλειοδοσίας μεταξύ κομμάτων, έναν περίπου χρόνο πριν από τις βουλευτικές εκλογές.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Αόρατα περιπολικά



«Ο φόβος φέρνει κόλαση και μόνο η αγάπη οδηγεί στον παράδεισο», συνήθιζαν να λένε οι πρόγονοί μας. Η νέα φιλοσοφία της Αστυνομίας, με τα «αόρατα περιπολικά», μπορεί να φέρνει «κόλαση» στους παραβάτες, αλλά δεν οδηγεί και στον «παράδεισο» τους νομοταγείς, οι οποίοι πρέπει πλέον θα ζουν και αυτοί με τον φόβο για τυχόν στραβοπατήματα. Τα «αόρατα περιπολικά» δεν φέρουν διακριτικά της Αστυνομίας, αλλά οι διακριτικοί οι οποίοι τα οδηγούν είναι ντυμένοι με την επίσημη στολή της Δύναμης. Ακόμη φέρουν φάρους στο μπροστινό μέρος, χωρίς όμως να γίνονται αντιληπτοί, όταν δεν είναι σε λειτουργία.

Όπως έλεγε με περηφάνια και

ένας παλιός «τσαούσης», τα «αόρατα περιπολικά» θα τσακώνουν τους παραβάτες του νόμου, εκεί που δεν το περιμένουν και θα προκαλούν ένα συνεχόμενο τρόπο τους οδηγούς. Μόνο με το «ραφτί» θα μειωθούν τα θανατηφόρα και τα άλλα δυστυχήματα. Μίλησε και για τα τσουκερά πρόβλημα, τα οποία σύντομα θα ψηφιστούν από την Ολομέλεια της Βουλής, τα οποία φθάνουν μέχρι και ένα ολόκληρο μηνιαίο μισθό, για πολλούς νέους και πολλούς μεροκαματιάρδες.

Υπάρχει και ο άλλος δρόμος για να μειωθούν τα δυστυχήματα, ο οποίος σίγουρα δεν είναι ούτε εύκολος, ούτε γρήγορα εφαρμόσιμος. Απαιτεί αλλαγή κουλτούρας στους πολίτες και κυρίως απαιτεί μεγάλες αλλαγές στους δρόμους. Πρόσφατα ένας διευθυντής Σχολείου

επιχείρησε έναν άλλο επιστημονικό τρόπο για να πείσει τους μαθητές του να τηρούν τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας, χωρίς να προβάλει τα μακάβρια βίντεο, τα οποία χρησιμοποιεί η Αστυνομία.

Ο καλός διευθυντής έκανε βιωματικά εργαστήρια, έβαλε τους μαθητές να προτείνουν οι ίδιοι τρόπους για αντιμετώπιση των δυστυχημάτων και άκουσε τους προβληματισμούς των νέων. Πριν, κατά και μετά τα εργαστήρια, αξιολόγησε τους μαθητές για την κατανόηση του μαθήματος, ενώ έβαλε και τους μαθητές να αξιολογήσουν τους καθηγητές και το εργαστήρι. Ακόμη κατέγραψε στατιστικά τα δυστυχήματα στα οποία εμπλέκονταν οι μαθητές του σχολείου του, πριν και μετά τα εργαστήρια. Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά και ο άνθρωπος δέχ-

θηκε και συγχαρητήρια αξιωματικών της Αστυνομίας. Ένας άγραφος κανόνας ανάμεσα στους οδηγούς λέει ότι πρέπει να αναβοσβήνεις τα φώτα του αυτοκινήτου, όταν δεις περιπολικό της Αστυνομίας. Δηλαδή να «γλυτώσεις» τους οδηγούς από τις καταγγελίες. Αν κάποιος δει μισογεμάτο το ποτήρι, σε αυτή την πρακτική, θα πει ότι αυτόματα στέλνεται το μήνυμα σε δεκάδες οδηγούς, να οδηγούν προσεκτικά. Αν δει κάποιος μισοάδειο το ποτήρι, τότε θα πει ότι οι οδηγοί ξεγελούν την Αστυνομία προσωρινά και στην συνέχεια συνεχίζουν να παρανομούν.

Σε πολλές χώρες της Ευρώπης αυτή η πρακτική γίνεται με την βοήθεια των κινητών τηλεφώνων. Ένα πρόγραμμα ειδοποιεί τους οδηγούς ότι σε τόσα χιλιόμετρα έχει ραντάρ, έχει κάμερα, σημειώθηκε δυστύχημα

ή υπάρχει πυκνή τροχαία κίνηση. Τα δεδομένα φορτώνονται στο πρόγραμμα από τους ίδιους τους οδηγούς. Με τον τρόπο αυτό, αυτόματα όλοι οι οδηγοί είναι πολύ πιο προσεκτικοί και επιπλέον αντιμετωπίζεται με τον ευκολότερο τρόπο, το κυκλοφοριακό χάος.

Ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο είναι η καταλληλότητα των δρόμων και η ψυχολογική διάσταση των διαδρόμων. Είναι κοινή λογική ότι στην είσοδο της Λευκωσίας υπάρχει τεράστια συμφόρηση, αφού οι τρεις λωρίδες, ξαφνικά γίνονται δύο και ακολουθώς μία. Στις πόλεις σχεδόν όλοι οι παράδρομοι είναι μονόδρομοι, ενώ οι κύριες αρτηρίες είναι διπλές κατευθύνσεις. Στην Αμερική και σε πολλές μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, συμβαίνει το αντίθετο, με τις κύριες αρτηρίες να είναι μιας κατευθύνσης.

Τραγική είναι και η ιστορία με τα παράνομα αναχώματα τα οποία προκαλούν ένα σωρός ζημιές στα αυτοκίνητα. Άσε την «πλάκα» στις κορυφές στα λεωφορεία, τα οποία μπορούσαν να αντικατασταθούν με ταξί, με τα χρήματα που δαπανούν οι φορολογούμενοι. Υπάρχει και η ξεχωριστή περίπτωση του περιβάλλοντος, η οποία προκαλεί ένα σωρό ασθένειες. Το χειρότερο όμως από όλα, είναι το σπάσιμο των νεύρων των οδηγών, που οδηγεί μοιραία σε δυστυχήματα. Είναι καιρός να σταματήσουν οι ερασιτεχνισμοί και να εφαρμόστον επιστημονικές προσεγγίσεις στους δρόμους. Σίγουρα οι εύκολες λύσεις με τις τιμωρίες δεν είναι πάντα οι καλύτερες επιλογές.

kaparispan@yahoo.gr

Για θεσμούς και κανόνες σεβαστούς από όλους

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**



Υπάρχουν στιγμές που νιώθει κανείς ότι η χώρα είναι οριακά κυβερνήσιμη. Όταν, για παράδειγμα, ο εκάστοτε πρωθυπουργός αρχίζει να μοιάζει με σερίφη σε σαλούν όπου έχει ξεπαίσει καβγάς. Έχει συμβεί πολλές φορές τις τελευταίες δεκαετίες, με διαφορετικούς πρωθυπουργούς και διαφορετικούς πρωταγωνιστές.

Το έργο είναι δύσκολο και η προσπάθεια απαιτεί κότσια, ισχυρούς ηγέτες, συνεργάτες που δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν και καθαρές κουβέντες με την κοινωνία.

Αν κάποιος μάς παρατηρεί απέξω, απελπίζεται και αρχίζει να μας συγκρίνει με χώρες όπως η Ουκρανία. Όσοι πίστευαν ότι η Ελλάδα μεταρρυθμίζεται ανησυχούν ότι μερικές δομικές ασθένειες και συνθήκες είναι πολύ βαθιά ριζωμένες στην ελληνική κοινωνία. Είχαν την ψευδαίσθηση ότι αυτά θα άλλαζαν με τον ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, αλλά απογοτεύθηκαν από την ευτυχή συμβίωση με τα συμφέροντα, που εμφανίσθηκε και ως επιτυχής τρόπος διαχείρισης.

Κερδίζουμε μάχες, αλλά μοιάζουν μικρές μπροστά στη μεγάλη

εικόνα. Δεν πρέπει όμως να τις υποτιμάμε. Η μάχη για την απαγόρευση του καπνίσματος κερδίζεται, και αυτό δείχνει κάτι. Πρόκειται άλλωστε για ένα βαθιά πολιτισμικό ζήτημα. Αφορά τη γραμμή ανάμεσα σε μια αμηνώς βαλκανική και σε μια (σχεδόν) ευρωπαϊκή χώρα. Και δείχνει ότι όταν υπάρχει αποφασισμένη ηγεσία και οι κανόνες τηρούνται για όλους, οι πολίτες τους σέβονται και εκείνοι. Πολλοί κυνικοί θεωρούν ότι το ζήτημα απασχολεί μια ελίτ που ζει στη γυάλα της. Η πραγματικότητα δεν συμφωνεί μαζί τους. Μπορεί πράγματι σε «σκυλάδικα» να μετατρέπεται ο χώρος σε καπνιστήριο μετά τις 3-4 π.μ. Δεν είναι όμως αυτός ο κανόνας, ούτε στα χωριά ούτε και στα αστικά στέκια.

Μπορεί λοιπόν οι θεσμοί να γίνουν ισχυροί και οι κανόνες σεβαστοί από όλους; Να σταματήσουν κάποιοι, σε διάφορους τομείς, να τους «φτύνουν» χωρίς να τους νοιάζουν οι συνέπειες; Δύσκολο το έργο. Δεν μιλάς για καπνό αλλά για μπαραούτι. Η προσπάθεια απαιτεί κότσια, συνεργάτες που δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν και καθαρές κουβέντες με την κοινωνία. Το ρίσκο είναι τεράστιο.

Η δημοκρατία μας –και η δημοκρατία παγκοσμίως– αποδεικνύεται όλο και πιο ευάλωτη. Η εμπιστοσύνη των πολιτών κλονίζεται. Ενα βασικό τεστ εμπιστοσύνης έχει να κάνει με το πόσο ισχυρούς νιώθει ο κόσμος τους ηγέτες του. Αν χαθεί η ελπίδα, αρχίζουν ο κυνισμός και ο συμβιβασμός με ακραίες και παράδοξες καταστάσεις.



Ουδείς θα εξεπλάγην από την κυβερνητική υποχώρηση μπροστά στις απειλές των οπαδών του ΠΑΟΚ –εκπληξη θα προκαλούσε η απaréγκλιτη τήρηση των κανόνων. Οποιοι ισχυρίζεται ότι άλλη κυβέρνηση θα διακινδύνευε χάος λόγω του ποδοσφαίρου ή δεν ζει στην Ελλάδα ή παριστάνει τον ανίδεο. Όταν κανόνες είναι η επιλεκτική τήρηση των νόμων, το αποτέλεσμα είναι να επιβραβεύονται όσοι έχουν τη δύναμη να παρανομούν χωρίς συνέπειες. Και όση περισσότερη δύναμη, τόσο πιο πιθανή η παρανομία. Οι υπόλοιποι μένουν με το παράπονο για την εξόφθαλμη αδικία, με μόνη ελπίδα όχι για δικαιοσύνη αλλά για το ενδεχόμενο να αποκτήσουν και αυτοί το ίδιο προνόμιο κάποτε. Αυτός ο «ηθικός κίνδυνος» δηλητηριάζει την κοινωνία μας εδώ και πολλά χρόνια.

Μπορεί το πρωτάθλημα ποδοσφαίρου να μοιάζει επουσιώδες μπροστά στα προβλήματα που η χώρα αντιμετωπίζει. Είναι, όμως, ζωτικής σημασίας: ενσωματώνει και αναδεικνύει πολλά από τα συμπτώματα της ιδιαίτερης νόσου που προκαλείται

από τον «ηθικό κίνδυνο» (moral hazard), από την ενθάρρυνση της κακής συμπεριφοράς. Το ποδόσφαιρο, όπως διαμορφώθηκε εδώ, ενσωματώνει δύο κόσμους που συνυπάρχουν στην Ελλάδα και προκαλούν ρήγματα συνεχώς: από τη μια, είναι «αυτοδιοίκτο», συνδεδεμένο άμεσα με τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς θεσμούς (UEFA και FIFA), προϊόν παγκοσμιοποίησης και της υποτιθέμενης (και εμπνευσμένης από τις αρχές του Διαφωτισμού) ισότητας και της ευνομίας στην ουσία, όμως, το ποδόσφαιρο συχνά είναι πόλεμος με άλλα μέσα και ομαδικό ψυχογράφημα μιας κοινωνίας που ανέχεται «πολέμους» παράγοντες που χρησιμοποιούν τους οπαδούς ως προσωπικό στρατό προς όφελος των οικονομικών και πολιτικών τους συμφερόντων. Οσον αφορά τους οπαδούς, τη μια διαμαρτύρονται για την αδικία εναντίον της ομάδας τους ενώ θέλουν η δική τους ομάδα να καταφέρει να χειραγωγήσει τους θεσμούς υπέρ της. Ετσι, όλοι επιδιώκουν τη νίκη με αθέμιτα μέσα. Και αυτοί που δεν, θα ήθελαν να παραβιάσουν τα όρια, αισθάνονται ότι εάν δεν το επιχειρήσουν, εάν δεν το πετύχουν, θα είναι αιωνίως αδικημένοι.

Τα τελευταία γεγονότα είναι αποκαλυπτικά: η κυβέρνηση υπέκυψε στις απειλές των οπαδών του ΠΑΟΚ, επειδή φοβόταν ότι αυτοί θα μπορούσαν να τις πραγματοποιήσουν. Προηγούμενες κυβερνήσεις, όμως, δεν δίστασαν να επιβάλουν ποινή υποβιβασμού σε άλλη ομάδα του Βορρά, τον Ηρακλή, το 2011 και 2017. Προφανώς, οι παράγοντες και οπαδοί του Ηρακλή ήταν πιο πράοι. Σήμερα, η Λέσχη Φίλων του Ηρακλή απαιτεί δικαίωση για τον υποβιβασμό. Αφού ο νόμος άλλαξε αναδρομικά για να βολέψει τον ΠΑΟΚ, γιατί οι άλλες ομάδες να δέχονται τις ποινές τους;

Εάν μια ομάδα παραβιάζει τον κανόνα του οφσάιντ χωρίς να τιμωρείται ή κερδίζει πέναλτι με περισσή ευκολία, εάν φαίνεται ότι διαιτητές και η πολιτεία την εννοούν, τότε δεν μιλάμε για πρωτάθλημα ποδοσφαίρου αλλά για την ισχύ των μεγαλοϊδιοκτητών και τον αριθμό και μαχητικότητα των οπαδών των ομάδων. Όταν πιστεύουμε ότι κάποιος κερδίζουν με αθέμιτα μέσα, τότε απορρίπτουμε τις έννοιες της αξιοκρατίας, της εντιμότητας, της Δικαιοσύνης. Η οργή και ο φθόνος ενθαρρύνουν την περαιτέρω αδικία

και τη διαφθορά, καθιστώντας ακόμη πιο δύσκολη την επιτυχία με θεμιτά μέσα. Χάνεται κάθε έννοια ομορφιάς από το παιχνίδι, απομένουν είτε η χαρά της ισοπέδωσης των εχθρών είτε η πίκρα της άδικης ήττας. Οι αδικημένοι διψούν για εκδίκηση, μια εκδίκηση που θα υπάρξει μόνο όταν και η δική τους ομάδα αποκτήσει αθέμιτα μέσα.

Οι καρποί του «ηθικού κινδύνου» βρίσκονται παντού: όχι μόνο στην υπερβολική επιρροή που κάποιες ομάδες ασκούν επί της πολιτικής σκηνής όταν οι ιδιοκτήτες τους το θελήσουν, αλλά και στις προσλήψεις σε δημόσιους οργανισμούς, στην άνιση μεταχείριση διαφορετικών ομάδων πολιτών, σε κάθε μικρή και μεγάλη αδικία. Η διαφθορά και η έλλειψη ίσων ευκαιριών που καθηλώνουν την κοινωνία και ξενιτεύουν τους νέους, έχουν ρίζες στην πεποίθησή μας ότι στην Ελλάδα ο αγώνας είναι άνισος, ότι χωρίς ισχυρό προσάτη δεν πετυχαίνουμε τίποτα. Όσο οι σοβαροί οπαδοί απομακρύνονται, παραμένουν οι φανατικοί, οι αδίστακτοι να πολεμούν ο ένας τον άλλον. Χρειάζονται ριζικά μέτρα για να μην ακολουθήσει την ίδια μοίρα και η χώρα.

Το Κόκκινο και το Μαύρο

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ**



Με τις διαδοχικές του παρεμβάσεις στη σύγκρουση των ΠΑΕ ΠΑΟΚ και Ολυμπιακός ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης απειραθήν να περιορίσει τον κίνδυνο διευρύνσεως του διαφαινομένου ρήγματος μεταξύ Βορρά και Νότου. Φιλότιμη η προσπάθεια του κ. Μητσοτάκη και όντως αυτό όφειλε εκ καθήκοντος να πράξει, αλλά ίσως είναι αργά. Διότι συσσωρεύονταν πολλά που συντελούν στη διαίρεση.

Το πρώτο μείζον πολιτικό έγκλημα διεπράχθη από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, όταν στις 6 Οκτω-

βουμε νησιωτικά συγκροτήματα, λόγω οικονομίας χώρου.

Σε αντίθεση όμως με τις προαναφερθείσες περιοχές, στην περιοχή της Μακεδονίας και ειδικώς στη Θεσσαλονίκη συνέρρευσαν πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία, Πόντιοι, Θράκες, Καπαδόκες, Κονιαλίδες, Σμυρνιοί, Έλληνες από τη Ρωσία, προκειμένου να συνυπάρξουν με τους Εβραίους στη Θεσσαλονίκη, τους «ντόπιους» στην επαρχία. Και η συνύπαρξη δεν ήταν διόλου εύκολη, πήρε συχνά συγκρουσιακή μορφή.

Όλα αυτά διαμόρφωσαν συνθήκες που ενισχύουν το αίσθημα ανασφαλείας, εάν μάλιστα λάβει κανείς υπ' όψιν ότι στη διάρκεια του ανταρτοπολέμου και σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ελλάδα, σε εκείνη την οικτρή αναμέτρηση ετέθη θέμα αποσπάσεως εδαφών από την ελληνική Μακεδονία.

Επί δεκαετίες οι ελίτ αυτής της χώρας προσπάθησαν να εξαλείψουν τις διαφορές και αντιθέσεις. Αλλά στις θορυβώδεις αντιπαραθέσεις η διάκριση Βορρά και Νότου άφηνε το απεχθές της αποτύπωμα. «Βούλγαροι» ονομάζονταν οι οπαδοί του ΠΑΟΚ από «Ελληνόπουλα» του Νότου. «Τουρκόσποροι» οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία. Και στις τελευταίες εκλογές «προδοτική» χαρακτηρίστηκε η συμφωνία των Πρεσπών.

Παίζουν εν ου παικτοίς διάφοροι, έως ότου μια στιγμή προκύπτει έκρηξη, διαστάσεων ποδοσφαιρικών, μεν, που όμως φέρνει στην επιφάνεια πικρίες, διαφορές, ξυπνά φαντάσματα του παρελθόντος, που ιστορούνται ακόμη σε περιβάλλον οικογενειακό. Τη σύγκρουση ανάμεσα στο Κόκκινο και στο Μαύρο –τον Ολυμπιακό και τον ΠΑΟΚ– επιχειρεί να διασκεδάσει ο κ. Μητσοτάκης διά της επιβολής ποδοσφαιρικού μνημονίου υπό διεθνή επιτήρηση, της FIFA και της UEFA. Του ευχόμεθα καλή επιτυχία, αν και το ιστορικό φορτίο της λέξεως «μνημο-nόμιο» είναι αρνητικότατο.



ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Πανέτοιμοι για να κατακτηθούμε

«Επιλογήν» μας ο διεθνισμός, η πατρίδα.

σοβαρά, με πυγμή. Κατακτούν ηγεμονικό ρόλο στη διεθνή σκακιέρα, προμελετημένα και ευφυέστατα, βήμα προς βήμα. Έχουν σοβαρότητα, γιατί είναι έτοιμοι να πολεμήσουν και να πεθάνουν για την πατρίδα τους.

Οι Έλληνες είμαστε πιο εκσυγχρονισμένοι, προσαρμοσμένοι στο καινούργιο «παράδειγμα»: στους ρυθμούς της παγκοσμιοποίησης. Έχουμε σιωπηρά αλλά φανερά αποδεχθεί τη συντελεσμένη ενοποίηση μαρξισμού και καπιταλισμού (των δύο όψεων του Ιστορικού Υλισμού) στο αμφίφυλο μάγμα της «προοδευτικής πρωτοπορίας». Σε μια «προοδευτική» συλλογικότητα δεν υπάρχει τίποτα δεδομένο, όλα τα επιλέγει το άτομο, κατά το γούστο του, κάθε ατομική επιλογή είναι νομικά κατοχυρωμένη – προτεραιότητα έχει το άτομο, όχι η κοινωνία των αναγκών, η εγωτική προτίμηση, όχι οι συλλογικές στοχεύσεις.

Για τον «προοδευτικό» ατομοκεντρισμό τίποτα δεν είναι δεδομένο, τίποτα δεν μας ξεπερνάει ώστε να μας προσδιορίζει συλλογικά – ό,τι είναι και ό,τι κάνει ο καθένας, το επιλέγει: Επιλέγει το φύλο του, τον ή τη σύντροφο του ασέξως φύλου, τη μόνη ή ευκαιρικά πατρίδα του, το να «εκφράζεται» ανεμπόιστα με βανδαλισμούς και εγκληματικές αυθαιρεσίες, να επιβάλλει την αυθαιρεσία του εγώ βασιανίζοντας συνανθρώπους του.

Αυτή η εκτρωματική «ελευθερία»

του κτηνώδους «προοδευτικού» ατομοκεντρισμού δεν πολεμιέται. Και, αντίστοιχα, η αγάπη για την πατρίδα, η χαρά των σχέσεων κοινωνίας, ο σεβασμός της διαφοράς, η φιλία, ο έρωτας, δεν διδάσκονται, δεν επιβάλλονται με νοουσίες και προτροπές. Μόνο γεννιούνται. Στόχος του σχολείου, στόχος της παιδείας, η την ελληνική τουλάχιστον εμπειρία και παράδοση, δεν είναι να «πληροφωρήσει» - «ενημερώσει» - «πείσει» για το αξιοσέβαστο και προτιμυέτο. Ο στόχος είναι να οδηγηθεί το παιδί («παιδαγωγηθεί») στην εμπειρία της χαράς που δίνει η αυθυπέμβαση και αυτοπροσφορά, η συμμετοχή, συμμεθεξη, σύμπραξη, η από κοινού στόχευση σε καρποπείς επιδιώξεις.

Το σχολείο, η κοινότητα ή γειτονιά ή ενορία, η γιορτή, το τραγούδι, ο χορός, οι εθιμικές παραδόσεις, η ιστορική πληροφορηση, η οικογενειακή οικειότητα, τα ηθασυρίσματα της γλώσσας – αυτά όλα γεννάνε την αγάπη για την πατρίδα, χωρίς νοητικές αναλύσεις, διδαχές, ηθικές προστακτικές. Στους αντιποδες της φιλοπατρίας είναι ο διεθνισμός: τον προλεταριάτου ή του κεφαλαίου (αποδείχθηκε περίτρανα η κοινή τους ρίζα και οι καρποί πανομοιότυπης απανθρωπίας). Αποδείχθηκε η συμφύση και ομοκαρπία και στην περίπτωση των υπουργών Παιδείας: Σε τη διέφεραν οι «αριστεροί» υπουργοί (Φίλης, Γαβρόγλου, Αρσένης ή Βερυβάκης) από τους «δεξιούς» της συμπληματικής απομίμησης των αριστέρων της «προόδου» (Κεραμέως, Γιαννάκου, Σπλιτωτόπουλος ή Αρβανιτόπουλος);

Όπως και σε όλες τις μετα-αποικιακές κοινωνίες, έτσι και στην Ελλάδα, η ανάγκη που ενστικτωδώς αξιολογείται πρωτεύουσα είναι ο διεθνισμός, η πατρίδα. Γεννάει αυτή την ανάγκη η απαιδευσία, η χρηστική εκδοχή της μάθησης, η βαρβαρική ωφελιμοθρία και ηδονοθρία που τη βαφτίσαμε «πρόοδος». Νέμονται τον μεθοδευμένο παλιμ-βαρβαρισμό, αδίστακτοι, οι εξουσιολάγνοι επαγγελματίες της πολιτικής.

Γελιοποίησαν τη στρατιωτική θητεία σε βραχύτατη «παρένθεση» στην ανεργία ή στον χαβαλέ, εγκατέλειψαν κάθε αυτοπροσφορά, εξοπλισμού της χώρας. Θεωρούμε πια αυτονόητο ότι τον πόλεμο τον αναλαμβάνουν καλοπληρωμένοι μισθοφόροι – ή και άθλια μισθοδοτούμενοι αναγκείμενοι σαν τους αστυφύλακες που καίγονται κάθε βράδυ για το κέφι των κανακάρηδων της πλουτοκρατίας. Τώρα περιμένουμε μοιρολατρικά το όποιο «θερμό επεισόδιο» σκαρφιστεί ο Ερντογάν, για να προσθέσει στις κατακτήσεις του άγνωστο αριθμό νησιών στο πανάρχαια ελληνικό Αιγαίο.

Ο εξευτελιστικός αφελληνισμός μας απαιτεί, να επαναληφθούν τα αμύχκανα αλλά αυτάρεσκα γλυκοχαμόγελα τύπου Νίκου Κοτζιά, όταν ξεπούλαγε στο ΝΑΤΟ τη Μακεδονία – συνεπώς κατάληξη μιας, εκτρωματικής ιστορικά, πολιτικής χαμέρπειας. Οι άνθρωποι πολεμάνε, όταν θέλουν να μη χάσουν κάτι, που χωρίς αυτό η ζωή τους δεν έχει νόημα. Σήμερα αυτό το «κάτι» είναι μόνο το χρήμα. Γι' αυτό και οι πόλεμοι μόνο για μισθοφόρους.

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και προσωπικά δεδομένα

Της **ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Με **αφορμή** την ευρωπαϊκή μέρα προστασίας προσωπικών δεδομένων μου ζητήθηκε να σχολιάσω την έκθεση των προσωπικών μας δεδομένων στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ). Ομολογώ πως παρόλο που τα ΜΚΔ αποτελούν ένα από τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα, η έκθεση των προσωπικών δεδομένων σε αυτά ουδέποτε με απασχόλησε. Και ο λόγος δεν είναι γιατί η ανησυχία, που πολλές φορές αγίζει και τα όρια του πανικού, πως όλα όσα δημοσιεύουμε στα ΜΚΔ μπορεί να τύχουν εκμετάλλευσης από τον οποιοδήποτε αν έχει κακές προθέσεις με αποτέλεσμα να μας βλάψει είναι εντελώς αβάσιμος ή αδικαιολόγητος. Ο λόγος είναι πως θεωρώ τον φόβο υπερβολικό αλλά και λάθος σημείο εστίασης σε ό,τι αφορά τον ρόλο των ΜΚΔ στην σύγχρονη κοινωνία και εξηγούμαι: Ζούμε στην εποχή που ακόμα και στη μικρή Κύπρο πια, αυτά που μέχρι πρόσφάτως θεωρούσαμε προσωπικά δεδομένα έχουν πάψει κατά πολύ να είναι προσωπικά, και γι' αυτό δεν ευθύνονται (ή τουλάχιστον όχι μόνο) τα ΜΚΔ. Προσωπικά μας δεδομένα δημοσιεύονται ή δεσμεύονται με τη θέληση/έγκρισή μας με ένα σωρό τρόπους συνεχώς στην καθημερινότητά μας που τις περισσότερες φορές ούτε δίνουμε σημασία. Για παράδειγμα, με τη θέλησή μας δίνουμε όλα τα στοιχεία της ταυτότητάς μας και ακόμα περισσότερα για να δημιουργήσουμε δωροκάρτες σε υπεραγορές, καταστήματα και παροχές υπηρεσιών ώστε να επωφεληθούμε την επιβράβευση που μας προσφέρουν, καθημερινά δίνουμε την έγκρισή μας για την κράτηση στοιχείων που αφορούν τις προσωπικές μας προτιμήσεις ή ανάγκες (τα λεγόμενα cookies) σε ιστότοπους που επισκεπτόμαστε, καθώς επίσης ουδόλως μας απασχολεί αν δεδομένα όπως τα δακτυλικά μας αποτυπώματα, τα χαρακτηριστικά του προσώπου μας και ο ήχος της φωνής μας φυλάσσονται σε διαδικτυακούς χώρους αποθήκευσης ώστε να μπορούν να ξεκλειδώνουν με ασφάλεια τις έξυπνες συσκευές μας. Αυτά τα ελάχιστα παραδείγματα τα θεωρούμε, και πραγματικά είναι, απαραίτητα να τα κοινοποιήσουμε για να μπορούμε να εναρμονιστούμε με το σύγχρονο life style σύστημα το οποίο απαιτεί η εποχή μας. Αν για λίγο σκεφτούμε όμως, πως αρχικά ούτε ξέρουμε με ποιο τρόπο αρχειοθετούνται, ούτε τι επεξεργασίας μπορεί να τυγχάνουν αυτές οι εξαιρετικά πολλές και προσωπικές πληροφορίες που κάποτε θεωρούσαμε προσωπικά μας δεδομένα, ότι υπάρχει το ρίσκο αυτές να πέσουν σε χέρια με λάθος

προθέσεις είναι όντως τρομακτικό το σενάριο, αφού αυτά τα λάθος χέρια θα είναι σε θέση να συναρμολογήσουν το παζλ των προσωπικών μας δεδομένων ώστε να σκιαγραφήσουν και την κάθε λεπτομέρεια της ταυτότητας και ύπαρξής μας.

Κι από την άλλη έχουμε τα ΜΚΔ, τα οποία ο μέσος χρήστης χρησιμοποιεί για την προσωπική του ευχαρίστηση, ψυχαγωγία ή ενημέρωση και που ναι μεν δημοσιεύει υλικό που και πάλι αποτελεί προσωπικά του δεδομένα, π.χ. φωτογραφίες του ίδιου, της οικογένειάς του, δηλώνει τις προτιμήσεις του, τις πολιτικές του πεποιθήσεις, κοινοποιεί την τοποθεσία που βρίσκεται και διάφορα άλλα, αν συγκρίνουμε αυτή τη διαδικασία με αυτό που περιέγραψα πιο πάνω υπάρχει κατά την άποψή μου μια βασική διαφορά η οποία καθιστά τα ΜΚΔ λιγότερο επικίνδυνα ως προς την έκθεση των προσωπικών μας δεδομένων: Ο χρήστης μπορεί να έχει πολύ περισσότερο έλεγχο για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί τα εργαλεία αυτά, αλλά και το πόσο εκθέτει τα προσωπικά του δεδομένα επιλέγοντας ποια σημεία του προσωπικού του λογαριασμού στα ΜΚΔ είναι δημόσια, ποια είναι ιδιωτικά αλλά και πόσο πρόσβαση μπορούν να έχουν τα άτομα που ο ίδιος επιλέγει να έχει στο δικτυό του σε αυτά τα προσωπικά δεδομένα τα οποία δημοσιεύει.

Άρα, προτιμότερο θα ήταν αντί να κινδυνολογούμε με το κάθε σενάριο συνωμοσίας που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εναντίον μας - ρίσκο που υπήρχε και πριν την ύπαρξη της τεχνολογίας και των ΜΚΔ – as αποδεχτούμε πως ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει αλλάξει όπως και το νόημα αυτού που θεωρούσαμε προσωπικά δεδομένα. As εστιάσουμε στην εξεύρεση τρόπων ελαχιστοποίησης του οποιουδήποτε ρίσκου υπάρχει με την απαίτηση εφαρμογής των κανονισμών προστασίας των προσωπικών δεδομένων και την ψήφιση νέων όπου και όποτε απαιτείται και τέλος, as αρχίσουμε τη συζήτηση για τις δυνατότητες, τους τρόπους χρήσης των εργαλείων που ονομάζουμε ΜΚΔ ώστε να έχουμε επαρκή γνώση να διαχειριζόμαστε όπως εμείς επιθυμούμε τα προσωπικά μας δεδομένα, αλλά και να χρησιμοποιούμε ωφέλιμα το βήμα παρέμβασης που τα ΜΚΔ μάς προσφέρουν με συμμετοχή ή δημιουργία συζήτησης στη δημόσια σφαίρα όπου θεωρούμε πως αυτό είναι αναγκαίο.

Η δρ Χριστιάνα Καραγιάννη είναι λέκτορας ΜΜΕ και Πολιτισμικών Σπουδών στο Τμήμα Δημοσιογραφίας του Πανεπιστημίου Frederick.



Παλαιστίνιες στον προσφυγικό καταυλισμό του Bourj al-Barajneh διαμαρτυρούνται για τη «Συμφωνία του Αϊώνα» που ανακοίνωσε ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντ. Τραμπ.

Οι πέντε εντολές του «μαθητή»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ενώ η **διαδικασία** επίλυσης του Κυπριακού έχει εξαφανιστεί από την ατζέντα του Ν. Αναστασιάδη, οι οπαδοί της ακινησίας εκδηλώνουν μιαν περιεργη επιθετικότητα απέναντι σε κάθε διαφορετική άποψη. Κάθε λογικά σκεπτόμενος πολίτης, θα ανέμενε πως με τη συμμαχία Αναστασιάδη με τον Αρχιεπίσκοπο, τα κυρίαρχα τηλεοπτικά κανάλια και τις μικρές δυνάμεις του κατ' ευφημισμόν κέντρο, όλα θα γίνονται πιο μαλακά. Έχει επιβληθεί η ατζέντα της μη λύσης και οι καθ' ύλην αρμόδιοι εργάζονται για την συστηματικοποίηση της αποδοχής του στάτους κβο ως της πρώτης καλύτερης λύσης. Παρά ταύτα, οι οπαδοί της ακινησίας εξακολουθούν να κάνουν αυτό που για δεκαετίες γνωρίζουν καλύτερα: να επιτίθενται σε κάθε άποψη που παραβίνει την γραμμή που έχει χαράξει ο μόνος «μαθητής» (Ν. Αναστασιάδης) που ξεπέρασε το «δάσκαλο» (Τ. Παπαδόπουλο). Μια νέα επιθετικότητα επιδιώκει να εκτροχιάσει τη δημόσια συζήτηση:

1. Πυκνή αναφορά στην «εθνική γραμμή». Μια νοητική κατασκευή για να εμφανίζεται ο Ν. Αναστασιάδης ως ο διαμορφωτής μιας καθολικά αποδεκτής γραμμής. Έτσι όποιος θελήσει να πει κάτι άλλο, τα ερωτήματα στρέφονται εναντίον του. Γιατί διασπάζ την «εθνική γραμμή»; Γιατί δεν συντάσσει με τη γενική κατεύθυνση που έχει χαράξει ο ηγέτης; Αυτή η τεχνητή κατασκευή, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους γιατί δυσκολεύει την αναζήτηση, επιβάλλει περιορισμούς στην έκφραση απόψεων, δημιουργεί τε-

χνητά τείχη. 2. Η κριτική προσέγγιση των πραγμάτων, οι διαφορετικές απόψεις επικριρείται να τεθούν υπό αμφισβήτηση με το ψευδές επιχείρημα ότι «αυτά δεν βοηθούν την εθνική υπόθεση, εξυπηρετούν τον αντίπαλο». Η Επιτροπή Εμπορών της Βουλής ενημερώνεται στις 29 Ιανουαρίου από τον υπουργό Γ. Λακκοτρύπη σε κλειστή συνεδρίαση για τα ενεργειακά.

Βουλευτές μεταφέρουν το μήνυμα Λακκοτρύπη με τη φράση «το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας συνεχίζεται κανονικά» - φράση Α. Βότση. Για να βοηθάς πρέπει να κλείνεις τα μάτια, να κάνεις ότι το μαύρο είναι άσπρο για να χαιρέται η «εθνική γραμμή»! Ενώ το ενεργειακό πρόγραμμα δεν υφίσταται και οι εταιρείες έχουν φύγει, εσύ πρέπει να λες ότι είμαστε μια ευτυχομένη πατρίδα που «προχωρά» ακάθεκτα! 3. Εύκολο να λες «δεν» και «μην». Δύσκολο να έχεις θετικούς στόχους, ωφέλιμους για όλη την Κύπρο, ακόμα πιο δύσκολο να υλοποιήσεις δημιουργικές πολιτικές. Αυτοί που υποστηρίζουν το στάτους κβο, το σημαντικό έργο έχουν να παρουσιάσουν ως θετική δημιουργία; Ποιος από αυτούς κατόλαβε πως η μια ψήφος υπέρ και οι 14 εναντίον (Ιούνιος 1999) έγιναν ομόφωνα 15 υπέρ (Δεκέμβριος 1999) για να ενταχθεί η Κύπρος στην Ε.Ε.; Εύκολο να πετάς σλόγκαν, δύσκολο να έχεις στόχους, να αλλάξεις μεθοδικά και επίμονα «καθερωσκευή, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους γιατί δυσκολεύει την αναζήτηση, επιβάλλει περιορισμούς στην έκφραση απόψεων, δημιουργεί τε-

χνά μείνουμε όπως είμαστε! «Πρακτικά» να μείνουμε μαζί με τις εγγυήσεις, τα επεμβατικά δικαιώματα, με 37.000 τουρκικό, κατοχικό στρατό. Γράφει ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρρες στις 30 Ιουνίου 2017: «Σχετικά με την ασφάλεια, νομίζω ότι θα πρέπει να ξεκινήσουμε να αναγνωρίζουμε ότι χρειαζόμαστε ένα καινούριο σύστημα εγγυήσεων, όχι την συνέχιση του παλιού. Πιστεύω ότι χρειαζόμαστε τον τερματισμό του μονομερούς επεμβατικού δικαιώματος και της Συνθήκης Εγγυήσεων.

Αυτή πρέπει να αντικατασταθεί από ένα στιβαρό σύστημα διασφάλισης: το οποίο να είναι πολυμερές/διεθνές με τη συμμετοχή αρκετών χωρών (διεθνής διάσταση). Οι εγγυητριες δυνάμεις δεν μπορούν τους εαυτούς τους». Ένα τόσο σημαντικό κείμενο, που το παρουσίασε ο ίδιος ο γ.γ., αφού μίλησε κατ' ιδίαν τους «πέντε» στο Κραν Μοντάνα, δεν έχει θέση στο αφήγημα της πολιτικής της ακινησίας γιατί καλώς πιάτσα. Έτσι κατασκευάζουν αφηγήματα, χωρίς παραπομπή σε πηγές. Αν σε ενδιαφέρει η άλλη Κύπρος, δεν μιλάς αόριστα γύρω από τον τερματισμό των επεμβατικών δικαιωμάτων, αλλά είσαι επίμονα και δημόσια υπέρ της πιο πάνω εισηγήσης που περιλαμβάνεται στο «Πλαίσιο Γκουτιέρρες» και συνιστά ένα ουσιώδους σημασίας κεκτημένο τους. 5. Το εγκρίθην ψήφισμα στο Σ.Α. για την 6μηνη ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ (29/1), προνοεί «την ανάγκη τακτικής επανεξέτασης όλων των ειρηνευτικών

επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα»...και γι' αυτό «ζητεί τη δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού για απευθείας στρατιωτικές επαφές μεταξύ των πλευρών και των σχετικών ενδιαφερομένων μερών και καλεί την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, ως διευκολυντή μέσω του ρόλου της ως συνδέσμου να υποβάλει σχετικές προτάσεις». Από τη δόλωση Ν. Χριστοδουλίδη ότι το 2017 φτάσαμε πολύ κοντά στην επίλυση, φτάσαμε στις «απευθείας στρατιωτικές επαφές μεταξύ των πλευρών»!

Την προηγούμενη ημέρα ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος δήλωνε ότι «υπήρχε ένα προσχέδιο... ευελπιστούμε ότι θα είναι θετικό μετά και τις ενέργειες του Υπουργού Εξωτερικών». Ο ίδιος ο Ν. Αναστασιάδης δηλώνει ότι μια συνάντησή του «με τον Τ/κ ηγέτη δεν είναι θέμα της κας Λουτ, αλλά είναι θέμα του γ.γ., πάντοτε όταν και εφόσον κρίνεται». Το ερώτημα είναι γιατί δεν επιδιώκει ο ίδιος απευθείας επαφές με τον Μ. Ακιντζί. Ποιος τον εμποδίζει να θέσει θέματα προς συζήτηση; Δεν είναι «κυπριακής ιδιοκτησίας» οι συνομιλίες; Οι επαφές, η κινητικότητα, η πρόσδος σημαίνει στήριξη στην υποψηφιότητα Ακιντζί για τις τ/κ εκλογές στις 26 Απριλίου γιατί ο κεντρικός πυρήνας της δημόσιας δράσης του είναι η επίλυση. Μηδέν κινητικότητα σημαίνει δώρα στον εκλεκτό του τ/κ βαθέος κράτους, Ε. Τατάρ.

www.larkoslarkou.org.cy

Υπό την απειλή των κανονιοφόρων

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**



«ΔΕΝ διαπραγματευόμαστε υπό την απειλή των κανονιοφόρων». Αυτή είναι η επίσημη θέση για την οποία ασπάζονται όλες ανεξαιρέτως οι πολιτικές δυνάμεις. Απορριπτικοί, ενδοτικοί, κεντρώοι και ακραίοι, όλοι με μια φωνή θέτουν ως κόκκινη γραμμή τον τερματισμό των έκνομων ενεργειών της Τουρκίας στη κυπριακή ΑΟΖ για επανέναρξη επίσημων συνομιλιών.

Μια όντως «πατριωτική» θέση. Ένα εύλογο σύνθημα που συγκινεί τα πλήθη και αναπερνάει το ηθικό του λαού. Μια θέση του εθνικολαϊκού μας μετώπου με την οποία δεν τολμά κανείς να διαφωνήσει.

«Εάν δεν τερματιστούν οι έκνομες ενέργειες της Τουρκίας, δεν υπάρχει περίπτωση κάτω από τις απειλές κανονιοφόρων να προσέλθεις σε διαπραγματεύσεις», ανέφερε σε συνέντευξή του στην ελληνική εφημερίδα «Τα Νέα» ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

«Σταθερή και μοναδική επιδίωξή μας είναι η επανέναρξη των συνομιλιών από εκεί που διακόπηκαν

στο Κραν Μοντάνα, νοούμενου φυσικά ότι η Τουρκία θα σταματήσει να δυνاميτίζει το κλίμα και θα τερματίσει τις έκνομες ενέργειές της, εντός της χωρικής θάλασσας και της υφαλοκρηπίδας της Κύπρου», τόνισε σε επιμνημόσυνό του λόγο ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης.

Οι συνδιαμορφωτές της πολιτικής μας στο Κυπριακό, ΠΤΔ και ΥΠΕΞ, είναι κατηγορηματικοί. Ό πρώτος, «δεν υπάρχει περίπτωση» και ο δεύτερος, «νοούμενου φυσικά».

Αν δεν φύγουν δεν συνομιλούμε. Τελεία και παύλα. Αυτό είναι το μήνυμα που στελλούμε. Θα τους αφήσουμε χωρίς συνομιλίες και στο τέλος «δεν θα ανθέξουν» (όπως έλεγε ο Εθνάρχης μας) και θα αποψυχθούν. Πραγματικά υπάρχουν στιγμές που και ο πλέον καλοπροαίρετος διερωνάται για το ποιος επιχείτει για λύση και ποίου η πατρίδα είναι κατεχόμενη. Ανοίγουμε το στόμα μας και αμολάμε ότι έρθει στη γλώσσα μας, χωρίς να περνά από το μυαλό, και στο τέλος απορείς αν αυτά τα κουραφέξαλα, που λέμε για εσωτερική κατανάλωση, τα πιστεύουμε.

Και επειδή σε αυτήν την ταλαι-

πωρημένη πατρίδα όλα επιτρέπονται και δυστυχώς τα πλείστα που ακούς να δυνاميτίζονται μεταξύ παραλογισμού και ασυναρτησίας, μέχρι και πολιτικές δυνάμεις που διαχρονικά τάσσονται εναντίον των συνομιλιών, με ή χωρίς κανονιοφόρους, και αυτοί θέτουν όρους για επανέναρξη των συνομιλιών. Οι άλλες δυνάμεις του λεγόμενου κεντρώου ή πατριωτικού χώρου, που για το θεαθήναι και μόνο τάσσονται υπέρ των συνομιλιών, και αυτοί θέτουν ως προϋπόθεση για την επανέναρξη συνομιλιών την αποχώρηση των Τούρκων από την ΑΟΖ μας. «Την ΑΟΖ ουκ ελάττω παραδίδω». Για αυτούς οι κανονιοφόροι είναι το τέλειο άλλοθι. Αν τελικά φύγουν τα γεωτρήσιμα έχουν την ικανότητα να δημιουργούν με τη φαντασία τους άλλα γεωτρήσιμα και κανονιοφόρους, ξένους δάκτυλους, σκοτεινές συνωμοσίες και εμπλεκόμενα συμφέροντα. Άλλωστε αυτό κάνουν για μισό αιώνα. Παλιά τους τέχνη κόσκινο.

Τραγικές φιγούρες οι ηγέτες ΔΗΕΥ και ΑΚΕΛ. Αν και αντιλαμβάνονται ότι με κανένα τρόπο δεν μπορούμε να αρνηθούμε συμμετοχή σε συνο-

μιλίες, με η χωρίς έκνομες ενέργειες στη θάλασσα, αναγκάζονται να ακολουθήσουν, στην ουσία σύρονται από το ρεύμα και τον ακράτητο λαϊκισμό, και μιλούν και αυτοί για τις κανονιοφόρους. Στο κάτω-κάτω έχουν και αυτοί τα «μαγαζιά» τους που θα πρέπει να διαχειριστούν.

Για να μην μπενιζίζουμε όμως τα πάντα, υπάρχουν, που και που, ορισμένες φωνές της λογικής. Αν και πολύ σπάνιο φαινόμενο τον τελευταίο καιρό, υπάρχουν και κάποιες που τολμούν να αντισταθούν στις εθνικές ασυναρτησίες και να μιλήσουν τη γλώσσα του ρεαλισμού. «Προσωπικά δεν μπορώ να καταλάβω σε τι διαφέρει η απειλή στη θάλασσα από την απειλή των δύο μεραρχιών και τουρκικών τανκς που βρίσκονται στη στεριά. Ποια είναι η διαφορά», δήλωσε σε συνέντευξή του στην «Καθημερινή» ο πρώην ΥΠΕΞ Ιωάννης Κασουλίδης απαντώντας στην ερώτηση: «Μπορεί η πλευρά μας να πάει στις διαπραγματεύσεις δεδομένων των τουρκικών προκλήσεων εντός της κυπριακής ΑΟΖ?».

Όσο και να απορεί ο Ιωάννης Κα-

σουλίδης σίγουρα θα μείνει με την απορία. Πώς να αντιληφθεί ένας παλαιμάχος πολιτικός τις νέες τάσεις της σύγχρονης διπλωματίας. Πώς να αντιληφθεί ότι πλέον με αναβαθμισμένη τη γεωστρατηγική μας θέση μπορούμε να θέτουμε όρους και προϋποθέσεις θωρακίζοντας έτσι την ΑΟΖ μας και απομονώνοντας την Τουρκία.

Και ενώ αυτή είναι η ρητορική που αναπτύσσουμε, αγνοούμε το γεγονός ότι ο γ.γ. έχει αντίθετη άποψη όσον αφορά τις τουρκικές ενέργειες στην κυπριακή ΑΟΖ. «Υπογράμμισα επανειλημμένα ότι οι φυσικοί πόροι που βρίσκονται εντός και γύρω από την Κύπρο πρέπει να ωφεληθούν και τις δύο κοινωνίες και αποτελούν ισχυρό κίνητρο για όλα τα μέρη να βρουν μια αμοιβαία αποδεκτή και διαρκή λύση στο κυπριακό πρόβλημα. Λαμβάνοντας υπόψη ότι όλα τα μέρη έχουν εκφράσει τη δέσμευσή τους για τον στόχο αυτό, επαναλαμβάνω την έκκλησή μου για σοβαρές προσπάθειες προς αποφυγή περαιτέρω κλιμάκωσης και για την εξουδετέρωση των εντάσεων», αναφέρει στην τελευταία

του έκθεση προς το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Μετά από σχεδόν μισό αιώνα και πάλι στην αφετηρία των αγώνων μας. Αφού, τώρα που τα βιώνουμε, φτάσαμε στο σημείο να εξισώσουμε τη ρεαλιστική πολιτική του Γλαύκου Κληρίδη με αυτήν του Τάσσου Παπαδόπουλου, αφού υιοθετήσαμε το δακρύβρεχτο Όχι του 76% του 2004, η υιοθέτηση της πολιτικής της πρόταξης του Σπύρου Κυπριανού ήταν καθ' όλα αναμενόμενο. Σίγουρα με άλλες προϋποθέσεις. Τότε θέταμε ως όρο την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων από τη στεριά για να προσέλθουμε σε συνομιλίες, τώρα την αποχώρηση από τις θάλασσές μας. Τι στεριά, τι θάλασσα. Άλλωστε η θάλασσα αποδεικνύεται πολύ πιο υποσχόμενη από τη στεριά. Σίγουρα άλλες οι προοπτικές του Ερατοσθένη, της Καλυψώς, του Γλαύκου, της Σουπιάς και της Αφροδίτης και άλλες αυτές της Μόρφου, της Λύσης, της Άκνας και της Μύρτου.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

«Ελλάδα μπροστά» και τεστ υπουργών

Οι κυβερνητικές πρωτοβουλίες του 2020

Τον **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Τον οδικό «χάρτη» της κυβέρνησης με 134 πρωτοβουλίες που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός του 2020, αλλά ταυτόχρονα και ένα «τεστ» του Κυριάκου Μητσοτάκη προς τα μέλη της κυβέρνησης ενόψει ενός πιθανού ανασχηματισμού σε χρόνο που θα επιλέξει ο πρωθυπουργός, υποθέτουν την περασμένη Πέμπτη το υπουργικό συμβούλιο.

Το Εθνικό Σχέδιο Μεταρρυθμίσεων «Ελλάδα μπροστά» κωδικο-

Οι επιδόσεις των μελών του υπουργικού συμβουλίου θα κρίνουν την τύχη τους στον ανασχηματισμό.

ποιεί τις βασικές προτεραιότητες κάθε υπουργείου, ορισμένες εκ των οποίων θα δρομολογηθούν εντός του έτους, αλλά με ευρύτερο χρόνο ωρίμανσης, έχουν όμως, συνολικά, ως τελικό στόχο τη βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη. Ειδοποιός διαφορά σε σχέση με τον προγραμματισμό που έκαναν προηγούμενες κυβερνήσεις είναι ότι το Μέγαρο Μαξίμου, αλλά και οι πολίτες, θα έχουν πλήρη εικόνα για

την πορεία της κάθε δράσης: μία φορά τον μήνα θα συγκαλούνται Πολιτικές Επιτροπές Παρακολούθησης των προγραμματισμένων δράσεων, ενώ κάθε τρεις μήνες θα υποβάλλεται έκθεση προόδου στο υπουργικό συμβούλιο.

Επίσης, κρίσιμο είναι πως το «Ελλάδα μπροστά» θα είναι διασυνδεδεμένο με δύο παράλληλες διαδικασίες που σχεδιάζει η κυβέρνηση. Πρώτον, με το Σχέδιο Ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία που θα συνδέει τις πολιτικές που θα υιοθετηθούν με τους στόχους του μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής σταθερότητας. Δεύτερον, με τις δεσμεύσεις της χώρας στο πλαίσιο του προγράμματος ενισχυμένης εμποτρείας και του σχεδιασμού της νέας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027.

Υπενθυμίζεται πως ο πρωθυπουργός είχε αναφερθεί από το Νταβός σε συμμετοχή περισσότερων γυναικών στο κυβερνητικό σχήμα όταν προχωρήσει σε ανασχηματισμό της κυβέρνησης. Συνομιλητές του σημειώνουν πως αυτός δεν είναι στις προθέσεις του στην παρούσα φάση, παρά την «εμπλοκή» που έχει προκύψει με τον Λευτέρη Αυγενάκη, άλλες πληροφορίες όμως αναφέρουν πως δεν μπορεί να αποκλειστεί ένα μίνι ντόμινο αλλαγών με αφορμή τις εξελίξεις στο ποδόσφαιρο.

Υπουργείο Οικονομικών

- Αναθεώρηση και βελτίωση νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους
- Αξιολόγηση φορέων ακίνητης περιουσίας και αναδιάρθρωση υπηρεσιών υπ. Οικ. δημοσίων ακινήτων - Μητρώο δημόσιας ακίνητης περιουσίας



Υπουργείο Ανάπτυξης

- Απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης και εποπτείας για την οικονομική δραστηριότητα - **30/6/2020**
 - Ανάπτυξη ενιαίου ΟΠΣ άσκησης δραστηριοτήτων και ελέγχων
 - Επανακατάταξη των μεταπολιτικών δραστηριοτήτων στις κατηγορίες της περιβαλλοντικής αδειοδότησης
 - Βελτίωση θεσμικού πλαισίου ανάπτυξης και λειτουργίας Επιχειρηματικών Πάρκων.
- Απλούστευση των διαδικασιών για την υποχρέωση δημοσιότητας των επιχειρήσεων μέσω της εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου για το ΓΕΜΗ - **31/12/2021**



Υπουργείο Εξωτερικών

- Ενίσχυση ηλεκτρονική πύλη Greece.gr για την προβολή της εικόνας και των θέσεων της Ελλάδας στο εξωτερικό - **31/12/2020**
- Μεταρρύθμιση Φορέων Εξωστρέφειας, Enterprise Greece και ΟΑΕΠ, με σκοπό την ενίσχυση εξαγωγικών και προσέλκυση επενδύσεων - **31/12/2020**

Υπουργείο Εθνικής Αμυνας

- Εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου περί προμηθειών - **31/12/2021**

Εθνικό Σχέδιο Μεταρρυθμίσεων 2020

Κυριότερες προτεραιότητες ανά υπουργείο

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

- Εκσυγχρονισμός του σωφρονιστικού συστήματος / Σύγχρονη αντεγκληματική πολιτική - **31/12/2022**
- Δημιουργία νέου μοντέλου εθνικού συστήματος Πολιτικής Προστασίας - **31/12/2021**



Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- Νέα προγράμματα Σπουδών για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση - **31/12/2021**
- Ενίσχυση Πράξεων και Πειραματικών Σχολείων - **31/08/2020**
- Νέο πλαίσιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης - **31/12/2021**



Υπουργείο Εργασίας και Κοιν. Υποθέσεων

- Αναμόρφωση του ΕΦΚΑ και του ασφαλιστικού συστήματος - **31/10/2020**
- Μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας και του συνδικαλιστικού νόμου (ν. 1264/1982), μέσω της θεσμοθέτησης ενός νέου εργατικού κώδικα
- Αναβάθμιση του συστήματος διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας (ΕΡΓΑΝΗ II και risk analysis ΣΕΠΕ) - **31/12/2022**



Υπουργείο Υγείας

- Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας - **31/12/2022**
- Νέο μοντέλο διοίκησης στα νοσοκομεία - **31/12/2021**
- Πρόληψη Υγείας - **31/12/2020**
- Προμήθειες Εθνικού Συστήματος Υγείας - **31/12/2021**
- Ψηφιακή Υγεία - **31/12/2021**

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

- Αναθεώρηση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού - Συνδυασή κατηγοριών χρήσεων γης με τους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας (ΚΑΔ) - **30/6/2020**
- Απολιντοποίηση και Σχέδιο για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών της χώρας (Δυτική Μακεδονία, Μεγαλόπολη) - **31/1/2020**
- Κατάρτιση των πλαστικών μιας χρήσης - Ενσωμάτωση Οδηγίας 2019/904 για τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον - **30/6/2020**
- Απολινόηση αδειοδότησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας - Νέο νομικό πλαίσιο για την επιτάχυνση της αδειοδότησης των ΑΠΕ - **31/12/2021**

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- (*τομέας Πολιτισμού*)
- Αλλαγή θεσμικού πλαισίου και μοντέλου λειτουργίας των μουσείων - **31/12/2021**
 - Νέο θεσμικό πλαίσιο για τον εκσυγχρονισμό και εξυγίανση του Τομείου Αρχαιολογικών Πόρων (ΤΑΠ)
- (*τομέας Αθλητισμού*)
- Ψήφισμα νέου αθλητικού νόμου - **31/12/2020**
 - Δημιουργία Ηλεκτρονικού Μητρώου Αθλητικών Φορέων - **30/6/2020**

Υπουργείο Δικαιοσύνης

- Επέκταση του Ολοκληρωμένου Συστήματος για Διαχείριση των Πολιτικών - Ποινικών Υποθέσεων (ΟΣΔΥ-ΠΠ) - **31/12/2020**
- Σύσταση ειδικών τμημάτων στα δικαστήρια για την εκδίκαση υποθέσεων εξεδικευμένου αντικείμενου - **31/12/2022**
- Data-driven Δικαιοσύνη με πρώτη δράση τη σύσταση ειδικής υπηρεσίας συλλογής στατιστικών για τη Δικαιοσύνη - **31/12/2021**



Υπουργείο Εσωτερικών

- Ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης - **31/12/2020**
- Τετραετής προγραμματισμός προαλήψεων για όλο το Δημόσιο - **31/12/2020**
- Σύγχρονη πολιτική διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού του Δημοσίου με κύριες δράσεις:
 - HRMS
 - Ορけκντια διαλειτουργικότητα - **31/12/2023**
 - Αναθεώρηση κλαδολογίου - **31/12/2022**
 - Ενθάρρυνση τηλεργασίας - **31/12/2022**

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

- Επιτάχυνση των διαδικασιών απονομής ασύλου - **31/12/2020**
- Πολιτικές κοινωνικής ένταξης μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας με έμφαση στην εργασιακή ένταξη - **31/12/2020**

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- Μοναδική δήλωση γέννησης, μοναδική δήλωση απώλειας ζωής, Αύλη συνταγογράφηση (αρχή «once only») - **31/12/2022**
- Ενιαίος Αριθμός Πολίτη - Νέες ταυτότητες - **31/12/2021**
- Εθνικό πλαίσιο απλούστευσης διαδικασιών (ΕΠΛΔ) - παρατηρητήριο γραφειοκρατίας - **31/12/2020**
- Πύλη gov.gr στο πρότυπο gov.uk - **31/12/2020**

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- Δημιουργία του Εθνικού Μητρώου Υποδομών
- Νέο θεσμικό πλαίσιο των υπηρεσιών ΥΠΑ και ΑΠΑ
- Καταχώρηση της δημόσιας διαβούλευσης και διαμόρφωση των έργων εθνικής εμβέλειας και δημοσίου συμφέροντος από αναψφελες δικαστικές εμπλοκές - **31/12/2020**

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

- Αναβάθμιση της ναυτικής εκπαίδευσης - **31/12/2021**
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής λιμένων και ενός νέου μοντέλου λιμενικής διακυβέρνησης περιφερειακών λιμένων (λιμενικά ταμεία κ.ά.) - **31/12/2021**

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

- Νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς
- Εθνικό Σχέδιο Αγροτικών Υποδομών
- Νομοθεσία για την αυστηροποίηση των ποινικών και διοικητικών κυρώσεων για τις ελληνοποίησης
- Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου του ΕΛΓΑ

Υπουργείο Τουρισμού

- Δημιουργία νέου νομοθετικού πλαισίου για τις ειδικές μορφές τουρισμού: - **1/12/2021**
 - Κατοδικτικός τουρισμός - **1/3/2020**
 - Ενίσχυση Silver τουρισμού - **1/12/2021**
 - Αναρχακτικός Τουρισμός - **1/6/2021**
- Απολινόηση της χωροθέτησης και αδειοδότησης των τουριστικών λιμένων (μαρίνες) - **1/2/2021**
- Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της τουριστικής επαγγελματικής εκπαίδευσης - **1/5/2020**
 - Αναβάθμιση των Ανωτέρων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης (ΑΣΤΕ) - **15/5/2020** ή/και
 - Ίδρυση Πανεπιστημίου/Ακαδημίας Τουρισμού και Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών - **1/5/2020**



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Παράγοντες σταθερότητας Ελλάδα και Κύπρος

Ο ΥΦΕΕ Κ. Βλάσης ανοίγει την ατζέντα των ομογενειακών θεμάτων με πρώτο την ψήφο των Ελλήνων της διασποράς

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ**

Ως πολύ σημαντική θεσμική τομή χαρακτηρίζει την παραχώρηση ψήφου στους Έλληνες ομογενείς ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Κώστας Βλάσης. Ο αρμόδιος για θέματα ομογένειας, ο οποίος την περασμένη εβδομάδα επισκέφθηκε τη Λευκωσία, σε συνέντευξή του στην «Κ» θέτει τους στόχους και τις επιδιώξεις Κύπρου και Ελλάδας σε θέματα ομογένειας. –**Η ψήφος των Ελλήνων ομογενών έχει γίνει πραγματικότητα. Με βάση τις πρόνοιες του νόμου δικαίωμα ψήφου έχει το σύνολο των ομογενών;**

–Ο νόμος 4648/2019 που ψηφίστηκε τον περασμένο Δεκέμβριο στη Βουλή αποτελεί μια πολύ σημαντική θεσμική τομή στο ελληνικό πολιτικό σύστημα. Μια τομή προς την κατεύθυνση του ορθολογισμού και της περισσότερης Δημοκρατίας, προς όφελος πάντοτε της Πατρίδας μας. Μετά από 40 χρόνια ατέρμωνων συζητήσεων, αυτή η κυβέρνηση πέτυχε οι Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους. Ήταν το ελάχιστο που μπορούσαμε να κάνουμε για να ικανοποιήσουμε το δικαίο αυτό αίτημα. Στο σημείο αυτό επιτρέπει μου να αποσαφηνίσω κάτι: ο νόμος αυτός ουσιαστικά προσφέρει μια διευκόλυνση στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Το δικαίωμα του εκλέγειν για τους Έλληνες πολίτες προβλέπεται στο Άρθρο 51 του Συντάγματος. Ο νόμος 4648 θέτει ένα πλαίσιο βάσει του οποίου οι εκλογείς που βρίσκονται εκτός επικράτειας μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα από τη χώρα όπου διαμένουν. –**Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που τίθενται από το νόμο;**

“

Στόχος μας είναι να φέρουμε τους ομογενείς μας που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς πιο κοντά, αναπτύσσοντας συνέργειες οι οποίες θα αποβούν αμοιβαίως επωφελείς για την ελληνική και την κυπριακή κοινωνία.

καταβολής ασφαλιστικών εισφορών ή εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας. Δεύτερο, να έχουν υποβάλει φορολογική δήλωση κατά το τρέχον ή το προηγούμενο της εγγραφής έτος. –**Για να ασκήσει κάποιος Έλληνας του εξωτερικού το δικαίωμά του στις επόμενες εθνικές εκλογές τι θα πρέπει να κάνει;**

–Θα πρέπει να εγγραφεί σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Η αίτηση εγγραφής, μαζί με την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών, θα γίνεται ηλεκτρονικά, μέσω ειδικής εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών. Το εκλο-



Οι τριμερείς συνεργασίες συμβάλλουν στην αναβάθμιση της γεωστρατηγικής θέσης Ελλάδας και Κύπρου τονίζει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Υφυπουργός Εξωτερικών αρμόδιος για θέματα ομογένειας Κώστας Βλάσης.

γικό δικαίωμα των Ελλήνων του εξωτερικού θα ασκείται με αυτοπρόσωπη παρουσία στην κάλπ. Εκλογικά τμήματα θα συσταθούν στις ελληνικές διπλωματικές αρχές καθώς και σε γραφεία ελληνικών κοινοτήτων ή ιερών ναών. –**Η Κύπρος είναι μια από τις χώρες όπου ζει και εργάζεται ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων πολιτών. Ο νόμος τους καλύπτει ή ισχύει κάτι διαφορετικό;** –Ο νόμος δεν προβλέπει σε διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη χώρα διαμονής. Συνεπώς, και για τους Έλληνες πολίτες που διαβιούν στην Κύπρο ισχύει ό,τι προβλέ-

πεται για τους εκτός επικράτειας εκλογείς. –**Επισκεφθήκατε την Κύπρο πριν από τρεις μέρες. Ποια είναι τα θέματα που απασχολούν τις δύο χώρες στο κομμάτι των ομογενών;** –Ελλάδα και Κύπρος διαθέτουν μεγάλες και δυναμικές κοινότητες στο εξωτερικό οι οποίες διατηρούν ισχυρούς δεσμούς με τη μητέρα πατρίδα και διαχρονικά συμβάλλουν με όλες τους τις δυνάμεις στην προώθηση των εθνικών θεμάτων και την προάσπιση των συμφερόντων του Ελληνισμού, με πρώτο και κύριο το Κυπριακό, στα διεθνή κέντρα λήψης αποφάσεων.

Ο Ελληνισμός της διασποράς είναι ένας, με τους Κύπριους μας συνδέει μια αδελφική σχέση. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε αναπτύξει μια πολύ στενή συνεργασία και στα θέματα των αποδήμων. Εν προκειμένω, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, η διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης και ταυτότητας καθώς και η καλλιέργεια μιας βιωματικής σχέσης με την Πατρίδα αποτελούν προτεραιότητες της πολιτικής μας ως προς την Ομογένεια. Έχουμε υλοποιήσει – και θα συνεχίσουμε να υλοποιούμε– δράσεις με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ελληνομάθειας της νέας γενιάς των ομογενών μας. Επιπλέον, όπως συζητήσαμε και με τον Επίτροπο κ. Φωτίου, φιλοδοξούμε να εντάξουμε και άλλα πεδία στο πλαίσιο της διμερούς μας συνεργασίας όπως η επιχειρηματικότητα, η επιστημονική έρευνα και η καινοτομία. Στόχος μας είναι να φέρουμε τους ομογενείς μας που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς πιο κοντά, αναπτύσσοντας συνέργειες οι οποίες θα αποβούν αμοιβαίως επωφελείς για την ελληνική και την κυπριακή κοινωνία.

–**Πώς αξιολογείτε τις τριμερείς συνεργασίες με Ισραήλ και Αίγυπτο;** –Μέσω αυτών των τριμερών συνεργασιών προάγουμε την ασφάλεια, την ειρήνη και την ευημερία στην Ανατολική Μεσόγειο, προς όφελος των λαών της περιοχής. Είναι ανοικτά σχήματα συνεργασίας τα οποία δεν στρέφονται εναντίον κανενός κράτους. Ελλάδα και Κύπρος αποτελούν παράγοντες σταθερότητας στην περιοχή και επιδιώκουν αγαστές σχέσεις με όλους τους γείτονές τους. Όπως αποδεικνύεται και η πρόσφατη υπογραφή της σύμβασης για τον αγωγό EastMed, η περιφερειακή αυτή συνεργασία

συμβάλλει στην αναβάθμιση της γεωστρατηγικής θέσης Ελλάδας και Κύπρου καθώς και του ρόλου τους στην ευρύτερη περιοχή. Μάλιστα στο πλαίσιο των τριμερών συνεργασιών έχουμε εντάξει και τα θέματα της διασποράς. Προσφάτως είχα την χαρά να φιλοξενήσω στην Αθήνα τον Επίτροπο κ. Φωτίου και τους ομολόγους μας από την Αίγυπτο και το Ισραήλ με τους οποίους συμφωνήσαμε τη διεύρυνση και τον εμπλουτισμό των κοινών δράσεων και προγραμμάτων σε θέματα Διασποράς. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα πετυχημένο μοντέλο συνεργασίας το οποίο εστιάζει στις νεότερες γενεές ομογενών και στο στόχο έχει την ενίσχυση των διαπροσωπικών επαφών και σχέσεων (people-to-people ties), πράγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια θετική agenda στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. –**Μέχρι πού είναι διατεθειμένη να φθάσει η Ελλάδα για αντιμετώπιση της τουρκικής επιθετικότητας στην ευρύτερη περιοχή;** –Η Ελλάδα θα συνεχίσει να προστατεύει τα δικαιώματα και τα συμφέροντά της, σεβόμενα πάντοτε το Διεθνές Δίκαιο και επιδιώκοντας σχέσεις καλής γειτονίας με όλα τα γειτονικά κράτη, της Τουρκίας συμπεριλαμβανομένης. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας επίσκεψής του στην Ουάσινγκτον, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης κατέστησε σαφές στον Αμερικανό πρόεδρο ότι η Ελλάδα δεν θα δείξει καμία ανοχή σε παραβίαση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων. Η Τουρκία θα πρέπει να αποσεί από κάθε προκλητική ενέργεια, η οποία τείνει στην αποσταθεροποίηση της περιοχής προκειμένου να τεθούν οι βάσεις για τη διεξαγωγή ενός καλόπιστου διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών.

Περιμένοντας τον νέο κορωνοϊό

Σε συναγερμό βρίσκονται οι υγειονομικές αρχές για να εντοπίσουν έγκαιρα πιθανό κρούσμα και στην Ελλάδα

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Στις πύλες εισόδου της χώρας και στα επείγοντα των νοσοκομείων εστιάζουν την προσοχή τους οι υγειονομικές αρχές για τον εντοπισμό εισαγόμενων περιστατικών του κορωνοϊού 2019-nCoV, για τον οποίο ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) κήρυξε κατάσταση εκτάκτου υγειονομικής ανάγκης. Η ραγδαία εξάπλωσή του, με περισσότερα από 10.000 επιβεβαιωμένα περιστατικά παγκοσμίως, περισσότερους από 210 θανάτους και τον κατάλογο των χωρών (πάνω από 20) που δηλώνουν κρούσματα εντός του εδάφους τους να μεγαλώνει διαρκώς –μεταξύ αυτών Γαλλία, Γερμανία, Φινλανδία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο–, άφηνε λίγα περιθώρια αισιοδοξίας στους ειδικούς σε ό,τι αφορά την εμφάνιση του ιού στη χώρα μας.

Με αυτό το δεδομένο, οι υγειονομικές αρχές έχουν επικεντρωθεί στον έγκαιρο εντοπισμό κρούσματος, με επαγρύπνηση στα αεροδρόμια και ευαισθητοποίηση των ταξιδιωτών ως προς το τι πρέπει να κάνουν εάν εμφανίσουν συμπτώματα. Εμφαση έχει δοθεί και στην εγρήγορση των επαγγελματιών υγείας των μονάδων Υγείας –κυρίως των τμημάτων Επείγοντων Περιστατικών– καθώς η εμπειρία από προηγούμενους υγειονομικούς συναγερμούς έχει δείξει ότι η πλειονότητα των εισαγόμενων περιστατικών εμφανίζει συμπτώματα μετά την είσοδο σε μία χώρα.

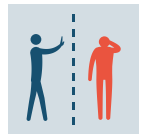
«Το ενδεχόμενο εμφανίσις περιστατικού στην Ελλάδα είναι υπαρκτό. Οι προσπάθειες όλων εστιάζουν στο πώς, από τη στιγμή που θα εμφανιστεί ένα περιστατικό, δεν θα υπάρξει διακίνηση μετάδοσης και δεν θα σημειωθούν μικροεπιδημίες. Αλλάστε και τα μέτρα που λαμβάνονται στην Κίνα με την καραντίνα πόλεων, δίνουν χρόνο στις υπόλοιπες χώρες να προετοιμαστούν καλύτερα», σημειώνει στην «Κ» ο καθηγητής μικροβιολογίας, αντιπρύτανης στο ΕΚΠΑ κ. Αθανάσιος Τσακρής.

Εως και προχθές, οι υγειονομικές αρχές είχαν κληθεί να αντιμετωπίσουν τουλάχιστον πέντε περιπτώσεις λανθασμένου συναγερμού για ύποπτο κρούσμα. Αυτές αποτέλεσαν πολλά «τεστ» για την ανταπόκριση του συστήματος. Σε όλες τις περιπτώσεις ο

2019-nCoV, ένας «ύπουλος» εκθρός

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΕΟ ΚΟΡΩΝΟΪΟ

(οδηγίες προς ταξιδιώτες σε περιοχές της Κίνας με κρούσματα)



Αποφυγή επαφής με ασθενείς που έχουν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού (π.χ. βήχας).



Προσεκτικό πλύσιμο χεριών με νερό και σαπούνι για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα ή επάλειψη των χεριών με αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα.



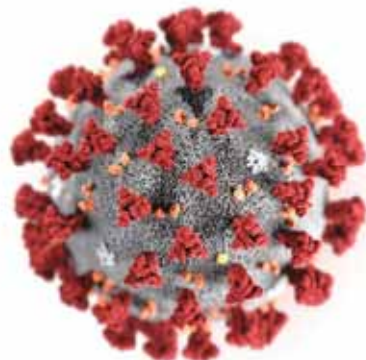
Κάλυψη του στόματος και της μύτης με χαρτόμντιλο κατά τη διάρκεια του βήχα ή του φταρνίσματος. Άμεση απόρριψη του χαρτομντιλού μετά τη χρήση και το πλύσιμο των χεριών.



Αποφυγή χειραψίας και επαφής των χεριών με το στόμα, τη μύτη και τα μάτια.



Αναζήτηση ιατρικής βοήθειας σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων και αναβολή της επιστροφής μέχρι την πλήρη ανάρρωση.



Ψηφιακή απεικόνιση του νέου κορωνοϊού που έγινε από τα Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Ασθενειών (CDC) στην Ατλάντα (ΗΠΑ).

15%-20% όσων προσβληθούν από τον νέο ιό εκτιμάται ότι θα χρειαστούν νοσηλεία

2 έως 14 ημέρες μετά την έκθεση στον ιό εμφανίζονται τα συμπτώματα

1,4 έως 2,5 άτομα εκτιμάται ότι μολύνει κάθε ασθενής

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ



Πυρετός άνω των 38 βαθμών



Βήχας



Δύσπνοια και άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΕΜΦΑΝΙΣΟΥΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

μετά την επιστροφή από το ταξίδι στην Κίνα



Αναζήτηση ιατρικής βοήθειας ή επικοινωνία με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας

Τηλ. 210-52.12.054



Άμεση αναφορά του πρόσφατου ταξιδιωτικού ιστορικού.



Χρήση μάσκας

ΠΗΓΗ: Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει κηρύξει κατάσταση εκτάκτου υγειονομικής ανάγκης.

«ένοχος» ήταν η γρίπη ή ιός του απλού κρουστικού. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο συνεργάτης του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), καθηγητής Παθολογίας - Λοιμώξεων της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ κ. Σωτήρης Τσιόδρας, το σχέδιο δράσης που είναι αυτή τη στιγμή σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση της απειλής για την αντιμετώπιση της απειλής από τον νέο κορωνοϊό, αφορά τον έγκαιρο εντοπισμό και ανίχνευση τυχόν ύποπτων περιστατικών που εισήλθαν στη χώρα, την εργαστηριακή διάγνωση των κρουσμάτων, την απομόνωση τους και τη διακοπή της αλυσίδας μετάδοσης του ιού με ικνυλάτωση όλων των επαφών των ασθενών. «Αυτό που χρειάζεται είναι κυρίως ψυχραιμία και έγκαιρη διάγνωση», σημειώ-

Προσοχή στον βήχα και στο φτάρνισμα

Η απουσία ανοσίας του πληθυσμού στον νέο κορωνοϊό, λόγω του ότι δεν έχει «απασχολήσει» ξανά τον άνθρωπο, αλλά και το γεγονός ότι μπορεί να μεταδοθεί ακόμα και από άτομα με ήπια συμπτώματα που δεν υποψιάζονται ότι έχουν προσβληθεί από αυτόν, εκτιμάται ότι είναι μεταξύ των αιτιών της γρήγορης μετάδοσης του νέου ιού. Όπως αναφέρει στην «Κ» ο καθηγητής Μικροβιολογίας του ΕΚΠΑ κ. Αθανάσιος Τσακρής, ο ιός μεταδίδεται μέσω της αναπνευστικής οδού με αιωρούμενα σταγονίδια βήχα ή φταρνίσματος και μέχρι απόσταση δύο μέτρων, και μέσω μολυσμένων επιφανειών, τις οποίες αγγίζουμε και στη συνέχεια ακουμπάμε με τα χέρια μας το στόμα μας ή τη μύτη. Σύμφωνα με τον καθηγητή, τα μέτρα πρόληψης αφορούν την τήρηση των κανόνων αναπνευστικής υγιεινής (χρήση χαρτομντιλίου κατά τον βήχα ή το φτάρνισμα) αλλά και υγιεινής των χεριών, δηλαδή καλό πλύσιμό τους με σαπούνι και νερό για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα, χρήση αντισηπτικών αλκοολούχων διαλυμάτων που επίσης εξουδετερώνουν τον ιό.

και διαβεβαιώνει ότι σε αυτή τη φάση το σύστημα φαίνεται να έχει την ετοιμότητα να ανταποκριθεί στη νέα απειλή.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σε εξέλιξη η τοποθέτηση στα αεροδρόμια ενημερωτικών αφισών για τους ταξιδιώτες με οδηγίες σε αγγλικά και ελληνικά για τα μέ-

τρα προφύλαξης, αλλά και το τι θα πρέπει να κάνουν σε περίπτωση που εμφανίσουν συμπτώματα, όπως πυρετό, βήχα και δύσπνοια. Οδηγίες έχουν λάβει και τα πληρώματα αεροπλάνων και πλοίων για την περίπτωση που εντοπίσουν, μεταξύ των επιβατών, άτομα με συμπτώματα.

Η εξάπλωσή του είναι ραγδαία σε πολλά κράτη, ανάμεσά τους Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Αν και πολλές χώρες και αεροπορικές εταιρείες, μετά και την τελευταία αναβάθμιση του επιπέδου συναγερμού από τον ΠΟΥ, διέκοπταν τις πτήσεις από και προς Κίνα, στην Ελλάδα τουλάχιστον έως και χθες δεν είχε ληφθεί τέτοια απόφαση, ενώ δεν υπάρχουν οδηγίες για την ενεργοποίηση θερμικών καμερών στις πύλες εισόδου. «Οι θερμικές κάμερες δεν επαρκούν από μόνες τους για τον έγκαιρο εντοπισμό περιστατικών, παρά μόνο εάν χρησιμοποιηθούν στοχευμένα και συνδυαστούν με άλλα μέτρα επιτήρησης όπως οδηγίες προς τους ταξιδιώτες. Αντίθετα, μόνες τους μπορεί να δώσουν ένα λανθασμένο αίσθημα ασφάλειας», σημειώνει στην «Κ» ο καθηγητής Υγιεινής και Επιδημιολογίας

Η τρέχουσα επιδημία και οι ευθύνες του ανθρώπου

Ο ιός 2019-nCoV, το εμπόριο άγριων ζώων ως τροφίμων, η εισβολή στα τροπικά δάση και ο εκμηδενισμός των αποστάσεων

Ο πιο πρόσφατος απειλητικός κορωνοϊός, που μονοπωλεί το ενδιαφέρον του έντρομου κόσμου, που προκάλεσε την επιβολή καραντίνας σε τουλάχιστον 56 εκατομμύρια ανθρώπους στην Κίνα, διατάραξε παγκοσμίως τα ταξίδια και που πυροδότησε έναν «υπέρ πάντων αγώνα» για χειρουργικές μάσκες, από τη Γουχάν της επαρχίας Χουμπέι μέχρι το Μπράιν του Τέξας, ονομάστηκε 2019-nCoV. Πρόκειται για ένα μάλλον κοινό όνομα, για μια τόσο τρομερή απειλή.

Το όνομα το επέλεξε μια ομάδα Κινέζων ερευνητών, που πρώτη απομόνωσε και ταυτοποίησε τον παθογόνο παράγοντα. Στην πραγματικότητα αποτελεί συντομογραφία του «νέος κορωνοϊός του 2019». Ο μικροοργανισμός, δηλαδή, είναι νέος, άρχιζε να προσβάλλει ανθρώπους στα τέλη της περασμένης χρονιάς και ανήκει στη διαδεδομένη οικογένεια των κορωνοϊών, που μέχρι σήμερα έχει προκαλέσει και την επιδημία SARS και την επιδημία του αναπνευστικού συνδρόμου Μέσης Ανατολής (MERS) που εμφανίστηκε στην Αραβική Χερσόνησο το 2012.

Παρά το όνομά του, όπως πολύ καλά γνωρίζουν αυτοί που τον βάφτισαν, ο 2019-nCoV δεν είναι καθόλου νέος. Ένας μικροοργανισμός με μεγάλες ομοιότητες είχε ανιχνευθεί σε σπύλλαιο της Γιουνάν, περίπου 1.600 χλμ. νοτιοδυτικά της Γουχάν, από ομάδα διορισμένων ερευνητών, οι οποίοι με

μεγάλη ανησυχία σημείωσαν την ύπαρξή του. Η ραγδαία εξάπλωσή του κορωνοϊού της Γουχάν και οι πολλοί θάνατοι που έχει προκαλέσει είναι στοιχεία εντυπωσιακά αλλά όχι απρόβλεπτα. Το γεγονός ότι ο «βιότοπός» του πιθανώς ήταν οι νυχτερίδες και, μετά, μέσω κάποιου άλλου ζώου, προσέβαλε τον άνθρωπο, είναι ανατριχιαστικό αλλά καθόλου πρωτόκουστο.

Η Ζενγκ Λι Σι, του Ινστιτούτου Ιολογίας της Γουχάν και συντάκτρια της μελέτης που έδωσε στον

Διαταράσσουμε τα οικοσυστήματα απελευθερώνοντας ιούς από τους φυσικούς τους ξενιστές. Αυτοί αναζητούν νέο ξενιστή, που συχνά είμαστε εμείς.

2019-nCoV όνομα και ταυτότητα, έδειξε ότι ο μικροοργανισμός που προκάλεσε την επιδημία SARS, την περίοδο 2002-2003, προήλθε από τις νυχτερίδες. Σε μελέτη της, το 2017, η δρ Ζενγκ αναφέρει ότι εντοπίστηκαν κορωνοϊοί σε τέσσερα είδη νυχτερίδας, μεταξύ των οποίων και οι ρινολοφίδες. Το γονιδίωμα εκείνου του ιού, ανακοίνωσαν η δρ Ζενγκ Λι Σι και οι συνεργάτες της, είναι



«Χασάπικο» σε υπαίθρια αγορά της Ινδονησίας που πουλάει νυχτερίδες!

κατά 96% όμοιο με αυτό του κορωνοϊού της Γουχάν. Αυτοί οι δύο κορωνοϊοί, του SARS και της παρούσας επιδημίας, συνιστούν μια ξεχωριστή ομάδα. Κατ' αυτή την έννοια, όντως ο 2019-nCoV είναι νέος και πιθανώς πιο επικίνδυνος για τον άνθρωπο από όλους τους υπόλοιπους κορωνοϊούς.

Όπως επισημαίνει ο δρ Πίτερ Ντασζάκ, πρόεδρος της EcoHealth

Alliance, ενός ιδιωτικού ερευνητικού οργανισμού που ασχολείται με τη σχέση υγείας ανθρώπου και άγριων ζώων, «προειδοποιούμε για αυτούς τους ιούς τα τελευταία 15 χρόνια, από τη στιγμή που εμφανίστηκε ο κορωνοϊός του SARS». Μπορείτε, λοιπόν, να εξακολουθήσετε να ανησυχείτε για την επιδημία ιογενούς πνευμονίας ή να κάνετε κάτι για τις «παρούσες συνθήκες», δηλαδή

το επικίνδυνο εμπόριο άγριων ζώων ως τροφίμων, που σήμερα έχει απαγορευθεί προσωρινά στην Κίνα. Ετσι ακριβώς είχε γίνει και κατά την επιδημία SARS και στη συνέχεια ξανάρχισε η εμπορία νυχτερίδων, μοσχογαλών, σκατζόχοιρων, χελωνών, ποτικτών και φυσικά πολλών ειδών πτηνών, που στοιβάζονται μαζί στις υπαίθριες αγορές, όπως αυτή της Γουχάν.

Οι 7,6 δισ. πεινασμένοι

Στις «παρούσες συνθήκες», εξάλλου, περιλαμβάνονται και 7,6 δισεκατομμύρια πεινασμένοι άνθρωποι, κάποιον από τους οποίους πένονται και επιζήτουν πρωτεΐνες, ενώ άλλοι πλουσιότεροι ταξιδεύουν όπου μπορεί να τους μεταφέρει το αεροπλάνο, σε όλο τον κόσμο. Οι αποστάσεις μεταξύ Γουχάν και Αμαζονίου από το Παρίσι και το Λονδίνο εκμηδενίζονται με αεροσκάφος και οι ιοί μεταφέρονται θαυμάσια στους οργανισμούς των επιβατών.

Εισβάλλουμε στα τροπικά δάση, όπου εκτός από τα μοναδικά ζώα και φυτά ελλοχεύουν και οι νέοι ιοί. Διαταράσσουμε τα οικοσυστήματα απελευθερώνοντας τους νέους ιούς από τους φυσικούς τους ξενιστές. Ακριβώς τότε έχουν ανάγκη ενός νέου ξενιστή, και πολύ συχνά αυτός είμαστε εμείς.

Ευτυχώς, στις «παρούσες συνθήκες» περιλαμβάνονται και μεγάλοι επιστήμονες και γιατροί

της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και συντονιστής του προγράμματος HEALTH GATEWAYS της Ε.Ε. για δράσεις αντιμετώπισης απειλών δημόσιας υγείας στις πύλες εισόδου, κ. Χρήστος Χατζηχριστοδούλου. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού και κατόπιν αίτησης της Ε.Ε. την προηγούμενη εβδομάδα εκδόθηκαν συστάσεις για τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν στις πύλες εισόδου: από την ενημέρωση των ταξιδιωτών από τις «πληγείες περιοχές» πριν από την αποβίβασή τους από το αεροπλάνο, την ετοιμότητα των ιατρικών σε λιμάνια και αεροδρόμια, έως την «καραντίνα» ασθενών.

Οι μονάδες υγείας

«Κομβικό» σημείο για τον εντοπισμό περιστατικών είναι οι μονάδες υγείας. Ο ΕΟΔΥ έχει εκδώσει οδηγίες προς τα νοσοκομεία για τον εντοπισμό και διαχείριση ύποπτων κρουσμάτων, ενώ αντίστοιχη ενημέρωση έχουν λάβει και οι ιατρικοί σύλλογοι. Στα νοσοκομεία προβλέπεται η ενεργοποίηση ομάδων διαλογής ύποπτων περιστατικών πριν από την εισαγωγή στα επείγοντα. «Είναι κάτι που θα έπρεπε να γίνεται ήδη για τη γρίπη», σημειώνει ο κ. Τσιόδρας, εκτιμώντας ότι σε αρκετά νοσοκομεία η οδηγία αυτή έχει αρχίσει να εφαρμόζεται. Ακόμα πιο έντονη είναι η εγρήγορση στα 13 νοσοκομεία «υποδοχής» των περιστατικών (τέσσερα στην Αττική). Έχουν ορίσει θαλάμους και προσωπικό για τη νοσηλεία μόνο περιστατικών του νέου κορωνοϊού και έχουν εξασφαλίσει επάρκεια στον απαραίτητο εξοπλισμό και υποδομές (στολές, μάσκες, φορητό ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό κ.ά.). Τα κλινικά δείγματα από ασθενείς που εμφανίζουν στην κατηγορία του «ύποπτου» κρούσματος αποστέλλονται στο Ινστιτούτο Παστέρ ή στο εργαστήριο Μικροβιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Για την εξαγωγή αποτελεσμάτων απαιτούνται τέσσερις ώρες.

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει οδηγίες και προς το ΕΚΑΒ για τη διακομιδή περιστατικού προς τα νοσοκομεία αναφοράς, με την εφαρμογή μέτρων προστασίας από τους διασώστες και απολύμανση του εσωτερικού του ασθενοφόρου μετά τη διακομιδή.

αφιερωμένοι στο λειτουργημά τους. Υπάρχουν επιστήμονες που αφήνουν τα πάντα πίσω και πηγαίνουν στα σπλάχνα της Γουχάν, στους βάλτους και στα εργαστήρια, διακινδυνεύοντας συχνά τη ζωή τους, για να φέρουν πίσω περιττώματα νυχτερίδων, αίμα και άλλα πολύτιμα στοιχεία προκειμένου να αναλυθούν οι αλληλουχίες του γενετικού υλικού και να δοθούν απαντήσεις σε καυτά ερωτήματα.

Κανείς δεν γνωρίζει τι θα συμβεί στο μέλλον. Ίσως ο νέος κορωνοϊός της Γουχάν να αποτελεί μια κακή ανάμνηση σε έξι μήνες. Ίσως, όμως, και όχι.

Εκουμε δύο πολύ σημαντικές προκλήσεις μπροστά μας. Πρώτον, πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε, με οξύνοια, πρεμία και πλήρη άγνοια των πόρων μας, προκειμένου να εξαλείψουμε την επιδημία του 2019-nCoV προτού εξελιχθεί, όπως δυστυχώς μπορεί, σε μια εριχτική παγκόσμια πανδημία. Η δεύτερη πρόκληση είναι μακροπρόθεσμη. Όταν καταλαγιάσει ο θόρυβος με την επιδημία, θα πρέπει να θυμηθούμε ότι ο 2019-nCoV δεν ήταν κάτι καινούργιο ή μια ατυχία που μας έλαχε. Ήταν –και παραμένει– μέρος των επιλογών που κάνουμε.

* Ο David Quammen είναι συγγραφέας του βιβλίου «Παράπλευρες συνέπειες: Μολύνσεις στα ζώα και η επόμενη ανθρώπινη πανδημία».

Η μπάλα σε FIFA, UEFA και τεχνοκράτες

Οι λόγοι που οδήγησαν στην παρέμβαση του πρωθυπουργού για το ποδόσφαιρο και τα επόμενα βήματα προς την εξυγίανση

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Με την τακτική του «σοκ» απάντησε ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην έκρυθμη κατάσταση που διαμορφώθηκε εντός της εβδομάδας στο ελληνικό ποδόσφαιρο και πυροδότησε μία σοβαρή κυβερνητική κρίση. Ο πρωθυπουργός αντιλαμβανόμενος πως το συγκεκριμένο θέμα λόγω της φύσης του θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κάτι πολύ χειρότερο, επέλεξε να κινηθεί με ταχύτητα ώστε από εκεί που φαινόταν πως η κατάσταση ξεφεύγει να ανακτήσει εντός λίγων 24ωρων τη διαχείριση των πραγμάτων. Η αρχική απόφαση για την τροπολογία ώστε να αποφευχθεί ο υποβιβασμός του ΠΑΟΚ που θα μπορούσε να πυροδοτήσει ανεξέλεγκτες καταστάσεις στη Βόρεια Ελλάδα, ήταν μόνο το προσωρινό «παυσιπνο» για να μπει φρένο στην πιθανή κλιμάκωση και «η ποδοσφαιρική ένταση να μην εξελιχθεί σε κοινωνική», όπως είπε ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

Ο κ. Μητσοτάκης ωστόσο από την πρώτη στιγμή, ευρισκόμενος στο Παρίσι, αναζητούσε το φάρμακο που θα βάλει τέλος σε μία νοσηρή κατάσταση δεκαετιών. Αμέσως εληφθσαν οι πρωτοβουλίες να γίνουν οι διευρυντικές πρώτες επαφές με την UEFA και με τη FIFA ώστε να προγραμματιστούν τα επόμενα βήματα. Εξ ου και κυβερνητικές πηγές ήδη από την Τετάρτη, εν μέσω κρίσης, μετέδιδαν σε κάθε τόνο να υπάρχει «ψυχραιμία» καθώς θα αναληφθούν «πρωτοβουλίες από τον ίδιο τον πρωθυπουργό» που θα σηματοδοτούν την επανεκκίνηση του ελληνικού ποδοσφαίρου.

Το μνημόνιο

Τα επόμενα βήματα συζητήθηκαν προσεκτικά και διεξοδικά σε αλληπάλληλες συσκέψεις. Ο κ. Μητσοτάκης, σύμφωνα με στενούς του συνεργάτες, φάνηκε εξ αρχής πως θέλει να διαχειριστεί προσωπικά την κατάσταση και να λάβει δραστικά μέτρα ώστε να μη καθεί ο έλεγχος. Στο πλαίσιο αυτό έγινε συζήτηση για

το αν τα μέτρα εξυγίανσης θα πρέπει να ονομαστούν «μνημόνιο», μία λέξη που είναι ταυτισμένη με αυστηρό εξωτερικό έλεγχο. Η απάντηση ήταν θετική, καθώς κρίθηκε πως με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργηθεί ένα «σοκ στον ποδοσφαιρικό χώρο», θα φανεί «το πείγιν του πράγματος» και επιπλέον «θα καταστεί σαφές πως θα υπάρχει ο αυστηρός έλεγχος από διεθνείς οργανισμούς» που θα έχουν και την επίβλεψη εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων.

Ο πρωθυπουργός μάλιστα επέλεξε –όχι τυχαία– να ανακοινώσει τις προθέσεις του από το βήμα της

Στο τραπέζι έχει πέσει η πρόταση, στο ελληνικό κλιμάκιο με επικεφαλής τον κ. Γεραπερίτη που θα συναντηθεί με UEFA και FIFA να μετέχουν και τεχνοκράτες από τον χώρο του αθλητισμού.

Βουλής, δηλαδή απολύτως θεσμικά, ανακτώντας με αυτόν τον τρόπο τον έλεγχο της κατάστασης και στέλνοντας μήνυμα προς όλες τις πλευρές. Η προειδοποίηση πως είτε θα διακοπεί το πρωτάθλημα είτε θα υπάρξει αποβολή από τις διεθνείς διοργανώσεις, με το συνακόλουθο οικονομικό κόστος για τους ιδιοκτήτες των ομάδων, ήταν ακριβώς αυτό το σοκ που ήθελε να περάσει σε όλες τις αντιμαχόμενες πλευρές και να αντιληφθούν πως αν δεν αποδεχθούν τη νομιμότητα, το κόστος θα είναι πολύ μεγαλύτερο.

Σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, τα επόμενα βήματα θα είναι «άμεσα και ξεκάθαρα». Αντιπροσώπεια από το Γραφείο του πρωθυπουργού με επικεφαλής τον υπουργό Επικρατείας κ. Γεραπερίτη θα έχει συνάντηση τις επόμενες μέρες με την UEFA, ενώ αντίστοιχη συνάντηση



ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΑΝΕΣΤΑΣΗΣ ΒΑΝΔΕ

Η προειδοποίηση πως είτε θα διακοπεί το πρωτάθλημα είτε θα υπάρξει αποβολή από τις διεθνείς διοργανώσεις, με το συνακόλουθο οικονομικό κόστος για τους ιδιοκτήτες των ομάδων, ήταν ακριβώς αυτό το σοκ που ήθελε να περάσει ο Κυριάκος Μητσοτάκης σε όλες τις αντιμαχόμενες πλευρές και να αντιληφθούν πως αν δεν αποδεχθούν τη νομιμότητα, το κόστος θα είναι πολύ μεγαλύτερο.

θα γίνει και με τη FIFA. Στις συζητήσεις, όπως σημειώνεται από το Μαξίμου, θα συμμετέχουν πρόσωπα «εγνώσμενου κύρους» ώστε να διαμορφωθεί το νέο πλαίσιο για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Στο τραπέζι μάλιστα έχει πέσει η πρόταση να μετέχουν στο ελληνικό κλιμάκιο και τεχνοκράτες από τον χώρο του αθλητισμού.

Επόμενο βήμα είναι οι προσωπικές συναντήσεις του πρωθυπουργού με τους προέδρους της FIFA Τζανί Ινφαντίνο και της UEFA Αλεξάντερ Τσέφεριν, οι οποίοι θα προσκληθούν να έρθουν στην Αθήνα. Οι βασικοί άξονες του μνημονίου που θα συμφωνηθεί είναι οι εξής πέντε: Πρώτον, επιλογή προσώπων για κρίσιμες θέσεις ευθύνης στο ποδόσφαιρο, υψηλού κύρους και αδιαμφισβήτητης ακεραιότητας, δεύτερον, αναθεώρηση του πλαισίου οργάνωσης

και λειτουργίας των κεντρικών οργάνων διοίκησης του ποδοσφαίρου, τρίτον, ενίσχυση των μέτρων αδιαιλητότητας των αγώνων (διατιπσία, VAR κ.λπ.), τέταρτον, αυστηρό πειθαρχικό πλαίσιο για πράξεις που ενθαρρύνουν τη βία και πέμπτον, αυστηρά μέτρα που φθάνουν μέχρι τον αποκλεισμό από ευρωπαϊκές διοργανώσεις και διακοπή του πρωταθλήματος.

Όπως... Τρόικα

Η εφαρμογή του μνημονίου θα γίνεται από διεθνείς οργανισμούς, «όπως επέτρεπε η τρόικα την εφαρμογή της δημοσιονομικής προσαρμογής στα χρόνια της αυστηρής επιτήρησης». Στο Μαξίμου θεωρούν πως παρά τον κακό χειρισμό που προηγήθηκε και οδήγησε τα πράγματα λίγο πριν από την έκρηξη, οι πρωτοβουλίες Μητσοτάκη σταμάτησαν την

κλιμάκωση και ταυτόχρονα έστειλαν μήνυμα «ως εδώ και μη παρέκει». Υπάρχει και μία ακόμα κρίσιμη λεπτομέρεια που λαμβάνει υπ' όψιν το Μαξίμου: η άποψη πως σε αυτές τις πρωτοβουλίες ο πρωθυπουργός έχει μαζί του τη συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών, που αναγνωρίζει την παρακμή η οποία επικρατεί στον χώρο του ποδοσφαίρου.

Την ίδια ώρα λήξαν θεωρείται για το Μαξίμου το «επεισόδιο» με τον Αντώνη Σαμαρά. Το γεγονός ότι ο πρώην πρωθυπουργός απουσίαζε από την ψηφοφορία για το ποδόσφαιρο –είχε προηγηθεί η απουσία από την ψηφοφορία για την κ. Σακελλαροπούλου– προβληματίσε το Μαξίμου. Η επιλογή να μη δοθεί συνέχεια στο θέμα και η παρουσία του Αντ. Σαμαρά στην ομιλία του κ. Μητσοτάκη την Πέμπτη στη Βουλή, επιβεβαιώνει τη λήξη συναγερμού.

Μπαράζ καταγγελιών για τους χειρισμούς «Ρασπούτιν»

Οι εξεταζόμενοι από την προανακριτική επιτροπή μάρτυρες διευρύνουν το κατηγορητήριο και πέραν της Novartis

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΑΡΟΥ**

Όσο προχωρούν οι εργασίες της προανακριτικής επιτροπής της Βουλής, που έχει συσταθεί για να ελέγξει τους χειρισμούς του τέως υπουργού Δημήτρη Παπαγγελόπουλου στην υπόθεση της Novartis, τόσο αυξάνονται οι καταγγελίες από τους εξεταζόμενους μάρτυρες που τον εμπλέκουν και σε άλλες υποθέσεις.

Εισαγγελείς εν ενεργεία, όπως η Ελένη Ράικου αλλά και ο Παναγιώτης Αθανασίου, κατέθεσαν στην επιτροπή και για άλλες υποθέσεις στις οποίες, όπως είπαν, παρενέβη με τον έναν ή τον άλλον τρόπο ο τέως υπουργός, είτε για να «θαφτεί» μια έρευνα είτε για να κατασκευαστούν ένοχοι, χωρίς στοιχεία, από τους χώρους των ΜΜΕ και της επικερνηματικότητας.

Σε κάθε περίπτωση, οι καταγγελίες από εν ενεργεία εισαγγελικούς λειτουργούς που ήταν αποδέκτες πιέσεων είναι σοβαρές και προκαλούν προβληματισμούς σε νομικούς αλλά και σε μέλη της προανακριτικής επιτροπής, για το αν θα πρέπει να διευρυνθεί το κατηγορητήριο εις βάρος του Δ. Παπαγγελόπουλου και να μην περιοριστεί, όπως αρχικά είχε ξεκινήσει, στην υπόθεση της Novartis. Η διευρύνση του κατηγορητηρίου, εφόσον τελικά γίνει, θα σηματοδοτήσει αλλαγή πλεύσης και στη διενέργουμένη έρευνα, καθώς οι υποθέσεις που θα αξιολογηθούν θα είναι πολλές.

Η καταγγελία της εισαγγελέως Ελένης Ράικου, σύμφωνα με την οποία, όταν η ίδια ήταν επικεφαλής της Εισαγγελίας Διαφθοράς, ο πρώην υπουργός της είχε ζητήσει να μην προχωρήσει την έρευνα για την Τράπεζα Αττικής, αλλά

και η βαρύτατη καταγγελία του εισαγγελέα Παναγιώτη Αθανασίου, ότι τον πίεζε για τον ιδιοκτήτη του τηλεοπτικού σταθμού ΣΚΑΪ, να προχωρήσει σε διαδικασία δέσμευσης των λογαριασμών του, είναι ενδεικτικές του εύρους των παρεμβάσεων που καταγγέλλονται από αρμόδιους εισαγγελικούς λειτουργούς οι οποίοι ήδη έχουν εξεταστεί από την επιτροπή.

Παράλληλα, η υπόθεση του δημοσιογράφου Γιώργου Παπαχρήστου, για τον οποίο ο εισαγγελέας Αθανασίου κατήγγειλε ότι ο τέως υπουργός του ζήτησε να τον ενοχοποιήσει χωρίς στοιχεία λέγοντάς

Εισαγγελείς όπως η Ελ. Ράικου και ο Π. Αθανασίου κατέθεσαν και για άλλες υποθέσεις στις οποίες παρενέβη ο τέως υπουργός.

του «φτιάξε κάτι», έχει προκαλέσει αισθήση όσον αφορά τις μεθόδους που καταγγέλλονται ότι χρησιμοποιούσε ο τέως υπουργός. Ο ίδιος, βέβαια, ο Δ. Παπαγγελόπουλος, με δηλώσεις του μετά τις σοβαρές καταγγελίες των εισαγγελέων, υπερασμύθηκε της θέσης του τονίζοντας με έμφαση ότι «τα θυμήθηκαν τώρα» και κάνοντας λόγο για «κατασκευασμένα ψεύδη».

Ωστόσο, οι καταθέσεις των εισαγγελέων θα αξιολογηθούν από την επιτροπή και σε ορισμένες περιπτώσεις τα ίδια τα γεγονότα θα διαδραματίσουν τον ρόλο αποδείξεων. Όπως στην περίπτωση του ιδιοκτήτη του ΣΚΑΪ, του οποίου όντως δεσμεύθηκαν οι λογαρια-



ΑΠΕ-ΜΠΕ

Στιγμιότυπο από συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής που εξετάζει τη διερεύνηση τυχόν αδικημάτων του Δημήτρη Παπαγγελόπουλου.

σμοί και υπέστη ποινική δίωξη, χωρίς να έχει τελέσει κάποια παράβαση. Και όλα αυτά έγιναν, σύμφωνα με τον Π. Αθανασίου, προκειμένου να εμποδιστεί να λάβει μέρος στον διαγωνισμό για τις τηλεοπτικές άδειες, που τότε βρισκόταν σε εξέλιξη.

Ενώ ο Δημήτρης Παπαγγελόπουλος καταγγέλλεται από εισαγγελείς για παρεμβάσεις και σε άλλες υποθέσεις, αίσθηση έχει προκαλέσει η αποκάλυψη του αντισυμβαλλόμενου του Αρείου Πάγου Ιωάννη Αγγελή, ότι υπήρξε οργανωμένο σχέδιο προφυλάκισης τριών πολιτικών, μεταξύ των οποίων και ο πρώην πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς, παραμονές των εκλογών,

ώστε να κερδίσει ξανά τις εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ. Η κατάθεση Αγγελή στον Αρειο Πάγο περί οργανωμένου σχεδίου και η επίκληση της τέως εισαγγελέως του ανωτάτου δικαστηρίου Ξένης Δημητρίου, αλλά και της Μαρίας Παπασπύρου, γενικής επιθεωρήτριας Δημόσιας Διοίκησης, ως γνωρίζουσες –και αυτές– τα σκοτεινά σχέδια, ανοίγει περισσότερο τη βεντάλια των ερευνών.

Εκτός από τους τρεις εισαγγελείς (Ιω. Αγγελής, Ελ. Ράικου, Π. Αθανασίου) που έχουν καταθέσει στη Βουλή κατά Παπαγγελόπουλου, αναμένεται και η κατάθεση της εισαγγελέως Γεωργίας Τσατάλη, της πρώτης που είχε καταγγεί-

λει δημοσίως τον τέως υπουργό για παρεμβάσεις και άσκηση πιέσεων. Η συγκεκριμένη, μετά τις καταγγελίες, διώχθηκε κατ' επανάληψιν πειθαρχικά, στοχοποιήθηκε και δέχθηκε βομβιστική επίθεση στο σπίτι της, ενώ οι καταγγελίες της απασχόλησαν τη Βουλή. Η κατάθεση της αναμένεται με εξαιρετικό ενδιαφέρον από τα μέλη της επιτροπής, ενώ η περίπτωση της και όσα ακολούθησαν των καταγγελιών της εκτιμάται από δικαστικούς ότι καθόρισαν τη στάση των υπολοίπων εισαγγελέων, οι οποίοι προτίμησαν να μη μιλήσουν άμεσα, φοβούμενοι ανάλογες συνέπειες. Αλλωστε, η Ελένη Ράικου αυτό το είχε δηλώσει αρμοδίας όταν εκλήθη να εξηγήσει τι εννοούσε για τα περί «Ρασπούτιν», λέγοντας πως δεν ένιωθε ασφαλής. Πάντως, πληροφορίες που καταφθάνουν στην Προανακριτική κάνουν λόγο και για άλλους δικαστικούς που επιθυμούν να εξεταστούν ως μάρτυρες στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής έρευνας.

Το αν, τελικώς, η επιτροπή θα αποφασίσει να ανοίξει την έρευνα με τις καταθέσεις επιπλέον εισαγγελέων είναι κάτι που δεν έχει ξεκαθαρίσει, καθώς κάτι τέτοιο θα εξαρτηθεί από το εάν τα μέλη της θα αξιολογήσουν ως επαρκή τα υπάρχοντα στοιχεία και ενδεχομένως κρίνουν πως δεν χρειάζεται να προστεθούν άλλα.

Οι καταγγελίες εις βάρος Παπαγγελόπουλου για παρεμβάσεις και σε άλλες υποθέσεις και οι αποκαλύψεις Αγγελή για «στημένες» προφυλακίσεις πολιτικών προσώπων παραμονές των εκλογών γεννούν πλέον έντονους προβληματισμούς περί ύπαρξης ενός εξωθεσμικού παράκεντρου, με αντιδημοκρατικές μεθοδεύσεις, κάτι που ερευ-

νάται για πρώτη φορά στα μεταπολιτευτικά χρόνια. Παράλληλα, όμως, με τις καταγγελίες κατά Παπαγγελόπουλου, αυξάνονται και οι καταγγελίες κατά της Εισαγγελίας Διαφθοράς, καθώς στη διενεργούμενη έρευνα από τον Αρειο Πάγο πολλοί είναι οι μάρτυρες που έχουν κάνει λόγο για πιέσεις που δέχθηκαν από τους εισαγγελείς προκειμένου να ενοχοποιηθούν πολιτικούς δικούς στοιχεία. Ανάμεσά τους και ο άλλοτε ισχυρός άνδρας της Novartis Κωνσταντίνος Φρουζής.

Ο Κ. Φρουζής, που εξετάστηκε από τον αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ευάγγελο Ζαχαρή, φέρεται να επανέλαβε και ενώπιον του εισαγγελέα όσα είχε πει στην Προανακριτική, ότι δηλαδή δύο φορές η κατάθεση της Εισαγγελίας Διαφθοράς Ελένη Τουλουπάκη του πρότεινε να καταθέσει επιβαρυντικά στοιχεία κατά πολιτικών, κάτι που ο ίδιος δεν δέχθηκε, ενώ και άλλοι μάρτυρες έχουν καταθέσει σχετικά με αντιδικονομικούς χειρισμούς των εισαγγελέων Διαφθοράς που χειρίστηκαν τον φάκελο με τα δέκα πολιτικά πρόσωπα, ο οποίος έφθασε στη Βουλή.

Ωστόσο, τόσο η έρευνα της Βουλής όσο και εκείνη της Δικαιοσύνης θα πρέπει να ολοκληρωθούν σε σύντομο χρόνο, εκκαθαρίζοντας αυτή τη ζοφερή υπόθεση, που πλέον έχει προσλάβει χαρακτηριστικά αντιδημοκρατικών πρακτικών, με παρεμβάσεις στη Δικαιοσύνη και την οργάνωση διώξεων κατά πολιτικών και άλλων πολιτών, προσδίδοντας στο όλο ζήτημα και στοιχεία παραδικαστικών δράσεων οι οποίες, εφόσον αποδεικθούν και τεκμηριωθούν, θα σηματοδοτήσουν σοβαρές αποκλίσεις από τη δημοκρατική νομιμότητα και το κράτος δικαίου.

Ο υφυπουργός

Την ίδια ώρα ο αρμόδιος υφυπουργός Αθλητισμού Λευτέρης Αυγενάκης δεν θα συμμετέχει σε κάποιο κλιμάκιο, επιβεβαιώνοντας πως βρίσκεται ουσιαστικά σε άτυπη παύση καθηκόντων. Το κλίμα για τον αρμόδιο υφυπουργό ήταν πολύ κακό την εβδομάδα που πέρασε ανάμεσα στις τάξεις των βουλευτών, καθώς πολλοί θεωρούσαν πως ενεπλάκησαν και οι ίδιοι σε μία αντιπαράθεση που μπορεί να τους κοστίσει πολιτικά, εξαιτίας της κακής διαχείρισης που έκανε ο υφυπουργός αλλά και της αδυναμίας του να αντιληφθεί εγκαίρως πού οδεύουν τα πράγματα. Το κλίμα πάντως δεν ήταν διαφορετικό και στο Μέγαρο Μαξίμου. Στην κυβέρνηση εμφανίζονται δυσρεσπημένοι για δύο βασικές επιλογές του κ. Αυγενάκη: πρώτον, διότι τα μέλη της αρμόδιας Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού που αποφάσισαν τον υποβιβασμό του ΠΑΟΚ δεν είχαν εγκριθεί, όπως προβλεπόταν, από τη Βουλή και δεύτερον, επειδή μόλις δύο ημέρες πριν από την επίμαχη απόφαση που ήταν η σπύθα που άναψε τη φωτιά, ο κ. Αυγενάκης είχε ορίσει ένα νέο μέλος στην επιτροπή. Από εκεί και πέρα, πλην της θεσμικής διαχείρισης, υπάρχει και το αμιγώς πολιτικό σκέλος, με τον υφυπουργό να χάνει τον έλεγχο των εξελίξεων.

Η ελευθερία του Τύπου «αντίδοτο» στον Τραμπ

Ο πρόεδρος του Κολούμπια στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ**

Ο **Λι Μπόλιντζερ** θεωρείται ο πλέον επιτυχημένος πρόεδρος αμερικανικού πανεπιστημίου. Εδραίωσε το Κολούμπια σαν ένα από τα σημαντικότερα πανεπιστήμια στον κόσμο και επέκτεινε τις δραστηριότητές του και στο εξωτερικό. Είναι όμως και ένας πολύ σημαντικός διανοούμενος και ακαδημαϊκός, ο οποίος ειδικεύεται στην προστασία της ελευθερίας της έκφρασης. Βρέθηκε στην Αθήνα για λίγες ημέρες, συναντήθηκε με τον πρωθυπουργό και την υπουργό Παιδείας. Βασικός σκοπός της επίσκεψης ήταν να εξετασθεί το ενδεχόμενο να δημιουργηθεί ένα Παγκόσμιο Κέντρο Σπουδών (Global Center) του Κολούμπια στην Ελλάδα. Ήδη λειτουργούν εννέα σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Ο κ. Μπόλιντζερ μιλάει στην «Κ» γι' αυτή την προοπτική. Σχολιάζει όμως και εξαιρετικά φλέγοντα ζητήματα, όπως είναι το μίσος στον δημόσιο λόγο, η επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και ο ρόλος των πανεπιστημίων στην εποχή μας. Σχολιάζοντας, τέλος, τον αντίκτυπο της προεδρίας Τραμπ στην αμερικανική κοινωνία, υπογραμμίζει πως αυτά που βρίσκονται ανάμεσα στον Τραμπ και μια δικτατορία στις ΗΠΑ είναι ο ελεύθερος και ανεξάρτητος Τύπος και η ισχύς των νόμων και των θεσμών.

– Αρχικά, θα ήθελα να σας ρωτήσω για τον ρόλο του πανεπιστημίου στη σημερινή εποχή. Πιστεύετε ότι το πανεπιστήμιο μπορεί να βοηθήσει στην επίλυση των παγκόσμιων προκλήσεων, και με ποιον τρόπο;

– Μεγάλο ερώτημα, αλλά η απάντηση είναι «ναι». Το έχω σκεφθεί αρκετά ως ερώτημα, οπότε δεν υπερβάλλω. Δεν υπάρχει τίποτα σημαντικότερο από μια νέα, πραγματικά μεγάλη ιδέα. Για παράδειγμα, αν κάποιος ανακαλύψει τη θεραπεία για μια συγκεκριμένη ασθένεια, αν καταφέρει να υπολογίσει την επικινδυνότητα της θέρμανσης της Γης, αν μπορέσει να

“

Δεν πιστεύω πως τα πανεπιστήμια από μόνα τους μπορούν να λύσουν όλα τα προβλήματα, αλλά από την άλλη πλευρά πρέπει να συνεισφέρουν περισσότερο από όσο ήδη κάνουν.

“

Πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί πριν ισχυριστούμε ότι έχουμε μια νέα τεχνολογία επικοινωνίας, η οποία απαιτεί ρύθμιση.

ανακαλύψει τον τεχνολογικό τρόπο με τον οποίο μπορούμε να αφαιρέσουμε το υπερβάλλον διοξείδιο του άνθρακα και τα άλλα αέρια που θερμοκηπνίζουν από την ατμόσφαιρα. Υπό αυτήν την έννοια, τα πανεπιστήμια μπορούν πραγματικά να έχουν γιγάντιο αντίκτυπο στα παγκόσμια ζητήματα.

Από την άλλη, ένα πανεπιστήμιο από μόνο του αποτελεί ένα πολύ μικρό τμήμα ενός συνόλου θεσμών, που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν το κράτος και την ισχύ των κυβερνήσεων. Επομένως, δεν θέλω να υπερεκτιμήσω τον ρόλο των πανεπιστημίων. Δεν πιστεύω πως τα πανεπιστήμια από μόνα τους μπορούν να λύσουν όλα τα προβλήματα, αλλά από την άλλη πλευρά πρέπει να συνεισφέρουν περισσότερο από όσο ήδη κάνουν.

Θα ήταν ελκυστικό να έχουμε ένα κέντρο του Κολούμπια στην Ελλάδα

– Πώς ισορροπούμε μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και της προστασίας της κοινωνίας από ρητορική μίσους, ένα φαινόμενο που στις μέρες μας κυριαρχεί στις ΗΠΑ και στον κόσμο;

– Στις ΗΠΑ πρέπει να αντιληφθούμε πως, παρότι η ιδέα της ελευθερίας του λόγου και του Τύπου πάνε πίσω πάνω από 300 χρόνια, η ακριβής πρακτική της υπερπροστασίας της ελευθερίας του λόγου αφορά μόνο τα τελευταία 50 χρόνια. Μέχρι το 1900 δεν υπήρχε καν κάποια υπόθεση του Ανώτατου Δικαστηρίου που να ασχολείται με τη συνταγματική πρόβλεψη για την προστασία της ελευθερίας του λόγου (First Amendment). Η υπερπροστασία μέχρι και του ακραίου λόγου έγινε το 1960. Εκτοτε, οι ΗΠΑ εφαρμόζουν αυτό το πείραμα, που επιβάλει μια απίστευτη ανεκτικότητα προς κάθε έκφραση. Προβληματίστηκα αρκετά προσπαθώντας να αντιληφθώ αυτή τη λογική. Κατέληξα στο ότι υπάρχει κάτι σε αυτή την υπερβολική άνεση με κάθε είδους έκφραση που συνδέεται βαθιά με την ταυτότητα των περισσότερων Αμερικανών, και που κάνει τη χώρα να νιώθει πως γίνεται πιο ανεκτική και ανοι-

Πάντοτε υπήρχε μια κοινωνική έλξη προς τον αυταρχισμό και είναι λάθος να πιστεύουμε πως αυτό είναι κάτι καινούργιο.

χτή από ό,τι θα ήταν διαφορετικά. Θεωρούμε πως η ελευθερία του λόγου μπορεί να ανταγωνιστεί τη ρητορική μίσους και να την αντιμετωπίσει. Η Γερμανία από την άλλη έχει υιοθετήσει μια διαφορετική πρακτική. Η φιλοσοφία τους είναι πως αν προστατεύσουν την ακραία ρητορική, όπως π.χ. τα αφηγήματα τον νεοναζί, τότε θα εμφανιστούν αδύναμοι μπροστά σε αυτή τη ρητορική. Είναι δύο διαφορετικές προσεγγίσεις, που πιστεύω πως έχουν τις ρίζες τους στην ταυτότητα της κάθε κοινωνίας. Η μία έχει να κάνει με την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα της αντιμετώπισης του οποιουδήποτε κακού, η άλλη έχει να κάνει με την αναγνώριση της αδυναμίας μας. Με αυτή τη λογική, τάσσομαι υπέρ της προστασίας μέχρι και του ακραίου λόγου στις ΗΠΑ.



Λι Μπόλιντζερ: Στις ΗΠΑ θεωρούμε πως η ελευθερία του λόγου μπορεί να ανταγωνιστεί τη ρητορική μίσους και να την αντιμετωπίσει. Τάσσομαι υπέρ της προστασίας μέχρι και του ακραίου λόγου στις ΗΠΑ.

Πιο συγκεκριμένα, μπορούν να επιφέρουν θετικά αποτελέσματα με δύο τρόπους: Με την αναμόρφωση της «διανοητικής ατζέντας» τους και με τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους σε παγκόσμια ζητήματα. Για παράδειγμα, εσείς φοιτήσατε στη σχολή SIPA (Σχολή Διεθνών Σχέσεων και Δημόσιας Διοίκησης) στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Διεθνών Σπουδών σε μια εποχή στην οποία υπήρχε από τη μια ένα είδος εσωτερικής εστίασης στην πολιτική επιστήμη, στη νομική και στα οικονομικά, και από την άλλη μια εστίαση σε ζητήματα διεθνών σχέσεων. Δεν νομίζω πως αυτή η διαίρεση έχει σήμερα νόημα. Η σύμπτυξη των δύο τάσεων είναι πολύ σημαντικότερη. Επομένως, το επιχείρημά μου είναι ότι τα πανεπιστήμια μπορούν να συμβάλουν περισσότερο με δύο τρόπους: Πρώτον, να ευαισθητοποιηθούν και να εμπλακούν στα παγκόσμια ζητήματα περισσότερο από ό,τι σήμερα και, δεύτερον, μέσα από μια αλλαγή δομών και ανάπτυξη εξωτερικών φορέων έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν σε ευρύτερα δίκτυα. Αυτό είναι λίγο ασαφές, μπορεί να το κάνω πιο συγκεκριμένο αν θέλετε.

– Τι μπορεί, στην πραγματικότητα, να κάνει ένα πανεπιστήμιο πέρα από έρευνα;

– Δημιούργησα μία δομή που υιοθετήθηκε πριν από δύο χρόνια με την ονομασία «Columbia role

projects» («Σχέδια για τον σκοπό του Κολούμπια»). Η ιδέα ήταν ακριβώς αυτό για το οποίο σας μιλούσα μόλις. Τα πανεπιστήμια είναι και σπουδαία στη διεξαγωγή έρευνας και στην εκπαίδευση. Ωστόσο, όσον αφορά την εφαρμογή αυτής της γνώσης σε πραγματικά προβλήματα, την αφήνουν να συμβεί από μόνη της.

Προσπαθούμε λοιπόν να οργανώσουμε τον εαυτό μας καλύτερα, έτσι ώστε να καταφέρουμε περισσότερα αποτελέσματα στην πρακτική εφαρμογή της νέας γνώσης. Όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, για παράδειγμα, το Κολούμπια διαθέτει την καλύτερη ομάδα στον κόσμο στη βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη της κλιματικής αλλαγής και στην εφαρμογή της σε πολύ μικρές περιοχές. Η ομάδα μας μπορεί να ταξιδέψει σε μια κοιλάδα σε κάποια χώρα και, εξετάζοντας δείγματα εδάφους και δορυφορικά δεδομένα, μπορεί να προβλέψει την ακριβή πιθανότητα πέντε χρόνια. Αν ο κίνδυνος αυτός ισχύει, το υπουργείο Γεωργίας μπορεί να βοηθήσει τους αγρότες να επιλέξουν τον κατάλληλο σπόρο, για παράδειγμα.

Εχουμε λοιπόν αυτή τη βασική έρευνα, και πλέον συνάψαμε συμφωνίες με έξι χώρες για να συνεργαστούμε με τα υπουργεία Γεωργίας τους και να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε τους τρόπους με τους οποίους οι αγρότες μπορούν να ανταποκριθούν. Το ίδιο μπορούμε να κάνουμε στην υγεία, στην ασφάλεια και σε άλλους τομείς. Πρόκειται, λοιπόν, για ένα πολύ συγκεκριμένο παράδειγμα της χρήσης μιας έρευνας για το κλίμα και την προσπάθειά μας να έχει αποτέλεσμα στον πραγματικό κόσμο.

– Ξέρω πως έχετε διαβάσει αρκετά για την ελευθερία του λόγου στη σημερινή εποχή. Πώς πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν επηρεάσει την ποιότητα της δημοκρατίας;

– Είναι ένα πολύ μεγάλο ερώτημα, το οποίο έχω σκεφθεί αρκετά. Εχουμε περάσει δύο περιόδους με το Διαδίκτυο. Η πρώτη ήταν η περίοδος στην οποία επικρατούσε η υπόθεση πως πρόκειται για την ιδανική αγορά ιδεών: ένα εργαλείο που αναζητούσαμε εδώ και αιώνες διότι όλοι θα μπορούσαν πλέον να εκφραστούν. Κατ' επέκταση, θεωρήσαμε πως έτσι θα διαδοθούν στην ανθρωπότητα περισσότερες και καλύτερες ιδέες. Έτσι πέρασαν τα πρώτα πέντε με οκτώ χρόνια του Διαδικτύου. Τώρα βρίσκμαστε σε μια άλλη περίοδο, όπου ο κόσμος σκέφτεται και μιλάει για όλους τους κινδύνους και τις προκλήσεις. Μεταξύ αυτών βρίσκεται και η εξαπλώση των ιδιωτικών τεχνολογικών εταιρειών να ελέγχουν το τι λέγεται – κάτι ισοδύναμο με την κρατική λογοκρισία. Αυτό προκαλεί μεγάλη ανησυχία.

– Ξέρω πως έχετε διαβάσει αρκετά για την ελευθερία του λόγου στη σημερινή εποχή. Πώς πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν επηρεάσει την ποιότητα της δημοκρατίας;

– Είναι ένα πολύ μεγάλο ερώτημα, το οποίο έχω σκεφθεί αρκετά. Εχουμε περάσει δύο περιόδους με το Διαδίκτυο. Η πρώτη ήταν η περίοδος στην οποία επικρατούσε η υπόθεση πως πρόκειται για την ιδανική αγορά ιδεών: ένα εργαλείο που αναζητούσαμε εδώ και αιώνες διότι όλοι θα μπορούσαν πλέον να εκφραστούν. Κατ' επέκταση, θεωρήσαμε πως έτσι θα διαδοθούν στην ανθρωπότητα περισσότερες και καλύτερες ιδέες. Έτσι πέρασαν τα πρώτα πέντε με οκτώ χρόνια του Διαδικτύου. Τώρα βρίσκμαστε σε μια άλλη περίοδο, όπου ο κόσμος σκέφτεται και μιλάει για όλους τους κινδύνους και τις προκλήσεις. Μεταξύ αυτών βρίσκεται και η εξαπλώση των ιδιωτικών τεχνολογικών εταιρειών να ελέγχουν το τι λέγεται – κάτι ισοδύναμο με την κρατική λογοκρισία. Αυτό προκαλεί μεγάλη ανησυχία.

Οι θεσμοί

– Πιστεύετε πως η προεδρία Τραμπ μπορεί να αλλάξει τον ιστό της αμερικανικής δημοκρατίας με ορισμένους μη αναστρέψιμους τρόπους;

– Ισως είναι αρκετά νωρίς για να το κρίνουμε αυτό. Προσωπικά, είμαι της άποψης πως το μόνο πράγμα που στέκεται ανάμεσα στον Τραμπ και στη δικτατορία είναι η ελευθερία του Τύπου και οι αρχές των νόμων και του συντάγματος. Μέχρι στιγμής, νομίζω πως αυτά στέκονται ακόμη. Όσον αφορά ένα πανεπιστήμιο και τις αξίες του, που συμπεριλαμβάνουν την αλήθεια, την αντικειμενικότητα και τη λογική, πιστεύω πως η συμπεριφορά του αποτελεί πράγματι μια άμεση απειλή και πρόκληση. Ωστόσο, δεν πιστεύω ακόμη πως αυτή η απειλή είναι μη αναστρέψιμη. Μέχρι στιγμής, θεωρώ πως οι αμερικανικοί θεσμοί παραμένουν ισχυροί και αντιστέκονται σθεναρά απέναντι σε αυτές τις προκλήσεις.

Ενας δεύτερος προβληματισμός είναι η παραπληροφόρηση και ένας τρίτος το ότι ασήμαντες φήμες και κουτσομπολίσια αποσπούν την προσοχή από σοβαρά ζητήματα. Είναι αρκετά νωρίς, όμως, για να αξιολογήσουμε το πώς ακριβώς οι τρεις αυτοί παράγοντες επηρεάζουν τη δημοκρατία. Δεν νομίζω πως έχουμε πραγματοποιήσει αρκετή έρευνα επάνω στο ζήτημα. Εχουμε προσαρμοστεί μεν σε αυτή την πραγματικότητα, ωστόσο δεν έχουμε σκεφθεί τους τρόπους με τους οποίους θα εκπαιδευούμε τον κόσμο για τους κινδύνους που υπάρχουν.

Εχουμε ξαναπεράσει κάτι αντίστοιχο σε προηγούμενες εποχές και είναι ένα επιχείρημα το οποίο έχω επαναλάβει αρκετές φορές στην ακαδημαϊκή μου καριέρα. Όταν η ραδιοφωνική και τηλεοπτική μετάδοση έγιναν πραγματικότητα, υπήρχαν χιλιάδες φόβοι ότι θα αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο σκεφτόνται οι άνθρωποι, ότι θα χειραγωγήσουν την κοινωνία και θα εξαπλώσουν την προπαγάνδα. Σήμερα, νομίζω μπορούμε να παραδεχθούμε πως ήμασταν λίγο υπερβολικοί.

Φοβόμαστε τις νέες τεχνολογίες επικοινωνιών και πάντοτε επιχειρούμε να τις ελέγξουμε σε υπερβολικό βαθμό. Επομένως, νομίζω ότι πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί πριν ισχυριστούμε ότι έχουμε μια νέα τεχνολογία επικοινωνίας, η οποία απαιτεί ρύθμιση.

εφαρμογές στην Ινδία, στην Κίνα ή στο Σαντιάγκο. Τα παγκόσμια κέντρα έχουν πραγματικά πετύχει στο να εμπλέξουν περισσότερο το Κολούμπια στον κόσμο.

– Θα μπορούσε να ήταν η Ελλάδα ένα από αυτά τα παγκόσμια κέντρα;

– Νομίζω ότι η Ελλάδα έχει πλούσιες δυνατότητες. Όλα όσα βλέπω την καθιστούν σχεδόν ένα ανώτερο κέντρο σημαντικών ζητημάτων στην περιοχή και στον κόσμο, ανεξαρτήτως από το αν εξετάζει κανείς την κλιματική αλλαγή, τις μετακινήσεις των ανθρώπων, τους πρόσφυγες, τον πολιτισμό, τον ρόλο των ιδεών στην παγκόσμια τέχνη ή τις επιπτώσεις της Κίνας και των ΗΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σχεδόν όποιο σύγχρονο ζήτημα και να πιάσει κανείς, θα το συναντήσει στην Ελλάδα. Επομένως, θα ήταν ιδιαίτερα ελκυστικό το να έχουμε ένα κέντρο εδώ.

– Βρίσκεστε κοντά στο να λάβετε κάποια απόφαση;

– Οχι ακόμη. Αλλά σίγουρα βρίσκομαστε σε αυτό το μονοπάτι.

– Σας ευχαριστώ πολύ.

Θύμα χάκερ ακόμη και ο Τζεφ Μπέζος

Η επίθεση εναντίον του τηλεφώνου του αποδεικνύει ότι καμία συσκευή δεν είναι απολύτως ασφαλής στο Διαδίκτυο

Του **CHARLIE WARZEL**
THE NEW YORK TIMES

Αν ο διάδοχος του θρόνου της Σαουδικής Αραβίας, Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, θελήσει να σας πιάσει την κουβέντα στο WhatsApp, αρνηθείτε ευγενικά. Αυτό είναι το βασικό μάθημα που μπορεί κανείς να εξαγάγει από τον εξονυχιστικό έλεγχο των επικοινωνιών του δισεκατομμυριούχου Τζεφ Μπέζος με τον πρίγκιπα. Η έρευνα, που εκπονήθηκε από την FTI Consulting κατόπιν σχετικού αιτήματος του Μπέζος, διαπίστωσε ότι το τηλέφωνό του είχε δεχθεί επίθεση από χάκερ το 2018, αφού έλαβε ιδιωτικό μήνυμα στο WhatsApp από τον προσωπικό λογαριασμό του πρίγκιπα και άνοιξε κάποιο συνημμένο αρχείο. Φυσικά, παραμένουν πάρα πολλά άγνωστα σημεία για αυτή την υπόθεση, ενώ οι ειδικοί της κυβερνοασφάλειας διατυπώνουν σημαντικές αμφιβολίες για την έκθεση της FTI Consulting, η οποία ούτως ή άλλως δεν εντυπωσίασε ιδιαίτερα τους ειδικούς κυβερνοασφάλειας.

Η υπόθεση, ωστόσο, διαθέτει όλα εκείνα τα στοιχεία που την καθιστούν συγκλονιστική: αποκαλυπτικά μηνύματα, μιμίδα (memes) του διαζεγνιμένου και παγκόσμιους γκέτες που υπογράφουν με το πλήρες ονοματεπώνυμό τους, τα μηνυματά τους, αλλά και το εξαιρετικά προβληματικό θέμα του εκδικητικού πορνό και της υποκλοπής γυμνών προσωπικών φωτογραφιών. Αν και η υπόθεση υποκλοπής του Τζεφ Μπέζος αποτελεί ένα «επίκρυσο» παράδειγμα ψηφιακού χάκινγκ, διαθέτει στοιχεία που μας ανησυχούν όλους και με τα οποία ταυτιζόμαστε. Τελικά, οι δισεκατομμυριούχοι είναι άνθρωποι σαν εμάς.

Ισως και να μην είναι έτσι. Από μία οπτική η επίθεση εναντίον του τηλεφώνου του Μπέζος είναι ακόμη μια απόδειξη του «θανάτου της ιδιωτικότητας». Αν ο πλουσιότερος άνθρωπος του κόσμου, ο οποίος πωλεί συσκευές ακρόασης σε εκατομμύρια σπιτικά και οι διακομιστές του δημιουργούν την υποδομή του Διαδικτύου, μπορεί να πέσει θύμα χάκερ, τι ελπίδες έχουμε εμείς οι κοινοί θνητοί;

Κι όμως, όπως αποδεικνύεται, έχουμε κάποιες. Σίγουρα ο ιδιωτι-



BP / JONVAKMAN SOLAKI

Ο ιδρυτής, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Amazon Τζεφ Μπέζος σε πρόσφατη κοινή εμφάνιση με τη νέα σύντροφό του Λόρεν Σάντσεζ.

Σύμφωνα με έρευνα την οποία παρήγγειλε ο γνωστός κρoίσος, όλα ξεκίνησαν όταν έλαβε μήνυμα στο WhatsApp από τον πρίγκιπα της Σαουδικής Αραβίας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν.

κός βίος και η ασφάλειά μας απειλούνται διαρκώς. Σίγουρα οφείλουμε να προστατευτούμε από το κακόβουλο λογισμικό και τη μαζική συγκέντρωση δεδομένων. Όμως η επίθεση εναντίον του Μπέζος είναι παράδειγμα της εξαιρετικά στοχευμένης παρακολούθησης, το δυνητικά δαπανηρό και επικίνδυνο είδος που εστιάζει εναντίον στόχων μείζονος σημασίας, όπως είναι στελέχη επιχειρήσεων, κυβερνητικοί αξιωματούχοι, διαση-

μότητες και δισεκατομμυριούχοι. Όπως αποδεικνύεται, πολλά από αυτά τα εξέχοντα στελέχη της κοινωνίας, που έχουν να χάσουν τα περισσότερα, είναι εντελώς ανίκανα να διασφαλίσουν την ιδιωτικότητά τους.

Λίγο μετά τη δημοσιοποίηση της υπόθεσης υποκλοπής του τηλεφώνου του Τζεφ Μπέζος, επικοινωνήσα με τον Κρίστοφερ Πίρσον, ιδρυτή της εταιρείας κυβερνοασφάλειας BlackCloak, που έχει στο πελατολόγιό της εξέχουσες προσωπικότητες: στελέχη επιχειρήσεων, διασημότητες και δισεκατομμυριούχους. «Η πλειονότητα των πελατών μας έρχεται στην εταιρεία αφού έχει υποστεί επίθεση από χάκερ», δηλώνει. «Οι ηλεκτρονικοί τους υπολογιστές έχουν παρβαστεί και τα προσωπικά τους στοιχεία βρίσκονται στο “σκοτεινό Διαδίκτυο”. Χρήστες του Ιντερνετ έχουν πρόσβαση στις κάμερες των σπιτιών τους ή και σε ολόκληρο το σπίτι και οι συσκευές τους είναι

ευάλωτες και μπορούν να ελεγχθούν από μακριά», εξηγεί, τονίζοντας ότι αυτό συμβαίνει επειδή οι «στόχοι μεγάλης αξίας» επιλέγουν να εστιάσουν το ενδιαφέρον τους στη φυσική τους ασφάλεια αντί της ψηφιακής και επενδύουν χρήματα στην πρόσληψη σωματοφυλάκων, σε συστήματα με κάμερες αλλά και σε ασφαλίσεις έναντι του κινδύνου απαγωγής.

Οι κωδικοί πρόσβασης

Πόσο άσχημη είναι η κατάσταση; «Βλέπουμε κωδικούς πρόσβασης που αναγράφονται παντού, ακόμα και σε αρχεία του υπολογιστή. Κωδικούς πρόσβασης που είναι πάντα οι ίδιοι, ενώ ελάχιστοι είναι εκείνοι που χρησιμοποιούν συστήματα ταυτοποίησης διπλού παραγόντα. Οι πελάτες μας πραγματικά εκπλήσσονται όταν μέσα σε λίγα λεπτά τους κοινοποιούμε τον κωδικό πρόσβασης που χρησιμοποιούν αποκαλύπτοντάς τους ότι τον βρήκαμε στο “σκοτεινό Διαδι-

κτυο”. Δεν εκπλήσσονται, ωστόσο, όταν τους αποκαλύπτουμε ότι όλη η αυτοματοποίηση της οικίας τους βρίσκεται στο Διαδίκτυο και είναι δυναμικώς ελεγχόμενη από όποιον θέλει, για πέντε ή οκτώ χρόνια».

Ο μεγάλος πλούτος, όμως, δεν είναι το μοναδικό κριτήριο για να βρεθεί κάποιος στο στόχαστρο των χάκερ. Δημοσιογράφοι, κυβερνητικοί υπάλληλοι, εργαζόμενοι σε εταιρείες ενέργειας μπορεί κάλλιστα να βρεθούν σε αυτή τη θέση. Εξίσου κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι σε χρηματιστηριακές εταιρείες, αερομεταφορείς, νοσοκομεία, πανεπιστήμια, στα στούντιο του Χόλιγουντ και στους τεχνολογικούς κολοσσούς. Είναι βέβαιο ότι οποιός το επιθυμεί μπορεί να λάβει κάποια μέτρα προκειμένου να προστατεύσει το τηλέφωνό του, κυρίως μέσω των ρυθμίσεων ασφαλείας του, αλλά και με τη βοήθεια των εξειδικευμένων συμβουλών που παρέχουν οι εταιρείες κυβερνοασφαλείας.

Ρομπότ αναζητεί τα μυστικά της τήξης γιγάντιου παγετώνα

Επιστημονική αποστολή στην Ανταρκτική

Μία εξαιρετικά σημαντική τρύπα... στον πάγο, και όχι στο νερό, δημιούργησαν Βρετανοί ερευνητές που συμμετέχουν σε αποστολή στον σημαντικότερο παγετώνα της Ανταρκτικής, που διόλου τυχαία ονομάστηκε «Παγετώνας της Ημέρας της Κρίσεως» ή, απλά, Παγετώνας Thwaites. Οι ερευνητές, που φιλοδοξούν να αποκαλύψουν τα μυστικά της παγωμένης απείρου, τον επέλεξαν εκτιμώντας πως είναι ο πιο σημαντικός, αλλά και πιο επικίνδυνος, καθώς ήδη προκαλεί το 4% της παγκόσμιας αύξησης της στάθμης των υδάτων –ποσοστό δυσθεώρητο για μεμονωμένο παγετώνα– ενώ, όπως αποκαλύπτουν δορυφορικές φωτογραφίες, τέκεται με διαρκώς αυξανόμενη ταχύτητα.

Το νερό που είναι δεσμευμένο εκεί μπορεί να προκαλέσει, εφόσον λιώσει, άνοδο της στάθμης των υδάτων κατά 60 εκατοστά. Επίσης, η σημασία του συγκεκριμένου παγετώνα είναι ιδιαίτερη εξαιτίας της θέσης του στα δεξιά της παγκοσμίας δυτικής Ανταρκτικής, η τήξη της οποίας θα μπορούσε να προκαλέσει άνοδο της στάθμης των θαλασσών κατά τρία μέτρα.

Η «Διεθνής Συνεργασία για τον Παγετώνα Thwaites» είναι ένα

αμερικανοβρετανικό πρόγραμμα, με τη συμμετοχή σαράντα ειδικών, κόστος 45 εκατ. ευρώ και διάρκεια πέντε ετών, που αποσκοπεί στο να αποκρυπτογραφήσει για ποιο λόγο ο παγετώνας μεταβάλλεται τόσο γρήγορα. Ο πελώριος παγετώνας, που έχει έκταση ίση με αυτή της Βρετανίας, θεωρείται ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτος στις συνέπειες της μεταβολής των κλιματικών συνθηκών. Τα τελευταία 30 χρόνια, η ποσότητα υδάτων που διαρρέει από τον παγετώνα και τους γειτονικούς του έχει διπλασιαστεί, γεγονός που έχει πανικοβάλλει την επιστημονική κοινότητα.

Προκειμένου να καταφέρουν να αποκαλύψουν τις διαδικασίες που οδηγούν στην ταχύτατη τήξη των πάγων οι ερευνητές πραγματοποιήσαν γεώτρηση, χρησιμοποιώντας ζεστό νερό. Έτσι, κατάφεραν να τρυπήσουν τον παγετώνα και να φτάσουν σε βάθος 700 μέτρων από την επιφάνειά του, προσεγγίζοντας τα ύδατα του ωκεανού και το ιζημα που βρίσκεται στον πυθμένα.

Από τη μικρή διαμέτρου γεώτρηση, περίπου 50 εκατοστών, οι ερευνητές προώθησαν στο εσωτερικό του παγετώνα κάποια όρ-



NSA / OIB / JEREMY HARBECY / NEW YORK TIMES

Τμήμα του Παγετώνα Thwaites, που διόλου τυχαία ονομάστηκε «Παγετώνας της Ημέρας της Κρίσεως», όπως φαίνεται από δορυφόρο της NASA. Λιώνει με ρυθμούς που έχουν προκαλέσει μεγάλη ανησυχία στους ειδικούς.

Έχει το μέγεθος της Βρετανίας και ευθύνεται για το 4% της παγκόσμιας αύξησης της στάθμης των υδάτων.

γανα, μεταξύ των οποίων και το Icefin, ένα μικρό κίτρινο ρομπότ-κό όχημα με σχήμα τορπίλης εξοπλισμένο με βιντεοκάμερες υψηλής ευκρίνειας, σόναρ, καθώς και όργανα που μετρούν τη ροή των υδάτων, την περιεκτικότητα σε άλατα, σε οξυγόνο, αλλά και τη θερμοκρασία. Το υποβρύχιο ρομπότ ήδη συνέλεξε στοιχεία σχετικά με την αλληλεπίδραση του πελώριου παγετώνα με τα ωκεάνια ύδατα και έλαβε δείγμα των

ιζημάτων που βρίσκονται σε μεγαλύτερο βάθος. Με τη βοήθειά του οι επιστήμονες μπόρεσαν να βιντεοσκοπήσουν τη «γραμμή βάσης» του παγετώνα, το μυστηριώδες όριο όπου ο πάγος συναντά τη στεριά και όπου τα θερμότερα ύδατα τον λιώνουν.

Η δρ Μπρίντνεϊ Σμιντ, του Ινστιτούτου Τεχνολογίας της Τζόρτζια, που ελέγχει το Icefin, τόνισε ότι ο σχεδιασμός του μικρού ρομπότ ήταν τέτοιος ώστε να φτάσει στη «γραμμή βάσης» του παγετώνα – ένα σημείο που ήταν σχεδόν αδύνατο να μελετηθεί μέχρι σήμερα, παρότι εκεί συντελούνται οι μεγαλύτερες αλλαγές.

«Το γεγονός ότι έχουμε αυτή την ευκαιρία στον Παγετώνα της Ημέρας της Κρίσεως, που είναι ένα ζωτικής σημασίας σημείο στη δυ-

τική Ανταρκτική, είναι για εμένα και την ομάδα μου ένα όνειρο που γίνεται πραγματικότητα», δήλωσε η ερευνήτρια. Στο παρελθόν είχαν χρησιμοποιηθεί τέτοια ρομπότ προκειμένου να μελετηθεί η θαλάσσια ζωή κάτω από τους πάγους στη Θάλασσα Ρος της Ανταρκτικής. Οι επιστήμονες αισιοδοξούν ότι η τεχνολογία που χρησιμοποιείται σε αυτά τα ρομπότ θα χρησιμοποιηθεί μελλοντικά για την αναζήτηση ζωής σε άλλους παγωμένους ωκεανούς του πλανήτη, όπως παραδείγματος χάριν στους ωκεανούς που πιστεύεται ότι υπάρχουν κάτω από την παγωμένη επιφάνεια του Εγκέλαδου, ενός δορυφόρου του Κρόνου, αλλά και της Ευρώπης, του φεγγαριού του Δία.

REUTERS, A.P.

Η απειλή

Η αύξηση της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων, μία από τις πολλές καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, θα απειλήσει όλες τις πόλεις που βρίσκονται σε μικρό υψόμετρο, από τη Σαγκάη μέχρι το Λονδίνο και τη Φλόριντα, μέχρι κάποια πιο ευάλωτα νησιωτικά συμπλέγματα, όπως οι Μαλδίβες και το Βανουάτου, που κινδυνεύουν με ολοκληρωτικό αφανισμό. Η ενδεχόμενη κατάρρευση του Παγετώνα της Ημέρας της Κρίσης θα θέσει σε κίνδυνο ακόμη και μητροπόλεις όπως η Νέα Υόρκη ή το Σίδνεϊ. Επιστημονική έρευνα που εκπονήθηκε το 2014 μελέτησε δείκτες της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων σε 52 κοινότητες της ΗΠΑ. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι ακόμη και με τα υπάρχοντα δεδομένα, μέχρι το 2030 περισσότερες από τις μισές κοινότητες θα βιώσουν τουλάχιστον 24 παλιρροϊκές πλημμύρες κάθε χρόνο. Πόλεις όπως το Μέριλαντ και η Ουάσιγκτον μπορούν να αναμένουν μέχρι 150 τέτοιες πλημμύρες ετησίως. Στη Βρετανία, εάν η στάθμη των υδάτων αυξηθεί κατά δύο μέτρα μέχρι το 2040, ολόκληρη η κομητεία του Κεντ θα μετατραπεί σε Ατλαντίδα.

Η επόμενη μέρα μετά το διαζύγιο

Το Brexit συνιστά για την Ευρώπη ιστορική πρόκληση, ανάλογου μεγέθους με εκείνη της γερμανικής ενοποίησης

Η περιπετειώδης σχέση Βρετανίας και Ευρώπης

**1946**

Την επαύριον του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Βρετανός πρωθυπουργός **Ουίνστον Τσόρτσιλ** καλεί σε ανασυγκρότηση της ευρωπαϊκής οικογένειας, με τη δημιουργία «μιας δομής στην οποία θα μπορούμε να ζούμε ειρηνικά, με ασφάλεια και ελευθερία... ένα είδος Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης».

1957

Η Βρετανία αρνείται την πρόκληση να πλασιώσει τις έξι ιδρυτικές χώρες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), που υπογράφουν τη Συνθήκη της Ρώμης.

**1961**

Καθώς η οικονομία της διανύει καθοδική τροχιά, ενώ Γερμανία και Γαλλία αναπτύσσονται δυναμικά, η Βρετανία υποβάλλει αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ.

**1963**

Το μεγάλο «ΟΧ!». Ο Γάλλος πρόεδρος **Σαρλ Ντε Γκωλ** θέτει βέτο στην ένταξη της Βρετανίας, υποστηρίζοντας ότι η νησιωτική χώρα δεν πιστεύει στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

1967

Ο Ντε Γκωλ θέτει βέτο και στη δεύτερη αίτηση ένταξης των Βρετανών.

**1973**

Ο Συντηρητικός πρωθυπουργός **Εντουαρντ Χιθ** τελικά οδηγεί τη χώρα του στην ΕΟΚ, ενώ ο Ντε Γκωλ έχει ήδη εγκαταλείψει την εξουσία.

1975

Οι Βρετανοί ψηφίζουν «ΝΑΙ» στο δημοψήφισμα για την ένταξη με ποσοστό 67%.

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Σπάνια μια τόσο ιστορική εξέλιξη γιορτάστηκε σε τόσο χαμηλούς τόνους. Στις 11 μ.μ. της Παρασκευής, όταν η Βρετανία αποχωρούσε και επίσημα από την Ε.Ε., η ατμόσφαιρα δεν θύμιζε σε τίποτα την ευφορία που θα περίμενε κανείς από τους οπαδούς του Brexit. Αντί να ηχούν οι καμπάνες του Μπιγκ Μπεν, ο Μπόρις Τζόνσον περιορίστηκε να προβάλει πάνω στην πρόσοψη της πρωθυπουργικής κατοικίας ένα ρολόι σε αντίστροφη μέτρηση. Προηγουμένως, το Βασιλικό Νομισματοκοπείο είχε θέσει σε κυκλοφορία ένα αναμνηστικό νόμισμα με την επιγραφή «ειρήνη, ευημερία και φιλία με όλα τα έθνη». Ταπεινότητα και περισυλλογή, καθώς κάποιος φαίνεται να διαισθάνονται ότι υπάρχει μόνο ένας κίνδυνος μεγαλύτερος από το να μη ζήσουν ποτέ το όνειρό τους: ο κίνδυνος να το ζήσουν.

Είναι αλήθεια ότι το διαζύγιο της Παρασκευής υπήρξε η όχι αφύσικη κατάληξη ενός προβληματικού γάμου χωρίς αίσθημα, που πέρασε πάμπολλες σοβαρές κρίσεις στα 47 του χρόνια. Απέχοντας από την Ευρωζώνη και τη Σένγκεν, η Βρετανία ήταν πάντα με το ένα πόδι μέσα στην Ευρώπη και με το άλλο έξω από αυτήν. Επειτα, σχεδόν τίποτα δεν θα αλλάξει στην καθημερινότητα των Βρετανών, όπως και των ξένων που ζουν το μεγάλο νησί, μέχρι το τέλος του 2020, καθώς σε αυτή τη μεταβατική περίοδο η Βρετανία θα συνεχίσει να υπακούει στους κανόνες της ενιαίας αγοράς και της τελωνειακής ένωσης.

Παρ' όλα αυτά, το ημιτέλες Brexit συνιστά ιστορικό ορόσημο, γεμάτο πελώριες προκλήσεις. Κατ' αρχάς, για το Ηνωμένο Βασίλειο. Από την εποχή της Μάργκαρετ Θάτσερ, η οποία, ως νέα αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είχε νηυθεί της εκστρατείας υπέρ του ΝΑΙ στο δημοψήφισμα του 1975, η Βρετανία είχε χαράξει μια συνεκτική ευρωπαϊκή στρατηγική. Πάσχιζε, και σε μεγάλο βαθμό πέτυχε, να διαμορφώσει μια ενιαία ευρωπαϊκή αγορά στο πνεύμα της νεοφιλελεύθερης απορρύθμισης, αλλά και να αποτρέψει κάθε προσπάθεια για ουσιαστική πολιτική ενοποίηση μέσω μιας αένας διεύρυνσης με πολύ ανόμοια (και ακραiwώς ατλαντικά) νέα μέλη. Μια γραμμή στον αντίποδα της Γα-

λίας και απολύτως σύμφωνη με τα στρατηγικά συμφέροντα των ΗΠΑ.

Γεμάτη εσωτερικές εντάσεις, η στρατηγική αυτή διέυρνε βαθμιαία το τεκτονικό ρήγμα μεταξύ ευρωπαϊστών και εθνικιστών στο εσωτερικό των Συντηρητικών, κάτι που στοίχισε στη Θάτσερ το άδοξο τέλος της πολιτικής της καριέρας. Ο Μπόρις Τζόνσον κατάφερε να υπερβεί αυτό το ρήγμα, περιθωριοποιώντας τους ευρωπαϊστές στις πρόσφατες εκλογές, όπου κέρδισε ευρεία πλειοψηφία 80 εδρών, αλλά μόνο για να ανοίξει ένα άλλο, δυνητικά πολύ πιο εκρηκτικό ρήγμα, στο εσωτερικό του ίδιου του αντιευρωπαϊκού στρατοπέδου.

Στη μία πλευρά βρίσκουμε τους ακραiwώς νεοφιλελεύθερους, που

Ενώπιον σκληρών διλημμάτων ο Μπόρις Τζόνσον, θα δυσκολευτεί πολύ να συμφιλιώσει τις νέες «φυλές» των Τόρις.

οραματίζονται μια Global Britain, ικανή να κλείνει συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με όρους κοινωνικού, φορολογικού και περιβαλλοντικού ντάμπινγκ. Ενδεικτικά, υπουργοί του Τζόνσον όπως οι Ντόμινικ Ράμπι, Πρίτι Πατέλ και Λιζ Τρας, έγραψαν στο μανιφέστο Britannia Unchained ότι η χώρα τους πρέπει να απελευθερωθεί από το «διογκωμένο κράτος, τους υψηλούς φόρους και την υπερβολική ρύθμιση των αγορών», θεωρώντας ότι οι Βρετανοί εργάτες «είναι ανάμεσα στους πιο τεμπέληδες του κόσμου». Απέναντί τους παρατάσσονται 130 βουλευτές των Τόρις από τις πρώην «κόκκινες» περιοχές των Εργατικών που χάρισαν τη νίκη στον Τζόνσον σε αυτές τις εκλογές και έχουν συγκροτήσει τη «Λέσχη των Μπλε Κολάρων», πιέζοντας για στήριξη των εργατικών στρωμάτων.

Οι εμπορικές συμφωνίες

Η έρπουσα εσωκομματική διαμάχη θα δυσκολέψει ακόμη περισσότερο την ούτως ή άλλως δύσκολη προσπάθεια του Τζόνσον να κλείσει εμπορική συμφωνία με την Ε.Ε. στους μόλις 11 μήνες της μεταβατικής περιόδου. Εξίσου αμφίβολη διαγράφεται η προσπάθειά του για εμπορικές

συμφωνίες με τρίτες χώρες και πρώτα απ' όλα τις ΗΠΑ. Ηδη ο Ντόναλντ Τραμπ τον απειλεί με κυρώσεις στο εμπόριο ή και στη συνεργασία για θέματα ασφαλείας, καθώς ο Βρετανός πρωθυπουργός απήφισε τις πιέσεις του και τάχθηκε υπέρ της περιορισμένης συνεργασίας με το κινεζικό μεγαθήριο Huawei στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς (5G).

Όσο για την Ε.Ε., τίποτα δεν μπορεί να διασκεδάσει τις επιπτώσεις του Brexit. Και μόνο το γεγονός ότι για πρώτη φορά ένα κράτος-μέλος της αποχωρεί χωρίς να έρθει το τέλος του κόσμου, ρίχνει βαριά σκιά στο εγχείρημα της ολοκλήρωσης, έστω κι αν για την ώρα καμία άλλη χώρα δεν φαίνεται έτοιμη να ακολουθήσει. Με την έξοδο της Βρετανίας, η Ε.Ε. χάνει έναν από τους κυριότερους χρηματοδότες του προϋπολογισμού της (οι αγροτικές επιδοτήσεις θα είναι μία από τις πρώτες παράπλευρες απώλειες), μια αγορά 67 εκατομμυρίων, που αντιπροσωπεύει το 15% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, μια πυρηνική δύναμη, μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Ταυτόχρονα, το Brexit ανατρέπει σε μεγάλο βαθμό τους συσχετισμούς στο εσωτερικό της Ενωσης. Με την έξοδο της Βρετανίας ενισχύονται εξ αντικειμένου το ειδικό βάρος και η επιρροή της Γαλλίας. Μόνη πυρηνική δύναμη της Ε.Ε., με βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας, η Γαλλία πιέζει για μια ριζική μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης, αλλά και για την πολιτική-αμυντική ενοποίηση και την εξομάλυνση των σχέσεων με τη Ρωσία. Δύο άλλες σημαντικές (και για την Ελλάδα) ανατροπές είναι ότι στο εξής η Ευρωζώνη θα αποτε- λεί την απολύτως καθοριστική δύναμη της Ε.Ε., εκπροσωπώντας το 85% του ΑΕΠ της και ότι η Τουρκία θα χάσει τον ισχυρότερο υποστηρικτή της μέσα στα ευρωπαϊκά φόρα.

Εν ολίγοις, το Brexit προβάλλει ως ορόσημο για την πορεία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, ανάλογου μεγέθους, αλλά πολύ διαφορετικής ποιότητας από τη γερμανική ενοποίηση. Τότε, η καινούργια εποχή ξεκίνησε σε κλίμα ευφορίας, για να ακολουθήσει η καθοδική πορεία από το Μάαστριχτ προς το Brexit. Σήμερα η καινούργια σελίδα ξεκινάει σε ατμόσφαιρα θλίψης και περισυλλογής, αλλά δεν αποκλείεται να μας επιφυλάσσει εκπλήξεις και ευκαιρίες για κάτι καλύτερο.

**23 Ιουνίου 2016**

Οι Βρετανοί ψηφίζουν με ποσοστό 52% υπέρ της εξόδου από την Ε.Ε. και ο Κάμερον ανακοινώνει ότι θα παραιτηθεί τον Οκτώβριο.

2015

Διαψεύδοντας τα προγνωστικά, οι Συντηρητικοί του Κάμερον κερδίζουν τις εκλογές, ανοίγοντας τον δρόμο για το δημοψήφισμα.

2013

Ο Κάμερον ανακοινώνει ότι θα επαναδιαπραγματευτεί το καθεστώς της χώρας του στην Ε.Ε. και ότι θα θέσει τη νέα ρύθμιση σε δημοψήφισμα μέχρι το τέλος του 2017.

2011

Υπό τον Συντηρητικό πρωθυπουργό **Ντέιβιντ Κάμερον**, η Βρετανία θέτει βέτο στην πρόταση για μια ευρωπαϊκή, δημοσιονομική συμφωνία με στόχο την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους, γεγονός που προκαλεί την οργή αρκετών εταίρων της.

1999

Τίθεται σε κυκλοφορία το ευρώ. Η Βρετανία είναι μεταξύ των χωρών που δεν το υιοθετούν.

**1997**

Η φιλοευρωπαϊκή κυβέρνηση του νέου, Εργατικού πρωθυπουργού **Τόνι Μπλερ** ανακοινώνει πέντε κριτήρια τα οποία πρέπει να εκπληρωθούν ώστε η χώρα να υιοθετήσει το ευρώ.

1994-1995

Η Ε.Ε. δεσμεύεται να εισαγάγει κοινό νόμισμα, το ευρώ, τον Ιανουάριο του 1999.

16 Σεπτεμβρίου 1992

Η Βρετανία αποσύρεται από τον ERM, στον οποίο είχε ενταχθεί το 1990, καθώς η στερλίνα εκτίθεται σε κερδοσκοπικές επιθέσεις, τις οποίες δεν μπορεί να αντιμετωπίσει η απότομη άνοδος των επιτοκίων.

Η «Μαύρη Τετάρτη» και οι επιπτώσεις της στην οικονομία προκαλούν βαθιά αντιπάθεια των Βρετανών έναντι της νομισματικής ενοποίησης.

1992

Υπογράφεται η Συνθήκη του Μάαστριχτ, που μεταμορφώνει την ΕΟΚ σε Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο νέος πρωθυπουργός **Τζον Μέιτζορ** εξαιρεί τη Βρετανία από τις προβλέψεις για το κοινό νόμισμα και τα κοινωνικά δικαιώματα.

1988

Στην ομιλία της Μπρίξ, που έγινε Βίβλος των ευρωσκεπτικιστών, η Μάργκαρετ Θάτσερ απορρίπτει «ένα ευρωπαϊκό υπερκράτος, που θα ασκεί μια καινούργια επικυριαρχία από τις Βρυξέλλες».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα δύο ανοιχτά μέτωπα του Εμανουέλ Μακρόν

Η κοινωνική αναταραχή λόγω της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης και το δύσκολο τεστ των δημοτικών εκλογών

Πύρρειο νίκη κατάγχε ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν με την κατάθεση στην Εθνοσυνέλευση, την Παρασκευή 24 Ιανουαρίου, του αμφιλεγόμενου νομοσχεδίου για τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού. Παρά τους ισχυρισμούς του συμπολιτευόμενου Τύπου ότι το κίνημα διαμαρτυρίας κατά της μεταρρύθμισης είναι «εξουθενωμένο» και ότι επιβιώνει μόνο χάρη στη στήριξη της Ανυπότακτης Γαλλίας του Ζαν-Λικ Μελανσόν, η μαχητική διαδήλωση πυροσβεστών την Τρίτη στους δρόμους της πρωτεύουσας, αλλά και η υποχώρηση της κυβέρνησης στα αιτήματα των διαδηλωτών για διατήρηση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της πυροσβεστικής, προσφέρουν ενδείξεις της αδυναμίας και του αι-

σθήματος επικείμενης ήττας στην κυβερνητική παράταξη.

Επόμενοι σταθμοί στην κυβερνητική προσπάθεια είναι η ψηφισι-ση του νομοσχεδίου τον ερχόμενο μήνα και η εφαρμογή του από τον Ιούνιο. Οι σφυγμομετρήσεις, όμως, είναι αμείλικτες, με 61% των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι το νομοσχέδιο πρέπει να αποσυρθεί και 45% των Γάλλων να δηλώνουν «εξεγερμένοι» κατά της οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας στη χώρα.

Η εμμονή του Μακρόν να προωθήσει τη μεταρρύθμιση έχει εγκλωβίσει την κυβέρνηση σε επικίνδυνη πολιτική οδό. Αν ο πρόεδρος αποσύρει τον νόμο, θα φανεί ανίσχυρος στις απαιτήσεις των συνδικάτων, παρότι από τη μεταρρύθμιση και την αύξηση του



Αν ο πρόεδρος Μακρόν αποσύρει τον νόμο, θα φανεί ανίσχυρος στις απαιτήσεις των συνδικάτων.

ορίου ηλικίας για συνταξιοδότηση από τα 62 στα 65 έτη έχουν ήδη εξαιρεθεί σιωπηρά οι αστυνομικοί, οι στρατιωτικοί, οι πυροσβέστες και οι εργαζόμενοι άνω των 45 ετών. Η κυβέρνηση αναλώνει έτσι την αυστηρότητά της στους σιδηροδρομικούς, στους εργαζόμενους των αστικών συγκοινωνιών, στους ιατρούς και νοσηλευτές και στους εκπαιδευτικούς, παρότι η επιλογή αυτή μπορεί να απορριχθεί μοιραία ενόψει των δημοτικών εκλογών της άνοιξης.

Η εξασθένιση των κινητοποιήσεων κατά μέσα μεταφοράς της πρωτεύουσας και η συρρίκνωση του κινήματος των «Κίτρινων Γιλέκων» έκανε την κυβέρνηση να εκτιμήσει ότι η στιγμή ήταν κατάλληλη για προώθηση του νομοσχεδίου. Η προοπτική των δη-

μοτικών εκλογών, όμως, έχει ήδη οδηγήσει σε κινητοποίηση τον ισχυρό κομματικό μηχανισμό της Ακροδεξιάς, με τη Μαρίν Λεπέν να προβλέπει ήδη συντριπτική νίκη στις τοπικές εκλογές και την Αριστερά του Μελανσόν να ετοιμάζεται να δρέψει τα οφέλη των δυναμικών κινητοποιήσεων των τελευταίων μηνών και της υπερβολικά βίαιης καταστολής τους από την αστυνομία.

Καταγγελία οικονομολόγων

Την ίδια στιγμή, σε άρθρο-καταγγελία τους στην εφημερίδα Le Monde, έξι επιφανείς Γάλλοι οικονομολόγοι και καθηγητές πανεπιστημίου, μεταξύ τους και ο παγκοσμίως γνωστός Τομά Πικετι, αποκαλύπτουν ότι η μελέτη πιθανών επιπτώσεων της μεταρρύθμι-

σης των συντάξεων, που παρουσίασε η κυβέρνηση την περασμένη εβδομάδα στην Εθνοσυνέλευση, βασίστηκε σε μη ρεαλιστικά «ιδανικά σενάρια» και σε μεμονωμένες περιπτώσεις εργαζομένων. Οι οικονομολόγοι καταδικάζουν την απόφαση της κυβέρνησης να μην ενημερώσει επαρκώς το κοινό για το περιεχόμενο της μεταρρύθμισης.

Η αδυναμία της κυβέρνησης να στηρίξει επικοινωνιακά τη μεταρρύθμιση και η εδραίωση της άποψης σε σημαντική μερίδα του κοινού πως ο Μακρόν δεν είναι παρά ένας περιφρονητικός τραπέζιτης, αποκομμένος από την πραγματικότητα των Γάλλων μισθωτών, προμηνύουν σοβαρά πολιτικά προβλήματα για τη Γαλλία.

REUTERS

Η ένταξη της Βρετανίας στην ΕΟΚ

Η βόρεια διεύρυνση της Κοινότητας το 1973 συμπεριέλαβε επίσης Δανία και Ιρλανδία, δημιουργώντας την Ευρώπη των Εννέα

Του **ΙΩΑΝΝΗ ΧΑΛΚΟΥ***

«**We are** with Europe, but not of it. We are linked, but not compromised. We are interested and associated, but not absorbed».

Με αυτά τα λόγια, που παραμένουν επίκαιρα μέχρι και σήμερα, περιέγραφε το μακρινό 1930 ο Ουίνστον Τσόρτσιλ τη σχέση μεταξύ της Βρετανίας και της ηπειρωτικής Ευρώπης.

Αντιλαμβανόμενοι τη χώρα τους ως αυτόνομη παγκόσμια δύναμη, οι Βρετανοί ιθύνοντες τηρούσαν πάντα αποστάσεις από τις ευρωπαϊκές υπερεθνικές πρωτοβουλίες και ευνοούσαν μόνο τη

διακυβερνητική συνεργασία με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Τι μεσολάβησε όμως μέχρι τη βόρεια διεύρυνση της ΕΟΚ το 1973, όταν η Βρετανία μαζί με τη Δανία και την Ιρλανδία εντά-

χθηκαν επίσημα στην Κοινότητα, δημιουργώντας πια την Ευρώπη των Εννέα; Λόγω της οικονομικής εξάρτησής τους από τη βρετανική αγορά, η Ιρλανδία, η Δανία αλλά και η Νορβηγία ακολουθούσαν

πιστά τα κελεύσματα της βρετανικής πολιτικής απέναντι στην Ευρώπη. Έτσι, η εξέλιξη των ευρωβρετανικών σχέσεων αποτέλεσε τον καταλύτη για την πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ.



Οι ηγέτες της ΕΟΚ σε συνέντευξη Τύπου τον Οκτώβριο του 1972. Η συνθήκη ένταξης των τριών νέων μελών, Βρετανίας, Ιρλανδίας, Δανίας, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1973.

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση και οι φόβοι του Λονδίνου

Αν και η Βρετανία εξήλθε από τη λάπα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου με την οικονομία της σοβαρά τραυματισμένη, η προσδοκία της να συνεχίσει να παίζει σημαντικό ρόλο στη διεθνή σκηνή απέτρεπε οποιαδήποτε συμμετοχή της στην ενοποιούμενη Δυτική Ευρώπη. Τιποτα δεν συνοψίζει καλύτερα τις προτεραιότητες της μεταπολεμικής βρετανικής πολιτικής όσο ο γνωστός λόγος «των τριών κύκλων» που εκφώνησε ο Τσώρτσιλ ως αρχηγός της αντιπολίτευσης το 1948. Σύμφωνα με αυτόν, η Βρετανία θα μπορούσε να διατηρήσει τον παγκόσμιο ρόλο της αν διαχειριζόταν σωστά την κεντρική θέση που κατείχε στο σημείο συνάντησης των τριών «κύκλων» που αποτελούσαν τον δυτικό κόσμο: τη Βρετανική Κοινοπολιτεία, την ειδική σχέση με τις ΗΠΑ μέσω της οποίας προσδοκούσε να υπολογίζεται ως τρίτη δύναμη μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων στον Ψυχρό Πόλεμο και τέλος την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Είναι φανερό ότι η τελευταία εθεωρείτο ο πιο αδύναμος κρίκος της αλυσίδας από τους Βρετανούς ιθύνοντες, οι οποίοι ποτέ δεν σκέφτηκαν σοβαρά μέσα στη δεκαετία του 1950 να αποδεχθούν την αρχή

της υπερεθνικότητας που ήταν το θεμέλιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Έτσι, η κριτική ότι οι συντηρητικές κυβερνήσεις της δεκαετίας του 1950 έχασαν την ευκαιρία να «προλάβουν το λεωφορείο» δεν ευσταθεί, καθώς ούτε το ήθελαν ούτε αυτό ήταν συμβατό με τις αντιλήψεις τους για τον ρόλο της χώρας στον κόσμο.

Παρ' όλα αυτά, ενώ δρομολογείτο η ίδρυση της ΕΟΚ, οι Βρετανοί αισθάνθηκαν τον κίνδυνο αποκλεισμού της βρετανικής αγοράς από μια ευρωπαϊκή τελωνειακή ένωση και πρότειναν τη δημιουργία μιας διευρυμένης ζώνης ελεύθερου εμπορίου, η οποία συνάντησε την άρνηση της Γαλλίας του Σαρλ ντε Γκωλ. Έτσι, μην έχοντας άλλη επιλογή, η Βρετανία ίδρυσε το 1959 μαζί με άλλες έξι ευρωπαϊκές χώρες που δεν συμμετείχαν στην ΕΟΚ την Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Αν και η φύση της ΕΖΕΣ ήταν ανταγωνιστική ως προς την ΕΟΚ, ο οργανισμός αυτός δεν υπήρξε ποτέ αυτοσκοπός για τους Βρετανούς. Λειτουργήσε περισσότερο ως γέφυρα για να εξασφαλιστεί στο μέλλον ένας ευνοϊκός διακανονισμός με την ΕΟΚ που θα έλυne την εμπορική αντιπαράθεση.

Η πρώτη αίτηση ένταξης από τον Μακμίλαν το 1961

Μόλις δύο χρόνια μετά την ίδρυση της ΕΖΕΣ, το 1961, η συντηρητική κυβέρνηση του Χάρολντ Μακμίλαν έκανε αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ ακολουθούμενη αμέσως από τη Δανία, τη Νορβηγία και την Ιρλανδία. Προφανώς υπήρχαν σημαντικοί οικονομικοί παράγοντες που οδήγησαν σε αυτή την απόφαση: πρώτον, η ανάγκη να διασφαλιστεί η πρόσβαση των βρετανικών εξαγωγικών προϊόντων στην ευρωπαϊκή αγορά, η οποία είχε γίνει τώρα πιο σημαντική από αυτή των χωρών της Κοινοπολιτείας και δεύτερον, οι περιορισμένοι ρυθμοί ανάπτυξης της βρετανικής οικονομίας και οι συνεχείς κρίσεις της στερλίνιας, στοιχεία που προκαλούσαν ανησυχία για το μέλλον, την ίδια στιγμή που οι χώρες της ΕΟΚ εμφάνιζαν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και πιο υγιείς οικονομίες. Η ένταξη στην ΕΟΚ θα έδινε νέες οικονομικές προοπτικές, ενώ ταυτόχρονα θα βοηθούσε να λυθούν θεμελιώδη δομικά προβλήματα που κρατούσαν πίσω τη βρετανική οικονομία. Όμως, η βασική λογική πίσω από την επιδίωξη της ένταξης ήταν πολιτική. Οι Βρετανοί ιθύνοντες είχαν πλέον πειστεί ότι μόνο μέσω της ΕΟΚ θα μπορούσε η χώρα να διατηρήσει το status

της μεγάλης δύναμης. Σε αυτό το συμπέρασμα συνέτειναν διάφοροι παράγοντες. Λόγω της αποαποικιοποίησης, η Κοινοπολιτεία ήταν δύσκολο να ελεγχθεί πολιτικά, ενώ είχε μειωθεί και η οικονομική αξία της, αφού τα νέα ανεξάρτητα κράτη αναζητούσαν πολλές φορές αλλού τον οικονομικό προσανατολισμό τους. Επίσης, η «ειδική σχέση» με τις ΗΠΑ φαινόταν να απειλείται από την οικονομική και πολιτική δύναμη της ΕΟΚ, η οποία θα μπορούσε να αντικαταστήσει τη Βρετανία ως προνομιακός εταίρος της υπερδύναμης, ενώ οι Αμερικανοί ευνοούσαν τη συμμετοχή της Βρετανίας στα ευρωπαϊκά υπερεθνικά σχήματα για στρατηγικούς λόγους. Έτσι, με τους δύο «κύκλους» της βρετανικής πολιτικής σε αβεβαιότητα, η πολιτική επιρροή της χώρας θα μπορούσε να διασωθεί μόνο με την ανάληψη της ηγεσίας της ΕΟΚ, κάτι που οι Βρετανοί ιθύνοντες ήλπιζαν ότι λίγο πολύ θα συνέβαινε αυτόματα. Επομένως, η ευρωπαϊκή στροφή της Βρετανίας δεν ήταν ζήτημα επιλογής, αλλά ζήτημα αναγκαιότητας και έλλειψης εναλλακτικών, κάτι που εξηγεί την έλλειψη θετικής δέσμευσης της χώρας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση μέχρι και σήμερα.



22.1.1972. Ο πρωθυπουργός Εντουαρντ Χίθ υπογράφει τη συνθήκη ένταξης της Βρετανίας στην ΕΟΚ. Η συνθήκη εγκρίθηκε με δημοψήφισμα το 1975.



Ενα τεράστιο πανό υπέρ του «Ναι» σε δρόμο της Κοπεγχάγης λίγες ημέρες πριν από το δημοψήφισμα για την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ.

Η Διάσκεψη της Χάγης ανοίγει τον δρόμο

Τον Απρίλιο του 1969 ο Ντε Γκωλ αποσύρθηκε από την πολιτική και ο διάδοχός του, Ζορζ Πομπιντού, αν και ακόμα επιφυλακτικός προς τη Βρετανία, αποδέχθηκε την προοπτική της διεύρυνσης, αποσιτώντας ταυτόχρονα υποχωρήσεις από τα υπόλοιπα μέλη της ΕΟΚ σε άλλα κοινοτικά ζητήματα. Το ότι η διεύρυνση ήταν η προτεραιότητα της ΕΟΚ επιβεβαιώθηκε και στην ιστορική διάσκεψη κορυφής της Χάγης τον Δεκέμβριο του 1969, όπου ελήφθησαν σημαντικές αποφάσεις για την εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και άνοιξε ο δρόμος για την ένταξη των τεσσάρων υποψηφίων χωρών στην Κοινότητα. Οι διαπραγματεύσεις διήρκεσαν περίπου έναν χρόνο και τον Ιανουάριο του 1972 υπεγράφη η



Ο πρωθυπουργός της Νορβηγίας Τρίγκβε Μπρατέλι παραιτήθηκε μετά το απορριπτικό δημοψήφισμα στη χώρα του.

Δύο βέτο κατά Βρετανίας από τον στρατηγό Ντε Γκωλ

Η μερική δυσπιστία με την οποία αντιμετώπισαν τη βρετανική αίτηση οι Ευρωπαίοι επιβεβαιώθηκε από τις υπερβολικές παραχωρήσεις που ζήτησαν οι Βρετανοί κατά τη διάρκεια των πρώτων διαπραγματεύσεων, ειδικά σε σχέση με την Κοινοπολιτεία και την ΕΖΕΣ.

Αν και μέσα στο 1962 υπήρχε αισιοδοξία για επιτυχή κατάληξη των διαπραγματεύσεων, τον Ιανουάριο του 1963 ο Ντε Γκωλ ανακοίνωσε μονομερώς σε συνέντευξη Τύπου ότι η Βρετανία δεν ήταν έτοιμη να ενταχθεί στην Κοινότητα λόγω του εντελώς διαφορετικού της προσανατολισμού σε σχέση με αυτόν των ηπειρωτικών ευρωπαϊκών χωρών, βάζοντας ουσιαστικά τέλος στη βρετανική υποψηφιότητα.

Η δεύτερη αίτηση ένταξης της Εργατικής κυβέρνησης Ουίλσον το 1967 είχε και αυτή την ίδια τύχη. Τα βέτο του Ντε Γκωλ προ-

κάλεσαν σημαντικούς τριγμούς εντός της ΕΟΚ βαθαίνοντας περισσότερο την κρίση που περνούσε η Κοινότητα στα μέσα της δεκαετίας του 1960.

Ωστόσο, η στάση του Γάλλου προέδρου δεν είχε να κάνει τόσο με το ζήτημα της διακυβερνητικής ή υπερεθνικής φύσης της Κοινότητας όσο με θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Ο Ντε Γκωλ έβλεπε τη βρετανική ένταξη ως πρόκληση απέναντι στη γαλλική ηγεσία, ενώ θεωρούσε τη Βρετανία «Δούρειο Ιππο» των Αμερικανών, των οποίων την επιρροή προσπαθούσε να περιορίσει στα ευρωπαϊκά θέματα και να εξασφαλίσει έτσι μια διακριτή θέση για τη Γαλλία και την ΕΟΚ στον Ψυχρό Πόλεμο. Όσο ο Στρατηγός παρέμενε στην προεδρία δεν υπήρχε καμιά πιθανότητα για τη βρετανική ευρωπαϊκή προοπτική.

Συνθήκη Ενταξης της Βρετανίας, Δανίας, Νορβηγίας και Ιρλανδίας. Στη Δανία και στην Ιρλανδία διενεργήθηκαν δημοψηφίσματα που με συντριπτική πλειοψηφία ενέκριναν τη συνθήκη, ενώ στη Νορβηγία η αντιπαράθεση για τη συμμετοχή της χώρας στην Κοινότητα δίκασε την κοινωνία και κορυφώθηκε με το δημοψήφισμα του 1972, στο οποίο η ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας απορρίφθηκε οριακά με ποσοστό 53%.

Στη Βρετανία, η ασυνήθιστα φιλοευρωπαϊκή συντηρητική κυβέρνηση του Εντουαρντ Χίθ κατάφερε να περάσει από το Κοινοβούλιο τη συμφωνία ένταξης που είχε διαπραγματευθεί. Παρ' όλα αυτά, όταν ο Εργατικός Χάρολντ Ουίλσον επέστρεψε στην πρωθυπουργία, διε-

νήργησε δημοψήφισμα το 1975, στο οποίο οι Βρετανοί πολίτες τάχθηκαν υπέρ της παραμονής της χώρας στην ΕΟΚ. Ωστόσο, οι μη ρεαλιστικές προσδοκίες των Βρετανών ιθυνόντων από την ΕΟΚ, η εκμετάλλευση του ζητήματος για μικροπολιτικούς σκοπούς και βραχυπρόθεσμα οφέλη από τις βρετανικές κυβερνήσεις και η πολιτισμική απόσταση της κοινωνίας και της ιθύνουσας τάξης από την ηπειρωτική ευρωπαϊκή πολιτική κουλτούρα θα οδηγούσαν σε μια δύσκολη σχέση με την Ευρώπη, της οποίας τα αποτελέσματα βλέπουμε σήμερα.

* Ο κ. Ιωάννης Χάλκος είναι υποψήφιος διδάκτωρ Σύγχρονης Ιστορίας στο European University Institute.

Φωνή βοώντων... στη Γερουσία για την προεδρική παραπομπή

Το αίτημα των Δημοκρατικών και οι πλειοψηφούντες Ρεπουμπλικανοί

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Αδοξα φαινόταν πως θα έληγε η προσπάθεια των Δημοκρατικών να παραπέμψουν τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ με το αίτημα της καθαιρέσης. Από τη δήλωση της επικεφαλής της Βουλής, Νάνσι Πελόσι, «δεν μας άφησε άλλα περιθώρια» (ώστε να μην τον παραπέμψουμε) μέχρι την αγόρευση του συνηγού του Αμερικανού προέδρου, Άλαν Ντέρσοβιτς, ο οποίος περίπου ισχυρίστηκε ότι «το κράτος είναι ο Τραμπ», η διαδικασία πέρασε από σαράντα κύματα.

Επιβεβαιώθηκε, ωστόσο, η επιφύλαξη πολλών αναλυτών ότι ο Αμερικανός πρόεδρος θα μπορούσε τελικά να βγει ενισχυμένος, όπως συνέβη και με την έρευνα για τη ρωσική ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές του 2016. Ο ίδιος ο Τραμπ είχε εξαρχής μιλήσει για σκευωρία και παραπομπή light, προεξοφλώντας το γρήγορο τέλος της δίκης, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της τουίταρε απαξιωτικά σχόλια για τη διαχείριση της διαδικασίας από τους Δημοκρατικούς.

Η απόπειρα σκόνταψε, όπως είχε διαφανεί, στη Γερουσία, ένα σώμα που ελέγχεται άλλωστε από τους Ρεπουμπλικανούς. Προς στιγμήν, ωστόσο, την προδιαγεγραμμένη αποτυχία της απόπειρας των Δημοκρατικών στη Γερουσία άφηνε να διαταράσσει το υπό έκδο-



Κάθε μέρα έξω από το Καπιτώλιο, μια ομάδα πολιτών αφηφούσε το κρύο φωνάζοντας στα διερχόμενα αυτοκίνητα των γερουσιαστών: «Να βάλουν τη χώρα πάνω από το συμφέρον του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος», «Να υπηρετήσουν την αλήθεια και όχι τα δικά τους συμφέροντα» κ.λπ.

Ο Ντέρσοβιτς και το δόγμα του

«Όταν το κάνει ο πρόεδρος, αυτό σημαίνει ότι δεν είναι παράνομο». Τάδε έφη Ρίτσαρντ Νίζον στη θρυλική συνέντευξή του στον Ντέιβιντ Φροστ, εξασφαλίζοντας μια θέση στο πάνθεον των πολιτικών με το μεγαλύτερο θρόνος. Παρόμοια ήταν η επικριματολογία του μεγαλοδικηγόρου του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, Άλαν Ντέρσοβιτς, στη διάρκεια των εργασιών στη Γερουσία για την παραπομπή του με το αίτημα της καθαιρέσης. Το «δόγμα Ντέρσοβιτς», όπως ειρωνικά το βάφτισαν οι Αμερικανοί δημοσιογράφοι, λέει ότι «αν ένας πρόεδρος πιστεύει ότι η επανεκλογή του είναι προς όφελος του εθνικού συμφέροντος, οτιδήποτε κάνει για να επανεκλεγεί θα πρέπει να θεωρείται νόμιμο». Με βάση αυτήν τη λογική, κάθε πρόεδρος είναι υπεράνω του νόμου, αρκεί να επικαλεστεί την ανάγκη επανεκλογής του. Ο αμερικανικός Τύπος αντέδρασε ειρωνικά απέναντι στην κυνική αγόρευση του Ντέρσοβιτς, ο οποίος σημειωτέον είναι επίτιμος καθηγητής Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, εξισώνοντας τη θέση του με τη λουδοβίκεια ρήση «το κράτος είμαι εγώ».

εσπευσμένως ολοκλήρωσης έδειχνε να ξεκαθαρίζει τελικά το βραδυ της Πέμπτης, όταν ένας από τους τέσσερις Ρεπουμπλικανούς, ο Αλεξάντερ, διευκρίνισε ότι δεν θα στηρίξει την προσπάθεια των Δημοκρατικών για κλήση μαρτύρων στη δίκη.

Κάθε μέρα έξω από το Καπιτώλιο, μια ομάδα πολιτών αφηφούσε το κρύο φωνάζοντας στα διερχόμενα αυτοκίνητα των γερουσιαστών, «Να βάλουν τη χώρα πάνω από το συμφέρον του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος», «Να υπηρετήσουν την αλήθεια και όχι τα δικά τους συμφέροντα». Την Πέμπτη, μετά τη δήλωση Λαμάρ, οι φωνές δυναμώσαν.

Ακόμη και σε περίπτωση ισοψαφίας Ρεπουμπλικανών και Δημοκρατικών, ήταν σαφές ότι ο δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Τζον Ρόμπερτς, ο οποίος προήδρευσε της διαδικασίας,

δεν θα παρενέβαινε παρόλο που είχε το δικαίωμα, με αποτέλεσμα να προεξοφλείται η ήττα της πρότασης των Δημοκρατικών για κλήση μαρτύρων. Ο ίδιος ο Μπόλτον, ο οποίος είχε εμφανιστεί πρόθυμος να κληθεί ως μάρτυρας στη δίκη, υπεραμύνθηκε των αξιωματούχων που κατέθεσαν στην αντίστοιχη διαδικασία στη Βουλή των Αντιπροσώπων, που προηγήθηκε. Μιλώντας στο Οστιν του Τέξας, είπε ότι στελέχη της κυβέρνησης Τραμπ πρέπει να νιώθουν ελεύθερα να πουν τη γνώμη τους, χωρίς τον φόβο αντιποίνων.

Η απειλή

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Λευκός Οίκος είχε απειλήσει τον Μπόλτον ότι θα εμποδίσει την έκδοση του βιβλίου του «Το δωμάτιο όπου συνέβη: Απομνημονεύματα από τον Λευκό Οίκο», με το επιχείρημα ότι περιέχει σο-

βαρές απόρρητες πληροφορίες. Όπως αποκάλυψαν οι New York Times, το βιβλίο υποστηρίζει ότι ο Τραμπ δεν ήθελε να απελευθερώσει τη βοήθεια 400 εκατ. προς την Ουκρανία μέχρις ότου το Κίεβο δεχθεί να ερευνήσει τον Χάντερ Μπρίντεν.

Το βασικό επιχείρημα των Ρεπουμπλικανών γερουσιαστών που εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην κλήση μαρτύρων, όπως ο Μπόλτον, ήταν η παράταση της πολιτικής αβεβαιότητας. Στον αντίποδα, η ταχεία ολοκλήρωση και η επακόλουθη εσπευσμένη απαλλαγή του Τραμπ είναι ο στόχος τον οποίο προσδοκούν από κοινού ο Αμερικανός πρόεδρος και οι σύμμαχοι του στο Κογκρέσο. «Είναι καιρός να προχωρήσουμε. Είναι καιρός να επιστρέψουμε στην αποστολή μας, να υπερεπείσουμε τον αμερικανικό λαό», έγραψαν σε τούιτ τους την Παρασκευή οι Ρεπουμπλικανοί της Γερουσίας.

Μεταξύ των εξηγήσεων που έδιναν όσοι απέρριπταν την πρωτοβουλία ήταν ότι η ακρόαση των μαρτύρων είναι έργο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ότι η Βουλή δεν προσπάθησε αρκετά για να εξασφαλίσει τις καταθέσεις και πως οι εκπρόσωποι της Βουλής έχουν ήδη παρουσιάσει την υπόθεσή τους, άρα οι καταθέσεις δεν θα πρόσθεταν κάποια νέα πληροφορία.

Η οριστική απαλλαγή του Τραμπ, πάντως, θα μπορούσε σύμφωνα με ρεπορτάζ της «Ουάσιγκτον Ποστ» να ανακοινωθεί την προσεχή Τετάρτη, αφού αύριο πραγματοποιούνται οι προκριματικές εκλογές στην Αϊοβα και την Τρίτη είναι προγραμματισμένη η ομιλία Τραμπ για την κατάσταση του έθνους.

Χαριστική βολή Τραμπ στη λύση των δύο κρατών

Το σχέδιό του για το Παλαιστινιακό

Όταν ο Ντόναλντ Τραμπ εμφανίστηκε για να ανακοινώσει το σχέδιό του για το Παλαιστινιακό έχοντας στο πλευρό του τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάχου, αλλά κανέναν εκπρόσωπο των Παλαιστινίων, όλοι γνώριζαν λίγο-πολύ τι θα επακολουθούσε. Το «σχέδιο του αιώνα», όπως αυτόρεσκα το χαρακτηρίζει ο Λευκός Οίκος, δεν κάνει τίποτε άλλο από το να νομιμοποιεί την υπάρχουσα κατάσταση της ισραηλινής κατοχής, διαγράφοντας μονοκοντυλιά τις αποφάσεις του ΟΗΕ.

Αυτό που περιγράφεται ως παλαιστινιακό «κράτος» δεν είναι, όπως δείχνει ο χάρτης που παρουσίασε ο ίδιος ο Τραμπ, παρά μια ντουζίνα γεωγραφικά διακριτών παλαιστινιακών καντονίων μέσα σε μια θάλασσα ισραηλινής γης. Τα εν λόγω καντόνια (που εύλογα παρομοιάστηκαν με τα «μπαντουςτάν», τις περιοχές-γκέτο των μαύρων που δημιούργησε το καθεστώς του apartheid στη Νότια Αφρική) θα χωρίζονται από την ισραηλινή επικράτεια με τείχη και θα επικοινωνούν μεταξύ τους μόνο με υπόγεια τούνελ ή περυψωμένες γέφυρες. Οι Παλαιστίνιοι δεν θα έχουν ένοπλες δυνάμεις, ούτε σύνορα με την Ιορδανία. Το Ισραήλ θα προσαρτήσει το σύνολο των εποικισμών του και θα νομιμοποιήσει την κατοχή ολόκληρης της Ιερουσαλήμ, εκτός από ένα απομακρυσμένο προάστιο, το Αμπού Ντις, το οποίο θα βαφτιστεί «πρωτεύουσα» των Παλαιστινίων.

Η Κοιλιάδα του Ιορδάνη

Η στρατηγικής και οικονομικής σημασίας Κοιλιάδα του Ιορδάνη περνάει επίσης στο Ισραήλ, το οποίο, σε αντάλλαγμα, θα δώσει στους Παλαιστίνιους κάποιες εκτάσεις στην έρημο Νεγκέβ για να φτιάξουν, λέει, «βιομηχανικές ζώνες». Όσο για τους πρόσφυγες, δεν προβλέπεται ούτε καν η επιστροφή ενός συμβολικού αριθμού τους.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η παλαιστινιακή ηγεσία απέρριψε οργισμένα το σχέδιο Τραμπ. Αρκετοί αναλυτές εκτίμησαν πως πρόκειται για πολιτικό δώρο στον διωκόμενο για δια-

φθορά Νετανιάχου ενόψει των ισραηλινών εκλογών στις 2 Μαρτίου, με την προσδοκία να εξασφαλίσει ο Τραμπ τη μαζική υποστήριξη του ισραηλινού λόμπι και των Αμερικανών ευαγγελιστών στην προεδρική αναμέτρηση του Νοεμβρίου.

Γεγονός παραμένει ότι η κίνηση Τραμπ ανατρέπει άρδην τα δεδομένα. Με μόνη εξαίρεση τον Μπέρνι Σάντερς (που δεν μπορεί να κατηγορηθεί για αντισημιτισμό, καθότι εβραϊκής καταγωγής), ουδείς προεδρικός υποψήφιος των Δημοκρατικών εννοεί να διαφοροποιηθεί καίρια στο Παλαιστινιακό. Στο Ισραήλ, ο επικεφαλής της αντιπολίτευσης Μπένι Γκαντς χειροκρότησε το σχέδιο Τραμπ. Οι περισσότεροι Αραβες ηγέτες ιεραρχούν την αμερικανική στήριξη στην αντιπαλότητα τους με το Ιράν υπέρνω της παλαιστινιακής υπόθεσης. Μάλιστα, τρεις αραβικές χώρες (Εμιράτα, Ομάν, Μπαχρέιν) έστειλαν πρεσβευτές τους στην παρουσίαση του σχεδίου.

Προεκλογικό δώρο του Αμερικανού προέδρου στον διωκόμενο για διαφθορά Μπέντζαμιν Νετανιάχου.

ου. Για τους Παλαιστίνιους, η εξέλιξη αυτή αντιπροσωπεύει την οριστική κατάρρευση των αιταπατών που δημιούργησαν οι ειρηνευτικές συμφωνίες του Οσλό (1993) και το τελευταίο καρφί στο φέρετρο της λύσης των δύο κρατών. Στους κόλπους τους ενισχύονται οι φωνές που επιδιώκουν ριζική αλλαγή στρατηγικής, για τη διεκδίκηση ισών δικαιωμάτων σε ένα ενιαίο, δημοκρατικό κράτος Ισραηλινών και Παλαιστινίων – κάτι ανάλογο με τον αγώνα του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου του Νέλσον Μαντέλα, στη Νότια Αφρική. Σήμερα κάτι τέτοιο φαίνεται ουτοπικό, αλλά δεν αποκλείεται η κατεύθυνση αυτή να επιβληθεί από την ίδια τη δύναμη των πραγμάτων, ελλείψει εναλλακτικής λύσης.

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΤΑΝΤΙΝΟΥ



Ο Αμερικανός πρόεδρος ανακοίνωσε το «Σχέδιο του Αιώνα» έχοντας στο πλευρό του τον Ισραηλινό πρωθυπουργό.



Μπρελόκ με φωτογραφία του Ερντογάν επιδεικνύει γυναίκα που συμμετέχει σε διαδήλωση κατά των ΗΠΑ και του Ισραήλ, στην Κωνσταντινούπολη.

Με εισβολή στη Συρία κατά του Ασαντ απειλεί ο Ερντογάν

Με νέα εισβολή στη Συρία, αυτή τη φορά εναντίον του κυβερνητικού στρατού του προέδρου Ασαντ, απειλεί ο Ταγίπ Ερντογάν, επικαλούμενος το κύμα προσφύγων προς τη χώρα του, το οποίο δημιούργησε η προέλαση των κυβερνητικών δυνάμεων στη βορειοδυτική επαρχία Ιντλίμπ, τελευταίο θύλακο των ανταρτοεστωτικών.

«Δεν θα ανεχθούμε την ωμότητα του καθεστώτος έναντι του ίδιου του λαού του και τις επιθέσεις του που προκαλούν λουτρό αίματος

και απειλούν τη χώρα μας με νέο κύμα μεταναστών», προειδοποίησε ο Τούρκος πρόεδρος, μιλώντας σε συγκέντρωση στελεχών του κυβερνώντος κόμματος στην Αγκυρα. «Θα κάνουμε ό,τι είναι αναγκαίο όταν κάποιος απειλεί το έδαφός μας... Δεν θα διστάσουμε να κάνουμε αυτό που πρέπει, συμπεριλαμβανομένης της προσφυγής στη στρατιωτική ισχύ», προσέθεσε.

Την τελευταία εβδομάδα, ο συριακός στρατός, που υποστηρίζεται από τη ρωσική πολεμική αεροπο-

ρία, κατέλαβε σειρά κωποπόλεων στην επαρχία Ιντλίμπ, σφίγγοντας τον κλοιό της πολιορκίας στην ομώνυμη πόλη.

Η Τουρκία, η οποία διατηρεί 12 σημεία παρατήρησης στην επαρχία, κατηγορεί τη Δαμασκό, αλλά και τη Μόσχα, για παραβίαση των συμφωνιών για κατάπαυση του πυρός, οι οποίες ωστόσο δεν καλύπτουν τις τρομοκρατικές οργανώσεις τζιχαντιστών.

Αντιδρώντας στις νέες απειλές Ερντογάν, το Κρεμλίνο τόνισε χτες

ότι η Ρωσία συμμορφώνεται πλήρως με τις υποχρεώσεις της αναφορικά με το Ιντλίμπ, αλλά εξέφρασε βαθιά ανησυχία για τις επιθέσεις που πραγματοποιούν, υποστηριζόμενοι από την Αγκυρα, μαχητές εναντίον των συριακών κυβερνητικών δυνάμεων και της ρωσικής αεροπορικής βάσης στη Χμείμιμ.

Στην ίδια ομιλία του, ο Ερντογάν καυτηρίασε τις αραβικές χώρες που υποστηρίζουν το σχέδιο Τραμπ για το Παλαιστινιακό ότι «διαπράττουν προδοσία έναντι της

Ιερουσαλήμ, έναντι του λαού τους και έναντι όλης της ανθρωπότητας». Η Τουρκία «δεν αναγνωρίζει και δεν αποδέχεται αυτό το σχέδιο που εκμηδενίζει την Παλαιστίνη και σφετερίζεται την Ιερουσαλήμ», προσέθεσε.

Ο Τούρκος πρόεδρος κάλεσε, επίσης, «τους χριστιανούς, που έχουν και αυτοί δικαιώματα στην Ιερουσαλήμ, να προστατεύσουν» την ιερή πόλη των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών.

REUTERS, A.P.

Το λίπος της γλώσσας συνδέεται με την υπνική άνοια

Μια διαταραχή του ύπνου, με τους ασθενείς να πασχίζουν να πάρουν ανάσα, πιθανώς, όπως εκτιμούν οι επιστήμονες, να συνδέεται με την ποσότητα λίπους που διαθέτουν στη γλώσσα τους. Όταν οι πάσχοντες από υπνική άπνοια χάσουν βάρος, η σαφής βελτίωση της κατάστασής τους οφείλεται κυρίως στην απώλεια του λίπους από τη γλώσσα τους. Μεγαλύτερες και πιο λιπώδεις γλώσσες διαθέτουν συνήθως οι παχύσαρκοι.

Ερευνητές της ιατρικής σχολής Πέρελμαν, στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ, που προχώρησε στη σχετική δημοσίευση στην επιθεώρηση American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine, επισημαίνουν ότι, γενικώς, όσοι έχουν λιπώδεις γλώσσες, κινδυνεύουν να εμφανίσουν τη διαταραχή. Έχουν δρομολογηθεί, μάλιστα, έρευνες προκειμένου να αποδειχθεί ότι η διατροφή με χαμηλά λιπαρά είναι

ευνοϊκή για την απίσχανση της γλώσσας. «Μιλάς, τρώς και αναπνέεις με τη γλώσσα», επισημαίνει ο συντάκτης της μελέτης, δρ Ρίτσαρντ Σουάμπ. «Γιατί, άραγε, το λίπος επικάθεται εκεί; Αυτό παραμένει ασαφές. Πιθανώς να οφείλεται σε γενετικούς ή περιβαλλοντικούς παράγοντες, όμως όσο λιγότερο λίπος υπάρχει εκεί, τόσο πιο απίθανο είναι η γλώσσα να αποφράξει τους αεραγωγούς κατά τη διάρκεια του ύπνου». Προκειμένου να καταλήξουν σε σαφή συμπεράσματα, οι Αμερικανοί ερευνητές μελέτησαν 67 παχύσαρκους πάσχοντες από αποφρακτική υπνική άπνοια και διαπίστωσαν ότι η απώλεια του 10% του σωματικού τους βάρους βελτίωσε τα συμπτώματά τους κατά 30%.

Οι πάσχοντες από υπνική άπνοια, συνήθως ταλαιπωρούνται από δυνατό ροχαλητό, πχηρή αναπνοή και σπασμωδικές κινήσεις



Σύμφωνα με Αμερικανούς ειδικούς, ένας από τους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος της υπνικής άνοιας είναι η απώλεια κιλών.

κατά τη διάρκεια του ύπνου, ενώ το πρωί νιώθουν υπνηλία, γεγονός που επηρεάζει δυσμενώς τη ζωή τους.

Η συχνότερη μορφή υπνικής άπνοιας είναι η λεγόμενη «αποφρακτική»: όταν οι ανώτεροι αεραγωγοί φράσσονται πλήρως ή μερικώς κατά τη διάρκεια του ύπνου. Συχνότερα, από αυτή τη μορφή διαταραχής υποφέρουν οι υπέρβαροι και όσοι έχουν μεγάλο αυχένα ή αμυγδαλές.

Ορισμένοι τρόποι που μπορείτε να βελτιώσετε την κατάστασή σας, εφόσον πάσχετε από υπνική άπνοια, είναι οι εξής:

- Αν είστε υπέρβαρος, χάστε βάρος.
- Να κοιμάστε στο πλάι, με τη βοήθεια ειδικού μαξιλαριού.
- Να κόψετε το κάπνισμα.
- Να μην καταναλώνετε μεγάλη ποσότητα οινοπνεύματος, ιδίως πριν τον ύπνο.

- Να μη λαμβάνετε υπνωτικά σκευάσματα, εκτός αν σας τα έχουν συνταγογραφήσει.

Οι πιο σοβαρές μορφές διαταραχής απαιτούν θεραπεία σε κλινική ύπνου, που μπορεί να σημαίνει τη χρήση μιας συσκευής CPAP, η οποία διοχετεύει αέρα σε μια στοματορινική μάσκα κατά τη διάρκεια του ύπνου, διατηρώντας τους αεραγωγούς ανοικτούς. Ο δρ Νικ Χόπκινσον, ιατρικός επικεφαλής της Βρετανικής Εταιρείας Πνευμόνων, τονίζει: «Ανέκαθεν γνωρίζαμε ότι η απώλεια βάρους μπορεί να βοηθήσει σημαντικά όσους πάσχουν από υπνική άπνοια. Η νέα αμερικανική έρευνα προσθέτει νέα στοιχεία: τους ακριβείς μηχανισμούς που εμπλέκονται. Ωστόσο, δεν υπάρχουν τρόποι για να μειώσει κανείς το λίπος της γλώσσας του. Κατά συνέπεια, η έρευνα δεν θα έχει άμεσες πρακτικές επιπτώσεις για τους ασθενείς».

Αυξάνοντας το προσδόκιμο υγιούς ζωής

Οι υγιεινές συνήθειες, όπως είναι η διατήρηση του σωματικού βάρους στα επιθυμητά επίπεδα, η ήπια κατανάλωση οινοπνεύματος και η τακτική σωματική άσκηση επί τουλάχιστον 30 λεπτά την ημέρα, μπορούν να επιμυκνουν σημαντικά τη ζωή με καλή υγεία, ακόμα και για δέκα χρόνια. Οι ειδικοί διαπίστωσαν ότι όλοι όσοι ακολουθούν υγιεινές συνήθειες μπορούν να περιμένουν πολύ περισσότερα χρόνια καλής υγείας, συγκριτικά με αυτούς που καπνίζουν, πίνουν υπερβολικά ή είναι παχύσαρκοι.

Η μελέτη, η οποία δημοσιεύεται στην επιθεώρηση British Medical Journal, περιελάμβανε δεδομένα από περισσότερους από 110.000 ανθρώπους και εστιάστηκε ιδιαίτερα στις περιπτώσεις καρδιαγγειακών νόσων, καρκίνου και διαβήτη τύπου 2 (της μορφής που εμφανίζεται κυρίως σε παχύσαρκους ενήλικες). Οι ερευνητές της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Χάρβαρντ και του Πανεπιστημίου Εφαρμοσμένων Επιστημών του Άμστερνταμ επικέντρωσαν το ενδιαφέρον τους σε πέντε υγιεινές συνήθειες «χαμηλού κινδύνου» (ποτέ κάπνισμα, υγιής δεικτής μάζας σώματος, από 18 μέχρι 25, ήπια έως εντατική φυσική δραστηριότητα επί τουλάχιστον 30 λεπτά καθημερινά, ήπια κατανάλωση αλκοόλ και υγιεινή διατροφή). Στη συνέχεια, αναζήτησαν το προσδόκιμο υγιούς ζωής, δηλαδή χωρίς την εμφάνιση καρδιαγγειακών παθήσεων, διαβήτη ή καρκίνου και ιδιαίτερα πόσα τέτοια χρόνια σε καλή υγεία μπορούσαν να περιμένουν όσοι έκλειναν τα πενήντα.

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων έδειξαν ότι οι γυναίκες που ακολουθούν υγιεινό τρόπο ζωής, υιοθετώντας τουλάχιστον τέσσερις από τους πέντε παράγοντες «χαμηλού κινδύνου», είχαν στα πενήντα τους χρόνια προσδόκιμο ζωής, σε καλή υγεία, άλλα 34,4 έτη. Θα ζούσαν δηλαδή με καλή υγεία (χωρίς καρκίνο, διαβήτη ή καρδιά) μέχρι τα 84 χρόνια. Αντιθέτως οι γυναίκες που δεν είχαν υιοθετήσει κανέναν από τους πέντε παράγοντες υγιεινής ζωής, είχαν προσδόκιμο υγιεινής ζωής στα 50 τους, μόλις 23,7 έτη.

Οι πενήνταρδες μπορούσαν να περιμένουν να ζήσουν με καλή υγεία, αλλά 31,1 χρόνια χωρίς ασθένειες, εφόσον βέβαια είχαν υιοθετήσει τέσσερις ή πέντε παράγοντες υγιεινής ζωής. Τις μικρότερες πιθανότητες για μακροζωία και καλή υγεία είχαν οι άνδρες που κάπνιζαν μέχρι 15 τσιγάρα την ημέρα και οι γυναίκες και οι άνδρες που είχαν δείκτη μάζας σώματος μεγαλύτερο από 30, ήταν δηλαδή παχύσαρκοι.



Η ήπια, αλλά καθημερινή, άσκηση επί 30 λεπτά μπορεί να μας εξασφαλίσει μακροζωία, με καλή υγεία.

Μυϊκοί πόνοι;

Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Ο μυϊκός πόνος μπορεί να είναι είτε ξαφνικός είτε χρόνιος.

Τρόποι αντιμετώπισης; Ανάπαυση, αναλγητικά ανάλογα με την ένταση του πόνου, εφαρμογή πάγου ή θερμότητας, ήπιες διατάσεις, μείωση του στρες.

Αν ο πόνος επιμένει, πρέπει να συμβουλευτείτε τον γιατρό ή το φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου. Δεν είναι παιχνίδι!



Τεστ αίματος αποκαλύπτει αν κάποιος κοιμάται αρκετά

Ένα τεστ αίματος που αποκαλύπτει αν κάποιος κοιμάται αρκετά, αναπτύσσουν Ιταλοί επιστήμονες, με δεδομένες τις σοβαρές συνέπειες της αϋπνίας στην υγεία των ανθρώπων. Το τεστ θα βοηθήσει, μεταξύ άλλων, τους γονείς να γνωρίζουν κατά πόσον το παιδί τους πάσχει από χρόνια στέρηση ύπνου. Οι ερευνητές, με επικεφαλής τον δρ Φάμπιο Λάουρα του Ινστιτούτου Επιστημών της Διατροφής του Εθνικού Συμβουλίου Ερευνών της Ιταλίας, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό πειραματικής φυσιολογίας Experimental Physiology, βασίζουν το τεστ στην ανακάλυψη ότι μικροσκοπικά τμήματα του RNA (του «εξαέρφου» μορίου του DNA, το οποίο μεταφράζει τον γενετικό κώδικα σε πρωτεΐνες) μεταβάλλονται στο αίμα των ανθρώπων που δεν κοιμούνται αρκετά. «Η μελέτη μας δείχνει για πρώτη φορά ότι τα επίπεδα συγκεκριμένων microRNA που κυκλοφορούν στο αίμα, είναι διαφορετικά σε όσους κοιμούνται λίγο, σε σχέση με όσους κοιμούνται φυσιολογικά. Αυτό θα επιτρέψει στους γιατρούς να προσδιορίζουν εύκολα κατά πόσον τα παιδιά κοιμούνται αρκετά, χρησιμοποιώντας ένα απλό τεστ αίματος, που θα παρέχει ενδείξεις και για άλλες όψεις της υγείας», δήλωσε ο δρ Λάουρα. Προηγούμενες έρευνες έχουν δείξει ότι ο ύπνος είναι ουσιώδης για την υγεία και τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών, ενώ αργότερα στη ζωή η έλλειψή



Δύο κορίτσια, κοιμούνται κατά την πρώτη ημέρα στον παιδικό σταθμό στο Σεγκίν του Τέξας.

του σχετίζεται με διάφορα προβλήματα υγείας. Οι ερευνητές μελέτησαν δείγματα αίματος από 111 υγιή παιδιά και εφήβους από οκτώ ευρωπαϊκές χώρες (μεταξύ των οποίων η Κύπρος), που χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, του επαρκούς και του ανεπαρκούς ύπνου. Ως ανεπαρκής για τα παιδιά θεωρήθηκε ο ύπνος κάτω των εννέα ωρών και για τους εφήβους κάτω των οκτώ ωρών. Διαπιστώθηκε ότι—άσχετα με τη χώρα προέλευσής—είναι δυνατό, αναλύοντας τα microRNA στο αίμα, να διακρίνει κανείς με αρκετή αξιοπιστία αν κάποιος κοιμάται αρκετά ή όχι. Θα χρειαστεί πάντως κάποιος χρόνος έως ότου υπάρξει διαθέσιμο ένα κανονικό κλινικό τεστ.

Το τεστ έχει σημασία διότι, σύμφωνα

με πρόσφατη έρευνα, μία και μόνο νύχτα αϋπνίας αρκεί για να αυξηθούν τα επίπεδα μιας πρωτεΐνης στο αίμα των νέων ανδρών, που συνδέονται με τη νόσο Αλτσχάιμερ. Αυτό σημαίνει ότι οι καλές συνήθειες ύπνου από νεαρή ηλικία βοηθούν στην πρόληψη της νόσου. Οι άνθρωποι με Αλτσχάιμερ έχουν δύο όγκους από κολλώδεις πρωτεΐνες (βήτα-αμυλοειδή και ταυ) στον εγκέφαλό τους. Ερευνητές του Πανεπιστημίου της Ουψάλα στη Σουηδία κάλεσαν 15 νέους και υγιείς άνδρες με μέσο όρο ηλικίας 22 ετών σε μια κλινική ύπνου. Μέτρησαν τα επίπεδα της πρωτεΐνης ται στο αίμα των ανδρών μετά μια νύχτα καλού ύπνου και ύστερα από μία νύχτα αϋπνίας. Στη δεύτερη περίπτωση τα επίπεδά της είχαν αυξηθεί κατά 17%, ενώ στην πρώτη μόλις κατά 2%. Είναι μια μικρή έρευνα με περιορισμένο δείγμα, που έχει πραγματοποιηθεί μόνο σε άνδρες. Είναι ενδεικτική όμως της σχέσης αϋπνίας και Αλτσχάιμερ. Αν η ται πράγματι συγκεντρώνεται στον εγκέφαλο νεαρών ανθρώπων ύστερα από έλλειψη ύπνου, οι κλινικές δοκιμές θα πρέπει να μελετήσουν κατά πόσον η βελτίωση του ύπνου βοηθάει ή επιβραδύνει αυτήν την ανάπτυξη και γι' αυτό μειώνει τον κίνδυνο εμφάνισης Αλτσχάιμερ. Η ται σχετίζεται επίσης με το Πάρκινσον και την Creutzfeldt-Jakob, αν και δεν είναι ακριβώς γνωστός ο ρόλος της στην εξέλιξη των ασθενειών.

Στοπ στη χρήση αντηλιακών από το Παλάου

Διαφορετικά ανέτειλε η νέα χρονιά στη Δημοκρατία του Παλάου, ένα νησιωτικό σύμπλεγμα στον δυτικό Ειρηνικό Ωκεανό, καθώς άρχισε να εφαρμόζεται η πλήρης απαγόρευση χρήσης και πώλησης ορισμένων αντηλιακών, σε μια προσπάθεια προστασίας των ευάλωτων κοραλλιών της. Πρόκειται για την πρώτη χώρα που εφαρμόζει ένα τέτοιο μέτρο, αλλά θα πρέπει να θυμηθούμε ότι ένα άλλο μικροσκοπικό νησιωτικό κράτος του Ινδικού Ωκεανού, οι Μαλδίβες, βρέθηκαν προ ετών στην πρωτοπορία, όταν άρχισαν να κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την κλιματική αλλαγή. Ο νόμος της κυβέρνησης του Παλάου απαγορεύει ρητώς τη διάθεση και χρήση καλλυντικών που περιέχουν δέκα διαφορετικά χημικά, τα οποία είναι εξαιρετικά τοξικά για τα θαλάσσια είδη και συμβάλλουν στη λεύκανση των κοραλλιών. Επίσης, προβλέπει υψηλά χρηματικά πρόστιμα, που ανέρχονται στα 900 ευρώ, σε όποιον έμπορο προωθήσει τέτοια προϊόντα. Τα απαγορευμένα καλλυντικά και αντηλιακά περιέχουν τα χημικά οξυβενζόνη και οκτινοξικό, τα οποία απορροφούν την υπεριώδη ακτινοβολία. Μελέτες που δημοσιεύθηκαν το 2015 είχαν υποδείξει ότι η οξυβενζόνη μπορεί να αναστείλει την εξέλιξη των μικρών κοραλλιών, καθώς και ότι είναι τοξική για πολλά είδη, ενώ συμβάλλει στη λεύκανσή τους σε πιο χαμηλές θερμοκρασίες. Τα αντηλιακά θεωρούνται από τους ειδικούς ελάσσων απειλή για τους κοραλλιογενείς υφάλους. Έχει υπολογιστεί ότι 6.000 έως 14.000 τόνοι αντηλιακών καταλήγουν κάθε χρόνο στους κοραλλιογενείς υφάλους. Πριν από πέντε χρόνια, το 75% των αντηλιακών περιείχε αυτές τις τοξικές ουσίες, αλλά πλέον το ποσοστό έχει μειωθεί σημαντικά— περίπου στο 50%. Το Παλάου, τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιήσει μεγάλα άλματα προκειμένου να προστατεύσει το φυσικό του περιβάλλον, ενώ έγινε το δεύτερο κράτος, μετά τα Φίτζι, που επικύρωσε τη συμφωνία του Παρισίου για το κλίμα, το 2016. Όπως επισημαίνει, όμως, ο καθηγητής Γιοργκ Βίντερμαν, που μελετά τα κοραλλιογενή οικοσυστήματα, «η πρωτοβουλία του Παλάου είναι ένα λογικό μέτρο, που θα αποτρέψει την έκθεση των ευάλωτων κοραλλιών στην πιθανή απειλή που εγκυμονούν τα αντηλιακά. Ωστόσο, δεν αρκεί για να σωθούν τα κοράλλια. Πιο σημαντικοί κίνδυνοι είναι η αύξηση της θερμοκρασίας της θάλασσας, η υπεραλεία και η ανεξέλεγκτη ρύπανση».



Τοξικά για τη θαλάσσια ζωή και πιθανώς επιτοφικά για την ανθρώπινη υγεία είναι πολλά από τα αντηλιακά.



Το ποδόσφαιρο που θέλουμε

Μόνο με τόλμη και αποφασιστικότητα θα μπορέσουμε να καθαρίσουμε το πιο δημοφιλές σπορ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧ**

Ως μεσογειακός λαός που είμαστε, αγαπούμε τον αθλητισμό. Ιδιαίτερα, παθιαζόμαστε με τον «Βασιλιά των Σπορ», το ποδόσφαιρο. Οι έντονες συγκινήσεις που προσφέρει αυτό το παιχνίδι, ταιριάζουν με το ταμπεραμέντο μας...

Εδώ και πολλές δεκαετίες, από το τέλος της «εποχής της φανέλας», τα οικονομικά οφέλη που προσφέρει το ποδόσφαιρο έχουν πολλαπλασιαστεί, τα συμφέροντα κάποιων έχουν γιγαντωθεί με αποτέλεσμα να έχουμε ξεφύγει πολύ από «το ωραίο, το μεγάλο και το αληθινό». Χάσαμε, εδώ και πολλά χρόνια, την... μπάλα, ξεχνώντας ότι το ποδόσφαιρο ήταν και πρέπει να είναι παιχνίδι και διασκέδαση.

Πολλοί υποστηρίζουν πως το κυπριακό ποδόσφαιρο είναι πλέον παν-

Οι πλείστες ομάδες είναι πυρ και μανία με την ΚΟΠ, χωρίς όμως να κάνουν στιδήποτε ουσιαστικό για ν' αλλάξουν στιδήποτε στον « διεφθαρμένο» κόσμο του ποδοσφαίρου μας.

τελώς αναξιόπιστο και ότι στον χώρο του ποδοσφαίρου μας κυριαρχεί η διαπλοκή, το παρασκηνίο, η διαφθορά παραγόντων. Παρακολουθούμε μάλιστα να συμβαίνει και κάτι που κατά κάποιο τρόπο είναι... οξύμωρο. Η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου αποτελείται από τους εκπροσώπους των συλλόγων που συμμετέχουν στα πρωταθλήματά της. Οι πλείστες όμως ομάδες, είναι πυρ και μανία με την ΚΟΠ, χωρίς όμως να κάνουν στιδήποτε ουσιαστικό, πέρα από κάποιες ανακοινώσεις, για ν' αλλάξουν στιδήποτε στον « διεφθαρμένο» κόσμο του ποδοσφαίρου μας.

Πιστεύουμε ότι αν υπάρξει πραγματική θέληση από όλους, μπορούμε να αλλάξουμε την άσχημη κατάσταση που επικρατεί, να απομακρύνουμε τον υπόκοσμο και όσους προσπαθούν να αισχροκερδήσουν από το λαοφίλες άθλημα. Μπορούμε να καθαρίσουμε το ποδόσφαιρό μας αν είμαστε διατεθειμένοι να πάρουμε ριζικά μέτρα και δραστικές αποφάσεις για την εξυγίανση του ποδοσφαίρου μας.

Πρέπει όμως ΟΛΟΙ όσοι αγαπάμε πραγματικά το ποδόσφαιρο, να δράσουμε αποφασιστικά και να πολεμήσουμε ουσιαστικά την προκατάληψη που μεγαλώνει... Με τα λόγια και τα ευκολόγια, τίποτα δεν θα καταφέρουμε, τίποτα δεν θ' αλλάξουμε.



Εχουμε μπροστά μας τα ντέρμπι που θα κρίνουν τον τίτλο και η πίεση προς τους διαιτητές είναι τεράστια.

Εισηγήσεις για δραστικά μέτρα

Είμαστε στον χώρο περισσότερο από τρεις δεκαετίες και έχουμε να καταθέσουμε τις δικές μας εισηγήσεις με μοναδικό γνώμονα το συμφέρον του αθλήματος.

● **Δυναμική - ουσιαστική, παρέμβαση της Πολιτείας:** Είναι παρήγορο και αισιόδοξο ότι ακόμα και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, προβληματίζεται και ανησυχεί για την διαφθορά στο ποδόσφαιρό μας. Οφείλει το Κράτος, η Πολιτεία, να επέμβουν αποφασιστικά και να λύσουν με ουσιαστικούς τρόπους τα σοβαρά προβλήματα που ταλανίζουν το άθλημα βάζοντας τον κάθε κατεργάρη στην θέση του. Μόνο η Πολιτεία μπορεί να διώξει από το ποδόσφαιρο τους πολλούς παρείσακτους, άτομα του υποκόσμου με «βαρύ» ποινικό μητρώο.

● **Δημιουργία ειδικού γραφείου στην Αστυνομία:** Σε γειτονικές, πολύ μεγαλύτερες μας χώρες, βοήθησε αποτελεσματικά την καταπολέμηση της διαφθοράς, η απόφαση του κράτους να δημιουργήσει ειδικό γραφείο στην Αστυνομία, με δυνατότητα εκτός των άλλων την παρακολούθηση των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, ατόμων -

παραγόντων, με ύποπτη συμπεριφορά στον χώρο του ποδοσφαίρου. Επιβάλλεται όμως πρώτα, η άρση του τηλεφωνικού απορρήτου. Υπενθυμίζουμε ότι εδώ και χρόνια, η Πολιτεία δημιούργησε γραφείο στην Αστυνομία κατά του κουλγκανισμού, κάτι που βοήθησε ουσιαστικά στην καταπολέμηση του φαινομένου της βίας στους αθλητικούς χώρους.

● **Μεγαλύτερη κίνητρα στους διαιτητές:** Η μεγαλύτερη προκατάληψη πηγάζει από το σημαντικό κεφάλαιο της διαιτησίας. Όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση, είναι αναγκαία η έλευση ξένων διαιτητών και παρατηρητών. Όμως αυτό δεν μπορεί να είναι μόνιμο μέτρο για οικονομικούς κυρίως λόγους. Γι' αυτό εισηγούμεστε την στήριξη των Κύπριων νέων διαιτητών και παράλληλα την σημαντική αύξηση της αμοιβής τους, προκειμένου να υπολογίζονται πολύ σοβαρότερα τις όποιες κυρώσεις θα έχουν σε περίπτωση σοβαρών λαθών τους. Γιατί όχι να μην κάνουμε πλήρως επαγγελματίες τους διαιτητές που έχουν ικανότητες.

● **Το στοίχημα και τα «στημένα»:** Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα του ποδοσφαίρου μας είναι το στοίχημα.

Οι επιτρέπει προσπάθειον να χειραγωγήσουν και να στήσουν παιχνίδια προκειμένου να κερδίσουν τεράστια ποσά. Δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι με την βοήθεια της τεχνολογίας, να μην καταφέρουμε να φτάσουμε στους παρόνομους, να τους τιμωρήσουμε όπως τους αξίζει και να τους διώξουμε από τον χώρο. Κάντε ακόμα πιο αυστηρή την νομοθεσία. Αν χρειαστεί απαγορεύετε την συμμετοχή ομάδων μας στο στοίχημα.

Το ποδόσφαιρο είναι πραγματικά πολύ όμορφο όταν είναι καθαρό. Είναι όμως και αυτό κομμάτι της κοινωνίας μας και δεν μπορούσε παρά να καθρεφτίσει τις πολλές άσχημες συμπεριφορές μας και την σοβαρή ηθική κρίση της σύγχρονης εποχής. Αν θέλουμε να έχουμε ένα καθαρό ποδόσφαιρο που να το απολαμβάνουμε και να το χαιρόμαστε, πρέπει να τολμήσουμε να κάνουμε ό,τι χρειαστεί για να το σώσουμε από τα πολλά και μεγάλα συμφέροντα του υποκόσμου και όλων όσοι ασχολούνται με το άθλημα για να πλουτίσουν και να έχουν άλλα οφέλη. Όσοι αγαπούμε τον «Βασιλιά των Σπορ», ας δράσουμε με τόλμη και αποφασιστικότητα. Προλαβαίνουμε.

τους κορυφαίους παίκτες μας. Κινδύνεψαμε να το χεχάσουμε, ώρα να δούμε αν μπορεί να μας το θυμίσει.

* * * * *

Της τρελής

Πανικός, αγωνία, τρεξίματα και μπόλικη δουλειά περιλάμβανε το μενού της προηγούμενης Παρασκευής για όλους τους παράγοντες, παίκτες και προπονητές αφού ήταν η τελευταία της μεταγραφικής περιόδου Ιανουαρίου. Όποιος ψώνισε, ψώνισε, όποιος έφυγε, έφυγε... όπως συνηθίζουμε να λέμε, γήπεδο ο καθρέφτης.

* * * * *

Πέντε με εικοσιπέντε

Τόσα είναι τα λεφτά που δεσμεύτηκε να δώσει ο Παπασταύρου σε όποιον παράσχει αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τα στημένα στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Μήπως είναι κιόλας τόσα τα λεφτά που του ζητήθηκαν για να αγοράσει, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται, αντίπαλους παίκτες και διαιτητές; Σκέψις κάνουμε...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Παιγνίδι... χωρίς κανόνες



Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Μοιάζει με τίτλο ταινίας που σχετίζεται με τη δράση συμμοριών σε γκέτο της Νέας Υόρκης ή του Παρισιού. Και όμως δεν απέχει και πολύ από το τι συμβαίνει στο κυπριακό ποδόσφαιρο, καθώς τις τελευταίες εβδομάδες τα πράγματα και οι καταστάσεις έχουν ξεφύγει προ πολλού. Μια καώδης κατάσταση που κανείς δεν δείχνει ικανός να επιβάλει τάξη. Ούτε η Ομοσπονδία και πώς θα μπο-

ρούσε άλλωστε αφού της αναλογεί το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης, ούτε η Πολιτεία που διαχρονικά παρυσιάζεται ανίκανη να επιβληθεί και φυσικά ούτε τα σωματεία που δρουν με αποκλειστικό γνώμονα τα συμφέροντά τους αγνοώντας το συλλογικό καλό.

Με αυτά και με αυτά είμαστε ενώπιον μιας κατάστασης πέρα για πέρα προβληματικής στην οποία εισήλθαν άσχετοι με το χώρο του ποδοσφαίρου, όπως κόμματα, πολιτικοί, υπόκοσμος που εδώ και χρόνια δικτυλώνεται και φυσικά οι της ΟΥΕΦΑ που θα προσπαθήσουν να βοηθήσουν Πολιτεία και Ομοσπονδία μήπως και καθαρίσει έστω και για λίγο το ποδόσφαιρο.

Το χειρότερο δε, δεν είναι η κατάσταση αυτή καθαυτή, αλλά ότι δεν υπάρχει στον ορίζοντα κάποιο όργανο ή ακόμη και πρόσωπο που θα επιβάλει την τάξη. Ζορίζεται κανείς να σκεφτεί ή να προτείνει κάτι που θα μας βγάλει από το αδιέξοδο, αφού, όπως ξεκάθαρα διαφαίνεται, τα εποπτικά όργανα, όπως Ομοσπονδία και Κράτος-Κυβέρνηση, αδυνατούν να επιβάλουν κανόνες. Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει επίσης πώς θα σταματήσει το καώδες σκηνικό, πόσω μάλλον άμα λάβει υπόψη ότι μπαίνουν στην κρισιμότερη περίοδο του πρωταθλήματος και το βαθμολογικό ενδιαφέρον κορυφώνεται. Συν το γεγονός ότι φέτος σ' αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια εμπλέκονται στην υπόθεση τίτλος τέσσερα θηρία του κυπριακού ποδοσφαίρου με μοιρασμένες πιθανότητες να το κατακτήσουν. Αυτή ακριβώς η κατάσταση δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την προσπάθεια του οποιοδήποτε να εξομαλύνει την κατάσταση.

Η μοναδική λύση που διαφαίνεται και μάλλον η ιδανικότερη είναι ακριβώς η έλευση των ξένων διαιτητών. Επί τούτου η Εκτελεστική Επιτροπή της ΚΟΠ αποφάσισε την κάθοδο των ξένων διαιτητών για τα πλέι-οφ και απομένει πια το ok των κύπριων διαιτητών, η απάντηση των οποίων θα γίνει γνωστή με το πέρας της συνάντησης την ερχόμενη Τρίτη. Με λίγα λόγια οι ξένοι διαιτητές και η στάση των κύπριων συναδέλφων τους... θα ορίσουν όχι μονάχα τους κανόνες ενός παιγνιδιού που γίνεται εντός αλλά και εκτός γραμμών.

Το αναπόφευκτο...



Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Στις 16 Ιανουαρίου, ο πρόεδρος της ΚΟΠ Γιώργος Κούμας προειδοποίησε τους κύπριους διαιτητές (τη δική του ομάδα), πως από τη δική τους απόδοση θα εξαρτηθεί η κάθοδος ή όχι ξένων διαιτητών. Από τα πρώτα, εγόμενα παιχνίδια της προεδρικής προειδοποίησης, καταγράφηκαν αρκετά σοβαρά λάθη. Μάλλον ούτε ο ίδιος ο πρόεδρος της ΚΟΠ δεν θα πίστευε σε μια θεαματική βελτίωση.

Υπερβολή σαφώς και υπάρχει και ούτε δικαιολογημένα είναι κάθε φορά τα παράπονα και οι αντιδράσεις. Και πολλές φορές έχει αποδειχθεί, πως οι διαιτητές αποτελέσαν τα εξιλαστήρια θύματα και το τέλειο άλλοθι για μια αποτυχία. Η αλήθεια είναι όμως, πως με τη φετινή τους αγωνιστική εικόνα, οι πλείστοι κύπριοι διαιτητές έδωσαν πολλές φορές την αφορμή...

Σε μια περίοδο, ιδιαίτερα δύσκολη, με τη διαιτησία ανήμπορη να σώσει ό,τι σώζεται, τους κόκκινους φάκελους ξανά στο δρόμο μας, επιστολές, αναρτήσεις, ανακοινώσεις, καταγγελίες σε ΟΥΕΦΑ και ΦΙΦΑ, με... αποκαλύψεις για προκαθορισμένες τιμές, έναντι των οποίων εξασφαλίζονται νίκες και τίτλοι, με την αμφισβήτηση στο ύψη και την προκατάληψη στο πιο κόκκινο από ποτέ, η ηγεσία της ΚΟΠ, με την απόφαση για ξένους διαιτητές, δείχνει να αντιδρά με τρόπο που συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην εκτόνωση της έντασης. Πολλοί αποδίδουν την εξέλιξη αυτή στην ικανότητα του προέδρου Γιώργου Κούμα να ελίσσεται και να... ξεφεύγει των δύσκολων καταστάσεων. Ακόμη και έτσι, δεν παύει να αποτελεί θετική, υπό τις περιστάσεις εξέλιξη.

Η ΚΟΠ αποφάσισε, αναμένεται πλέον η αντίδραση του Συνδέσμου Διαιτητών. Δύσκολα πάντως θα βρουν επιχειρήματα, αν θελήσουν να ανατρέψουν την απόφαση. Ας κερδίσουν τουλάχιστον κάτι, στην εκτίμηση (όση απέμεινε) της κοινής γνώμης, δείχνοντας πρόθεση και καλή διάθεση συνεργασίας.

Με τους ξένους διαιτητές δεν θα εξαλειφθούν τα λάθη, ίσως και σοβαρά, αλλά θα γίνονται αποδεκτά ως μέρος του παιγνιδιού. Οι ξένοι διαιτητές δεν αποτελούν τη λύση του προβλήματος αλλά μια προσωρινή διευθέτηση και κυρίως αναγκία.

Γιατί με την τροπή που έχουν πάρει φέτος τα πράγματα, λίγιο φαεινότερο είναι πως η χρονιά δεν βγαίνει με διαιτητές οι οποίοι επανειλημμένα έχουν εκτεθεί ανεπανόρθωτα, ξεπερνώντας το όριο του αποδεκτού ανθρώπινου λάθους...

info@diafthora.com

Καλοδεχούμενη η όποια προσπάθεια να βρεθούν στοιχεία και να οδηγηθούν, όλοι όσοι παρόνομα θησαυρίζουν στην πλάτη του κυπριακού ποδοσφαίρου, ενώπιον της Δικαιοσύνης. Όταν όμως ο πρόεδρος της ομάδας που αναλαμβάνει τη σχετική πρωτοβουλία, που δηλώνει πως κατέχει στοιχεία, ονόματα και διευθύνσεις, δείχνει ξεκάθαρα είτε την έλλειψη εμπιστοσύνης προς τους Θεομούς, είτε την αμφισβόλια για την ασφάλειά του, προκειμένου να καταθέσει τα απαραίτητα στοιχεία, μάλλον ανώφελο είναι να περιμένεις από τον απλό κόσμο να δώσει πληροφορίες σε μια ηλεκτρονική διεύθυνση, έστω και αν δεν προκύπτει αμφισβόλια για την προστασία των προσωπικών του δεδομένων...

* * * * *

Απορία

Αν όχι όλες, αρκετές ομάδες του ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος υποστηρίζουν πως υπάρχει παρασκηνίο, διαφθορά και διαπλοκή στο χώρο. Ολοένα και περισσότερες διοικήσεις, τάσσονται κα-

τά της ΚΟΠ και της ηγεσίας της. Όλοι όσοι αντιδρούν, δηλώνουν εκτός παρασκηνίου και την ίδια ώρα αδικημένοι. Και το σκηνικό αυτό κρατάει χρόνια. Εύλογη λοιπόν η απορία. Γιατί ποτέ δεν προέκυψε μια οργανωμένη προσπάθεια αντίδρασης; Μια οργανωμένη προσπάθεια να αλλάξουν πρόσωπα και καταστάσεις, να σπάσουν κατεστημένα, να προκύψει η περιβόητη καθαροση. Απεναντίας η συνεχιζόμενη δική τους απραξία ή ανοχή, συντηρεί το ίδιο σκηνικό, για χρόνια τώρα...

* * * * *

Τα δικά τους τα έλυσαν;

Εδώ και μια βδομάδα, έχουν γεμίσει τα πάνελ των πρωινάδικων και μεσημεριανάδικων εκπομπών με πολιτικούς όλων των... αποχρώσεων που προσπαθούν να μας αναλύσουν τα προβλήματα του ποδοσφαίρου. Δε λέμε, καλά κάνουν οι άνθρωποι και, επιτέλους, ασχολούνται με αυτά τα θέματα που δεν προέκυψαν τώρα αλλά χρονίζουν. Όμως, η απορία που έχει ο καθένας, με την ιδιότητα του πολίτη παρά του φιλάθλου, είναι αν όλα τα υπόλοιπα προβλήματα του τόπου λύ-

θηκαν και το ποδόσφαιρο πρέπει να είναι πρώτο στην πολιτική ατζέντα. Προφανώς και η ερώτηση είναι ρητορική, ειδικά με όσα αντιλαμβάνομαστε να γίνονται στην περιοχή μας αυτό το διάστημα. Αλλά ο Αρίγκο Σάκι κάτι ήξερε όταν έλεγε πως «το ποδόσφαιρο είναι το όπιο του λαού».

* * * * *

Το στοίχημα του Δημήτρη

Δεν είναι πως τον έχουν πάρει τα χρόνια το Δημήτρη Χριστοφή, όμως εδώ και ενάμιση χρόνο γεγονός είναι πως την Ομόνοια δεν μπόρεσε να τη βοηθήσει ουσιαστικά. Ουδείς μπορεί να χαρακτηρίσει παράλογη την απόφαση των «πρασίνων» να τον αποδεσμεύσουν με βάση και την αυξημένη ποιότητα που έχουν φέτος στο ρόστερ τους. Από την άλλη, τέτοιες καταστάσεις αυξάνουν και το κίνητρο ενός παίκτη να αποδείξει πως δεν ξόφλησε και έτσι περιμένουμε να δούμε αν θα καταφέρει να επανέλθει στις επάλξεις. Αν γίνει, δεν θα είναι κερδισμένη μόνο η Ανόρθωση αλλά και το κυπριακό ποδόσφαιρο γενικότερα, αφού δεν έπαψε να αποτελεί έναν από

Μεταβολές εβδομάδας



X.A.K.

-0,90%



X.A.

-3,97%



Dow Jones

-2,16%



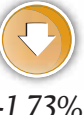
Nasdaq

-1,36%



Nikkei

-2,61%



Dax

-1,73%



FTSE 100

-1,67%

BREXIT
Αβεβαιότητα
για εμπόριο,
επενδύσεις,
στερλίνα
Σελ. 4

Πετρέλαιο

-2,16%



€/ \$

-0,04%



ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ψήφος εμπιστοσύνης
από Fitch και Κομισιόν

Ιδιαίτερως θετικό ήταν το κλίμα στο συνέδριο της Fitch στην Αθήνα για τις πιστωτικές προοπτικές της Ελλάδας. Αναλυτές του οίκου και ο εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν στη χώρα, έδωσαν «ψήφο εμπιστοσύνης» στις πολιτικές της κυβέρνησης. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Κόβει ταχύτητα ο ρυθμός
αύξησης τιμών ακινήτων

Με μικρότερη ταχύτητα αυξάνονται οι τιμές ακινήτων στην Ελλάδα. Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019 στο κέντρο της Αθήνας οι τιμές αυξήθηκαν με ρυθμό 10,7%, όταν το τρίτο τρίμηνο η άνοδος ήταν 25,3%. Οι τιμές στο σύνολο της χώρας ενισχύθηκαν με ρυθμό της τάξεως του 6,5%. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών
ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,56%	0,03%
Γερμανία	-0,41%	0,10%
Γαλλία	-0,15%	0,09%
Ιταλία	0,94%	-0,31%
Ισπανία	0,27%	-0,08%
Ιρλανδία	-0,15%	-0,18%
Ελλάδα	1,13%	-0,17%
Ην. Βασίλειο	0,54%	-0,05%

Βαθμολογία
από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Σκληρό παζάρι ΟΑΥ με τα νοσηλευτήρια

Ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις επί του μνημονίου που θα υπογραφεί αύριο -Στάση αναμονής από ΠΑΣΙΝ

Παρά την διευρυμένη πλειοψηφία με την οποία έγινε αποδεκτό το μνημόνιο του ΟΑΥ, εντός του ΠΑΣΙΝ επικρατεί στάση αναμονής για τις διαπραγματεύσεις που θα ξεκινήσει ξεχωριστά ο ΟΑΥ με τις ιδιωτικές κλινικές για ένταξή τους

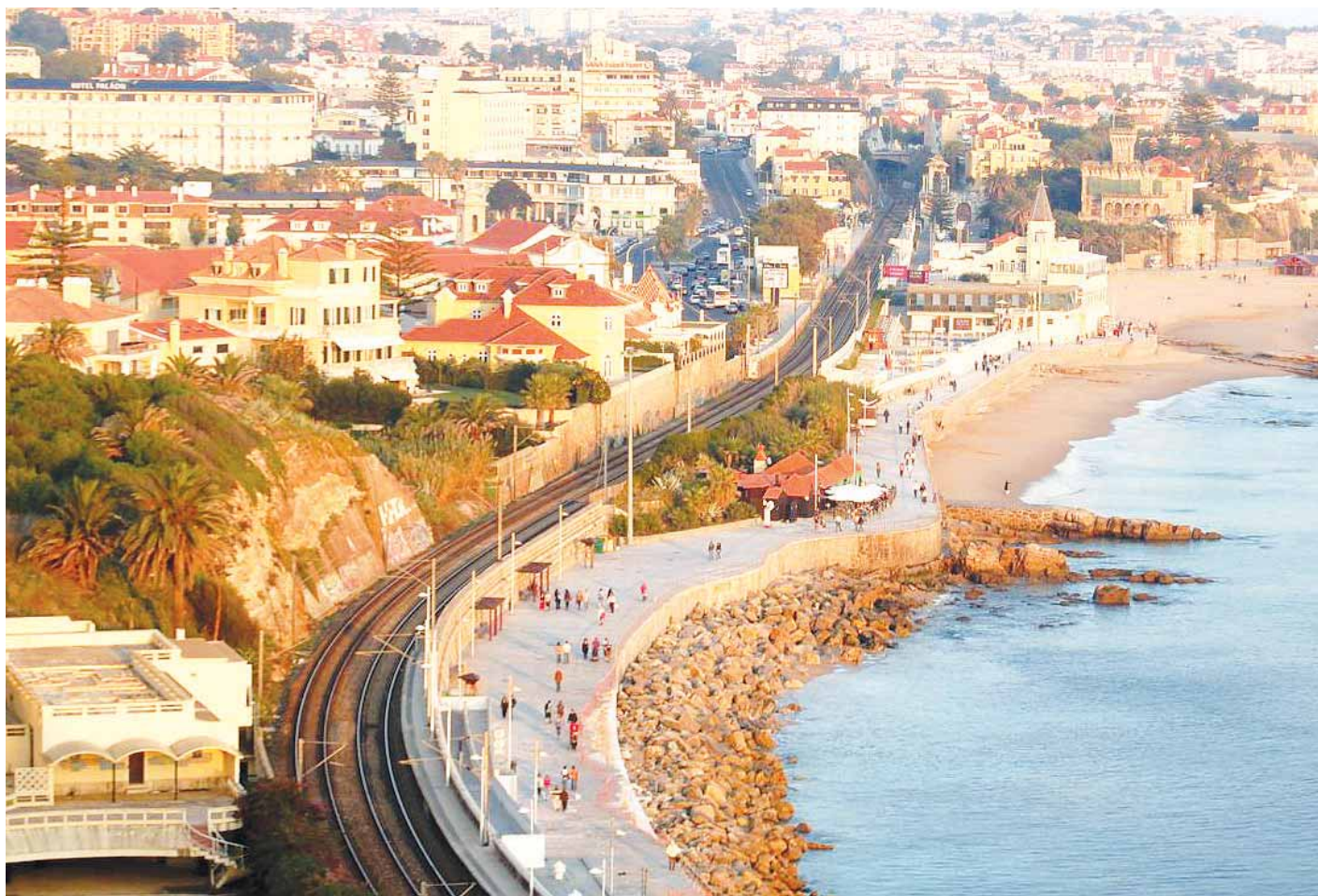
στο ΓεΣΥ. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Οργανισμός βρίσκεται σε διαδικασία διαλόγου με 15 ιδιωτικά νοσηλευτήρια, μέλη ή όχι του ΠΑΣΙΝ. Μια τέτοια διαδικασία με ιδιωτική κλινική μέλος του ΠΑΣΙΝ πραγματοποιήθηκε το απόγευμα

της περασμένης Παρασκευής. Πηγές από τον ΟΑΥ περιγράφουν ως θετικό το κλίμα που επικρατεί στις διαπραγματεύσεις, τονίζοντας τις ιδιαιτερότητες του κάθε νοσηλευτηρίου. Οι ίδιες πηγές θεωρούν πως είναι παρακινδυνευ-

μένο να εκτιμηθεί αν το θετικό κλίμα θα μετουσιωθεί σε συμφωνία, μιας και οι διαπραγματεύσεις με τις 15 ιδιωτικές κλινικές είναι στα αρχικά στάδια. Πληροφορίες αναφέρουν ότι επικρατεί σκεπτικισμός μεταξύ των μελών του ΠΑ-

ΣΙΝ και χαρακτηρίζουν θολό το τοπίο. Πάντως, το σίγουρο είναι ότι οι διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν θα είναι σκληρές καθώς κάθε νοσηλευτήριο έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες και απαιτήσεις. **Σελ. 4**

Εξυπνες πόλεις με 2 τρισ. δολάρια έως το 2030



Μια ζωντανή οντότητα θα αποτελούν οι πόλεις του μέλλοντος. Πιλοτικά προγράμματα σε όλον τον κόσμο αναδεικνύουν ήδη τις δυνατότητες των λεγόμενων «έξυπνων πόλεων», οι οποίες εκμεταλλεύονται την πρόοδο της τεχνολογίας προκειμένου να βελτιώσουν την ασφάλεια των πολιτών και να προστατεύσουν το περιβάλλον. Ενδεικτικά, συσκευές ελέγχουν την ποιότητα του αέρα, τα απορρίμματα και τους σωλήνες αποχέτευσης. Διαθέτουν κολόνες με αισθητήρες για το κυκλοφοριακό, το φως στις κολόνες αυτές ανάβει μόνον όταν πλησιάζουν πεζοί, ώστε να μην σπαταλούν περίσσια ενέργεια. Εκτιμάται ότι οι επενδύσεις για τη μετατροπή των πόλεων σε έξυπνες μέχρι το 2030, θα αγγίξουν τα 2 τρισ. δολάρια. **Σελ. 10**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του FLORIAN HENSE*

Βελτίωση οικονομικών προοπτικών στην Ε.Ε.

Ο δείκτης οικονομι-
κού κλίματος σημεί-
ωσε τον Ιανουάριο
τη μεγαλύτερη άνοδο
από το 2016.

κλίματος, ενώ τον Δεκέμβριο ήταν καλές οι επιδόσεις της, όπως και συνολικά το δεύτερο εξάμηνο του 2019. Τον Ιανουάριο είχαν πτώση όλοι οι κλάδοι πλην της μεταποίησης.

Τα στοιχεία του βελτιωμένου δείκτη οικονομικού κλίματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που αφορούν τις προοπτικές της οικονομίας, συνδέονται με τον κλάδο της μεταποίησης. Τόσο οι συνο-

λικές παραγγελίες όσο και οι εξαγωγές ειδικότερα εμφάνισαν αύξηση. Και όσο βελτιώνεται η αναλογία παραγγελιών - αποθεμάτων, τόσο οι εταιρείες μεταποίησης αναβαθμίζουν τις προσδοκίες τους για την παραγωγή και τους ανθρώπους, που θα προσλάβουν. Ο δείκτης ειδικά για την απασχόληση ενισχύθηκε περισσότερο από ποτέ μέσα στην τελευταία τριετία. Εν τω μεταξύ, οι προσδοκίες για την απασχόληση ειδικά μεταξύ των εταιρειών παροχής υπηρεσιών είναι υψηλότερες και σχετικά σταθερές, αν και έχουν σημαντικά υποχωρήσει από τα τέλη του 2018. Βλέποντας πιο μακριά, αυτή η κατάσταση θα μπορούσε να τονώσει τη ζήτηση για εργατικά χέρια από μέρους των ομίλων μεταποίησης της Ευρω-

ζώνης. Πέραν τούτου, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, τον Δεκέμβριο η ανεργία στην Ευρώπη υποχώρησε στα χαμηλότερα επίπεδά της από τον Μάρτιο του 2008, δηλαδή στο 7,4% από το 7,5%. Και όταν η αγορά εργασίας είναι δυναμική, οι καταναλωτές δείχνουν εμπιστοσύνη στη δική τους οικονομική κατάσταση, την παρελθούσα και τη μελλοντική, και φαίνεται πιθανότερο να κάνουν πιο μεγάλες αγορές μέσα στη χρονιά. Και αυτή η αναθέρμανση της εμπιστοσύνης προμηνύει τις καλές προοπτικές ανάπτυξης της Ευρωζώνης το 2020 και της εγχώριας ζήτησης, που στηρίζεται στην κατανάλωση.

* Ο κ. Florian Hense είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.



pwc

Φορολογικές Πληροφορίες
2020 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας
www.pwc.com.cy/tax-facts-figures



ΑΝΑΛΥΣΗ Της ELENA BIXEL / SOCIAL EUROPE

Η μετάβαση στην εποχή των μηδενικών εκπομπών

Η **μετάβαση** από τον άνθρακα στις ΑΠΕ κερδίζει έδαφος σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το 2015 η Βρετανία ήταν η πρώτη χώρα στον κόσμο που ανακινώσε ξεκάθαρα την πρόθεση λήξης της καύσης του λιγνίτη για παραγωγή ενέργειας. Εκτοτε, άλλες 14 χώρες της Ε.Ε. έχουν ανακοινώσει ότι θα καταργήσουν σταδιακά την καύση του λιγνίτη για παραγωγή ηλεκτρισμού και ορισμένες, συμπεριλαμβανομένων των Φινλανδίας, Γαλλίας και Ολλανδίας, το έχουν κατοχυρώσει διά νόμου. Μολονότι η ημερομηνία λήξης μεταξύ 2035 έως 2038 είναι ασαφής, η Γερμανία πρόκειται επίσης να νομοθετήσει φέτος τη λήξη της καύσης του λιγνίτη.

Ωστόσο, δεν αρκεί η νομοθέτηση για την κατοχύρωση της αλλαγής. Ρυθμίσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη προσβλέπουν στην ήπια μετάβαση στις ΑΠΕ. Για την επιτάχυνση της περιόδου μετάβασης κατά τρόπο δίκαιο και βιώσιμο, οι χώρες οφείλουν να αποφύγουν ορι-

σσότερες από 1.100 ποικιλίες σταφυλιών και τα αμπέλια της οινοποιίας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στις θερμοκρασιακές αλλαγές, λόγω της κλιματικής αλλαγής. «Κατά κάποιον τρόπο, το κρασί είναι σαν το καναρίνι στο ορυχείο, που προειδοποιεί πρώτο για τις κλιματικές επιπτώσεις στη γεωργία, καθώς αυτά τα αμπέλια είναι άκρως ευαίσθητα στο κλίμα», δήλωσε ο ερευνητής Μπέντζαμιν Κουκ του Παρατηρητηρίου της Γης Lamont-Doherty του Πανεπιστημίου Κολούμπια της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Διαστημικών Μελετών Goddard της NASA.

Οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες θα έπρεπε να αυξήσουν τις επενδύσεις στην αποθήκευση ηλεκτρισμού, στα συστήματα διασύνδεσης και να απαιτούν ανταπόκριση, ώστε να διασφαλίσουν ένα αξιόπιστο επίπεδο προμήθειας ηλεκτρισμού. Εκτός αυτού, η τιμολόγηση του άνθρακα μπορεί να επιταχύνει το κλείσιμο των εργοστασίων λιγνίτη, να χρηματοδοτήσει τη μετάβαση και να περιορίσει την έλλειψη καυσίμων. Επειτα από ρύθμιση του 2017, η τιμή του άνθρακα αυξήθηκε σε ένα λογικό επίπεδο της τάξεως των 15-30 ευρώ ανά τόνο.

Πρώτοι θα πρέπει να κλείσουν οι μεγαλύτεροι ρυπαντές, ώστε να αναδειχθούν οι άμεσες θετικές επιπτώσεις στην υγεία. Η Ε.Ε. ακολουθεί μία καλή τακτική, θέτοντας όλο και πιο αυστηρά όρια στις εκπομπές και υποχρεώνοντας έτσι τους μεγαλύτερους ρυπαντές να επενδύσουν ή να κλείσουν. Τέλος, σημειώνεται ότι τα χρήματα των φορολογουμένων δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αποζημίωση των εργοστασίων άνθρακα που κλείνουν.

Η προειδοποίηση για κλείσιμο έχει εκδοθεί εδώ και πολύ καιρό και όσοι δεν συμμορφώθηκαν δεν θα έπρεπε να αποζημιωθούν για τις κακές αποφάσεις τους. Η χορήγηση βοήθειας στις εταιρείες ορυκτών καυσίμων δημιουργεί διεστραμμένα κίνητρα, καθώς επιταχύνει τη μετάβαση και καθιστά κοστοβόρα τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα.

Ολες οι ευρωπαϊκές χώρες οφείλουν να σταματήσουν τη χρήση άνθρακα μέχρι το 2030.

σμένα λάθη που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν. Σε έκθεση του Δεκεμβρίου οι Ευρωπαίοι Beyond Coal και Sandbag έχουν παραθέσει καλά και κακά παραδείγματα των χωρών της Ευρώπης σε σχέση με τις προτάσεις περιορισμού της χρήσης του λιγνίτη.

Αρχικά, δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή ή το τεράστιο κόστος της χωρίς μία ταχεία απεξάρτηση από τον άνθρακα. Ανεξάρτητα από τη σπιμερική τους εξάρτηση, όλες οι ευρωπαϊκές χώρες οφείλουν να σταματήσουν τη χρήση άνθρακα μέχρι το 2030, εάν θέλουμε να διατηρήσουμε την αύξηση της θερμοκρασίας κάτω από 1,5 βαθμό Κελσίου. Μολονότι αυτό απαιτεί θεμελιώδεις αλλαγές στις υποδομές, στις πολιτικές και στην οικονομία, μία δεκαετία αρκεί για να πραγματοποιηθεί.

Επιπλέον, προκειμένου να οριστούν το εύρος και η ταχύτητα της αλλαγής, τα σχέδια μετάβασης πρέπει να κατοχυρωθούν διά νόμου. Οι μόνον αποκλείει το ενδεχόμενο οπισθοχώρησης σε περίπτωση αλλαγής της κυβέρνησης, αλλά επίσης

Το κρασί κρασάκι θα πούμε λόγω κλιματικής αλλαγής

Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα αλλά και την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη απειλεί η κλιματική αλλαγή. Όπως διαπίστωσαν Αμερικανοί ερευνητές, σημαντικούς κινδύνους διατρέχουν οι παγκόσμιοι αμπελώνες και η οινοπαραγωγή. Ειδικότερα, οι ερευνητές κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, επισημαίνοντας ότι αν η μέση παγκόσμια θερμοκρασία παρουσιάσει αύξηση δύο βαθμών Κελσίου, οι περιοχές του πλανήτη, που σήμερα είναι κατάλληλες για καλλιέργεια αμπελιών, θα συρρικνωθούν έως 56%.

Αν, μάλιστα, η άνοδος της θερμοκρασίας φθάσει τους τέσσερις βαθμούς Κελσίου, τότε το 85% των σημερινών καλλιεργειών κλήματος θα εξαφανιστεί. Η μελέτη προτείνει στους καλλιεργητές ως βασική στρατηγική προσαρμογής να αλλάξουν σε μεγάλο βαθμό τις ποικιλίες που καλλιεργούν, ώστε να προτιμούν αμπέλια πιο ανθεκτικά στην ξηρασία και στη ζέστη.

Αυτή η ανακατανομή των καλλιεργειών μπορεί να περιορίσει τις απώλειες στο 24% (αντί 56%) σε περίπτωση ανόδου της θερμοκρασίας κατά δύο βαθμούς και στο 58% (αντί 85%) σε περίπτωση ανόδου κατά τέσσερις βαθμούς, αναφέρει η σχετική δημοσίευση στο περιοδικό της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών των ΗΠΑ (PNAS). Σήμερα καλλιεργούνται περισ-

Αν η μέση παγκόσμια θερμοκρασία παρουσιάσει αύξηση δύο βαθμών Κελσίου, οι περιοχές του πλανήτη, που σήμερα είναι κατάλληλες για καλλιέργεια αμπελιών, θα συρρικνωθούν έως 56%.

σσότερες από 1.100 ποικιλίες σταφυλιών και τα αμπέλια της οινοποιίας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στις θερμοκρασιακές αλλαγές, λόγω της κλιματικής αλλαγής. «Κατά κάποιον τρόπο, το κρασί είναι σαν το καναρίνι στο ορυχείο, που προειδοποιεί πρώτο για τις κλιματικές επιπτώσεις στη γεωργία, καθώς αυτά τα αμπέλια είναι άκρως ευαίσθητα στο κλίμα», δήλωσε ο ερευνητής Μπέντζαμιν Κουκ του Παρατηρητηρίου της Γης Lamont-Doherty του Πανεπιστημίου Κολούμπια της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Διαστημικών Μελετών Goddard της NASA.

Οι ερευνητές μελέτησαν κατά πόσον είναι δυνατό η αμπελοκαλλιέργεια να γίνει πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή μέσω της

ευρείας διαφοροποίησης και γεωγραφικής μετακίνησης των ποικιλιών, εστιάζοντας σε γνωστές ποικιλίες (cabernet sauvignon, chardon-

nay, merlot, pinot noir, syrah κ.ά.). Σύμφωνα με τους ερευνητές, για παράδειγμα, στη Βουργουνδία της Γαλλίας οι οινοπαραγωγοί θα πρέπει

να αντικαταστήσουν το κυρίαρχο pinot noir με τα πιο ανθεκτικά syrah και grenache, ενώ στο Μπορντό το mourvedre (γνωστό και ως monas-

trell) θα πρέπει σταδιακά να αντικαταστήσει το cabernet sauvignon και το merlot.

Γενικότερα, ποικιλίες όπως οι syrah, grenache και mourvedre αναμένεται να γίνουν πιο δημοφιλείς στις σημερινές οινοπαραγωγές περιοχές.

Οι ψυχρότερες οινοπαραγωγές περιοχές, όπως η Γερμανία, οι ΒΑ ΗΠΑ και η Νέα Ζηλανδία, δεν θα υποστούν σχεδόν καθόλου απώλειες στο σενάριο ανόδου της θερμοκρασίας κατά δύο βαθμούς. Όμως, αυτές οι περιοχές θα γίνουν πλέον καταλλήλότερες για την καλλιέργεια ποικιλιών που προτιμούν θερμότερο κλίμα, ενώ οι ποικιλίες που προτιμούν χαμηλότερες θερμοκρασίες (π.χ. pinot noir) θα επεκταθούν προς τα βόρεια σε περιοχές που σήμερα δεν είναι κατάλληλες για αμπέλια (Καναδάς, Βόρεια Ευρώπη, Τασμανία).

Οι νοτιότερες περιοχές (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Αυστραλία κ.ά.), σύμφωνα με τη μελέτη, αναμένεται να έχουν τις μεγαλύτερες απώλειες αμπελοκαλλιεργειών, επειδή ήδη υποχρεώνονται να καλλιεργούν ποικιλίες πιο ανθεκτικές στη ζέστη. Σε περίπτωση ανόδου της θερμοκρασίας πάνω από δύο βαθμούς, ο ευρωπαϊκός Νότος θα δυσκολευθεί περισσότερο από ό,τι ο Βορράς να αντιμετωπίσει το πρόβλημα μέσω της αλλαγής ποικιλιών.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy



Την Παρασκευή οι Moody's ανέφεραν πως μια ενδεχόμενη πανδημία κορωνοϊού θα έφερνε μεγαλύτερη οικονομική ύφεση από την παγκόσμια οικονομική κρίση που δημιουργήθηκε το 2008-2009.

Milliondollaridea

Ο **υπουργός** Μεταφορών Γιάννης Καραούσος προήδρευσε την Παρασκευή συνεδρίαση του Συμβουλίου Οδικής Ασφάλειας. Είπε πως ετοιμάζεται νομοσχέδιο που θα είναι για τους τουρίστες. Οι τουρίστες, οι οποίοι ενοικιάζουν αυτοκίνητο στην Κύπρο και καταγγέλλονται για οδική παράβαση, δεν πληρώνουν το εξώδικο ως οφείλουν με αποτέλεσμα πολλά εξώδικα να είναι απλήρωτα. Έχει γίνει η σχετική τροποποίηση της νομοθεσίας, η οποία αυτή την στιγμή βρίσκεται στο στάδιο της διαβούλευσης. Την ίδια ώρα, ο υφυπουργός Τουρισμού, Σάββας Περδίδης θέλει να αυξήσει την κατά κεφαλήν δαπάνη του κάθε τουρίστα, να αυξήσει επισκεψιμότητα, κλίνες και άλλα πολλά που είπε πριν κάποιες εβδομάδες. Δηλαδή, για να καταλάβει η στήλη, αυτά είναι τα μέτρα τα οποία θα αυξήσουν την κατά κεφαλήν δαπάνη; Μήπως είναι τα μέτρα που θα ενισχύσουν την φοροεισπρακτική πολιτική του κράτους; Βάλε να πληρώσει ο τουρίστας πρόστιμα για παράνομο παρκάρισμα για παράδειγμα για το όχημα που ενοικιάζει και θα δούμε άμα ξαναέρθει στο νησί.

Στα 100 - 150 εκατ.

Την Τρίτη 4 του μήνα θα έχει συνάντηση ο Σύνδεσμος Κατόχων Αξιογράφων με τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Εκεί, θα του πουν πως πρέπει να βρεθεί τρόπος να προκοδοτείται το ταμείο αλληλεγγύης με 100 - 150 εκατ. ευρώ το χρόνο ώστε σε ορίζοντα 20ετίας να λάβουν πίσω τα «κουρεμένα» τους. Τη δεδομένη στιγμή το ταμείο έχει προκοδοτηθεί με κάτι λιγότερο από 200 εκατ. ευρώ, τα οποία βάσει των υπολογισμών τους δεν είναι καθόλου αρκετά, ούτε για να αρχίσει η αποκατάσταση. Γι' αυτό, έχουν αρχίσει να «κόβουν» τους δικαιούχους, όπως επίσης τις αρχικές

τους εκτιμήσεις για περίπου 8 δισ. ευρώ που χρειαζόνταν για να αποκατασταθούν. Πλέον έχει πέσει το ποσό στα 3 δισ. ευρώ. Σίγουρα πιο ρεαλιστικό νόημα.

Σε πατάνε στον κάλο

Ο **οργανισμός** Ασφάλισης Υγείας ενημέρωσε ότι οι προσωπικοί και οι ειδικοί ιατροί του ΓΕΣΥ θα μπορούν να χρεώνουν τους δικαιούχους μέ-

χρι 25 ευρώ ως πρόσθετη συμπληρωμή για επισκέψεις που πραγματοποιούνται μετά τις 8 μ.μ. μέχρι τις 7 π.μ. τις καθημερινές και οποιαδήποτε ώρα τα Σαββατοκύριακα και τις επίσημες δημόσιες αργίες. Δηλαδή, οι αρρώστιες ως γνωστόν χτυπούν μόνο εργάσιμες ώρες και πρέπει να γίνει κάτι τέτοιο την ίδια ώρα που ακόμα δεν έχει ορθοποδήσει το σύστημα και το κράτος δίνει συνεχώς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Πάλι ο πολίτης θα την πληρώσει που αρρώστησε σε περιεργή ώρα.

Ρητορικές ερωτήσεις

Ο **Δήμος** Έγκωμης διοργάνωσε δημόσια παρουσίαση για δύο προτεινόμενα έργα στην Έγκωμη και συγκεκριμένα για δύο ψηλά κτήρια: Ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων 144 δωμάτων στην οδό Αγίου Νικολάου και οικιστικό συγκρότημα 86 διαμερισμάτων στην οδό Αχαιών. Εάν πράγματι ο ντιβέλοπερ έχει προπωλήσει συγκεκριμένο ποσοστό των δωμάτων ή είτε οι επενδυτές του συνδέονται με το πρόγραμμα των πολιτογραφιών, θα ακουστούν το τι λένε οι δημότες για πχορύπανση και κυκλοφοριακή επιβάρυνση;

Κυπριακή διάκριση

Τα Franchise Business awards σε συνεργασία με το περιοδικό Franchise Business GR ανέδειξαν κατόπιν ψηφοφορίας από τους καταναλωτές αλλά και την άποψη και ψήφο των διοργανωτών και του επιχειρηματικού κόσμου στην Ελλάδα τα ΟΙΟ Sunglasses ως την καλύτερη εταιρεία που διακρίνεται για τη συνολική εμπειρία εξυπηρέτησης των πελατών τους, υλοποιώντας πελατοκεντρική στρατηγική και διαθέτοντας τις κατάλληλες οργανωτικές δομές, συστήματα και διαδικασίες.



Η κλιματική αλλαγή και η άνοδος της θερμοκρασίας θα περιορίσουν σημαντικά την οινοπαραγωγή και θα μεταβάλουν τις ποικιλίες που καλλιεργούνται σε κάθε γεωγραφική περιοχή.

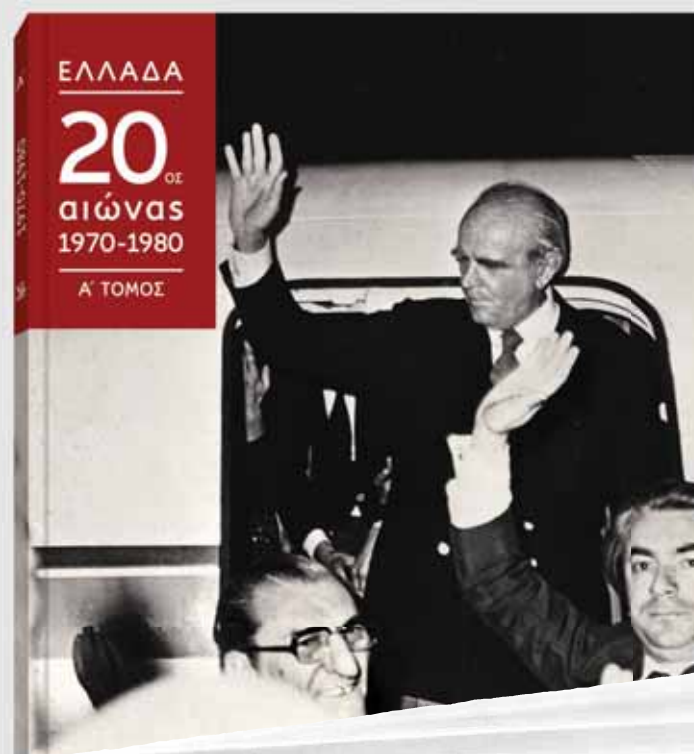


Ενας αιώνας γεμάτος Ελλάδα

20 ΑΙΩΝΑΣ 1970-80 ΤΟΜΟΣ Α'

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στην αρχή της δεκαετίας του 1970, η χώρα ζούσε υπό δικτατορικό καθεστώς. Η αντίσταση στο εξωτερικό, το κίνημα του Ναυτικού και η εξέγερση του Πολυτεχνείου, καθώς και η τουρκική εισβολή στην Κύπρο θα οδηγήσουν στην πτώση του. Η επιστροφή και η συμβολή του Κ. Καραμανλή μετά τον Ιούλιο του 1974 υπήρξαν καθοριστικές. Αποκαταστάθηκε μια σύγχρονη δημοκρατία, λύθηκε με δημοψήφισμα το πολιτειακό ζήτημα, ψηφίστηκε νέο Σύνταγμα, η οικονομία ανέκτησε γοργούς ρυθμούς, η εξωτερική πολιτική έγινε πολυδιάστατη, η Ελλάδα προσχώρησε στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική Ενημέρωση

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα βαθιά 15 κλινικές με ΟΑΥ για το ΓεΣΥ

Ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια επί του μνημονίου το οποίο θα υπογραφεί την Δευτέρα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Χωρίς την επίσημη υπογραφή του μνημονίου, που παρουσίασε ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) και έγινε αποδεκτό από τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων, ξεκίνησαν οι ξεχωριστές διαβουλεύσεις ΟΑΥ και κλινικών για συμφωνία ένταξης τους στο ΓεΣΥ. Ο ΟΑΥ, που θα πάρει την υπογραφή του ΠΑΣΙΝ αύριο Δευτέρα, ξεκίνησε ήδη διαπραγματεύσεις με ιδιωτικές κλινικές. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Οργανισμός βρί-

Παρά την διευρυμένη πλειοψηφία με την οποία έγινε αποδεκτό το μνημόνιο του ΟΑΥ εντός του ΠΑΣΙΝ επικρατεί στάση αναμονής για τις διαπραγματεύσεις που θα ξεκινήσει ξεχωριστά ο ΟΑΥ με τις ιδιωτικές κλινικές. Διαδικασία η οποία θα τερματισθεί αρχές Μαρτίου.

σκεται σε διαδικασία διαλόγου με 15 ιδιωτικά νοσηλευτήρια, μέλη ή όχι του ΠΑΣΙΝ. Μια τέτοια διαδικασία με ιδιωτική κλινική μέλος του ΠΑΣΙΝ, πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της περασμένης Παρασκευής. Πηγές από τον ΟΑΥ περιγράφουν ως θετικό το κλίμα που επικρατεί στις διαπραγματεύσεις, τονίζοντας τις ιδιαιτερότητες του κάθε νοσηλευτηρίου. Οι ίδιες πηγές θεωρούν πως είναι παρακινδυνευμένο να εκτιμηθεί αν το θετικό κλίμα θα μετουσιωθεί σε συμφωνία, μιας και οι διαπραγματεύσεις με τις 15 ιδιωτικές κλινικές είναι στα αρχικά στάδια. Με βάση την διαδικασία που ακολουθείται, θα πραγματοποιηθεί μια ταχεία διαβούλευση, προκειμένου να επιβεβαιωθεί ο πολλαπλασιαστής, δηλαδή η μέ-



Την Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου θα πέσουν οι υπογραφές για το μνημόνιο του ΟΑΥ. Το μνημόνιο θα υπογράψουν ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου, ο πρόεδρος του ΟΑΥ Θωμάς Αντωνίου και ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων Σάββας Καδής.

θοδος αμοιβής των νοσηλευτηρίων. Οι ιδιωτικές κλινικές θα πρέπει μέχρι τις 14ης Φεβρουαρίου να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για να μπουν σε διάλογο με τον ΟΑΥ.

Ο ΠΑΣΙΝ

Η απόφαση του ΠΑΣΙΝ, με εννέα ναι στο μνημόνιο, τέσσερα όχι και δυο λευκά, δεν ξεκαθάρισε το θολό τοπίο που επικρατούσε εντός του συλλογικού οργάνου των ιδιωτικών κλινικών. Ο σκεπτικισμός, στην καλύτερη των περιπτώσεων, συνεχίζει να επικρατεί εντός του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (ΠΑΣΙΝ) σε σημείο που δημιουργεί πληθώρα ερωτηματικών. Όπως αφήνεται να διαρρεύσει, μέλη του ΠΑΣΙΝ που ψήφισαν υπέρ της αποδοχής του μνη-

μονίου, εμφανίζονται απρόθυμα ή προβληματισμένα για το τι θα πράξουν στο τέλος της ημέρας. Μια χαρακτηριστική περίπτωση που αναφέρεται είναι αυτή ένθερμου υποστηρικτή του μνημονίου ο οποίος, όπως λέγεται από μέλη του ΠΑΣΙΝ, στη συνέχεια εμφανίσθηκε αρνητικός να ενταχθεί στο ΓεΣΥ με το αιτιολογικό ότι θα υποβαθμιστεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Μια γενική θεώρηση της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί, παραπέμπει στην προθεσμία που έχει δοθεί από τον ΟΑΥ στον ΠΑΣΙΝ (14ης Φεβρουαρίου) για εκδήλωση ενδιαφέροντος, από πλευράς κλινικών. Οι αντιφρονούντες του μνημονίου ερμηνεύουν τη θετική ψήφο που δόθηκε από τον ΠΑΣΙΝ ως μια κίνηση για να

μην χαθεί η διορία εκδήλωσης ενδιαφέροντος, και το βάρος της απόφασης να το επωμισθεί η κάθε ιδιωτική κλινική ξεχωριστά, στη συνέχεια. Υπό το πρίσμα αυτό η εκτίμηση που γίνεται είναι πως θα πρέπει να καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια προκειμένου να ξεπερασθούν τα εμπόδια που υπάρχουν στη βάση των ζητημάτων που εγείρουν οι κλινικάρχες.

Οι κλινικές

Ακόμα και για τα μέλη του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (ΠΑΣΙΝ) που ψήφισαν αρνητικά επί του μνημονίου του ΟΑΥ, η αποδοχή του ναι μεν θεωρείται μια θετική εξέλιξη που δίνει ελπίδες, για το ζητούμενο που είναι συμμετοχή των κλινικών στο ΓεΣΥ,

ωστόσο δεν θεωρείται το τέλος της προσπάθειας που καταβάλλεται. Εντός του ΠΑΣΙΝ αρκετά μέλη του βρίσκονται σε στάση αναμονής για τα χωριστές διαπραγματεύσεις που θα πραγματοποιηθούν, μεταξύ ΟΑΥ και κλινικών. Κλινικές που είχαν έντονη αρνητική θέση απέναντι στο μνημόνιο κατά την ψηφοφορία, υποστηρίζουν πως η αποδοχή του μνημονίου δεν συνεπάγεται πως ο ΟΑΥ και το Υπουργείο ικανοποίησαν τα θέματα που είχαν τεθεί στο τραπέζι από τις ιδιωτικές κλινικές. Εδώ επικαλούνται τα θέματα που είχαν τεθεί από την κατάρκτηση αποδοχή του μνημονίου, υποστηρίζοντας πως η θετική απόφαση έδωσε προϋποθέσεις που κατά τις ίδιες, μέχρι σήμερα, δεν έχουν ικανοποιηθεί. Οι «αντάρτες» μέλη

του ΠΑΣΙΝ φέρνουν ως παράδειγμα πως ο ΟΑΥ αλλά και το Υπουργείο Υγείας δεν τους έδωσε στοιχεία που συμφώνησαν να τους δοθούν για τα ακριβή ιατρικά αναλώσιμα, τον κατάλογο με τα DRG, τον κατάλογο με τις αμοιβές των ιατρών που τους δόθηκε και μετά αποσύρθηκε. Το πιο σημαντικό που εγείρεται από τους αντιφρονούντες του μνημονίου είναι πως το Υπουργείο Υγείας δεν ανταποκρίθηκε στο αίτημα να δώσει εγγυήσεις για τη βιωσιμότητα των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων.

Ο ΟΑΥ

Από πλευράς Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας, απορρίπτονται τα όσα τους καταλογίζει μερίδα ιδιωτικών κλινικών, οι οποίες συνεχίζουν να εμφανίζονται έντονα αρνητικές στη συμμετοχή στο ΓεΣΥ, με τα σημερινά δεδομένα. Πηγές από τον ΟΑΥ υποστηρίζουν πως ο κατάλογος με τα στοιχεία που ζητήθηκαν, από πλευράς ΠΑΣΙΝ, θα δοθούν προκειμένου να τύχουν διαπραγματεύσεις. Όπως χαρακτηριστικά λέγεται ο κατάλογος δεν θα δοθεί στη λογική του τελεσίγραφου. Αναφορικά με το θέμα των εγγυήσεων που θέτουν οι ιδιωτικές κλινικές, οι ίδιες πηγές θεωρούν πως αυτές δόθηκαν από την κυβέρνηση με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για τα 70 εκατ. ευρώ ως μαξιλαράκι του ΓεΣΥ

Η υπογραφή

Όπως ανακοινώθηκε επίσημα μετά το ναι του ΠΑΣΙΝ, την περασμένη Πέμπτη, την Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου, ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου, ο πρόεδρος του ΟΑΥ Θωμάς Αντωνίου, και ο πρόεδρος του ΠΑΣΙΝ Σάββας Καδής, θα υπογράψουν το Μνημόνιο Συνεργασίας για έναρξη του διαλόγου για ένταξη των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓεΣΥ. Το σκηνικό με τη συμμετοχή των ιδιωτικών κλινικών στο ΓεΣΥ θα έχει ξεκαθαρίσει τον ερχόμενο Μάρτιο οπότε και θα ολοκληρωθούν οι διαβουλεύσεις με το κάθε ιδιωτικό νοσηλευτήριο.

Η αβεβαιότητα κυριαρχεί την πρώτη μέρα μετά το Brexit

Η πορεία επενδύσεων, εμπορίου, λίρας ανησυχεί τους περισσότερους αναλυτές - Δυστάμενες οι απόψεις

Μια νέα εποχή με ένα μέλος λιγότερο ξεκινάει για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά 32 μήνες και δύο πρωθυπουργούς, η Βρετανία αλλάζει σελίδα στην ιστορία της, αφήνοντας ωστόσο αμέτρητα αναπάντητα ερωτήματα σχετικά με τη μέλλουσα σχέση της με τους Ευρωπαίους εταίρους και με τις τρίτες χώρες. Η αβεβαιότητα που επικρατεί στο βρετανικό κοινό όσον αφορά το μέλλον του εμπορίου, της στερελίνας και της βρετανικής αγοράς αποτυπώνεται και στις δυστάμενες απόψεις ορισμένων καταξιωμένων αναλυτών. Όπως σχολίασε στο Bloomberg ο Στίβεν Τζεν, διευθύνων σύμβουλος του επενδυτικού fund Eurizon Slj Capital, όλες οι χώρες βιώνουν μια οιοσδήποτε υπαρκτή κρίση και ορείλουν να βρουν νέους τρόπους, ώστε να γίνουν εκ νέου ανταγωνιστικές. Οσον αφορά τη Βρετανία, η χώρα θα αποκτήσει με την έξοδο της από την Ε.Ε. μια πρωτόγνωρη ελευθερία και επομένως θα πρέπει να εργαστεί σκληρότερα, προκειμένου να επιβεβαιώσει την κυριαρχία της στην αγορά.

Νέες προοπτικές

Κατά τον Τζεν, η Βρετανία έχει ήδη τα απαραίτητα εφόδια. Συγκεκριμένα, κατατάσσεται τρίτη μετά τις ΗΠΑ και την Κίνα στην τεχνολογική καινοτομία, στη βιοϊατρική και στον κλάδο της ρομποτικής. Συνεπώς, έχει τα εκέγγα ώστε όχι μόνο να επιβιώσει μετά το Brexit, αλλά ακόμη και να υπερβεί τους ανταγωνιστές της. «Δεν νομίζω πως είναι αποκύημα της φαντασίας ότι η Βρετανία βρίσκεται ενώπιον ενός πολύ συναρπαστικού μέλλοντος»,



Οι πιο αισιόδοξοι αναλυτές εκτιμούν πως η Βρετανία έχει ήδη τα απαραίτητα εφόδια για να τα καταφέρει εκτός της Ε.Ε. Συγκεκριμένα, κατατάσσεται τρίτη μετά τις ΗΠΑ και την Κίνα στην τεχνολογική καινοτομία, στη βιοϊατρική και στον κλάδο της ρομποτικής. Συνεπώς, έχει τα εκέγγα ώστε όχι μόνο να επιβιώσει μετά το Brexit, αλλά ακόμη και να υπερβεί τους ανταγωνιστές της.

όπως αισιόδοξα δήλωσε στο Bloomberg ο Στίβεν Τζεν. Ως επενδυτής, ο Τζεν εστιάζει στο μακροπρόθεσμο όραμα της βρετανικής κυβέρνησης και δεν αποθαρρύνεται από τις τριμηνιαίες εξελίξεις.

Κατά τον Ολίβερ Χάρβι, αναλυτή στην Deutsche Bank, το επενδυτικό κλίμα στη Βρετανία έχει δεχθεί ισχυρά πλήγματα. Ενδεικτικά, όπως εξηγεί ο Χάρβι στο Bloomberg, τα δέκα τρίμηνα πριν από τη διεξα-

Η Βρετανία έχει τα εκέγγα ώστε όχι μόνο να επιβιώσει μετά το Brexit, αλλά ακόμη και να υπερβεί τους ανταγωνιστές της.

γωγή του δημοψηφίσματος το 2016, η χώρα προσείλκυσε 300 δις. στερελίνες από άμεσες ξένες επενδύσεις. Αντιθέτως, τα δέκα τρίμηνα μετά το δημοψήφισμα σημειώθηκε εκροή επενδύσεων ύψους 40 δις. στερελινών. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Χάρβι, ακόμη και αν επιτευχθεί εμπορική συμφωνία μεταξύ της Βρετανίας και των Βρυξελλών έως το τέλος του έτους, η αποχώρηση της χώρας από την ενιαία αγορά

της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα οδηγήσει σε τεράστια αύξηση του κόστους συναλλαγών στο εμπόριο. Προκειμένου να φέρει σε πέρας τα σχέδια για το Brexit και να καταστήσει ηπιότερη τη μεταβατική περίοδο, η Βρετανία οφείλει παράλληλα να επιβάλει οικονομικές και δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις.

Η στερελίνα

Την πορεία της στερελίνας σχολίασε στο Bloomberg ο Κιτ Ζουκ, υψηλόβαθμο στέλεχος της γαλλικής τράπεζας Societe Generale. Η στερελίνα έχει χάσει το 11% της αξίας της σε σχέση με τον μέσο όρο των τελευταίων 25 ετών, ενώ έχει υποχωρήσει κατά 25% συγκριτικά με τα υψηλότερα επίπεδα του 2000, όταν η οικονομία αναπτυσσόταν με ρυθμό 4%. Ο Ζουκ προβλέπει ότι η στερελίνα δεν θα επιστρέψει σύντομα στα ίδια επίπεδα του 2015, δηλαδή πριν από τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος, ωστόσο θεωρεί ότι η αξία της αυτή τη στιγμή επιβαρύνεται σημαντικά από την αβεβαιότητα στον εμπορικό κλάδο και από τη γενικότερη οικονομική αδυναμία της χώρας. Θεωρεί ότι είναι εφικτή η ανάκαμψη της στερελίνας μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια και προβλέπει ενίσχυση της κατά 5%.

Η παραγωγικότητα

Για τον Τζόρνταν Ρόσεστερ, αναλυτή στην ιαπωνική τράπεζα Nomura, η Βρετανία θα πρέπει να αποδείξει ότι αποχωρεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τρόπο που ενισχύει την παραγωγικότητά της. Μόνον έτσι θα ανακάμψει η από-

δοση των βρετανικών περιουσιακών στοιχείων και η οικονομία θα μπορέσει να απεξαρτηθεί από τις εισαγωγές.

Σχετικά με τη λίρα, ο Ρόσεστερ σχολίασε στο Bloomberg ότι η αξία της θα εξαρτηθεί από την κατάσταση της Ευρωζώνης, του βασικότερου εμπορικού εταίρου της. Επίσης, η πορεία της στερελίνας θα βασιστεί στη διαμόρφωση της σχέσης μεταξύ των δύο μερών. Το ιδανικό σενάριο για τον Ρόσεστερ θα ήταν η σύνταξη εμπορικής συμφωνίας σε μικρό χρονικό διάστημα, αλλά με σταδιακή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη Βρετανία.

Σύμφωνα με τη Σίλβια Αρντάγκνα, υψηλόβαθμο στέλεχος στην Goldman Sachs, η βρετανική οικονομία θα εξακολουθήσει να υποχωρεί σε σχέση με τους ανταγωνιστές της το 2020 και θα αναπτυχθεί κατά 0,9% έως 1,3%. Μολονότι το σενάριο για σκληρό Brexit έχει περιοριστεί σημαντικά, η αβεβαιότητα σχετικά με την εμπορική συμφωνία έχει αφήσει το στίγμα της στον επενδυτικό κόσμο. Κατά την Αρντάγκνα, δεν αναμένεται σύντομα ανάκαμψη των επενδύσεων των βρετανικών επιχειρήσεων. Σημάδια κόπωσης έχει εμφανίσει τον τελευταίο καιρό και η εγκώρια κατανάλωση.

Συνεπώς, η Goldman Sachs δεν προβλέπει θετικές εξελίξεις στους βρετανικούς τίτλους. Κατά την Αρντάγκνα, οι βρετανικοί τίτλοι και η αξία της στερελίνας θα βελτιωθούν μόνον όταν ξεκαθαρίσει το τοπίο γύρω από τις εμπορικές σχέσεις της Βρετανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το λογιστικό επάγγελμα είναι ο πυλώνας των ισχυρών οικονομιών

«Η Κύπρος ξεπέρασε τις δυσκολίες και μετατρέπεται σε μια δυνατή οικονομία», αναφέρει η ICAEW President, Φιόνα Γουίλκινσον

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τα δεκαετία του 1970 μόνο το 3% των μελών του σώματος Chartered λογιστών στην Αγγλία και την Ουαλία (ICAEW) ήταν γυναίκες, το 1980 ανέβηκε ελαφρώς στο 10%, αλλά το 2020 το ποσοστό όχι μόνο έχει φτάσει στο 50%, αλλά οι φοιτητές του συγκεκριμένου επαγγέλματος ενδεχομένως να υπερσχύουν οι γυναίκες σε αριθμό έναντι των ανδρών. Φέτος το ICAEW γιορτάζει τα 100 χρόνια της εισαγωγής της γυναίκας στο επάγγελμα των Chartered λογιστών, ενώ η «Κ» είχε την ευκαιρία να προχωρήσει σε αποκλειστική συνέντευξη της Προέδρου του ICAEW, Φιόνα Γουίλκινσον. Εκτιμά πως το λογιστικό επάγγελμα είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη ισχυρών οικονομιών, ενώ θεωρεί πως η Κύπρος είναι μία χώρα που αναπτύσσεται με πολύ καλό ρυθμό και αποτελεί φωτεινό παράδειγμα στην περιοχή της Μεσογείου.

Την ίδια ώρα, αναφέρει πως ο τομέας της βρίσκεται σε περίοδο μεταμόρφωσης, αλλά η ίδια το βλέπει ως ευκαιρία που θα φέρει συναρπαστικές προοπτικές για τους ήδη υφιστάμενους αλλά γι' αυτούς που ψάχνουν καριέρα με πολλές επιλογές. Η κ. Γουίλκινσον προεδρεύει του συμβουλίου του ICAEW και δραστηριοποιείται στο ICAEW από το 2003. Έχει υπηρέτήσει σε διάφορα συμβούλια και επι-

Το ICAEW είναι κορυφαίο διεθνές επαγγελματικό σώμα που προωθεί, αναπτύσσει και υποστηρίζει πάνω από 181.500 εξειδικευμένους Chartered λογιστές και σπουδαστές παγκοσμίως.

τροπές του ICAEW, μεταξύ των οποίων και ως πρόεδρος του συμβουλίου επαγγελματικών προτύπων, στη συμβουλευτική επιτροπή δεοντολογίας και στη συμβουλευτική ομάδα για τη ποικιλομορφία.

- Πείτε μας λίγα λόγια για τον οργανισμό σας κ. Γουίλκινσον.
- Το ICAEW είναι ένα επαγγελματικό σώμα που προωθεί, αναπτύσσει και υποστηρίζει πάνω από 181.500 εξειδικευμένους λογιστές και σπουδαστές παγκοσμίως. Παρέχει τα προσόντα και την επαγγελματική εξέλιξη, μοιραζόμαστε τις γνώσεις μας, και την τεχνογνωσία μας και προστατεύουμε την ποιότητα και την ακεραιότητα του λογιστικού και χρηματοοικονομικού επαγγέλματος. Ως ηγέτες στη λογιστική, τη χρηματοοικονομική και τις επιχειρήσεις, τα μέλη μας έχουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τη δέσμευση να διατηρούν τα υψηλότερα επαγγελματικά πρότυπα και τις ηθικές αξίες. Μαζί συμβάλλουμε στην επιτυχία των ατόμων, των οργανώσεων, των κοινοτήτων και των οικονομιών σε όλο τον κόσμο. Το σώμα των Chartered Λογιστών στην Αγγλία και την Ουαλία (ICAEW), ιδρύθηκε το 1880 και έχει γραφεία στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Πεκίνο, τις Βρυξέλλες, το Ντουμπάι, το Χονγκ Κονγκ, τη Τζακάρτα, τη Κουάλα Λουμπόρ, τη Σαγκάι, τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ, με Chartered λογιστές πάνω από 160 χώρες και με πάνω από 28.000 σπουδαστές σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, το 16% των μελών του ICAEW και το 28% των σπουδαστών βρίσκονται εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο στόχος του ICAEW είναι να συνδράμει σε ένα κόσμο με δυνατές οικονομίες. Πιστεύουμε πως το επάγγελμα του λογιστή είναι βασικό για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος και αποτελεί τον πυλώνα των ισχυρών οικονομιών. Ακαδημαϊκές μελέτες αποδεικνύουν πως υπάρχει ισχυρή σχέση μεταξύ χωρών με επιτυχημένα οικονομικά μοντέλα και χωρών που υπάρχει ανώτερο λογιστικό επάγγελμα.

- Ποιος είναι ο σκοπός επίσκεψής σας στην Κύπρο και πείτε μου



Πολλές έρευνες έχουν δείξει πως η μεγάλη φυλετική διαφοροποίηση μέσα στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών έχουν ως αποτέλεσμα καλύτερες αποφάσεις αναφέρει η πρόεδρος του ICAEW.

λίγα λόγια για τη δράση σας.
- Ο βασικός σκοπός της επίσκεψής μου στην Κύπρο είναι για την τελετή αποφοίτησης των σπουδαστών μας. Πρόκειται για ένα μεγάλο γεγονός που διοργανώνουμε κάθε χρόνο αμέσως μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων και σήμερα έχω την τιμή να ανακοινώσω πως έχουμε ακόμη 152 σπουδαστές που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα. Φέτος είμαστε πολύ ευχαριστημένοι, αφού για ακόμα μία φορά ένα πρόσωπο από την Κύπρο βραβεύθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο. Μία Κύπρια βγήκε 9η παγκοσμίως στις τελικές εξετάσεις ανάμεσα σε 7.000 συμμετοχές. Το όνομά της είναι Μαρία Χατζησάββα και εργάζεται για την Deloitte Κύπρου. Θα ήθελα να σημειώσω πως οι δύο χώρες παραδοσιακά με τις περισσότερες διακρίσεις είναι η Μαλαισία και η Κύπρος, ενώ ειδικότερα η Κύπρος έχει την τάση να πηγαίνει πολύ καλά στις βαθμολογίες.

Έχουμε πέραν των 120 εξουσιοδοτημένων εργοδοτών κατάρτισης στην Κύπρο. Ο αριθμός των εργοδοτών εκτιμάται ότι είναι μεγάλος για μία χώρα του μεγέθους όπως η Κύπρος. Είναι αποτέλεσμα σκληρής και υπεύθυνης δουλειάς, αλλά και επένδυσης και δέσμευσης για να παρέχονται τα υψηλότερα πρότυπα επαγγελματικής κατάρτισης από τους εργοδότες.



H ICAEW President, Φιόνα Γουίλκινσον.

- Μιας και αναφερθήκατε σε δυνατές οικονομίες, πως θα χαρακτηρίζατε την οικονομία της Κύπρου;
- Η Κύπρος μετατρέπεται σε μια δυνατή οικονομία, καθώς ξεπέρασε τις δυσκολίες του 2013. Με κάθε επίσκεψή μου εδώ και στις συναντήσεις μου με Chartered λογιστές εξάγεται το αποτέλεσμα πως είναι αισιόδοχοι για την πορεία της. Προσωπική μου άποψη είναι πως έχει ένα πρωταγωνιστικό ρόλο στα δρώμενα της Μεσογείου. Εμείς ως επαγγελματικό σώμα έχουμε γύρω στα 2.500 μέλη στην Κύπρο και έχει τα περισσότερα συγκριτικά με άλλα κράτη στην Ευρώπη, αν εξαιρέσουμε φυσικά τα μέλη που έχουμε στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, από την Παρασκευή, άρα στην μετά Brexit εποχή, η Κύπρος έχει τα περισσότερα μέλη σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε παγκόσμια βάση, η Κύπρος βρίσκεται στην 5η θέση με τα περισσότερα μέλη μας. Θεωρώ πως το να έχει μία χώρα πολλούς λογιστές είναι ένα δείγμα πως εκεί ασκείται πολύ το επιχειρείν, υπάρχει μεγάλος οικονομικός έλεγχος και είναι επιχειρηματικά δραστήρια.

Μετά Brexit εποχής
- Την Παρασκευή το Brexit έγινε πραγματικότητα. Ποια είναι η με-

γαλύτερή σας ανησυχία για τον τομέα σας;
- Η κυριότερη μου ανησυχία είναι ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα μετατραπεί αυτομάτως σε «τρίτη χώρα». Ωστόσο, θα πρέπει να τονίσουμε ότι η πιστοποίηση ICAEW θα συνεχίσει να αναγνωρίζεται και μετά την Brexit εποχή παγκοσμίως, όπως δηλαδή ήδη αναγνωρίζεται σήμερα. Είναι τα ρυθμισμένα δικαιώματα του εξωτερικού ελέγχου (audit) που είναι το κύριο μέλημά μας, διότι δεν θα υπάρχει πλέον αυτόματη αμοιβαία αναγνώριση της εργασιακής εμπειρίας που αποκτήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο για να αναγνωρίζεται στην Κύπρο και σε άλλα κράτη μέλη. Είμαστε σε διάλογο με τις αρμόδιες αρχές στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Κύπρο για τα θέματα αυτά. Αναφορικά με το σημερινό σύστημα κατάρτισης σπουδαστών, δεν εκτιμούμε πως θα αλλάξει η διαδικασία που γίνονταν μέχρι στιγμής και είμαστε σε διάλογο με τα αρμόδια όργανα στην Κύπρο για να διασφαλίσουμε αυτή τη συνέχεια.

- Ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας του ελέγχου (audit);
- Θα ξεκινήσω με ένα παράδειγμα. Προέκυψαν ζητήματα από την κατάρρευση της εταιρίας Carillion στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2018. Δεν θα ήθελα

να σταθώ μόνο στη συγκεκριμένη περίπτωση, αλλά ούτε σε περιπτώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, η κατάρρευση μίας εταιρείας ανέδειξε ένα γενικότερο πρόβλημα για τις διαδικασίες ελέγχου και την μη τήρηση των συγκεκριμένων «στάνταρντ» που έχουμε στο επάγγελμά μας και πρέπει να τηρούνται. Μερικές κριτικές, και συγκεκριμένα όπως σε αυτή του «Brydon Report», τονίζουν πως ίσως πρέπει να δημιουργηθεί ένα ξεχωριστό ελεγκτικό σώμα, ξεχωριστό από το επάγγελμα της λογιστικής. Εμείς, στα μέλη μας μαθαίνουμε τη λογιστική, τη χρηματοοικονομική, τη διοίκηση επιχειρήσεων και τον έλεγχο (audit). Πολλοί άνθρωποι εκπαιδεύονται στον έλεγχο επειδή είναι μια πολύ καλή βάση για τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων, παρόλο που μπορεί να μην μείνουν σε αυτό τον τομέα και να ασχοληθούν με άλλο. Εκτιμούμε πως ο έλεγχος (audit) και η λογιστική είναι εξαιρετικά συνδεδεμένες έννοιες και πιστεύουμε ακράδαντα ότι αν δεν γίνονται κατανόητα τα πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς δεν μπορούν να ελεγχθούν οι αριθμοί που έχουν παραχθεί από αυτά τα πρότυπα. Οι άνθρωποι που θέλουν να ακολουθήσουν αυτό τον τομέα, θεωρούμε ότι πρέπει να εκπαιδεύονται και στα δύο. Ταυτόχρονα, θέλω να πω πως ο τομέας μας βρίσκεται σε φάση μεταμόρφωσης, το βλέπουμε θετικά και είναι ευκαιρία που θα φέρει συναρπαστικές προοπτικές.

Για μεγάλο χρονικό διάστημα υπήρχε το κενό προσδοκίας του ελέγχου (audit expectation gap), δηλαδή η διαφορά μεταξύ των όσων πράττουν οι ελεγκτές και του τι πιστεύουν οι εξωτερικοί παράγοντες, κοινωνία και άλλοι. Είναι στο χέρι μας να κλείσουμε αυτό το κενό, να κάνουμε μεγαλύτερα βήματα και να κάνουμε περισσότερη δουλειά. Το άλλο σημείο που θέλω να θίξω όμως, είναι ότι μία κατάρρευση μίας εταιρείας δεν μπορεί να είναι μόνο λάθος του ορκωτού λογιστή, αλλά είναι και αποτέλεσμα έλλειψης εταιρικής διακυβέρνησης.

«Flag it up»
- Το ICAEW μπορεί να μην είναι επόπτης στην Κύπρο, ωστόσο είναι ο μεγαλύτερος στον τομέα του στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ποια πρωτόκολλα ακολουθείτε για να αντιμετωπίσετε τα φαινόμενα ξεπλύματος – νομιμοποίησης μαύρου χρήματος;
- Η συνταγή είναι μία. Συνεργασία με το κράτος και τις αρμόδιες αρχές του. Εμείς συνεργαζόμαστε πολύ στενά με την κυβέρνηση και έχουμε αναπτύξει μια καμπάνια που την ονομάζουμε «flag it up». Εάν υποπτευθούμε ότι κάτι δεν λειτουργεί ορθά, ή ότι είναι σε γκρίζα ζώνη, το σημειώνουμε και του βάζουμε «σημαία» για να εξεταστεί περαιτέρω. Κάνουμε μια ετήσια εκτίμηση κινδύνου σε όλους τους πελάτες μας, εντοπίζουμε την πηγή των κεφαλαίων των πελατών για να βρούμε σιδηρά αποστήθιστο, πως προέκυψε το ποσό του πλούτου και από πού προήλθε, ενώ προχωρούμε σε όλες τις νόμιμες πρακτικές που είμαστε υποχρεωμένοι να τηρούμε.

12 άνδρες, 60 ετών
- Θα ήθελα τη γνώμη σας αναφορικά με την εντονότερη γυναικεία παρουσία πλέον στις εθνικές κυβερνήσεις και στα ευρωπαϊκά όργανα.
- Η γυναικεία παρουσία σε όποια δράματα είναι εξέχουσας σημασίας. Πολλές έρευνες έχουν δείξει πως η μεγάλη φυλετική διαφοροποίηση μέσα στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών προχωρούν σε καλύτερες και περισσότερες κερδοφόρες αποφάσεις εν γένει. Το φύλο είναι ένας παράγοντας, ωστόσο είναι η ηλικία και οι διαφορετικές εμπειρίες. Αν δεν κάνω λάθος, το πρότυπο για αρκετά χρόνια στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών ήταν ως εξής: 12 άνδρες 60 ετών. Εκτιμώ πως είτε στον ιδιωτικό, είτε στον δημόσιο τομέα, η διαφορετικότητα – ποικιλία βοηθά στο να λαμβάνονται καλύτερες αποφάσεις και υπάρχουν αποδείξεις γι' αυτό.

Mary Harris Smith Το πρώτο γυναικείο μέλος του ICAEW

Το Δεκέμβριο του 1919, ψηφίστηκε ο νόμος στο Ηνωμένο Βασίλειο για την άρση της απαγόρευσης του φύλου και ο νόμος αυτός λειτούργησε καταλυτικά, ανοίγοντας το δρόμο για την είσοδο των γυναικών σε επαγγέλματα όπως η λογιστική. Η Mary Harris Smith έγινε η πρώτη γυναίκα Chartered λογίστρια στον κόσμο, το Μάιο του 1920 όταν η ICAEW δέχτηκε την αίτησή της για να γίνει μέλος. Έγινε μέλος

στην ηλικία των 75 ετών, αφού είχε προχωρήσει και σε άλλες αιτήσεις στο παρελθόν. Μετά την άρση όμως της απαγόρευσης, το ICAEW δεν μπόρεσε να αρνηθεί την ένταξή της. Η πεποίθησή της ότι πρέπει να διεκδικήσει αυτή τη θέση έσωσε και τα 75 της, καθώς δεν ενεργούσε για τον εαυτό της, αλλά για όλες τις γυναίκες. Βάσισε το αίτημά της για λόγους «ίσης εισδοχής και ισότιμης κατάστασης με τα αρσενικά μέλη».

Θα ενημερώνουν γραπτώς για τις χρεώσεις

Υποχρεωτική οδηγία η οποία εφαρμόζεται από την Παρασκευή – Άρχισε ήδη η αποστολή επιστολών από τις τράπεζες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Από την Παρασκευή 31/1/2020 οι πελάτες των τραπεζών άρχισαν να λαμβάνουν επιστολές από τις τράπεζες που συνεργάζονται. Το περιεχόμενο των επιστολών - διαδικασία που θα γίνει για πρώτη φορά στην Κύπρο - ονομάζεται δήλωση τελών. Η δήλωση τελών είναι οδηγία η οποία υποχρεώνει όλες τις τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποστέλλουν το τι χρέωσαν στους πελάτες τους αναλυτικά, το πόσο και το γιατί, για τη χρονιά που ολοκληρώθηκε. Επί της ουσίας, «είναι ο λογαριασμός της χρονιάς που πέρασε. Η οδηγία τέθηκε σε εφαρμογή για την Κύπρο το Νοέμβριο του 2018 και ενώ θα έπρεπε να αποστείλουν από πέρυσι αυτές τις επιστολές με τις χρεώσεις που έγιναν

Η πρώτη επιστολή που θα λάβουν στα χέρια τους οι πελάτες των κυπριακών τραπεζών αφορά περίοδο 14 μηνών και όχι 12 όπως θα συμβαίνει από τούδε και εξής.



Για κατηγορίες λογαριασμών όπως δανείων, προθεσμίας, προειδοποίησης πέραν των επτά ημερών δεν θα αποστέλλεται δήλωση τελών.

κατά το 2018, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου «έβαλε ένα στοπ». Ο λόγος ήταν πρακτικός, καθώς είπε στις τράπεζες να μην αποστέλλουν στους πελάτες τις χρεώσεις τους για δυο μόνο μήνες (Νοέμβριος 2018 – Δεκέμβριος 2018). Έτσι, η πρώτη επιστολή που θα λάβουν στα χέρια τους οι πελάτες των κυπριακών τραπεζών θα αφορά περίοδο 14 μηνών και όχι 12 όπως θα συμβαίνει από τούδε και εξής. Αξίζει να σημειωθεί όμως, πως μπορεί ν

Κεντρική Τράπεζα να προέτρεψε στα τέλη του 2018 τις τράπεζες να μην αποστέλλουν τις δηλώσεις των τελών στους πελάτες, ωστόσο όπως πληροφορείται η εφημερίδα, η Κεντρική έχει αποστείλει «σιωπηρές υπενθυμίσεις» να μην το παραβλέψουν αυτή τη χρονιά. Το πρότυπο της επιστολής (format template) που αποστέλλουν οι κυπριακές τράπεζες είναι ίδιο για όλες τις τράπεζες της Ευρωζώνης. Απαιτείται δηλαδή, από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν

ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών παρέχουν στον καταναλωτή, σε ετήσια, τουλάχιστον, βάση και δωρεάν, δήλωση όλων των τελών που καταβάλλει, καθώς και, ενδεχομένως, πληροφορίες σχετικά με τα επιτόκια για τις υπηρεσίες που συνδέονται με λογαριασμό πληρωμών. Όπως αναφέρει η οδηγία στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμής πρέπει να χρησιμοποιούν τους τυποποιημένους όρους που

προσδιορίζονται στον τελικό κατάλογο των πλέον αντιπροσωπευτικών υπηρεσιών που συνδέονται με λογαριασμό πληρωμών. Οι τελικοί κατάλογοι θα εκδίδονται από τα κράτη μέλη, με ενσωμάτωση της ενωσιακής τυποποιημένης ορολογίας που καθορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό.

Οι λογαριασμοί πληρωμών

Λογαριασμοί πληρωμών θεωρούνται οι λογαριασμοί που τη-

ρούνται στο όνομα ενός ή περισσότερων πελατών και χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής. Στους λογαριασμούς πληρωμών περιλαμβάνονται οι τρεχούμενοι με ή χωρίς όριο υπερανάλιψης, ο λογαριασμός ταμειοτηρίου, ο λογαριασμός προειδοποίησης μέχρι επτά (7) ημερών, ο ηλεκτρονικός τρεχούμενος με ή χωρίς όριο υπερανάλιψης (Net Account) και ο λογαριασμός πιστωτικής κάρτας.

Υπογραμμίζεται δε, πως για τις υπόλοιπες κατηγορίες λογαριασμών, όπως λογαριασμοί δανείων, προθεσμίας, προειδοποίησης πέραν των επτά ημερών δεν θα αποστέλλεται δήλωση τελών. Τονίζεται πως οποιοσδήποτε επιστροφές χρεώσεων ενδέχεται να μην περιλαμβάνονται στη δήλωση τελών. Οι επιστροφές παρουσιάζονται αναλυτικά στην κατάσταση λογαριασμού του κάθε πελάτη.

Βάσει της νομοθεσίας, η δήλωση τελών εκφράζεται στο νόμισμα του λογαριασμού πληρωμών και περιλαμβάνει το τέλος μονάδας που χρεώνεται για κάθε υπηρεσία πληρωμών που συνδέεται με τον λογαριασμό και ο αριθμός των περιπτώσεων στις οποίες χρησιμοποιήθηκε η υπηρεσία κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου. Επίσης, περιλαμβάνει το συνολικό ποσό των τελών που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου για κάθε υπηρεσία. Ακόμα, το επιτόκιο υπερανάλιψης που ισχύει για τον λογαριασμό και το συνολικό ποσό των τόκων που εφαρμόζονται σχετικά με την υπερανάλιψη κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης περιόδου, κατά περίπτωση. Πρόσθετα, το πιστωτικό επιτόκιο που ισχύει για τον λογαριασμό και το συνολικό ποσό των τόκων που εισπράχθηκε κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου, κατά περίπτωση. Τέλος, το συνολικό ποσό των τελών που

χρεώθηκαν για όλες τις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου.

Οι λεπτομέρειες

Όσον αφορά την παρουσίαση πακέτων των υπηρεσιών που συνδέονται με λογαριασμό πληρωμών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη πακέτων που προσφέρονται από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. Η παροχή ορισμένων πακέτων συμπεριλαμβάνεται στο γενικό τέλος, όπως σ' αυτό για τη διατήρηση και τη διαχείριση του λογαριασμού, ενώ άλλα πακέτα χρεώνονται χωριστά από το γενικό τέλος και ορισμένα πακέτα περιλαμβάνουν μια ορισμένη ποσότητα υπηρεσιών. Προκειμένου να καταστεί ευκολότερη για τον καταναλωτή η κατανόηση του περιεχομένου των διαφορετικών τύπων πακέτων και των τελών τους, η δήλωση τελών θα πρέπει να αναφέρει τα πακέτα σε χωριστούς καταλόγους. Συγκεκριμένα, αν τα πακέτα χρεώνονται ως μέρος του γενικού τέλους, θα πρέπει να εμφανίζονται μαζί με το εν λόγω τέλος. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν, μαζί με τη δήλωση τελών, να παρέχονται βασικοί δείκτες, όπως ο συνολικός δείκτης κόστους. Επομένως, το υπόδειγμα για τη δήλωση τελών θα πρέπει να περιλαμβάνει χωριστό πίνακα προς χρήση από εκείνους τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που υπόκεινται σε τέτοιους όρους. Επιπλέον, δεδομένου ότι η δήλωση τελών θα πρέπει να παράγεται εύκολα από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, οι εν λόγω πάροχοι θα πρέπει να έχουν ευκρινείς οδηγίες για τη συμπλήρωσή της. Τέλος, ο κανονισμός βασίζεται στα σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αρχή (EBA) στην Επιτροπή.

Μπήκαν 40 εκατ. κεφάλαια στην Astrobank

Το ενδιαφέρον της ETYK δεν είναι μόνο σχέση εργοδοτουμένου–εργοδότη αλλά και ως μέτοχος

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μπορεί η Astrobank να «κρατά κλειστά» τα χαρτιά της, ωστόσο η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου γνωρίζει από ό,τι φαίνεται αρκετά για τη συμφωνία απόκτησης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου). Μετά την ανακοίνωση της Astrobank τον Νοέμβριο του 2019 πως συμφώνησε για την εξαγορά της Εθνικής Τράπεζας Κύπρου, αναμενόταν, όπως άλλωστε είχε ανακοινωθεί, η συναλλαγή να χρηματοδοτηθεί από την πλεονάζουσα ρευστότητα της Τράπεζας και να υποστηριχθεί από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ενώ η διαδικασία να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Η ETYK όμως την περασμένη Τετάρτη ανακοίνωσε πως η ηγεσία της ETYK παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις γύρω από την εξαγορά της Εθνικής Τράπεζας (Κύπρου) από την Astrobank και πολύ περισσότερο για τον τρόπο και το πώς θα απορροφηθούν οι υπάλληλοί της. Όπως αποκάλυψε, στην τελευταία αύξηση κεφαλαίου των 40 εκατ. ευρώ της Astrobank συμμετείχε τόσο το Ενιαίο Ταμείο Προνοίας των Τραπεζικών Υπαλλήλων, όσο και το ΤΥΕΤΥΚ. Συνεπώς, όπως είπε, μετά την εξέλιξη αυτή το ενδιαφέρον των μελών της ETYK δεν είναι μόνο σχέση εργοδοτουμένου–εργοδότη αλλά συμμετέχει και ως σοβαρός μέτοχος. Συμπλήρωσε πως η πραγματικότητα είναι δεδομένη και με την ολοκλήρωση της αύξησης των κεφαλαίων η αγορά πρέπει να θεωρείται σίγουρη.

Με την ολοκλήρωση της εξαγοράς της Εθνικής Κύπρου, το σύνολο ενεργητικού της τράπεζας θα μεγαλώσει κατά 30% και θα φθάνει τα 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Βάσει των τελευταίων ανακοινωθέντων στοιχείων του πρώτου εξαμήνου του 2019, τα μικτά δάνεια θα αυξηθούν σε 1,4 δισ. ευρώ και οι καταθέσεις των πελατών σε 2,6 δισ. ευρώ.

Αν και η Εθνική «έφτασε» στην Astrobank δίχως ΜΕΔ, μόνο 12%, άρα βάσει υπολογισμών, γύρω στα 30 - 50 εκατ. ευρώ, η Astrobank «κουβαλούσε» δικιά



Με την ολοκλήρωση της εξαγοράς της Εθνικής Κύπρου, το σύνολο ενεργητικού της τράπεζας θα μεγαλώσει κατά 30% και θα φθάνει τα 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ.

Λίγο πριν εκπνεύσει το 2019, η τράπεζα ανακοίνωσε την πώληση του 74,9% της εταιρείας Trusset Asset Management Limited, άρα και τη διαχείριση των προβληματικών της δανείων.

της και τα ΜΕΔ της νεοαποκτηθείσας, USB Bank που κυμαίνονταν γύρω στα 600 - 700 εκατ. ευρώ. Η Astrobank είχε δημιουργήσει δικό της τμήμα εξυπηρέτησης ΜΕΔ εντός της τράπεζας με επικεφαλής τον πρώην CEO της USB Bank, Ανδρέα Θεοδωρίδη. Ωστόσο, λίγο πριν εκπνεύσει το 2019, η Astrobank ανακοίνωσε την πώληση του 74,9% της εταιρείας Trusset Asset Management Limited, δηλαδή της εταιρείας που είχε δημιουργήσει η τράπεζα και διαχειριζόταν τα δάνεια της, στην Qualco. Σύμ-

φωνα με ανακοίνωση, η εταιρεία θα διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο των ΜΕΔ της Astrobank και δεν αγόρασε τα δάνεια της. Αντίστοιχη συμφωνία δηλαδή που έχει προχωρήσει η Ελληνική Τράπεζα με την APS Cyprus και γι' αυτό τα χαρτοφυλάκια αυτά θα εξακολουθούν να υπολογίζονται στον ισολογισμό της τράπεζας. Η Astrobank θα συνεχίσει να ελέγχει το 25,1% της εταιρείας. Όπως ανακοίνωσε, στο πλαίσιο της αγοράς των εργασιών της τράπεζας, η εταιρεία θα προσλάβει 37 μέλη του προσωπικού της οι οποίοι μέχρι σήμερα διαχειριζόταν το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο.

Τα εργασιακά

Η ETYK ανέφερε πως βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με τη διοίκηση της Astrobank αλλά και της ίδιας της Εθνικής Κύπρου, ενώ ενημέρωσε τα μέλη της ότι ιδιαίτερη σημασία δίνει στην επόμενη μέρα μετά την απορρόφηση της Εθνικής Κύπρου από την Astrobank και ιδιαίτερα στις εξελίξεις που θα ακολουθηθούν και έχουν σχέση με το μέλ-

λον των τραπεζοϋπαλλήλων αυτών. «Η ηγεσία της ETYK θα ενημερώνει άμεσα για τις εξελίξεις που αφορούν τη νέα τάξη πραγμάτων που είναι η ολοκλήρωση της μεταφοράς του προσωπικού της ETE Κύπρου στην Astrobank», κατέληξε στη σχετική ανακοίνωση.

Σημειώνεται πως όπως αναφέρει και ίδια η τράπεζα, η εξαγορά της Εθνικής εντάσσεται στο πλαίσιο των στρατηγικών στόχων της τράπεζας για αύξηση των εργασιών μέσα από την ενοποίηση μικρότερων τραπεζών στην Κύπρο, μετά και την επιτυχή ολοκλήρωση της εξαγοράς των εργασιών της USB Bank τον Ιανουάριο 2019, της οποίας οι λειτουργίες έχουν ήδη ενσωματωθεί. Το Μάρτιο του 2017, η Τράπεζα προχώρησε στην αλλαγή του ονόματός της από Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου σε Astrobank. Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2019, οι οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας παρουσίασαν καταθέσεις 2,1 δισ. ευρώ, καθαρά δάνεια 1 δισ. ευρώ, ίδια κεφάλαια 186 εκατ. ευρώ και απόδοση ιδίων κεφαλαίων άνω του 10%.

Στις Element και York Capital η φαρμακευτική Famar

Κομμάτι του πάλαι ποτέ ισχυρού ομίλου Μαρινόπουλου που κατέρρευσε προ δύο χρόνων πέρασε στα χέρια της κοινοπραξίας Elements Capital και York Capital. Ο λόγος για την ελληνική φαρμακοβιομηχανία FAMAR, η οποία αποτελούσε την ισχυρή βιομηχανία του ομίλου Μαρινόπουλου. Όπως μετέφεραν και τα ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης που παρακολουθούσαν από κοντά τη διαδικασία πώλη-

σης της φαρμακοβιομηχανίας FAMAR, ο «παίχτης» που είχε απομείνει στη διαδικασία απόκτησης των εργασιών του ομίλου Famar που διαθέτει εργοστάσια και ερευνητικά κέντρα σε αρκετές χώρες,

ήταν η συμβουλευτική Elements Capital και το επενδυτικό ταμείο York. Το σχήμα εξαγόρασε με 40 εκατομμύρια ευρώ το κομμάτι που αφορά στις παραγωγικές μονάδες και τις λοιπές δραστηριότητες σε Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία. Σημειώνεται δε, πως οι δραστηριότητες της Famar στην Ολλανδία, στη Γαλλία, στη Δανία και στον Καναδά είχαν περάσει το Νοέμβριο του 2019 στην Delpharm, γνωστή φαρμακοβιομηχανία από τη Γαλλία. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο πλευρών, δηλαδή Elements Capital – York και της Pillarstone διήρκησαν για πολλούς μήνες και είχαν επιτυχή κατάληξη. Ο όμιλος εντέλει δεν κατάφερε να εξυγιανθεί, παρά το γενναίο κούρεμα χρέων που υπέστη τον Δεκέμβριο του 2018 και παρά τις προσπάθειες της KKR, δηλαδή της θυγατρικής της Pillarstone για να επανέλθει οικονομικά. Υπενθυμίζεται πως, μετά το κλείσιμο του ομίλου Μαρινόπουλου, οι περισσότερες μετοχές της FAMAR πέρασαν στην AlphaBank, την Eurobank, την Εθνική Τράπεζα και την Τράπεζα Πειραιώς.

Η εταιρεία είχε δεχθεί ένα πολύ μεγάλο κούρεμα ύψους 118 εκατ. ευρώ το Δεκέμβριο του 2018, όταν πήγε στα χέρια της Pillarstone που είναι θυγατρική της KKR. Η KKR είχε τότε δώσει 57,6 εκατ. ευρώ για το deal.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Τα 5 οφέλη για την οικονομία από το νέο 15ετές ομόλογο

Ισχυρό σήμα προς τους επενδυτές η νέα επιτυχημένη έξοδος στις αγορές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

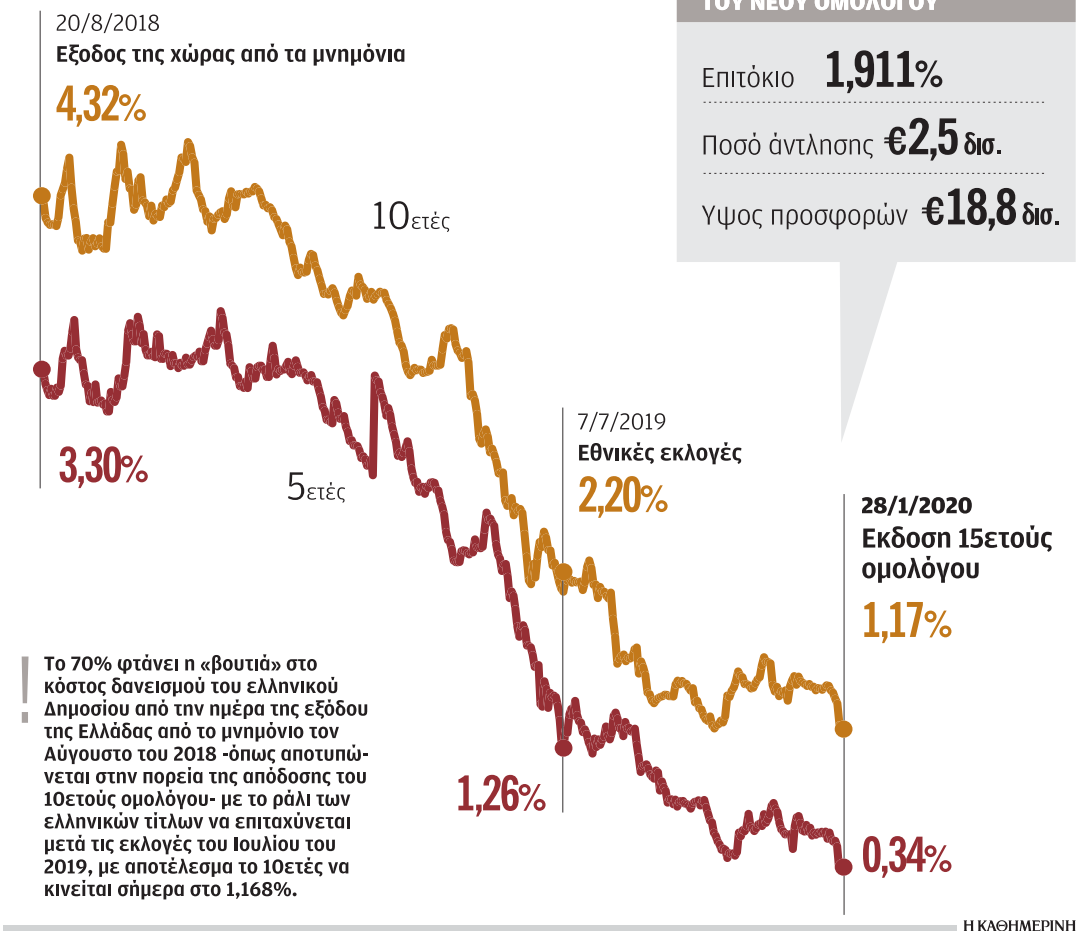
Πολλαπλά οφέλη βλέπουν οι αναλυτές για την οικονομία, τις τράπεζες και τις ελληνικές επιχειρήσεις από την έκδοση του 15ετούς ομολόγου, πέραν του χαμηλού επιτοκίου και της ισχυρής ζήτησης που συγκεντρώθηκε, καθώς ουσιαστικά η χώρα δεν είχε ανάγκη νέας χρηματοδότησης, αλλά ενός ισχυρού σιγιάλου προς την επενδυτική κοινότητα.

Αξίζει να σημειώσουμε πως το 15ετές είναι το πρώτο μακροπρόθεσμο ομόλογο που εκδίδει ο ΟΔΔΗΧ από την αρχή της κρίσης. Το ελληνικό Δημόσιο άντλησε 2,5 δισ. ευρώ, οι προσφορές διαμορφώθηκαν στα 18,8 δισ. ευρώ, στο υψηλότερο επίπεδο που έχει συγκεντρώσει ελληνική έκδοση από το 2014, ενώ το τελικό επιτόκιο κινήθηκε στο 1,91%, 165 μονάδες βάσης πάνω από το mid swap (και με το κουπόνι στο 1,875%).

1. Οι επενδυτές. Ο ΟΔΔΗΧ έχει ανακοινώσει εδώ και καιρό ότι οι ανάγκες χρηματοδότησης της Ελλάδας φέτος είναι μηδενικές, ωστόσο στόχο έχει να προχωρήσει σε προσεκτικά σχεδιασμένες κινήσεις για τη βελτίωση της επενδυτικής βάσης αλλά και της ρευστότητας της αγοράς, με τη μείωση της έκθεσης των εντόκων να βρίσκεται στο επίκεντρο. Ένα πρώτο σημαντικό όφελος για το ελληνικό Δημόσιο, λοιπόν, είναι πως η χθεσινή έκδοση επιτυγχάνει όλους αυτούς τους στόχους και κυρίως την ενίσχυση της επενδυτικής βάσης, καθώς περίπου το 80% της έκδοσης διανεμήθηκε σε μακροπρόθεσμους επενδυτές, ενώ μόλις το 5% σε hedge funds, στέλνοντας ένα ισχυρό μήνυμα στην αγορά.

2. Η βιωσιμότητα. Η έκδοση «ξεπερνά» τα όρια που έχουν θέσει οι δανειστές όσον αφορά το έως πότε είναι βιώσιμο το ελληνικό χρέος. «Η Ελλάδα κέρδισε το μεγάλο στοίχημα του 15ετούς», όπως σχολιάζει στην «Κ» παράγοντας της αγοράς, υπογραμμίζοντας ότι το σημαντικό μήνυμα που έστειλαν οι επενδυτές σε αγορές, οίκους αξιολόγησης και πιστωτές είναι πως δεν βλέπουν ρίσκο γύρω από τη χώρα, ακόμα και πέραν του 2032, έτος έως το οποίο το Eurogroup έχει κρίνει το ελληνικό χρέος βιώσιμο. Όπως σημειώνει στην «Κ» και ο οικονομολόγος της Capital Economics, Μέλανι Ντεμπόνο, η σημαντική ζήτηση για την έκδοση αντικατοπτρίζει την άποψη

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ



Αποτελεί το πιο ισχυρό σημάδι ότι η κρίση στην Ελλάδα έχει πλέον τελειώσει.

των αγορών σχετικά με τον περιορισμένο κίνδυνο πλέον γύρω από την Ελλάδα, ενώ η ίδια η έκδοση αποδεικνύει τη δέσμευση της κυβέρνησης να αντλεί η χώρα κεφάλαια πλήρως από τις αγορές για να εξοφλήσει τα δανειά της τα επόμενα χρόνια. **3. Τέλος κρίσης.** Αποτελεί το πιο ισχυρό σημάδι ότι η κρίση στην Ελλάδα έχει πλέον τελειώσει. Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Σερμπάστιεν Γκάλι, ανώτερος μακροοικονομικός αναλυτής της Nordea Asset Management, η ικανότητα μιας κυβέρνησης να μπορεί να δανειζεται σε τόσο μακροπρόθεσμο ορίζοντα, μετά μια επικύ οικονομική κρίση, είναι ένα σαφές σημάδι στην αγορά ότι αυτή η περίοδος ανήκει πλέον για τα καλά στο παρελθόν. **4. Ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί.** Η επιτυχία του 15ετούς προσφέρει

και ένα ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί στην ελληνική κυβέρνηση για τις συζητήσεις της μείωσης των στόχων για τα πρωτογενή πλεονάσματα με τους πιστωτές, αναφέρουν πηγές της αγοράς. Όσο το κόστος δανεισμού υποχωρεί σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα από αυτά στα οποία βασίστηκε η ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους, τόσο αυξάνονται τα περιθώρια για μικρότερα πρωτογενή πλεονάσματα, χωρίς να επηρεάζεται η βιωσιμότητα του χρέους. Παράλληλα, θεωρείται βέβαιη η συμφωνία για τη δεύτερη αποπληρωμή των ακριβών δανείων του ΔΝΤ, καθώς το επιτόκιο του 15ετούς σε συνδυασμό με τις προσεχείς «εξόδους» θα βελτιώσουν το μέσο κόστος δανεισμού της Ελλάδας. Όπως σημειώσε και ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, «η μεγάλη διάρκεια του ομολόγου, η υψηλή ζήτηση, το χαμηλό κόστος δανεισμού και η εξαιρετική ποιότητα της έκδοσης βελτιώνουν την εκδοτική καμπύλη του χρέους, κτιζούν μακροπρόθεσμο επενδυτικό προφίλ και ενισχύουν τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους». **5. Βελτίωση περιβάλλοντος.** Τέ-

λος, ένα άλλο πολύ σημαντικό «κέρδος» από την επιτυχή αυτή έκδοση του 15ετούς είναι το βελτιωμένο περιβάλλον που διαμορφώνεται πλέον για τις ελληνικές τράπεζες και τις επιχειρήσεις. Η έξοδος του ΟΔΔΗΧ στη 15ετία, όπως σημειώνουν τραπεζικές πηγές, ανοίγει τη συζήτηση για βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών, κάτι το οποίο θα λειτουργήσει θετικά για τις προοπτικές των ελληνικών τραπεζών: θα αυξήσουν τον όγκο των εργασιών τους και άρα την κερδοφορία τους.

Επίσης, οι ουστημικές τράπεζες χρειάζεται φέτος να βγουν στις αγορές με εκδόσεις χρέους, και αυτή η κίνηση από τον ΟΔΔΗΧ διευκολύνει σαφώς την πρόσβασή τους στις αγορές, με τρόπο που δεν θα μπορούσε να το κάνει ένας τίτλος μικρότερης διάρκειας από το ελληνικό Δημόσιο. Άλλωστε, άμεσα αναμένεται και η Alpha Bank (μετά την ΕΤΕ και την Πειραιώς, το παρασμένο καλοκαίρι) να προχωρήσει σε έκδοση Tier 2. Την ίδια στιγμή, η «έξοδος» αυτή διευκολύνει και τις ελληνικές εισηγμένες να εκδώσουν επίσης χρέος με ακόμη χαμηλότερα επιτόκια.

Εξοδο στις αγορές σχεδιάζουν οι τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Ετοιμες να αξιοποιήσουν το θετικό κλίμα μετά την επιτυχή έκδοση 15ετούς ομολόγου από το Δημόσιο είναι οι ελληνικές τράπεζες, οι οποίες προετοιμάζονται για έξοδο στις αγορές για την άντληση ομολόγων μειωμένων εξασφάλισης.

Την αρχή αναμένεται να κάνει η Alpha Bank, η διοίκηση της οποίας έχει δρομολογήσει την έκδοση ομολόγου της κατηγορίας Tier II περίπου 500 εκατ. ευρώ, σε σύνολο 800 εκατ. ευρώ που είναι ο στόχος της Alpha Bank για το 2020. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, το βιβλίο προσφορών θα ανοίξει την προσεχή εβδομάδα –πιθανότατα τη Δευτέρα– αξιοποιώντας από τη μία το θετικό momentum μετά την έκδοση του Δημοσίου και από την άλλη τη συστηματική προετοιμασία υλοποίησής του σχεδίου «Galaxy» για τη μείωση των κόκκινων δανείων που «τρέχει» παράλληλα η τράπεζα. Τα μνημόνια που έρχονται από την επενδυτική κοινότητα είναι θετικά όχι μόνο για την κάλυψη της έκδοσης, αλλά κυρίως για το

Την αρχή αναμένεται να κάνει η Alpha Bank, που δρομολογεί την έκδοση ομολόγου της κατηγορίας Tier II 500 εκατ.

επίπεδο της τιμολόγησης, καθώς με βάση τις εκτιμήσεις το επιτόκιο προσδιορίζεται σε 4%- 5%, πολύ χαμηλότερα δηλαδή από το επιτόκιο των εκδόσεων που πέτυχαν Πειραιώς και Εθνική στα μέσα του 2019 με τις δύο εκδόσεις που πραγματοποιήσαν και οι οποίες φέρουν επιτόκιο 9,75% και 8,25%, αντίστοιχα.

Να σημειωθεί ότι η έκδοση ομολόγου Tier II από την Alpha Bank δεν αποσκοπεί στην κάλυψη της ζημίας που η τράπεζα θα έχει από την τιτλοποίηση του σχεδίου «Galaxy» για τη μείωση των κόκκινων δανείων που «τρέχει» παράλληλα η τράπεζα. Τα μνημόνια που έρχονται από την επενδυτική κοινότητα είναι θετικά όχι μόνο για την κάλυψη της έκδοσης, αλλά κυρίως για το

το απαιτούμενο όριο. Η έκδοση ομολόγου μειωμένων εξασφάλισης αποτελεί ανεξάρτητη κίνηση στο πλαίσιο και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις εποπτικές διαδικασίες για τον εμπλουτισμό των ιδίων κεφαλαίων και με κεφάλαια δεύτερης διαβάθμισης (MREL).

Οι υποχρεώσεις αυτές καθορίζονται από το Single Resolution Board και υπολογίζονται για κάθε τράπεζα ξεχωριστά στο πλαίσιο σχετικής άσκησης που ολοκληρώθηκε στα τέλη του 2019 και για τα αποτελέσματα της οποίας οι τράπεζες ενημερώθηκαν πρόσφατα από τις εποπτικές αρχές.

Τη σκυτάλη των εκδόσεων αναμένεται να λάβει σε επόμενη φάση η Τράπεζα Πειραιώς, ενώ Εθνική Τράπεζα και Eurobank μεταθέτουν την προοπτική πρόσβασης στις αγορές σε επόμενο χρόνο. Υπενθυμίζεται πως ειδικά η Eurobank διαθέτει περιθώριο κινήσεων σε ό,τι αφορά την προοπτική έκδοσης ομολόγου μειωμένων εξασφάλισης, καθώς διαθέτει ήδη 950 εκατ. ευρώ σε ομολογίες Tier II από τη μετατροπή το 2017 των προ-

νομιούχων μετοχών του Δημοσίου. Η Τράπεζα Πειραιώς, που ήταν η πρώτη που προχώρησε στην έκδοση ομολόγου τον Ιούνιο του 2019, πιθανολογείται ότι θα βγει στις αγορές έως τα τέλη του πρώτου τριμήνου, και σύμφωνα με εκτιμήσεις η διοίκηση της τράπεζας σταθμίζει τις κινήσεις της σε συνδυασμό με την προοπτική αποπληρωμής μέρους των Cocos. Υπενθυμίζεται ότι τα Cocos που έχει στα βιβλία της η τράπεζα είναι ύψους 2,040 δισ. ευρώ και το επιτόκιο που πληρώνει είναι 8%, χαμηλότερο δηλαδή από το 9,75% που πλήρωσε τον Ιούνιο για την έκδοση του Tier II, αλλά υψηλότερο από τη σημερινή απόδοση του ομολόγου, που διαμορφώνεται στο 6,6%.

Σε χαμηλά επίπεδα διαμορφώνεται, άλλωστε, η απόδοση του ομολόγου Tier II που είχε εκδώσει το 2019 η Εθνική Τράπεζα και το οποίο έχει μειωθεί στο 4%, από 8,25%. Να σημειωθεί ότι σε πρόσφατες δηλώσεις της η διοίκηση της Εθνικής είχε αφήσει να εννοηθεί πως μια νέα έκδοση δεν είναι στα άμεσα σχέδια της.

Εύσημα στην κυβέρνηση για τις μεταρρυθμίσεις, στο συνέδριο της Fitch

Ιδιαίτερα θετικό ήταν το κλίμα στο επίσημο συνέδριο που διοργάνωσε η Fitch στην Αθήνα με θέμα τις πιστωτικές προοπτικές της χώρας μας, για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην Ελλάδα μετά τις εκλογές, με τους αναλυτές του οίκου αλλά και τον εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν στη χώρα μας, Κρις Άλεν, να δίνουν «ψήφο εμπιστοσύνης» στις πολιτικές που ακολουθεί η κυβέρνηση. Ο κ. Άλεν, ο οποίος ήταν και ο κεντρικός ομιλητής του συνεδρίου, ευχαρίστησε τον οίκο για την αναβάθμιση της Ελλάδας, τονίζοντας πως η χώρα «την άξιζε». Στη συνέχεια έδωσε εύσημα στην κυβερνητική πολιτική, σημειώνοντας πως είναι πραγματικά προσπληρωμένη στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και είναι πολύ σημαντικό ότι οι οίκοι αξιολόγησης το αντιλαμβάνονται αυτό. «Μετά περίπου 10 χρόνια κρίσης, η Ελλάδα έχει μια τελευταία ευκαιρία να κινηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση και η κυβέρνηση θέλει να το πετύχει αυτό», ανέφερε. Παράλληλα, επισήμανε πως ύστερα από πολλά χρόνια η ανάπτυξη επιστρέφει και αν και οι ρυθμοί της τάξης του 2% δεν είναι αρκετοί, υπάρχουν ενδείξεις ότι μπορούν να ενισχυθούν καθώς η αγορά εργασίας βελτιώνεται, η ανεργία (αν και ακόμη πολύ υψηλή) μειώνεται, οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων έχουν υποχωρήσει σημαντικά και η επιχειρηματική και καταναλωτική εμπιστοσύνη είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα. «Η Ελλάδα έχει ένα σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας, αν και μικρό, για διατηρήσιμη ανάπτυξη», πρόσθεσε χαρακτηριστικά. Ωστόσο, σημείωσε πως η κυβέρνηση είναι αντιμετώπιση με αρκετές προκλήσεις, όπως το μεγάλο επενδυτικό κενό, το επίπεδο των κόκκινων δανείων, η υψηλή μακροχρόνια ανεργία, η ανάπτυξη της επενδυτικής βαθμίδας και οι πολύ χαμηλές επιδόσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Ο Μικέλ Ναπολιτάνο, επικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης του οίκου, τόνισε πως βασικός παράγοντας που οδήγησε στην αναβάθμιση είναι το πολύ πιο σταθερό πολιτικό περιβάλλον, καθώς και τα θετικά αποτελέσματα των πολιτικών της νέας κυβέρνησης, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι στον προϋπολογισμό του 2020 έχουν γίνει σοβαρά βήματα για την αλλαγή του μείγματος δημοσιονομικής πολιτικής, κάτι το οποίο θεωρείται αναγκαίο από τον οίκο. Παράλληλα, σημείωσε πως θεωρεί



Η Fitch θεωρεί εφικτή τη συμφωνία μεταξύ κυβέρνησης και πιστωτών για τη μείωση των στόχων για τα πλεονάσματα.

«Η Ελλάδα έχει ένα σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας, αν και μικρό, για διατηρήσιμη ανάπτυξη».

εφικτή τη συμφωνία μεταξύ κυβέρνησης και πιστωτών για τη μείωση των στόχων για τα πλεονάσματα να επηρεάσει τη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους.

Προς την κανονικότητα

Τέλος, ο Πάου Λαμπρό, επικεφαλής αξιολογήσεων της Fitch για τις τράπεζες, είπε πως η ελληνική τραπεζικός κλάδος αργά αλλά σταθερά οδεύει προς την κανονικότητα, ενώ σημειώσε πως, παρά τις προκλήσεις, αποτελεί τον μοναδικό στην Ευρώπη στον οποίο ο οίκος δίνει θετικές προοπτικές. Το 2020, είπε, αναμένεται να υπάρξει σημαντική βελτίωση στα θεμελιώδη μεγέθη των τραπεζών καθώς το προφίλ ρευστότητας και χρηματοδότησης έχει βελτιωθεί, ενώ το ράλι των ελληνικών κρατικών ομολόγων έχει ενισχύσει την κεφαλαιακή τους θέση. Σε ό,τι αφορά το σχέδιο «Ηρακλής», το χαρακτήρισε ένα μεγάλο βήμα για τη μείωση των ΝΠΕ, ωστόσο τόνισε ότι θα είναι ελκυστικό για τις τράπεζες μόνο εάν οι senior τίτλοι που θα εκδώσουν θα φέρουν μηδενικό ρίσκο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η αύξηση των επενδύσεων παραμένει ζητούμενο, λέει το δημοσιονομικό συμβούλιο

«Η εξυγίανση του ισολογισμού των τραπεζών παραμένει ζητούμενο, μέχρις ότου οι τράπεζες επανέλθουν στην κανονική λειτουργία τους, που είναι να χρηματοδοτούν την οικονομική δραστηριότητα», επισήμανε ο Παναγιώτης Κορλιράς, πρόεδρος του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου, μιλώντας στην ημερίδα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης με θέμα «Η εμπειρία και τα διδάγματα της δεκαετίας κρίσης».

Το παραπάνω είναι ένα από τα προβλήματα που άφησε η κρίση, σύμφωνα με τον κ. Κορλιρά. Άλλο, σημαντικό, είναι το υψηλό ποσοστό της ανεργίας, ενώ ζητούμενο παραμένει η σημαντική αύξηση των επενδύσεων, μικρών και μεγάλων, που είναι απαραίτητη, είπε.

Στον δημοσιονομικό τομέα, ο κ. Κορλιράς αναφέρθηκε στις σημαντικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν, αλλά τόνισε ότι παραμένουν ζητήματα που πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα εξής:

- Η αξιολόγηση της αποδοτικότητας των δημοσίων δαπανών. Προς αυτή την κατεύθυνση, η υιοθέτηση

του προϋπολογισμού προγραμματίων (performance budgeting) και η τακτική διενέργεια επισκοπήσεων δαπανών (spending reviews) είναι κομβικής σημασίας.

- Η πλήρης μετάβαση σε λογιστική δεδουλευμένων βάσης (accrual based accounting).

- Η εναρμόνιση του τακτικού προϋπολογισμού με τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων με σκοπό τον περιορισμό της υποεκτέλεσης που παρουσιάστηκε τα τελευταία χρόνια, η οποία στερεί σημαντική ρευστότητα από την οικονομία.

- Η ενίσχυση της ικανότητας στην εκτίμηση του κόστους των μέτρων πολιτικής (policy-costing).

Το φορολογικό

Επίσης, τόνισε την ανάγκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ενός φορολογικού συστήματος που δεν τιμωρεί τους αναγκαστικά συνεπείς φορολογουμένους, μισθωτούς και συνταξιούχους, καθώς και μιας ρεαλιστικής αντιμετώπισης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, με μια ευέλικτη σύμπτυξη των πυλώνων που τη χρηματοδοτούν.

Ρεκôr τουριστών, αλλά μείωση πληρότητας

Στα ξενοδοχεία της Αθήνας, λόγω νέων μονάδων και Airbnb

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η αύξηση του αριθμού των ξενοδοχείων στην Αθήνα και ο ταχύ-τερα αυξανόμενος αριθμός των διαθέσιμων καταλυμάτων μέσω βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb άρχισαν να επηρεάζουν τις πληρότητες και τα έσοδα ανά δωμάτιο των ξενοδόχων. Και αυτό σε μια περίοδο κατά την οποία οι αφίξεις στο αεροδρόμιο της Αθήνας από το εξωτερικό σημειώνουν ιστορικό ρεκόρ.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών, με 25,57 εκατομμύρια επιβάτες το 2019 κατέγραψε την καλύτερη ιστορική επίδοσή του από πλευράς επιβατικής κίνησης, ξεπερνώντας κατά 1,4 εκατομμύρια επιβάτες (+6%) την κίνηση του 2018.

Όμως, το 2019 έκλεισε για τα ξενοδοχεία της Αθήνας με πτώση στις τάξεις στο 2,2% στην πληρότητα, μείωση 1,4% στο έσοδο ανά διαθέσιμο δωμάτιο (RevPar) και με οριακή μόνον άνοδο 0,9% στη μέση τιμή δωματίου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής και Αργοσαρωνικού (ΕΞΑΑΑ), κάθε μήνας του 2019 έδειξε πτώση στην πληρότητα των ξενοδοχείων σε ποσοστά που άγγιζαν έως και το 8,8%, εκτός των μηνών

Αυγούστου και Σεπτεμβρίου, οι οποίοι απλώς κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2018.

Τι συνέβη λοιπόν; Μια εξήγηση βρίσκεται στον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό των διαθέσιμων δωματίων και κλινών στα ξενοδοχεία, καθώς οι επενδύσεις σε νέες μονάδες στην Αθήνα και στα προάστια συνεχίζονται με αμείωτο ρυθμό.

Είναι χαρακτηριστικό πως με βάση στοιχεία της ΕΞΑΑΑ και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) τα διαθέσιμα δωμάτια στο κέντρο της Αθήνας αυξήθηκαν από το 2015 έως το 2019 κατά 7%, στην Ανατολική Αττική κατά 3% στον νότιο τομέα κατά 1% και στον βόρειο κατά 5%.

Την ίδια ώρα, ο συνολικός αριθμός των καταχωρισμένων προς βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στην Ελλάδα στην πλατφόρμα της Airbnb αρχές Ιανουαρίου του 2019 ανερχόταν στις 91.200, αυξημένος κατά 25% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, σύμφωνα με στοιχεία που παρέχει η Airbnb στην «Κ».

Airbnb και HomeAway κατά το 12μηνο Ιουνίου 2018-Μαΐου 2019 διέθεσαν προς μίσθωση στην Ελλάδα από τις 2 πλατφόρμες τους 170.542 καταλύματα,



Ο συνολικός αριθμός των καταχωρισμένων προς βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στην Ελλάδα στην πλατφόρμα της Airbnb ξεπερνά τις 91.000.

Το 2019 έκλεισε με πτώση της τάξεως του 2,2% στην πληρότητα.

αριθμός ιδιαίτερα αυξημένος από το προηγούμενο διάστημα σύμφωνα με μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ).

Τα μεγέθη αυτά εξηγούν εμμέσως πλην σαφώς και σε ερωτήματα όπως το πώς γίνεται να αυξάνονται οι αφίξεις στην Αθήνα αλλά να υποχωρούν τα έσοδα και η πληρότητα των ξενοδοχείων, καθώς η Αθήνα πρωταγωνιστεί στην αγορά των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Σύμφωνα με την ΕΞΑΑΑ, η σύγκριση με άλλες ανταγωνιστικές πόλεις δείχνει πως μόνο η Αθήνα, το Παρίσι και οριακά η Ρώμη σημείωσαν πτώση πληρότητας το 2019 (-2,2%, -2,3% και -0,4% αντίστοιχα), ενώ πόλεις όπως η Κωνσταντινούπολη, η Βαρκελώνη, η Μαδρίτη επαναποθετήθηκαν δυναμικά, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την πληρότητα (+3,9%, +3,1% και +1,9% αντίστοιχα), αλλά και σε ό,τι αφορά το έσοδο ανά δωμάτιο των ξενοδοχείων (+13,6%, +11,2% και +12,8% αντίστοιχα).

Τα στοιχεία αυτά κατά την ΕΞΑΑΑ «επιβεβαιώνουν όσα κατ'επανάληψη έχουμε επισημάνει για την υπερπροσφορά κλινών στην Αθήνα, σε όλους τους τύπους καταλυμάτων».

Αχρείαστοι φόροι ύψους 3 δισ. ευρώ και το 2019

Το υπερπλεόνασμα ισοδυναμεί με έναν ΕΝΦΙΑ, όπως και το 2018

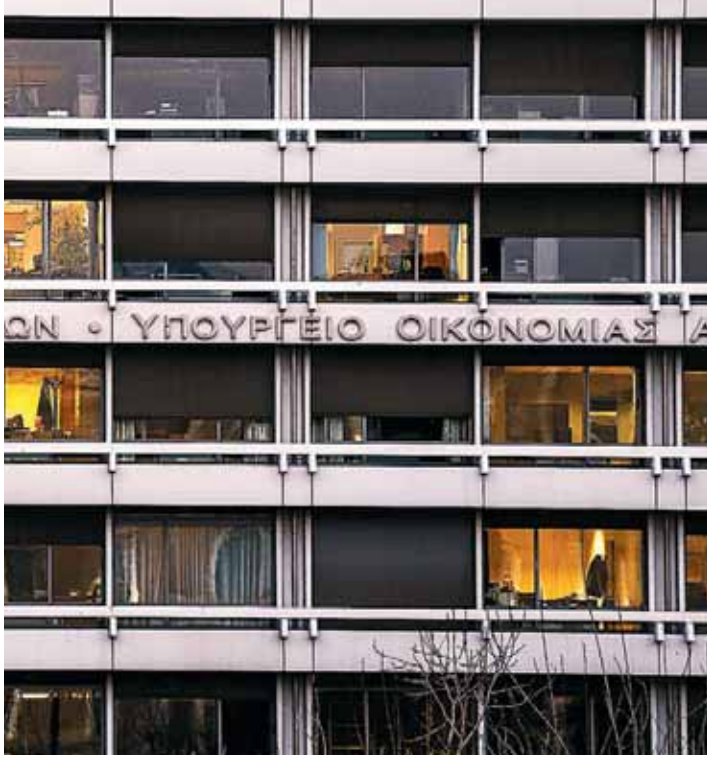
Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Στο 3,7%-3,8% του ΑΕΠ θα κλείσει, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το πρωτογενές πλεόνασμα του 2019, υπερβαίνοντας κατά 0,2%-0,3% του ΑΕΠ ή κατά 400-600 εκατ. ευρώ τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ. Στην πραγματικότητα, όμως, το υπερπλεόνασμα του 2019 σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό του προϋπολογισμού πλησίασε τα 2,7-3 δισ. ευρώ, αν ληφθούν υπόψη τα πρόσθετα μέτρα που εφαρμόστηκαν στη διάρκεια της χρονιάς, χωρίς να προβλέπονται στον προϋπολογισμό. Επί της ουσίας, αυτό σημαίνει ότι ο προϋπολογισμός του 2019 θα μπορούσε να είναι εντός στόχου με λιγότερους φόρους κατά 2,7-3 δισ. ευρώ, πάνω από έναν ΕΝΦΙΑ.

Πώς μοιράστηκε

Ο προϋπολογισμός του 2019 προέβλεπε πρωτογενές πλεόνασμα 3,6% του ΑΕΠ ή 6,9 δισ. Αφηνέ έτσι ένα περιθώριο ασφαλείας μόνο 199 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του 3,5% του ΑΕΠ. Αυτά που «χώρεσαν» τελικά στον προϋπολογισμό ήταν πολύ περισσό-

τερα. Τα προεκλογικά μέτρα του Μαΐου της κυβέρνησης Τσίπρα, με το επίδομα της 13ης σύνταξης, τη μείωση των φορολογικών συντελεστών στην εστίαση και στα τρόφιμα και την ενέργεια, τον «φόρτωσαν» 1,15 δισ. ευρώ. Στη συνέχεια, η κυβέρνηση της Ν.Δ. μείωσε τον ΕΝΦΙΑ με κόστος 205 εκατ. ευρώ, την προκαταβολή του φόρου των επιχειρήσεων κόστους 138 εκατ. ευρώ, επέσπευσε τη χορήγηση του επιδόματος θέρμανσης ξοδεύοντας άλλα 84 εκατ. ευρώ, πλήρωσε τις ΥΚΩ στη ΔΕΗ ύψους 150 εκατ. ευρώ και στο τέλος έδωσε κι ένα κοινωνικό μέρισμα 215 εκατ. ευρώ. Μαζί με κάποιες άλλες πρόσθετες δαπάνες για την άμυνα, την υγεία και την καθημερινότητα του πολίτη, οι επιπλέον δαπάνες της νέας κυβέρνησης ξεπέρασαν το 1 δισ. ευρώ, όπως έχει και ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας. Άρα, συνολικά, η υπέρβαση έφτασε τα 2,7-3 δισ. ευρώ, εκτιμών στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Θηριώδη υπερπλεονάσματα είχαμε όλα την περίοδο από το 2016. Το 2018 η υπέρβαση έφτασε περίπου τα 3,5 δισ. ευρώ, με τα 2 δισ. να μοιράζονται σε κοι-



Θηριώδη υπερπλεονάσματα καταγράφονται όλη την περίοδο από το 2016.

Βασική αιτία για τις αποκλίσεις είναι η αδυναμία απορρόφησης των δαπανών του ΠΔΕ.

νωνικό μέρισμα και το 1,5 δισ. ευρώ να πηγαίνει στο μαζιλάρι ρευστότητας.

Το 2019 τουλάχιστον εντοπίστηκε εγκαίρως στο μεγαλύτερο μέρος του το υπερπλεόνασμα και διανεμήθηκε στη διάρκεια της χρονιάς, επιστρέφοντας με κάποιο τρόπο στην οικονομία.

Η αντικειμενική αδυναμία να απορροφηθούν οι προβλεπόμενες δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων είναι, σύμφωνα με τον υφυπουργό Δημοσιονομικής Πολιτικής Θόδωρο Σκυλακάκη, μια από τις βασικές αιτίες

αυτών των αποκλίσεων. Επίσης, αναφέρει την «υποεκτέλεση στον τακτικό προϋπολογισμό», δεδομένου ότι οι οροφές δαπανών είχαν τεθεί πολύ ψηλά. Αυτές είναι που εντοπίστηκαν από την κυβέρνηση της Ν.Δ. και σε μεγάλο βαθμό τα ποσά τελικά ξοδεύτηκαν, όπως λέει. Ακόμη, ο υφυπουργός υποστηρίζει ότι ακόμη ένα πρόβλημα είναι οι λάθος εκτιμήσεις που γίνονται σχετικά με τη μείωση των φορολογικών εσόδων, όταν μειώνονται οι συντελεστές. Η μείωση των εσόδων είναι μικρότερη απ'όσο εκτιμάται.

Ο δημοσιονομικός χώρος

Το 2020, η κυβέρνηση έχει υποσχεθεί το τέλος των υπερπλεονασμάτων. Από την άλλη, όμως, ποντάρει στην εξεύρεση δημοσιονομικού χώρου, γύρω στον Απρίλιο, προκειμένου να μπορέσει να μειώσει την εισφορά αλληλεγγύης...

Η «πράσινη» ανάπτυξη δημιουργεί νέες επενδυτικές ευκαιρίες

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Για τις επενδυτικές ευκαιρίες που δημιουργεί η μετάβαση της Ελλάδας στην «πράσινη» ανάπτυξη και τις ελλανοτουρικές σχέσεις μίλησε –μεταξύ άλλων– ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστής Χατζηδάκης σε συνέντευξη που παραχώρησε στη γαλλική εφημερίδα Le Figaro κατά την επίσκεψή του στο Παρίσι (28-29 Ιανουαρίου).

Ερωτώμενος για τις επαφές που είχε με τις διοικήσεις μεγάλων γαλλικών ομίλων (Suez, Veolia, Total, Engie EDF, RTE, Eren), ο κ. Χατζηδάκης απάντησε ότι «το μήνυμά μου δεν στηρίζεται απλώς στην ιστορική ελληνογαλλική φιλία. Πιστεύω ότι ήρθε η ώρα να έρθουν (στην Ελλάδα) οι Γάλλοι επενδυτές. Θα απελευθερώσουμε τον κλάδο ενέργειας μέσω του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεών μας, κάτι που θα προσελκύσει κεφάλαια και θα επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό του.

Προγραμματίζουμε την ιδιωτικοποίηση του 49% του ΔΕΔΔΗΕ, την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ –σε δύο κομμάτια–, τη μείωση του ποσοστού του Δημοσίου στα ΕΛΠΕ. Η Ελλάδα έχει μια σταθερή κυβέρνηση με κοινοβουλευτική πλειοψηφία και έναν πρωθυπουργό που είναι πραγματικά υπέρ της επιχειρηματικότητας και ανοικτός στους επενδυτές, περιλαμβανομένων και αυτών που μας εμπιστεύτηκαν στο παρελθόν, όπως οι Κινέζοι».

Ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας μίλησε επίσης για το φιλόδοξο πρόγραμμα απολιγνιτοποίησης που προβλέπει το κλείσιμο όλων των εν λειτουργία λιγνιτικών μονάδων έως το 2023, για τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις των Κυκλάδων και της Κρήτης καθώς και για το εθνικό σχέδιο ανάπτυξης της ηλεκτροκίνησης.

Αναφερόμενος στις πρωτοβουλίες για ταχύτερη διείσδυση των ΑΠΕ, τόνισε ότι εντός του Φεβρου-



Κωστής Χατζηδάκης: Πιστεύω ότι ήρθε η ώρα να έρθουν οι Γάλλοι επενδυτές.

Εντός του Φεβρουαρίου θα κατατεθεί νομοσχέδιο που θα απλοποιεί δραστικά τις διαδικασίες αδειοδότησης.

αρίου θα κατατεθεί νομοσχέδιο που θα απλοποιεί δραστικά τις διαδικασίες αδειοδότησης.

Τέλος, στην ερώτηση εάν τον ανησυχεί η τουρκική προκλητικότητα, ο κ. Χατζηδάκης απάντησε ότι «αποτελεί εστία ανησυχίας για ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς οι τουρκικές προκλήσεις αμφισβητούν τις ιδρυτικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και το διεθνές δίκαιο. Υπάρχουν ευρωπαϊκές κυρώσεις σε βάρος της Τουρκίας, η οποία ελπίζω ότι θα κατανοήσει το μήνυμα της Ευρώπης. Εμείς προσπαθούμε πάντα να διατηρήσουμε τον διάλογο με τους Τούρκους γείτονές μας. Παράλληλα, οικοδομούμε συμμαχίες με το Ισραήλ, την Αίγυπτο και ασφαλώς τη Γαλλία».

Επενδύστε στην Ελλάδα, προτρέπει τις γαλλικές επιχειρήσεις ο κ. Λε Μερ

Με την υπογραφή μιας «δύσωσης προθέσεων» οι υπουργοί Οικονομικών της Ελλάδας Χρήστος Σταϊκούρας και της Γαλλίας Μπρινό Λε Μερ κατέγραψαν στο Παρίσι την επιθυμία των δύο πλευρών να αναπτύξουν περαιτέρω τις οικονομικές τους σχέσεις, με ειδικές αναφορές σε επιμέρους τομείς, όπως το κλίμα και το περιβάλλον, ο τουρισμός, η γεωργία και η ψηφιακή οικονομία.

Στο πλαίσιο της επίσκεψης του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, στο Παρίσι πραγματοποιήθηκε επενδυτικό φόρουμ του Ελληνογαλλικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, του οποίου οι δύο υπουργοί κήρυξαν την έναρξη, με τον κ. Λε Μερ να καλεί τις γαλλικές επιχειρήσεις να επενδύσουν στην Ελλάδα. Κι αυτό γιατί, όπως είπε, η ελληνική κυβέρνηση παίρνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνει τους επενδυτές.

«Ελλάς - Γαλλία - συμμαχία» είναι από τα πλέον οικεία για την ελληνική κοινωνία συνθήματα, σημείωσε ο κ. Σταϊκούρας αναφερόμενος στις μακρόχρονες σχέσεις φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών. «Η Γαλλία, δείχνοντας την αλληλεγγύη της, συνέδραμε να συγκλίνουν απόψεις, να αρθούν αδιέξοδα και να βρεθούν λύσεις», είπε αναφερόμενος στη στάση της χώρας στην πρόσφατη κρίση.

Ο κ. Σταϊκούρας σημείωσε ότι η Ελλάδα βρίσκεται τώρα σε φάση οριστικής εξόδου από την κρίση, εκτίμησε ρυθμό ανάπτυξης 2% ή και υψηλότερο το 2019 και ακόμη υψηλότερο το 2020 και αναφέρθηκε στο μεγάλο πρόβλημα

της χώρας που είναι το επενδυτικό κενό. Στόχος, είπε, είναι οι επενδύσεις να διπλασιαστούν τα επόμενα χρόνια.

Τόνισε, μάλιστα, ότι οι επενδύσεις αυτές πρέπει να ενσωματώνουν τα επιτεύγματα της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης και να ενισχύουν την ψηφιακή οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, η «δύσωση προθέσεων» που υπεγράφη προβλέπει να εντατικοποιηθούν οι επενδύσεις γαλλικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα – αλλά και να υποστηριχθούν οι επενδύσεις ελληνικών επιχειρήσεων στη Γαλλία. Επίσης, να συνεχιστεί η διμερής τεχνική συνεργασία, να υποστηριχθεί η Ελληνική Αναπτυξιακή

Ψηλά στην ατζέντα το περιβάλλον, ο τουρισμός, η γεωργία και η ψηφιακή οικονομία.

Τράπεζα, να διευκολυνθούν οι ελληνικές και γαλλικές εταιρείες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να συμμετέχουν στην ελληνογαλλική συνεργασία, να αναπτυχθεί μια εταιρική σχέση έρευνας και ανάπτυξης, να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα του κλίματος, του τουρισμού, της γεωργικής πολιτικής, να προωθηθεί η δημιουργία στην Ελλάδα ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος για ψηφιακή επαγγελματική, να ενισχυθεί η τεχνονομία στις περιοχές της πράσινης κατάρτισης προϋπολογισμού και πράσινης χρηματοδότησης.

Ανατροπές στην εργασία επιφέρει η τεχνητή νοημοσύνη

Νέες θέσεις εργασίας χωρίς επιδόματα, εργασιακή ασφάλεια και άλλα προνόμια – Απολύσεις στο λιανεμπόριο

Πολλοί Αμερικανοί προβληματίζονται και με το δίκιο τους, διότι τα ρομπότ και η τεχνητή νοημοσύνη σύντομα θα αντικαταστήσουν τα εργατικά χέρια, αλλά ο κίνδυνος δεν είναι ουσιαστικά η τεχνολογία αυτή καθεαυτή, όπως αναφέρει σε εκτενές άρθρο της η εφημερίδα New York Times. Το θέμα αφορά την πολιτική και τη δικαιοσύνη σε οικονομικό επίπεδο. Το εάν δηλαδή τα οφέλη και το κόστος της τεχνητής νοημοσύνης θα επιμεριστούν ισότιμα θα εξαρτηθεί από την πολιτική

**Προσλήψεις
118.000 οδηγών
σε τεχνολογικούς
ομίλους ως
αυταπασχολούμενων
και όχι ως κανονικών
υπαλλήλων.**

βούληση. Πάντως, ήδη οι ανατροπές βρίσκονται εδώ, όπως με την Amazon, η οποία χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να αυτοματοποιήσει πολλά στάδια μεταξύ του να κάνει μια παραγγελία στο κινητό σου και να την παραλάβεις στο σπίτι σου και ο αντίκτυπος στην απασχόληση στις ΗΠΑ είναι κολοσσιαίος.

Τα τελευταία πέντε χρόνια, παραρπρούν οι ΝΥΤ, το μερίδιο των ηλεκτρονικών πωλήσεων επί των συνολικών λιανικών σχεδόν διπλασιάστηκε από το 6% στο 11%, ενώ τα συμβατικά καταστήματα, όπου δουλεύουν εκατομμύρια άν-



Η αλματώδης ανάπτυξη της Amazon έχει συντελέσει στην αύξηση των ηλεκτρονικών πωλήσεων στις ΗΠΑ, με το μερίδιό τους επί των συνολικών λιανικών να έχει ανέλθει από το 6% στο 11%. Ως αποτέλεσμα, μόνον το 2018 έκλεισαν σχεδόν 6.000 εμπορικά καταστήματα, ενώ από το 2014 και μετά χάθηκαν 114.000 θέσεις εργασίας στο λιανεμπόριο.

θρωποι, δέχονται σοβαρά πλήγ-ματα. Μόνον το 2018 έκλεισαν σχεδόν 6.000 από αυτά και φέτος

θα κλείσουν περισσότερα. Από το 2014 και μέχρι σήμερα η αμερικανική οικονομία έχει προσθέσει

12 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά δεδομένα, αλλά στο λιανε-

μπόριο χάθηκαν σχεδόν 114.000 θέσεις.

Οι ψηφιακοί όμιλοι λιανεμπορίου χρησιμοποιούν τις τεχνολογικές εφαρμογές για να διαπιστώσουν τις προτιμήσεις των καταναλωτών και να τις προφέρουν σε αυτούς γρήγορα και πολύ φθηνότερα από τους συμβατικούς ανταγωνιστές τους. Η Amazon χρησιμοποιεί τα δεδομένα της πειρήγησης και το ιστορικό των αγορών για να συστήσει ξεχωριστά στο κάθε άτομο κάποια προϊόντα της – αρκεί να σκεφθεί κανείς πως σε ένα κατάστημα τα ράφια είναι γεμάτα από πράγματα που κανείς δεν αγοράζει, και τους λείπουν άλλα, που αποδεικνύονται πιο περιζήτητα από ό,τι είχε κανείς σκεφθεί αρχικά. Πάντως, πέρα από την καταστροφή των υπαρκουσών θέσεων εργασίας στο λιανεμπόριο, η τεχνητή νοημοσύνη δημιουργεί και νέες θέσεις επίσης. Κι αυτό γιατί τουλάχιστον προς το παρόν, το τελευταίο στάδιο της ψηφιακής ηλεκτρονικής πώλησης απαιτεί ακόμα ανθρώπινα χέρια. Κι ενώ θέσεις εργασίας χάθηκαν στο λιανεμπόριο τα τελευταία έξι χρόνια, αυτές αντισταθμίστηκαν σχεδόν πλήρως από μία αύξηση 118.000 θέσεων εργασίας οδηγών σε ελαφρά φορτηγά ή για παράδοση ειδών.

Το μείζον θέμα είναι εάν η αυτοματοποίηση και τα ρομπότ δημιουργούν καλές θέσεις εργασίας. Οι οδηγοί φορτηγών συχνά θεωρούνται αυταπασχολούμενοι και όχι κανονικοί υπάλληλοι. Το πρόγραμμα της Amazon, Amazon Flex, το οποίο υπάρχει και στην Uber και στην Lyft, για τους οδηγούς, που κάνουν παραδόσεις, επιτρέπει

στον όμιλο να προσλαμβάνει οδηγούς αναλόγως ζήτησης. Το ωράριο είναι ευέλικτο, κάτι που εκτιμούν οι εργαζόμενοι, αλλά έχει και μειονεκτήματα, όπως αναφέρουν οι ΝΥΤ. Οι οδηγοί είναι οι υπεύθυνοι να έχουν όχημα και να του καλύπτουν όλα τα έξοδα, χωρίς επιδόματα και εργασιακή ασφάλεια ενώ και οι συνθήκες είναι απαράδεκτες, ορισμένες φορές, σύμφωνα με σχετικές αναφορές.

Υπάρχει, λοιπόν, ανάγκη εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας, διότι δημιουργούνται γκρίζες ζώνες. Οι τεχνολογικές πλατφόρμες τύπου Uber και Grubhub ισχυρίζονται ότι η παροχή υπηρεσιών από τους οδηγούς δεν είναι η κύρια δραστηριότητά τους, μιας και είναι απλά πλατφόρμες σύνδεσης πελατών και οδηγών. Χρησιμοποιούν, όμως, την τεχνητή νοημοσύνη να τιμολογήσουν διαδρομές και να επιλέξουν την καλύτερη από αυτές. Μήπως αυτό σημαίνει ότι ο οδηγός τίθεται επαρκώς κάτω από τον έλεγχό τους ώστε να λογίζεται υπάλληλός τους;

Νομοθεσία στην Καλιφόρνια, που τέθηκε μόλις αυτό τον μήνα σε εφαρμογή, ίσως επαναπροσδιορίσει το καθεστώς των εργαζομένων σε τέτοιες εταιρείες ως υπαλληλικό. Σήμερα απαιτείται ενίσχυση του κοινωνικού συμβολαίου για να αντιμετωπιστεί η αλλαγή της φύσης των εργασιών στην ψηφιακή εποχή με μορσπονδιακή νομοθεσία, όπου θα διευκρινίζεται το καθεστώς εργασίας με ευέλικτα προνοιακά επιδόματα, ανεξαρτήτως εργοδοτών και οικονομικά ασφάλεια σε όσους επανακαταρτίζονται για νέες θέσεις εργασίας.

Το Brexit αναβιώνει τον «πόλεμο του μπακαλιάρου» στη Βόρεια Θάλασσα

Πολλές οι εκκρεμότητες για την «επόμενη μέρα» μετά το Brexit, αλλά λίγες από αυτές προκαλούν τόσο έντονες αντιπαραθέσεις και αυθόρμητες αντιδράσεις όσο η πολιτική αλιείας. Το καλοκαίρι του 2018, οι ψαρόβαρκες στις δύο πλευρές της Μάγχης έφτασαν στα όρια της σύρραξης για τα χτένια της Βόρειας Θάλασσας. Γάλλοι ψαράδες κατηγορούσαν τους Αγγλους ψαράδες ότι δεν σέβονται την απαγόρευση αλιείας, την οποία η γαλλική νομοθεσία ορίζει από τον Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο. Οι Αγγλοι επέμεναν ότι ψαρεύουν σε διεθνή ύδατα, όπου δεν ισχύει η γαλλική απαγόρευση. Κάποια στιγμή, Αγγλοι και Γάλλοι ήρθαν πολύ κοντά, άρχισαν να φεύγουν πέτρες, κονοέρβες, βαρέλια και κροτίδες. Η γαλλική κυβέρνηση προειδοποίησε ότι την επόμενη φορά θα στείλει το πολεμικό ναυτικό.

Ο φόβος για θερμό επεισόδιο στη Βόρεια Θάλασσα έχει αναβίσει τα θέματα αλιείας ψηλά στην ατζέντα των διαπραγματεύσεων για την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. στις 31 Ιανουαρίου.

**Σε εξέλιξη διαμάχη
μεταξύ Ε.Ε.
και Βρετανίας
για τον έλεγχο
στις ζώνες αλιείας.**

Μέχρι τα τέλη του 2020 ισχύουν μεταβατικές διατάξεις, ενώ οι δύο πλευρές καλούνται να διαπραγματευθούν μία συμφωνία για τις μελλοντικές τους σχέσεις. Η Ε.Ε. επιδιώκει να κλείσει το κεφάλαιο της αλιείας μέχρι την 1η Ιουλίου, αλλά οι θέσεις των δύο πλευρών απέχουν πολύ. Στόχος των Βρυξελλών είναι να παραμείνει, ει δυνατόν, το σημερινό ρυθμιστικό πλαίσιο. Από την πλευρά τους οι Βρετανοί δηλώνουν ότι θα «αποκαταστήσουν τον έλεγχο στη ζώνη αλιείας που τους ανήκει», εννοώντας ότι θα επιμείνουν σε μία Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) 200 ναυτικών μιλίων, που περιλαμβάνει τις περιοχές με τις μεγαλύτερες ποσότητες ψαριών



Σήμερα το 60% των ψαριών στα βρετανικά χωρικά ύδατα αλιεύεται από άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στη Βόρεια Θάλασσα. Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ) ορίζει τα επιτρεπόμενα αλιεύματα με στόχο να διασφαλίσει ένα εύλογο επίπεδο διαβίωσης για τους ψαράδες,

αλλά και να προστατεύσει την αναπαραγωγική ικανότητα των ιχθυοπληθυσμών. Οι ποσότητες που επιτρέπεται να αλιεύει κάθε κράτος-μέλος επανακαθορίζονται

κάθε χρόνο. Περιοριστικές διατάξεις ισχύουν και για τον αλιευτικό εξοπλισμό, για παράδειγμα για το πάχος του νήματος στα δίχτυα. Οι Βρετανοί δηλώνουν ότι θέλουν να αποδεσμευθούν από αυτούς τους περιορισμούς. Αν συμβεί αυτό θα υπάρξουν σοβαρές επιπτώσεις όχι μόνο για τους Γάλλους αλλά και για τους αλιείς από την Ιρλανδία, τη Δανία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, την Ισπανία και τη Γερμανία. Σήμερα το 60% των ιχθυοπληθυσμών στα βρετανικά χωρικά ύδατα αλιεύεται από άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. «Αν δεν έχουμε συμφωνία μέχρι τα τέλη του 2020, δεν θα μπορούμε να πηγαίνουμε σε βρετανικά χωρικά ύδατα», επισημαίνει ο Ούβε Ρίχτερ, επικεφαλής του Γερμανικού Συνδέσμου Αλιέων Ανοικτής Θάλασσας. Σχεδόν ολόκληρη η ποσότητα ρέγκας (περίπου 40.000 τόνοι) που επεξεργάζονται οι Γερμανοί σε ειδικές μονάδες, στη Βόρεια Θάλασσα, προέρχεται από βρετανικά ύδατα.

Ενώ η αλιεία δεν υπερβαίνει το 0,12% του βρετανικού ΑΕΠ, είχε μία ιδιαίτερη και εξόχως συμβολι-

κή σημασία στην πολιτική αντιπαράθεση για το Brexit. Βρετανικά ΜΜΕ προειδοποιούν ότι επίκειται νέος «πόλεμος του μπακαλιάρου» στη Βόρεια Θάλασσα. Ο όρος είναι ιστορικά φορτισμένος, καθώς οι πρώτοι «πόλεμοι του μπακαλιάρου» χρονολογούνται από τη δεκαετία του '50, όταν η Ισλανδία επέκτεινε μονομερώς τα χωρικά της ύδατα, εκτοπίζοντας τις βρετανικές μηχανότρτες και εισπράττοντας απειλές για ένοπλη σύρραξη. Από την άλλη πλευρά είναι προς το συμφέρον της Βρετανίας να επιδιώξει μία συμβιβαστική λύση με την Ε.Ε. για έναν απλό λόγο: το 70% των βρετανικών εξαγωγών αλιευμάτων εξαγεται στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Οι Γερμανοί αλιείς απαιτούν να ενταχθεί η ρύθμιση για την αλιεία στη μελλοντική συμφωνία για τις εμπορικές σχέσεις και να ξεκαθαριστεί ότι η Βρετανία δεν θα έχει πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά, παρά μόνο αν οι μηχανότρες από την Ευρώπη εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση σε βρετανικά χωρικά ύδατα.

Βρετανικοί δασμοί σε ευρωπαϊκά προϊόντα 47,3 δισ.

Έχουν περάσει 32 μήνες, έχουν αλλάξει δύο πρωθυπουργοί και έχουν μεσολαβήσει σχεδόν 30 ψηφοφορίες στο βρετανικό κοινοβούλιο σχετικές με την επικείμενη απόσχιση της Βρετανίας από την Ε.Ε. Και όμως, δεν έχει αρχίσει ακόμη η πραγματική σκληρή διαπραγμάτευση. Όπως επισημαίνει σχετικό δημοσίευμα του Bloomberg, υπάρχει ακόμη πιθανότητα να επιβληθούν δασμοί σε έναν κατάλογο από προϊόντα που παρουσίασε πέρυσι η βρετανική κυβέρνηση στο πλαίσιο των προετοιμασιών της για το ενδεχόμενο του λεγόμενου «σκληρού Brexit», δηλαδή της εξόδου της Βρετανίας χωρίς εμπορική συμφωνία με τους πρώην εταίρους της. Δίνοντας μια πρώτη εικόνα του πώς μπορεί να επηρεαστεί το εμπόριο από το Brexit, το Bloomberg εξέτασε τις παλαιότερες εξαγωγές των χωρών-μελών της Ε.Ε. στη Βρετανία. Διαπίστωσε πως το

**Στο στόχαστρο
των βρετανικών αρχών
μπαίνουν οι εισαγωγές
αυτοκινήτων
και μοτοσικλετών.**

2018 η υπόλοιπη Ε.Ε. εξήγαγε στη Βρετανία προϊόντα αξίας 301,2 δισ. ευρώ και από αυτά περίπου τα 47,3 δισ. ευρώ, που αντιπροσωπεύουν το 16% του συνόλου, μάλλον θα υπόκεινται σε νέους δασμούς μετά το Brexit. Αυτό σημαίνει ότι το συνολικό κόστος των προϊόντων της Ε.Ε. στη Βρετανία θα αυξηθεί κατά σχεδόν 5 δισ. ευρώ. Στον κατάλογο βρίσκονται πάνω από 500 προϊόντα, από τυριά μέχρι λάστιχα αυτοκινήτων, στα οποία θα επιβληθούν δασμοί αλλά και ποσοστώσεις

στις εισαγωγές. Στόχος αυτών των δασμών είναι, βέβαια, να προστατευθούν οι βιομηχανίες της Βρετανίας από τον ανταγωνισμό των προϊόντων της Ε.Ε.

Το πλήγμα θα είναι ισχυρότερο για τη Γερμανία, η οποία το 2018 εξήγαγε στη Βρετανία αυτοκίνητα αξίας 17,5 δισ. ευρώ. Σε αυτά αναμένεται να επιβληθούν δασμοί από 10% έως 16%, που θα αυξήσουν το κόστος τους κατά 1,8 δισ. ευρώ. Και βέβαια τα προϊόντα της αυτοκινητοβιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των οχημάτων, των μεγάλων φορτηγών και μοτοσικλετών, είναι η μεγαλύτερη κατηγορία που μπαίνει στο στόχαστρο των βρετανικών αρχών. Αντιπροσωπεύει το 77% των εξαγωγών στις οποίες αναμένεται να επιβληθούν δασμοί και θα επηρεάσουν όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Στις 23 Σεπτεμβρίου, οι ενώσεις αυτοκινητοβιομηχανιών,

συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κατασκευαστών Αυτοκινήτων, που αντιπροσωπεύει τις 15 μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες της Ευρώπης, απηύθυναν έκκληση στην Ε.Ε. να συνάψει συμφωνία με τη Βρετανία ώστε να διασφαλιστούν οι συνθήκες εμπορικών συναλλαγών με τη χώρα.

Οι επικεφαλής των βιομηχανιών προειδοποίησαν μάλιστα πως τυχόν αποτυχία στις σχετικές διαπραγματεύσεις θα προκαλέσει «τεκτονικές μετατοπίσεις» στις συνθήκες του διεθνούς εμπορίου, με δασμούς δισεκατομμυρίων ευρώ να καθορίζουν αλλά και να περιορίζουν τις επιλογές των καταναλωτών στις δύο πλευρές της Μάγχης. Οι άλλοι τομείς που αναμένεται να πληγούν θα είναι η κλωστοϋφαντουργία και ο ρουχισμός, των γαλακτοκομικών προϊόντων και του κρέατος και η βιομηχανία κεραμικών.



Στα γερμανικά οχήματα αναμένεται να επιβληθούν δασμοί από 10% έως 16%, που θα αυξήσουν το κόστος τους κατά 1,8 δισ. ευρώ.

Επενδύσεις 2 τρισ. δολαρίων σε έξυπνες πόλεις έως το 2030

Πιλοτικά προγράμματα με εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας

Μια ζωντανή οντότητα θα αποτελούν οι πόλεις του μέλλοντος, αξιοποιώντας όλο και περισσότερο το Διαδίκτυο, τις υψηλότερες ταχύτητες των δικτύων πέμπτης γενιάς (5G) και την τεχνητή νοημοσύνη. Πιλοτικά προγράμματα σε όλον τον κόσμο αναδεικνύουν ήδη τις δυνατότητες των λεγόμενων «έξυπνων πόλεων», οι οποίες εκμεταλλεύονται την πρόοδο της τεχνολογίας προκειμένου να βελτιώσουν την ασφάλεια των πολιτών, αλλά και να προστατεύσουν το περιβάλλον.

Ενδεικτικά, στα πιλοτικά προγράμματα που έχουν ήδη κυκλοφορήσει, οι συσκευές ελέγχουν την ποιότητα του αέρα, τα απορρίμματα και τους σωλήνες αποχέτευσης. Επιπλέον, ορισμένες έξυπνες πόλεις διαθέτουν κολόνες με αισθητήρες για το κυκλοφοριακό, για τη δόνηση στις γέφυρες, καθώς και για την υγρασία, που θα μπορούσε να προκαλέσει βλάβη στις υποδομές. Το φως στις κολόνες αυτές ανάβει μόνον όταν πλησιάζουν πεζοί, ώστε να μην σπαταλούν περίσσια ενέργεια.

Σύμφωνα με εκτίμηση της εταιρείας συμβούλων Gartner, το 2019 χρησιμοποιήθηκαν 14,2 δισεκατομμύρια συσκευές για το δίκτυο των έξυπνων πόλεων. Έως το 2025, όμως, ο αριθμός αυτός αναμένεται να ανέλθει στα 41,6 δισεκατομμύρια συσκευές, όπως προβλέπει η εταιρεία ερευνών IDC. Πρόκειται για μια τεράστια αγορά, ωστόσο οι

επενδύσεις για τη μετατροπή των πόλεων σε έξυπνες θα εκτοξευθούν μέχρι το 2030, αγγίζοντας τα περίπου 2 τρισ. δολάρια, κατά τους υπολογισμούς της UBS.

Ενα από τα προγράμματα που όχι μόνον έχει ήδη εφαρμοστεί, αλλά έχει επίσης τεράστια επιτυχία είναι η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης στην πόλη Κασκαίς της Πορτογαλίας. Με τη βοήθεια της πολυεθνικής Deloitte, η Κασκαίς διαθέτει κάδους απορριμμάτων με αισθητήρες, ώστε να ελέγχεται η πληρότητά τους. Οι τοπικές αρ-

Το 2019 χρησιμοποιήθηκαν 14,2 δισ. συσκευές για το δίκτυο των έξυπνων πόλεων.

χές και τα απορριμματοφόρα ειδοποιούνται όταν οι κάδοι είναι σχεδόν πλήρεις και ως αποτέλεσμα ο αριθμός των οχημάτων του δήμου έχει μειωθεί κατά 20%. Εξάλλου, σε μια μικρή αμερικανική πόλη στην πολιτεία της Ιντιάνας, η τοπική κοινότητα χρησιμοποιεί αισθητήρες για να ελέγχει το ύψος του νερού στους υπονόμους. Με αυτό το σύστημα έχει αποτραπεί η εισροή 3,8 δισ. τόνων λυμάτων στο ποτάμι, όπως αναφέρει το πα-

νεπιστήμιο της Ιντιάνας. Μέχρι τώρα, αυτού του είδους τα προγράμματα έχουν εστιάσει στη βελτίωση των συνθηκών ζωής, ωστόσο μέσα στην επόμενη δεκαετία αναμένεται πως θα αξιοποιηθούν για την ενίσχυση των μέτρων ασφαλείας. Για παράδειγμα, το πυροσβεστικό τμήμα της αμερικανικής πόλης Νάσβιλ χρησιμοποιεί σε πιλοτικό στάδιο ένα πρόγραμμα πρόβλεψης πυρκαγιών.

Αναλύοντας παλαιότερα αρχεία πυρκαγιών και άλλων περιστατικών, το πρόγραμμα μπορεί να προβλέψει την τοποθεσία και την περίοδο που θα μπορούσαν να ξανασυμβούν. Κατά το δοκιμαστικό στάδιο φάνηκε ότι οι πυροσβέστες θα μπορούσαν να μεταβούν στο κρίσιμο σημείο περίπου ένα λεπτό νωρίτερα, ενώ όταν το πρόγραμμα τελειοποιηθεί ενδέχεται να μειωθεί περαιτέρω ο χρόνος ανταπόκρισης. «Η ιδέα είναι να δημιουργήσουμε μια προληπτική στρατηγική ανταπόκρισης στις επείγουσες καταστάσεις», σχολίασε στους Financial Times ο Αμπισεκ Ντουμπέο, επικουρος καθηγητής στο πανεπιστήμιο Βάντερμπιλτ, το οποίο και βοηθάει στην ανάπτυξη του συγκεκριμένου προγράμματος.

Η ιδέα τεχνολογία αναμένεται πως θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια στα συστήματα παρακολούθησης των πόλεων και για αναγνώριση προσώπων. Βέβαια, το



Στην πόλη Κασκαίς της Πορτογαλίας έχει αξιοποιηθεί η τεχνητή νοημοσύνη με τη τοποθέτηση αισθητήρων σε κάδους απορριμμάτων, ώστε να ελέγχεται η πληρότητά τους. Οι τοπικές αρχές ειδοποιούνται όταν οι κάδοι είναι σχεδόν πλήρεις και ως αποτέλεσμα ο αριθμός των οχημάτων του δήμου έχει μειωθεί κατά 20%.

ζήτημα έχει ήδη προκαλέσει αντιδράσεις από οργανισμούς πρόσπι- των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που ισχυρίζονται ότι τέτοιου είδους τεχνολογίες συγκροούνται με τα δημοκρατικά δικαιώματα. Αξίζει να σημειωθεί πως, παρότι πολλές πόλεις έχουν φιλόδοξα σχέδια και επενδύουν για την αξιοποίηση αυ-

τών των τεχνολογικών συστημάτων, η εταιρεία συμβούλων Gartner προβλέπει ότι περίπου 30% των προγραμμάτων θα διακοπούν. Κατ' αρχάς, επειδή η τεχνολογία δεν θα μπορέσει να ικανοποιήσει την τεράστια ζήτηση και επίσης επειδή υπάρχουν ανησυχίες για την παράνομη χρήση των προ-

σωπικών δεδομένων. Τέλος, ορισμένα προγράμματα θα σταματήσουν διότι η αξία των έξυπνων πόλεων θα είναι μικρότερη από το προσδοκώμενο. Σύμφωνα πάντοτε με την Gartner, για αυτούς τους λόγους πολλά προγράμματα έχουν ήδη σταματήσει στο πιλοτικό στάδιο.

Αυξάνεται η επιβατική κίνηση των σιδηροδρόμων στη Γερμανία

Κατά 0,4% μειώθηκε στη Γερμανία το περασμένο έτος η κίνηση των αερομεταφορέων, ενώ ακόμη πιο ισχυρή, της τάξεως του 2%, ήταν και η μείωση των εσωτερικών πτήσεων. Αντίθετα, η κίνηση στους σιδηροδρόμους για μεγάλες αποστάσεις έχει σημειώσει σημαντική αύξηση.

Σημειώνεται μάλιστα ότι κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στη Σουηδία, απ' όπου ξεκίνησε και το λεγόμενο κίνημα Flygskam, που ενθαρρύνει τους επιβάτες να μην ταξιδεύουν με αεροπλάνο για να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων. Εκεί, μειώθηκαν κατά 4% οι επιβάτες που ταξιδεύουν από τα αεροδρόμια της Σουηδίας.

Ο γερμανικός οργανισμός σιδηροδρόμων της Γερμανίας, Deutsche Bahn, έχει παρατηρήσει αύξηση στον αριθμό των επιβατών που κάνουν μεγάλες διαδρομές. Μόνο το πρώτο εξάμηνο του 2019, ταξίδεψαν περίπου 71,8 εκατ. επιβάτες ενώ ο αριθμός αυτός αναμένεται να φθάσει συνολικά για το έτος τα 150 εκατ. Την

Στον αντίποδα, μειώθηκε πέρυσι κατά 2% η κίνηση των εσωτερικών πτήσεων.

επιλογή μετακίνησης με άλλα μέσα, εκτός των αεροπλάνων, υποστηρίζουν αρκετοί ιδρυνοτες που χαράσσουν πολιτικοί, οι οποίοι εκτιμούν ότι οι μετακινήσεις με τρένα αποτελούν ένα πολύ πιο βιώσιμο τρόπο μεταφοράς, παρότι τα σιδηροδρομικά δίκτυα στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα υποχρηματοδότησης. Σε αυτά τα προβλήματα, όπως αναφέρει και η Deutsche Welle, προστίθενται οι σημαντικές καθυστερήσεις, η έλλειψη διαθεσιμότητας λόγω του μεγάλου αριθμού των επιβατών καθώς και η ακυρώσεις των διαδρομών, πρόβλημα πιο έντονο σε σύγκριση με εκείνο που αντιμετωπίζουν οι αερομεταφορείς. Οι ταξιδιώτες όμως φαίνεται ότι δεν αποθαρρύνονται.



Με την Deutsche Bahn ταξίδεψαν 71,8 εκατ. επιβάτες το πρώτο εξάμηνο του 2019, παρότι η εταιρεία εδώ και πολλές δεκαετίες αντιμετωπίζει προβλήματα υποχρηματοδότησης που έχουν αντίκτυπο στη λειτουργία της.

Ενώ λοιπόν αρκετοί τάσονται υπέρ της άποψης ότι η μετακίνηση με αεροπορικά μέσα

θα πρέπει να αντιμετωπιστεί – κυρίως επειδή οι αερομεταφορές είναι περισσότερο ρυπογόνες–,

αρκετοί αγνοούν ότι οι υποδομές των σιδηροδρομικών δικτύων παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις. Για παράδειγμα, οι γερμανικές σιδηροδρομικές γραμμές εδώ και πολλές δεκαετίες αντιμετωπίζουν προβλήματα υποχρηματοδότησης. Ακόμη και τα χρήματα που έχουν επενδυθεί δεν έχουν οδηγήσει στην επιθυμητή αναβάθμιση των παλαιών δικτύων ή στη βελτίωση της αξιοπιστίας τους.

Το περασμένο έτος, οι DB πέτυχαν νέο ρεκόρ καθυστερήσεων και ακυρώσεων, συγκεκριμένα ένα στα τέσσερα υψηλής ταχύτητας τρένα καθυστερούν. Όπως ανέφερε στην DW ο καθηγητής Βιώσιμου Τουρισμού στο Πανεπιστήμιο του Λύντ της Σουηδίας Στέφαν Γκόσλινγκ, «η επένδυση για την αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου θα αποδειχθεί για τους πολιτικούς μια μεγάλη πρόκληση». Επίσης, χαρακτήρισε τις επενδύσεις ύψους 86 δισ. ευρώ για την αναβάθμισή τους αστείες, εκτιμώντας ότι αυτό δεν είναι αρκετό. «Αυτό που είναι αναγκαίο

είναι η αύξηση της χωρητικότητας, κάτι που είναι δύσκολο, αφού αρκετές πόλεις αντιμετωπίζουν περιορισμούς ως προς τον αριθμό των τρένων που μπορούν να διαχειριστούν». Μιλώντας στην Deutsche Welle, τόνισε ακόμη ότι θα πρέπει να αναβαθμιστούν οι σιδηροδρομικές γραμμές προκειμένου οι επιβάτες να μπορούν να ταξιδεύουν από τη μια γερμανική πόλη στην άλλη γρήγορα. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε και στον διπλασιασμό των επιβατών που ταξιδεύουν με τα τρένα έως το 2030.

Επίσης, ο Χοακίμ Χόλστεϊν, εκπρόσωπος του σιδηροδρομικού συνδέσμου Back on Track, επεσήμανε στην DW ότι «γνωρίζουμε πως ο κεντρικός σταθμός της Φρανκφούρτης αντιμετωπίζει προβλήματα και ότι ορισμένες άλλες περιοχές έχουν μόνο δύο δρομολόγια αντί για τέσσερα προς κάθε κατεύθυνση». Ωστόσο επεσήμανε ότι υπάρχουν αρκετές γραμμές όπου μπορείς εύκολα να προσθέσεις ένα ή δύο τρένα την ώρα.

Επενδυτικοί οίκοι εγκαταλείπουν κινεζικούς ομίλους

Ο σινοαμερικανικός εμπορικός πόλεμος αλλά και η πτώση της χρηματιστηριακής αξίας πολλών κινεζικών εταιρειών αναγκάζουν τις μεγάλες επενδυτικές τράπεζες να τις εγκαταλείψουν, ενώ αυτές προσπαθούν να πουλήσουν μετοχές τους στη Γουόλ Στρίτ. Οι Credit Suisse, Citigroup και Bank of America συγκαταλέγονται ανάμεσα στις μεγάλες επενδυτικές που απέσυραν τη στήριξή τους σε κινεζικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, που επικαλείται πηγές προσκείμενες στις συμφωνίες, τουλάχιστον τέσσερις κινεζικές επιχειρήσεις δεν έχουν πλέον τη στήριξη των μεγάλων τραπεζών, καθώς μειώθηκε η χρηματιστηριακή αξία τους και ενδεχομένως μειώνονται οι μελλοντικές προμήθειες των τραπεζών. Ανάμεσά τους η εταιρεία Ucommune, που εμφανίζεται ως η κινεζική απάντηση στην

Επιχειρούν να μπουκ στη Γουόλ Στρίτ με πολύ υψηλή αποτίμηση.

αμερικανική νεοφυή WeWork, αλλά και η Canaan, εταιρεία τεχνολογίας για τη λεγόμενη «εξόρυξη» του κρυπτογραφημένου νομίσματος bitcoin. Οι εξελίξεις αυτές συμπίπτουν με το αυστηρότερο πλαίσιο που εν τω μέσω του εμπορικού πολέμου επέβαλαν οι αμερικανικές αρχές στην πρόσβαση των κινεζικών εταιρειών στις κεφαλαιαγορές. Το φθινόπωρο του 2019 ο Αμερικανός πρόεδρος απείλησε να απαγορεύσει την εισαγωγή κινεζικών επιχειρήσεων στην αμερικανική αγορά και να επιβάλει αυστηρά όρια στο πόσες κινεζικές μετοχές μπορούν να

αγοράσουν τα αμερικανικά συνταξιοδοτικά ταμεία. Τελικά ανακάλεσε αυτές τις απειλές σαφώς προτού πλησιάσουν οι δύο πλευρές στη λεγόμενη προκαταρκτική εμπορική συμφωνία που υπέγραψαν στις 15 Ιανουαρίου.

Μιλώντας στους FT ο Στίβεν Καν, συνεργάτης της εταιρείας νομικών συμβούλων Dechert, τόνισε πως μετά όλα αυτά «δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι οι τράπεζες ανησυχούν» όσον αφορά τις αποτιμήσεις. Η βρετανική εφημερίδα αναφέρει μια περίπτωση στην οποία η ελβετική τράπεζα Credit Suisse εργαζόταν επί έξι μήνες στην εισαγωγή της EHang Holdings, κινεζικής εταιρείας κατασκευής drones, στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, για να εγκαταλείψει το φιλόδοξο σχέδιο τον Δεκέμβριο. Αυτό γιατί η EHang άντλησε μόνο 40 εκατ. δολάρια τον Δεκέμβριο στην αρχική δημόσια

εγγραφή της, αλλά ο αρχικός στόχος της ήταν τα 100 εκατ. δολάρια. Επίσης, η κινεζική εταιρεία χώρων εργασίας Ucommune προσέλαβε τις Citigroup, Credit Suisse και Bank of America σχεδιάζοντας την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Τον Οκτώβριο, οι τρεις τράπεζες εργάζονταν πάνω στο σχέδιο, αλλά ξαφνικά τον Δεκέμβριο αποχώρησαν από τη συμφωνία που είχαν κλείσει με την κινεζική εταιρεία. Ενα από τα στελέχη της μιας τράπεζας χαρακτήρισε «τρελή» τη χρηματιστηριακή αξία που επιδίωκε η ζημιόγνος Ucommune. Και η Credit Suisse εγκατέλειψε την κινεζική Canaan λίγο πριν από την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, τον Νοέμβριο. Η κινεζική εταιρεία είχε αντλήσει 90 εκατ. δολάρια στην αρχική δημόσια εγγραφή της, ενώ στόχευε σε ποσό τετραπλάσιο από αυτό.



Οι Credit Suisse, Citigroup και Bank of America απέσυραν πρόσφατα τη στήριξή τους σε κινεζικές επιχειρήσεις.

Η Γαλλία εισέπραξε τα πρώτα έσοδα από τον ψηφιακό φόρο

Για το Παρίσι, η φορολόγηση του κολοσσών του Internet έχει συμβολική αξία

Ικανοποιητικά χαρακτηρίζει η γαλλική κυβέρνηση τα έσοδα που απέφερε ο ψηφιακός φόρος που επιβλήθηκε στις μεγάλες εταιρείες του Internet, όπως οι Google, Amazon, Facebook και Apple (GAFA). Από την πρώτη δόση του φόρου τα έσοδα για το γαλλικό δημόσιο, τον Νοέμβριο, διαμορφώθηκαν στα 280 εκατ. ευρώ και εκτιμάται ότι έως τα τέλη Απριλίου, όταν δηλαδή θα καταβληθεί και η δεύτερη δόση, θα φθάσουν τα 400 εκατ. ευρώ ικανοποιώντας τον στόχο. Βέβαια το ποσό αυτό είναι εξαιρετικά μικρό για τα μεγέθη του γαλλικού προϋπολογισμού, αλλά η επιβολή του ψηφιακού φόρου είχε για το Παρίσι περισσότερο συμβολική σημασία, μετά την αδυναμία των ευρωπαϊκών κρατών να υιοθετήσουν κοινή γραμμή έναντι των ΗΠΑ στο συγκεκριμένο θέμα.

Η Γαλλία αποφάσισε τον περασμένο Ιούλιο, μονομερώς, να επιβάλει φόρο 3% επί του τζίρου σε τεχνολογικούς κολοσσούς οι οποίοι έχουν έσοδα άνω των 25 εκατ. ευρώ στη Γαλλία και 750 εκατ. ευρώ στη διεθνή αγορά. Βεβαίως, ο συγκεκριμένος ψηφιακός φόρος, που έχει γίνει ευρέως γνωστός ως «φόρος GAFA», δεν απευθύνεται μόνο σε αμερικανικούς κολοσσούς αλλά και σε ορισμένους ανταγωνιστές τους από την Ευρώπη (Zalando, Rakuten, Schibsted). Η απόφαση επιβολής του συγκεκριμένου φορολογικού μέτρου κλυδώνισε τις σχέσεις Γαλλίας και ΗΠΑ, θέτοντας μάλιστα σε κίνδυνο μια παγκόσμια συμφωνία υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ για τη θέσπιση διεθνών κανόνων σχετικά με τη διасυνοριακή φορολόγηση ψηφιακών ομίλων. Από την πλευρά του, ο Ντόναλντ Τραμπ ανταπάντησε, απειλώντας να επιβάλει δασμούς ύψους 2,4 δισ. δολ. στην εισαγωγή από τις ΗΠΑ εμβληματικών γαλλικών προϊόντων, όπως φημισμένα γαλλικά κρασιά και τυριά.

Οι τόνοι πάντως έπεσαν μετά και τις συνομιλίες του Αμερικανού



Η ένταση στις σχέσεις Γαλλίας - ΗΠΑ αποκλιμακώθηκε μετά και τις συνομιλίες του Αμερικανού υπουργού Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν με τον Γάλλο ομόλογό του Μπρινό Λε Μερ (φωτ.), στο περιθώριο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ στο Νταβός, την περασμένη εβδομάδα.

Για να αποφύγει τη σύγκρουση με τις ΗΠΑ, από τη στιγμή που η Ευρώπη δεν υιοθέτησε την πρόταση, ο φόρος αναστέλλεται έως τα τέλη του έτους.

υπουργού Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν με τον Γάλλο ομόλογό του Μπρινό Λε Μερ, στο περιθώριο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ στο Νταβός, την περασμένη εβδομάδα. Εκεί, ο κ. Λε Μερ αποφάσισε να αναστείλει για φέτος την καταβολή του ψηφιακού φόρου μέχρι το τέλος του 2020. Από την πλευρά του, ο

κ. Μνούτσιν συμφώνησε να μην προχωρήσει στα αντίποινα που είχε εξαγγείλει ο Αμερικανός πρόεδρος, επιβάλλοντας δασμούς στις εισαγωγές γαλλικών προϊόντων. Είχε μάλιστα προηγηθεί και συζήτηση με τον Αμερικανό πρόεδρο και τον Γάλλο ομόλογό του, όπου και οι δύο πλευρές συμφώνησαν να αναστείλουν τα σχέδιά τους. Υπενθυμίζεται ότι η Γαλλία έχει δεσμευθεί να αποσύρει τον ψηφιακό φόρο σε περίπτωση που υπάρξει μια ευρύτερη συμφωνία σε διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο των συνομιλιών των δύο υπουργών Οικονομικών, Γαλλία και ΗΠΑ κατέληξαν πρόσφατα να κινηθούν άμεσα τις διαδικασίες για τη διεξαγωγή συνομιλιών υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ με θέμα την εκ νέου θέσπιση διεθνών κανόνων σχετικά με τη διасυνοριακή φορολόγηση ψηφιακών ομίλων.

Σύμφωνα με τη γαλλική εφημερίδα Les Echos, τα έσοδα από τον ψηφιακό φόρο τον Νοέμβριο του 2019 ανήλθαν στα 280 εκατ. ευρώ, γεγονός που υποδηλώνει ότι για το σύνολο του 2019 αυτά θα κινηθούν στα επίπεδα που έχουν ήδη προβλεφθεί. Αυτό ανακοίνωσε και στο γαλλικό Κοινοβούλιο ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ. «Πρόκειται για ένα προσωρινό νούμερο, καθώς ο τελικός λογαριασμός του φόρου αυτού θα καταβληθεί τον Απρίλιο. Θα πρέπει ορισμένες εταιρείες να τακτοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους», επεσήμανε ο κ. Λε Μερ. Ετσι, σύμφωνα με τον ίδιο, το μέτρο αυτό αναμένεται να αποφέρει έσοδα ύψους 400 εκατ. ευρώ, όπως αρχικά είχε προβλεφθεί, μετά και την πληρωμή της δεύτερης δόσης από τις εταιρείες τον ερχόμενο Απρίλιο.

Περισσότερη διαφάνεια σε υγειονομικούς ελέγχους στη Γερμανία

Στο 25% των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος εντοπίζουν προβλήματα οι αρμόδιες υπηρεσίες ελέγχου στη Γερμανία. Παρ' όλα αυτά, τα αποτελέσματα των ελέγχων δεν δημοσιοποιούνται, παρά μόνον σε ελάχιστες περιπτώσεις. Σύμφωνα με δημοσίευμα της Deutsche Welle, η νέα πλατφόρμα Topf Secret προσπαθεί να αλλάξει αυτή την τακτική στη Γερμανία, προωθώντας ότι ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να γνωρίζει τα αποτελέσματα των ελέγχων. Στην πλατφόρμα αναρτώνται τα σχετικά έγγραφα, ακόμη και στην περίπτωση που δεν υπάρχει κάτι μεμπτό στους τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους. Την πλατφόρμα Topf Secret διαχειρίζεται η Foodwatch, μια από τις πιο δημοφιλείς οργανώσεις για την προστασία του καταναλωτή. «Θέλουμε διαφάνεια στις συνθήκες που επικρατούν όχι μόνο στα εστιατόρια, αλλά και σε αγροκτήματα, φούρνους, κρεοπωλεία, πρατήρια βενζίνης, σουπερ μάρκετ και γενικά σε όλα τα σημεία που πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες», όπως εξηγεί στη γερμανική Deutsche Welle ο Ντάριο Σαρμαντί, εκπρόσωπος της Foodwatch.

Με τη φιλοσοφία της Topf Secret διαφανούν έντονα τα γερμανικά εστιατόρια, καθώς όπως έχει υποστηρίξει και η Ινγκριντ Χάρτες, επικεφαλής του Γερμανικού Συνδέσμου Ξενοδοχείων και Εστιασής (Dehoga), οι επιχειρήσεις θα «διασύρονται εσαεί στο

Διαδίκτυο, ακόμη και για μεμονωμένα ή αμελητέα περιστατικά». Οι επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος στη Γερμανία οφείλουν εξάλλου διά νόμου να δημοσιοποιούν σοβαρές παραβιάσεις των κανονισμών υγιεινής. Παρ' όλα αυτά, όπως σημειώνει η Χάρτες, τα περιστατικά αναρτώνται δημοσίως μόνο για έξι μήνες. «Δεν είναι ότι θέλουμε να προστατεύσουμε τους παραβάτες, άλλωστε κι εμείς έχουμε κάθε συμφέρον να αγοράζουμε τρόφιμα ποιότητας από τους προμηθευτές μας. Αλλά αυτό που λέμε είναι ότι μια επιχείρηση, στην οποία σημειώνεται κάποιο πρόβλημα, πρέπει να έχει την ευκαιρία να το διορθώσει, ώστε να αποκαταστήσει τη φήμη της. Δεν μπορεί να δημιουργείται η εντύπωση ότι παντού γίνεται συστηματική παραβίαση της νομοθεσίας», όπως τόνισε η επικεφαλής της Dehoga, σύμφωνα με την Deutsche Welle.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η νομιμότητα της δημοσίευσης των ελέγχων έχει επιβεβαιωθεί στη Γερμανία δικαστικώς. Τον Δεκέμβριο το διοικητικό εφετείο της Βάδης-Βυρτεμβέργης απεφάνθη ότι η δημοσιοποίηση των ελέγχων συνάδει με την ισχύουσα νομοθεσία. Για την εκπρόσωπο της Γερμανικής Ενωσης Καταναλωτών, Γιούτα Γιάσκε, η δικαστική απόφαση «καθιστά σαφές ότι η δημοσιοποίηση στο Διαδίκτυο ανταποκρίνεται στους σκοπούς της νομοθεσίας για την προστα-



Οι καταναλωτικές οργανώσεις είναι υπέρ, οι εστιατορείς κατά, ενώ ο Γερμανικός Σύνδεσμος Ξενοδοχείων και Εστίασης αναμένει δικαστική απόφαση, η οποία θα διασαφηνίζει ποιος και υπό ποιες προϋποθέσεις θα έχει δικαίωμα να αναρτά τους ελέγχους δημοσίως.

Οι αρμόδιες αρχές εντοπίζουν προβλήματα στο 25% των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος που ελέγχουν.

σία του καταναλωτή και ενισχύει τη διαφάνεια στην αγορά». Ωστόσο, όπως επισημαίνει η ίδια, όσοι δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα των ελέγχων κινούνται σε νομικώς αχαρτογράφητα νερά και ενδέχεται να κληθούν να αποζημιώσουν τους θιγομένους.

Ο Γερμανικός Σύνδεσμος Ξενοδοχείων και Εστίασης αναμένει δικαστική απόφαση, η οποία θα διασαφηνίζει ποιος και υπό

ποιες προϋποθέσεις θα έχει δικαίωμα να αναρτά τους ελέγχους δημοσίως.

Μέχρι στιγμής, οι σχετικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί είναι αντικρουόμενες, συνεπώς αναμένεται πως η τελική κρίση θα δοθεί είτε από το ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο είτε από το ανώτατο συνταγματικό δικαστήριο της Γερμανίας. Η Γιούτα Γιάσκε υποστήριξε στην Deutsche Welle ότι η δημοσιοποίηση των ελέγχων θα μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα και να προσελκύσει περισσότερους πελάτες σε όσες επιχειρήσεις παρουσιάζουν καλά αποτελέσματα. «Δεν υπάρχει λόγος να τιμωρούμε σοβαρούς επιχειρηματίες κλείνοντας τα μάτια στις παραβιάσεις των άλλων», σχολίασε η Γιάσκε στην Deutsche Welle.

Την απόσυρση κερμάτων ενός και δύο λεπτών εξετάζει η Κομισιόν

Την πρόταση να αποσυρθούν από τη χρήση τα νομίσματα του ενός και των δύο λεπτών (cents) του ευρώ εξετάζει σοβαρά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όπως αναφέρεται σε έγγραφο της Ε.Ε., η κίνηση αυτή θα μπορούσε να εξοικονομήσει αρκετά κονδύλια, καθώς το κόστος παραγωγής και διαχείρισής τους ξεπερνάει την ονομαστική αξία τους. Το πιθανό αυτό μέτρο περιλαμβάνεται στο εκτελεστικό σχέδιο της Ε.Ε. για το τρέχον έτος, το οποίο δόθηκε χθες στη δημοσιότητα και προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή την περίοδο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου, έπειτα από αξιολόγηση της χρήσης των δύο νομισμάτων του ευρώ με τη μικρότερη αξία.

Στην έκθεση της Κομισιόν του 2018, η κυκλοφορία του 1 λεπτού χαρακτηρίζεται «δραστηριότητα που προκαλεί “χασούρα” στα κράτη-μέλη». Σημειώνεται ότι η γειτονική Ιταλία έχει σταματήσει να κόβει τέτοια νομίσματα από το 2017, καθώς μόνο το κόστος προμήθειάς τους ξεπερνάει την ονομαστική

τους αξία. Αλλά και σε άλλα κράτη η κοπή των νομισμάτων των 2 λεπτών είναι μεγαλύτερη από την αξία τους.

Το σενάριο της σταδιακής απόσυρσής τους βρίσκεται υπό εξέταση, καθώς η Κομισιόν προσπαθεί να καταλήξει στη βέλτιστη δυνατή λύση. Όπως τόνισε χθες σε συνέντευξη τύπου ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μάρκος Σέφτσοβιτς, «ακόμη δεν έχει ληφθεί μια τελική απόφαση για την πρόταση αυτή». Σε δημοσκοπήση του 2017 οι πολίτες των χωρών-μελών της Ευρωζώνης τάσσονταν στη συντριπτική τους πλειονότητα υπέρ της απόσυρσης των νομισμάτων του 1 και 2 λεπτών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Βρυξέλλες προσανατολίζονται να εισαγάγουν κανονισμούς στρογγυλοποίησης στα ποσά των καταναλωτικών αγαθών σε όλα τα μέλη της Ε.Ε., έτσι ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να πληρώνουν μη χρησιμοποιώντας τα νομίσματα του 1 και 2 λεπτών.



Το σενάριο της σταδιακής εξάλειψής τους βρίσκεται υπό εξέταση, καθώς η Κομισιόν προσπαθεί να καταλήξει στη βέλτιστη δυνατή λύση.

Επιστροφή... διὰ νόμου στο χάρτινο χρήμα

Των **ED SHANAHAN, JEFFERY C. MAYS**
THE NEW YORK TIMES

Οι ηλεκτρονικές πληρωμές με σύρση μιας πλαστικής κάρτας ή ακόμα και της συσκευής του κινητού έχουν εκατομμύρια θιασώτες σε ολόκληρο τον κόσμο. Από την αγορά ενός φλιτζανιού καφέ μέχρι την καταβολή κομίστρου στα ταξί, οι φορητές συσκευές και το «πλαστικό χρήμα» έχουν γίνει ο επιθυμητός και σε πολλές περιπτώσεις ο μοναδικός εφικτός τρόπος εξόφλησης.

Στη Νέα Υόρκη, ωστόσο, οι Αρχές σκέφτονται να κάνουν ένα βήμα πίσω, μια μίνι επιστροφή στο παρελθόν, καθιστώντας τον εξαναγκασμό των καταναλωτών σε αυτού του τύπου τις συναλλαγές παράνομο. Το δημοτικό συμβούλιο του Μεγάλου Μήλου αναμενόταν να υπερψηφίσει νόμο με τον οποίο θα απαγορεύεται σε καταστήματα, εστιατόρια και άλλες επιχειρήσεις λιανικής πώλησης η άρνηση εισπραχens μετρητών. Βέβαια, η αμερικανική μετρητοπολη δεν είναι η πρώτη που λαμβάνει ένα τέτοιο μέτρο. Το Νιου Τζέρσεϊ, η Φιλαδέλφεια και το Σαν Φρανσίσκο ξεκίνησαν την επιβολή ανάλογων απαγορεύσεων ήδη από πέρυσι, ενώ δεκάδες άλλες αμερικανικές πόλεις σκέφτονται να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους.

Πίσω ολοταχώς

Όμως η μοναδικότητα της Νέας Υόρκης έγκειται στο γεγονός ότι το δημοτικό συμβούλιο έχει στοχεύσει και εναντίον των ηλεκτρονικών εφαρμογών συνεπιβατισμού και παράδοσης φαγητού στο σπίτι, καθώς και κατά των συστημάτων αναγνώρισης προσώπων σε εισόδους κατοικιών. Ολα αυτά, σε μια προσπάθεια άμβλυνσης των επιπτώσεων των τεχνολογικών εξελίξεων, κυρίως όσον αφορά αυτούς που δεν δύνανται να τις χρησιμοποιούν λόγω οικο-



Καταστήματα και εστιατόρια του Μεγάλου Μήλου υποχρεούνται να δέχονται πλέον και μετρητά.

Οι δημοτικές αρχές της Νέας Υόρκης καθιστούν παράνομο τον εξαναγκασμό των καταναλωτών σε συναλλαγές με πιστωτική κάρτα.

νομικών δυσχερειών, λόγω φιλοσοφικών πεποιθήσεων ή επειδή είναι εξαιρετικά ευάλωτοι στις πιο «σκοτεινές» δυνάμεις τους.

Η νέα νομολογία προβλέπει την επιβολή χρηματικών προστίμων σε καταστήματα που θα αρνούνται πληρωμές με μετρητά 1.000 έως 1.500 δολαρίων.

Την ίδια στιγμή, εκατομμύρια πολίτες και επιχειρήσεις προεβλέπον ότι το «πλαστικό χρήμα», σε κάθε μορφή του, έχει βελτιώσει σημαντικά την καθημερινότητά τους.

Κόβει ταχύτητα η άνοδος τιμών ακινήτων στην Ελλάδα

Αύξηση 10,7% το δ΄ τρίμηνο στο κέντρο της Αθήνας από 25,3% το τρίτο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Τα πρώτα δείγματα «εκλογίκευσης» έχουν ξεκινήσει να παρουσιάζονται σε ό, τι αφορά τις ζητούμενες τιμές πώλησης κατοικιών, ιδίως σε περιοχές, όπου καταγράφηκε αλματώδης άνοδος κατά τη διάρκεια των τελευταίων 18 μηνών. Επί του παρόντος, η εν λόγω τάση έχει λάβει τη μορφή επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης των τιμών, ωστόσο, σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, είναι πιθανό να υπάρξει πλήρης εξομάλυνση, με τις αξίες σταδιακά να σταθεροποιούνται και να ακολουθούν ένα ήπιο ρυθμό αυξομειώσεως, ανάλογα με τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες.

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τον δείκτη τιμών κατοικιών που επιμελείται το δίκτυο ηλεκτρονικών αγγελιών ακινήτων Spitogatos (www.spitogatos.gr), κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019, οι τιμές στο σύνολο της χώρας ενισχύθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 6,5%, έναντι 7,4% κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Στο κέντρο της Αθήνας οι τιμές αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 10,7%, με τη μέση ζητούμενη τιμή να διαμορφώνεται σε 1.550 ευρώ/τ.μ. Ωστόσο, στην αντίστοιχη ετήσια σύγκριση των τιμών κατά το τρίτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, η άνοδος των τιμών διαμορφωνόταν σε 25,3%! Καταγράφεται, λοιπόν, μια σημαντική αποκλιμάκωση και επιβράδυνση του ανοδικού ρυθμού των αξιών, επιβεβαιώνοντας τις εκτιμήσεις των ειδικών του κλάδου, που θεωρούσαν ότι μια τόσο μεγάλη και απότομη αύξηση δεν θα μπορούσε, σε καμία περίπτωση, να είναι διατηρήσιμη.

Ανάλογη εικόνα καταγράφεται

Πρώτες ενδείξεις εξομάλυνσης μετά την αλματώδη άνοδο τους τελευταίους 18 μήνες.

και σε άλλες περιοχές του Λεκανοπεδίου της Αττικής. Για παράδειγμα, στα νότια προάστια, όπου επικεντρώνεται μεγάλο μέρος της ζήτησης από το εξωτερικό, οι τιμές κατά τους τρεις τελευταίους μήνες του 2019 ενισχύθηκαν κατά 4,8% σε 2.575 ευρώ/τ.μ., έναντι αντίστοιχης αύξησης κατά 10,4% κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Αντίστοιχα, στα βόρεια προάστια, ο ρυθμός της ανόδου των τιμών περιορίστηκε σε 3,9% από 6,1%, ενώ στα δυτικά προάστια παρέμεινε σχετικά αμετάβλητος σε 9,8% από 9,7%. Στη Θεσσαλονίκη, η άνοδος των τιμών «τρέχει» πλέον με ρυθμό 28,3%, από 32% κατά το τρίτο τρίμηνο, παραμένοντας όμως η αγορά με την ταχύτερη αύξηση, έχοντας όμως ση-

μειώσει και τη μεγαλύτερη πτώση, μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας.

Στέλεχη του κλάδου σημείωναν τις προηγούμενες εβδομάδες ότι η κατακόρυφη αυτή άνοδος των τιμών είχε «ημερομηνία λήξης», θεωρώντας ότι οφειλόταν περισσότερο στη βελτιωμένη ψυχολογία των ιδιοκτητών και στις προσδοκίες που καλλιέργησε η οικονομική ανάκαμψη και στο θετικότερο κλίμα, ιδίως κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, παρά στα θεμελιώδη δεδομένα που επικρατούν. Αυτά, καίτοι βελτιωμένα, δεν θα μπορούσαν σε καμία περίπτωση να τροφοδοτήσουν τόσο μεγάλη άνοδο των τιμών σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, καθώς ούτε η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών αυξήθηκε εν μια νυκτί, αλλά ούτε και η απασχόληση. Επιπλέον, η πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση, παρότι βελτιωμένη, στην πλειονότητα των νοικοκυριών δεν επαρκεί για να εξασφαλίσει την απόκτηση ακινήτου, τουλάχιστον στις τιμές που ζητούν οι περισσότεροι ιδιοκτήτες και ακόμα περισ-

σότερο οι κατασκευαστές νέων διαμερισμάτων. Υπενθυμίζεται ότι στην πρόσφατη ενδιάμεση έκθεση για τη νομισματική πολιτική, η Τράπεζα της Ελλάδος σχολίασε για την αγορά ακινήτων, ότι κατά το 11μηνο του 2019, «παρατηρείται πλέον βελτίωση των προοπτικών στο σύνολο σχεδόν της αγοράς, με τις τιμές να αυξάνονται με αξιοσημείωτους ρυθμούς σε περιοχές υψηλής ζήτησης. Αν και η διάχυση της αύξησης των τιμών δεν παρατηρείται σε όλο το φάσμα της αγοράς, εκτιμάται ότι πλέον έχει ανακοπεί η πτωτική τάση των τιμών στα χαμηλότερων προδιαγραφών ακίνητα και έχουν σταθεροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό οι δευτερεύουσες αγορές». Όπως σημειώνει η ΤτΕ, η ιδιαίτερη δυναμική της αγοράς κατοικίας της Αθήνας, αποτυπώνεται και στους σημαντικά υψηλούς ρυθμούς αύξησης του αριθμού και του όγκου των νέων οικοδομικών αδειών της Αττικής κατά το οκτάμηνο του 2019 (74,6% και 50,1% αντίστοιχα έναντι της ίδιας περιόδου του 2018), σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Μείωση ενοικίων σε κέντρο και νότια προάστια της πρωτεύουσας

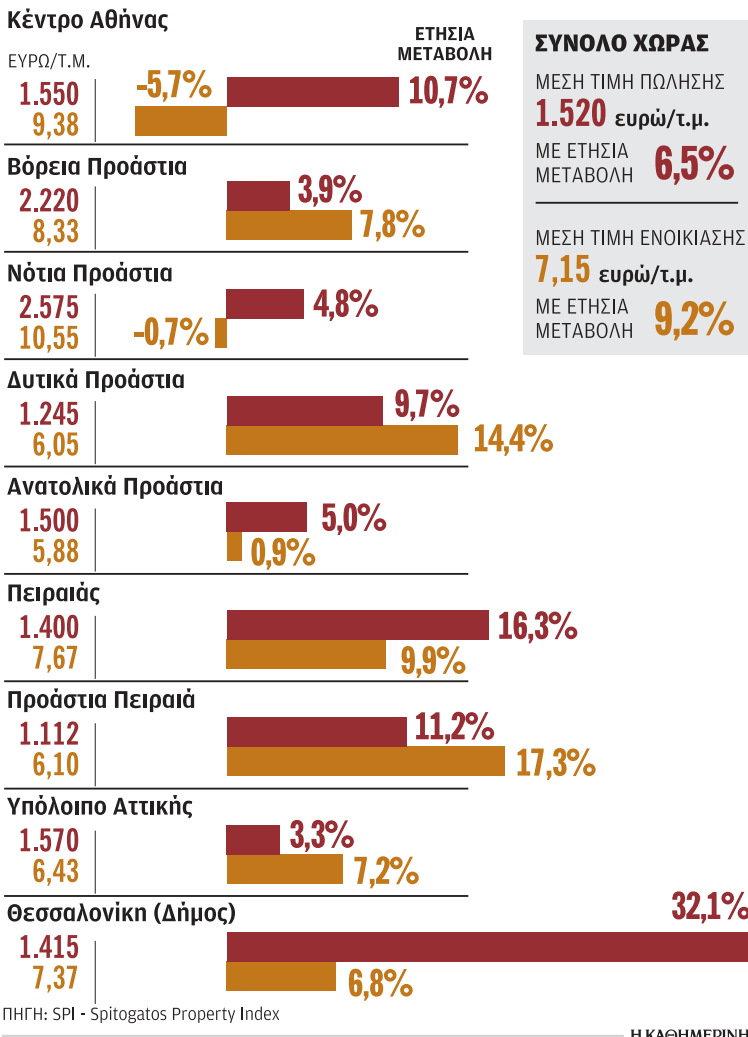
Ενδεχομένως ακόμα πιο ενθαρρυντικό, κυρίως λόγω του ότι αφορά μεγαλύτερο μέρος του καταναλωτικού κοινού αυτή την περίοδο, είναι το γεγονός ότι και οι τιμές ενοικίασης εμφανίζουν τα πρώτα σημάδια «κόπωσης», μετά μια παρατεταμένη περίοδο αυξήσεων, ιδίως σε περιοχές όπου οι ιδιοκτήτες έχουν την εναλλακτική λύση των βραχυχρόνιων μισθώσεων (έστω κι αν σε πολλές περιπτώσεις η επιλογή αυτή αποφέρει λιγότερα έσο-

δα). Σύμφωνα με τα στοιχεία του σχετικού δείκτη του Spitogatos.gr, στο κέντρο της Αθήνας οι ζητούμενες τιμές ενοικίασης υποχώρησαν κατά 5,7% κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019 και διαμορφώθηκαν σε 9,4 ευρώ /τ.μ. κατά μέσον όρο, από σχεδόν 10 ευρώ /τ.μ. κατά το αντίστοιχο διάστημα του 2018.

Σύμφωνα με στέλεχη της αγοράς, αυτή η τάση μείωσης των ενοικίων στο κέντρο της Αθήνας ενδέχεται να συνεχιστεί και κατά τους επό-

μενους μήνες, τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού, όταν η αυξημένη ροή ξένων επισκεπτών ενδεχομένως να στρέψει ορισμένους ιδιοκτήτες προς τις βραχυχρόνιες μισθώσεις, περιορίζοντας εκ νέου την προσφορά διαθέσιμων διαμερισμάτων προς ενοικίαση. Αξίζει να σημειωθεί ότι μικρή έστω υποχώρηση κατά 0,7% σημείωσαν και τα ενοίκια στα νότια προάστια, καθώς διαμορφώθηκαν σε 10,55 ευρώ /τ.μ., από 10,63 ευρώ κατά το αν-

Πώς διαμορφώθηκαν οι ζητούμενες τιμές **πώλησης** και **ενοικίασης** κατοικιών κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Λύστε τα χέρια μας να ανακανίσουμε

Πάντα σε συζητήσεις μεταξύ φίλων και δη σε κάποιο δείπνο, συχνά – πυκνά πέφτουν ωραίες ιδέες που αν εφαρμόζονταν θα έλυναν θέματα τα οποία η κοινωνία, αλλά περισσότερο η πολιτεία, δεν κατάφερε να επιλύσει.

Ένα τέτοιο πρόβλημα έτυχε να πέσει λοιπόν στο τραπέζι πρόσφατα και αφότου είχαν συζητηθεί σωρεία άλλων θεμάτων που μεταξύ τους, ούτε λίγο ούτε πολύ, κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι αφενός το σύστημα είναι σάπιο και δεν δουλεύει και αφετέρου δεν υπάρχει έστω λογική χρήση της φαιάς ουσίας που διαθέτουμε για να δίνουμε λύσεις.

Και αναφερθήκαμε συγκεκριμένα στο θέμα των ασυντήρητων κτηρίων. Ένα θέμα που στα 305 άρθρα μου στο γκρουπ της «Καθημερινής» και στις 1.200 τόσες δημοσιεύσεις μου σε άλλα έντυπα μέσα στα τελευταία 22 χρόνια έθιξα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο καμιά 85αριά φορές.

Αναφέρθηκα πιο πάνω στο ότι δεν χρησιμοποιούμε την φαιά μας ουσία για να δίνουμε λύσεις. Μα για να δοθούν λύσεις ιδιαίτερα σε ένα τέτοιο θέμα θα έπρεπε να έχουμε καταγραφμένο το κτηριακό μας στοκ ανά κατηγορία και είδος και να έχουμε ξεκάθαρες παραμέτρους, τις οποίες όχι μόνο να καταγράφουμε σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά και να τις παρακολουθούμε, έτσι ώστε ανά πάσα στιγμή όλοι να ξέρουμε τι μας γίνεται. Και όταν λέω «όλοι» εννοώ από την εκτελεστική εξουσία, έτσι ώστε να μπορεί να εκπονήσει σχέδια και πολιτικές, αλλά και να γνωρίζει ποια θα είναι η επίπτωση σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο, στη νομο-

θετική εξουσία η οποία θα μπορεί μετά να γνωρίζει τι πρέπει να ψηφίσει σε νομοθεσία, σε ιδιοκτήτες ακινήτων για το πώς θα εκσυγχρονίσουν τα ακίνητά τους και τι όφελος αυτό θα σημαίνει, σε χρήστες και πώς αυτό επηρεάζει το ευ ζην τους αλλά και τις χρηματικές τους ροές, τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς για το τι χρηματοδοτικά σχέδια θα μπορούσαν να εκπονήσουν, για να αναφέρω μόνο μερικά και να μην φλυαρώ.

Δηλώνω με παρηγοσία πως σχεδόν τίποτε από αυτά δεν υπάρχουν. Δεν είναι τυχαίο που σε μια ανάλογη έρευνα της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2016, Τμήμα Οικονομικής και Επιστημονικής Πολιτικής, η Κύπρος όχι μόνο ήταν απύσχα αλλά η απουσία της ήταν πιο ηχηρή αφού δίπλα από το όνομα της είτε δεν είχε καταγραφμένο τίποτε ή εναλλακτικά υπήρχε η ένδειξη «η/α», δηλαδή «μη διαθέσιμο».

Ας έρθουμε πάλι πίσω στο θέμα των ασυντήρητων κτηρίων. Προτείναμε σωρεία μέτρων διαχρονικά, έτσι ώστε να γίνουν οι διαχειριστικές διαδικασίες έτσι ώστε οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων και των διαχειριστικών επιτροπών να εφαρμόζονται απρόσκοπτα. Το μόνο πράγμα που είδαμε είναι πως δεν είδαμε τίποτα.

Με εξάιρεση κάποια μικρά κτήρια ή γενικότερα ιδιοκτησίες που ανήκουν σε ένα ή μικρό αριθμό ιδιο-



Με εξάιρεση κάποια μικρά κτήρια ή γενικότερα ιδιοκτησίες που ανήκουν σε ένα ή μικρό αριθμό ιδιοκτητών όπου δυνητικά μπορεί να υπάρξει κάποια συνεννόηση, σε πλείστα των κτηρίων τα οποία είναι ηλικίας πέραν των 10 - 15 ετών βλέπουμε σοβαρά προβλήματα συντήρησης.

κτητών όπου δυνητικά μπορεί να υπάρξει κάποια συνεννόηση, πλείστα των κτηρίων τα οποία είναι ηλικίας πέραν των 10 – 15 ετών βλέπουμε σοβαρά προβλήματα συντήρησης. Στα νεότερα επίσης βλέπουμε προβλήματα ελλιπούς συντήρησης τα οποία είναι μεν πιο μικρά, αλλά είναι θέμα χρόνου να αναβαθμιστούν σε κατηγορία εφόσον ο χρόνος απλά κυλά.

Και για να ξεκαθαρίσουμε τον όρο «ανακαίνιση», με τον όρο αυτό δεν εννοούμε το να αποφασίσει απλά ένας ιδιοκτήτης να αλλάξει το ντεκόρ ενός χώρου και να τραβήξει και μια εξωτερική βαφή. Εδώ μιλάμε για ουσιαστική ανακαίνιση, δηλαδή αυτή που θα επιδιωχθούν τις όποιες στατικές ανεπάρκειες του κτηρίου και ακολούθως θα προστατεύσει το κέλυφος και την οροφή αναβαθμίζοντας το με θερμομονωτικά υλικά, για αλλαγή κουφωμάτων έτσι ώστε και αυτά να φράσσουν τις όποιες

θερμογέφυρες μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού του κτηρίου, αλλαγή όλων των φωτιστικών σωμάτων έτσι ώστε να είναι λιγότερο ενεργοβόρα, να γίνεται περισσότερη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για ψύξη/θέρμανση, ζεστάμα νερού και χρήσης των κοινοχρήστων κλπ.

Σκεφτείτε μόνο πως ο μέσος όρος διαφόρων παραμέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στους οποίους εμείς απουσιάζουμε) δίνουν πως τα κτήρια είναι υπεύθυνα για το 40% της ενεργειακής κατανάλωσης της Ένωσης, για το 36% των εκπομπών ρύπων διοξειδίου του άνθρακα της Ένωσης και για το 55% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Ένωσης. Αν ήταν να μαντέψουμε – εφόσον δεν έχουμε στοιχεία – εμείς θα στέκοιμε ψηλότερα από αυτούς τους μέσους όρους.

Για να κάνουμε τη διαφορά εντός της ίδιας μας της χώρας και να αποκτήσουμε αναβαθμισμένα κτήρια,

Βλέπουμε γύρω μας να κτίζει ο ένας πύργο κάποιων εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ ή έστω μια πολυκατοικία του ενός εκατομμυρίου ευρώ και η θέα τους να είναι δεκάδες κτήρια που θυμίζουν βομβαρδισμένη πόλη ή γειτονιά γύφτων.

όλα αυτά στοιχίζουν πολλά χρήματα. Τα υλικά είναι περιορισμένα και ακριβά, το εξειδικευμένο προσωπικό είναι επίσης περιορισμένο και ακριβό, χρειάζεται χρόνος να αυξηθεί και να εμβαθύνει την εξειδίκευση, να μάθει από τα λάθη σου, να βγουν νέα υλικά, να επιμωρφώσεις όλους για το περί τίνος πρόκειται.

Όταν σε μια πολυκατοικία σεβαστό μέρος των ιδιοκτητών είναι άτομα συνταξιούχοι με μικρές αποταμιεύσεις ή/ και άτομα χαμηλών εισοδημάτων ή/ και άτομα που απλά δεν θέλουν να πληρώσουν το αναλογικό τους κομμάτι των δύο, τριών ή ακόμα και δέκα χιλιάδων ευρώ, καμία σωστή αναβάθμιση κτηρίου δεν προχωρά.

Και έχουμε το άθλιο φαινόμενο του τι βλέπουμε γύρω μας, το να κτίζει ο ένας πύργο κάποιων εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ ή έστω μια πολυκατοικία του ενός εκατομμυρίου ευρώ και η θέα τους

να είναι δεκάδες κτήρια που θυμίζουν βομβαρδισμένη πόλη ή γειτονιά γύφτων.

Μια out-of-the-box λύση είναι η πριμοδότηση τέτοιων κτηρίων με συντελεστή δόμησης, αλλά με το εξής σκεπτικό:

Η διαχειριστική επιτροπή κάνει μια επιμέτρηση του κόστους αναβάθμισης της πολυκατοικίας ή του συγκροτήματος– μιλάμε για εξωτερική αναβάθμιση και κοινοχρήστων χώρων. Με βάση αυτή την επιμέτρηση αποτείνεται στο αρμόδιο τμήμα του κράτους το οποίο την πριμοδοτεί με τα αναγκαία τετραγωνικά μέτρα χαρισμένων συντελεστή δόμησης τα οποία η διαχειριστική επιτροπή μπορεί να πουλήσει για μεταφορά σε νέες αναπτύξεις που το έχουν ανάγκη. Τα έσοδα δεν θα μπορούν να ξεπεράσουν το 120% του επιμετρημένου κόστους. Από αυτά τα έσοδα, το 90% θα πηγαίνει προς την ανακαίνιση και το 10% στο κράτος για κάλυψη του κόστους διαχείρισης και επιβλέψεως της όλης διαδικασίας. Ο επιμετρητής και οι υπόλοιποι μελετητές θα πρέπει να καταθέτουν εξ αρχής ασφάλεια επαγγελματικής ευθύνης που θα καλύπτει το 100% του κόστους που προδιαγράφουν και η διαχειριστική επιτροπή θα υπογράφει υπεύθυνη δηλώνει ότι η όλη διαδικασία είναι αδιάβλητη και να έχει νομική ευθύνη έναντι προδιαγεγραμμένων παρατηρών. Νοείται ότι η όλη διαδικασία θα είναι συνοπτική. Έτσι θα έχουμε αλλαγή.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

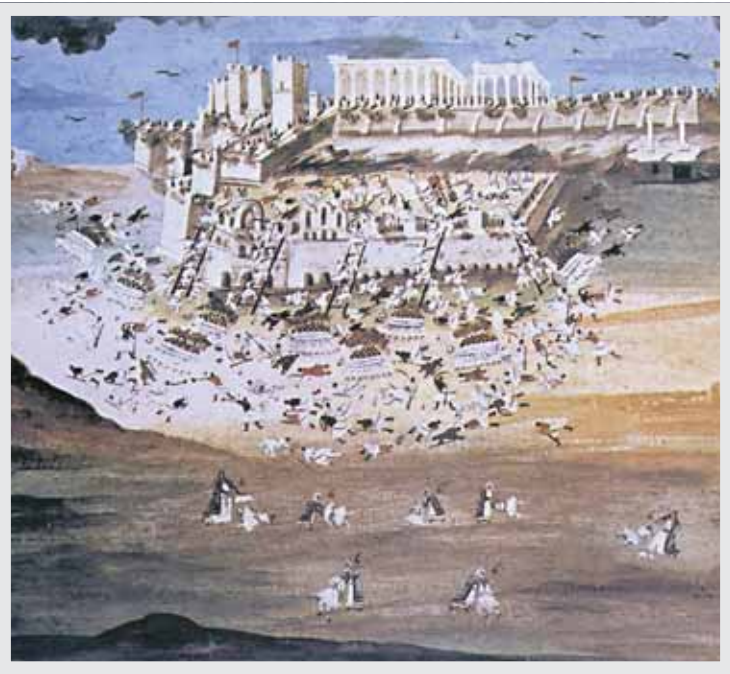


ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020



«Πόλεμος της Τριπολιτζάς και των πέριξ αυτής χωριών». Έργο του Παναγιώτη Ζωγράφου.



«Μάχη και πρώτη πολιορκία των Αθηνών». Έργο του Παναγιώτη Ζωγράφου.



«Η υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι». Έργο του Θεόδωρου Βρυζάκη.

Η ισχύς εν τη ενώσει

Δεκατέσσερα κορυφαία ιδρύματα της χώρας συμφώνησαν για μία σειρά δράσεων με τον τίτλο «Πρωτοβουλία 1821-2021»

Της **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Το 2021 είναι χρονιά ορόσημο. Τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση δεν είναι μόνο ευκαιρία για μνήμη και τιμή, αλλά και για αναστοχασμό, γέφυρα στο μέλλον. Με αυτό το σκεπτικό και σε πνεύμα ισότητας και συναντίληψης, 14 κορυφαία ιδρύματα της χώρας κάθισαν στο ίδιο τραπέζι και συμφώνησαν για μία σειρά δράσεων που πήρε τον τίτλο «Πρωτοβουλία 1821-2021».

Μέσα στο 2020, στο 2021 και στο 2022, θα υποστηρίξουν ένα ευρύ και πολυεπίπεδο πρόγραμμα με συνέδρια, ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, υποτροφίες, εκδόσεις, μουσικές εκδηλώσεις, εκθέσεις, αφιερώματα, δράσεις στην Αθήνα και σε άλλες ελληνικές πόλεις, αλλά και στο εξωτερικό: Ελλάδα, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία. Πώς όμως ξεκίνησαν όλα;

«Πριν από 28 μήνες, όταν η Εθνική Τράπεζα λόγω της ιστορικής της νομιμοποίησης ως η πρώτη Τράπεζα στην Ελλάδα, που ιδρύθηκε από τον Φιλέλληνα Ιωάννη-Γαβριήλ Ευνάρδο και διοικήθηκε από Φίλικό, τον Γεώργιο Σταύρο, έχοντας και το εκδοτικό προνόμιο, απευθύνθηκε με σεβασμό σε κοινωνικά και πολιτιστικά ιδρύματα, προκειμένου να δημιουργηθεί μια ισότιμη συνεργασία, μια εστία διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων», μας λέει ο κ. Ιωάννης Μάνος, σύμβουλος στην Εθνική Τράπεζα και συντονιστής στην όλη προσπάθεια. «Ετσι συγκροτήθηκε η Πρωτοβουλία 1821-2021 με βάση το αξίωμα ότι η Ιστορία αποτελεί πηγή έμπνευσης για το μέλλον», εξηγεί στην «Κ».

Ο κ. Μάνος κάνει λόγο για πρωτοφανή συνεργασία, στέκεται ιδιαίτερα στο ότι «η προετοιμασία αυτή εδώ και 28 μήνες έγινε με συστηματικότητα, επιμονή στους στόχους, με φαντασία και κυρίως με μέτρο», και σημειώνει ότι ανοίγονται προοπτικές και πέραν της επετείου για μία μελλοντική δημιουργική συνεργασία. Επίσης τονίζει ότι «κάθε ίδρυμα διατηρεί τη φυσιογνωμία και τους στόχους του και στηρίζει δράσεις που συνδέονται με αυτούς. Όλοι όμως αναγνωρίζουν ότι δίνουνε ένα μήνυμα συνεργασίας και ενότητας».

Αλλά ας δούμε το πρόγραμμα το οποίο οργανώνεται σε ενότητες. Στην ενότητα «επιστήμες» περιλαμβάνονται συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα, εκδόσεις. Στόχος είναι η ανάδειξη άγνωστων τεκμηρίων και πρωτότυπων προσεγγίσεων

στην επιστημονική μελέτη της Επανάστασης, η ουσιαστική επικοινωνία ερευνητών από όλο τον κόσμο, η ενίσχυση του νέου επιστημονικού δυναμικού. «Η Επανάσταση του 1821: νέες προσεγγίσεις», «Εργαστήριο η Ελλάς - Θεσμοί και καταστάσεις που δοκιμάστηκαν στην Ελλάδα από την Παλιγγενεσία έως τις ημέρες μας», «Η Παγκόσμια Πρόσληψη της Επανάστασης του 1821», «Οικονομία στα χρόνια της Επανάστασης», «Η Γυναίκα στην Επανάσταση», είναι ορισμένα από τα θέματα που θα μελετηθούν στα συνέδρια όπου θα πάρουν μέρος 90 πανεπιστημιακοί και ερευνητές, συνολικά περισσότεροι από 450 σύνεδροι απ' όλο τον κόσμο. Σημαντικές είναι και οι εκδόσεις που ανακινώθηκαν. Ανάμεσά τους το λεύκωμα



Σύμφωνα με τον σύμβουλο της Εθνικής Τράπεζας και συντονιστή της προσπάθειας κ. Ιωάννη Μάνο, ανοίγονται προοπτικές και πέραν της επετείου για μία μελλοντική δημιουργική συνεργασία.

Η συνομιλία του παρελθόντος με το παρόν μέσω της τέχνης είναι βασικός στόχος των δέκα εκθέσεων που θα πραγματοποιηθούν.

«Η Αγιογραφία του Αγώνα. Οι αυθεντικές μορφές των αγωνιστών του '21 / Καρλ Κρατσάιζεν (1794 - 1878)», «Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα Οθωμανικά Αρχεία», μια νέα βιογραφία για τον Ιωάννη Καποδίστρια κ.ά.

Η συνομιλία του παρελθόντος με το παρόν μέσω της τέχνης είναι βασικός στόχος των δέκα εκθέσεων που θα πραγματοποιηθούν. Επετηακή έκθεση θα διοργανωθεί από το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, υλικό της



Προσωπογραφία του Οδυσσέα Ανδρούτσου. Δημοσιευμένη το 1830 στο έργο «The Greeks» του Adam de Friedel.

οποίας θα ταξιθεθεί σε ιστορικούς τόπους της Ελλάδας. Στα εκθεσιακά highlights είναι και ένα καινούργιο έργο —τρία πορτρέτα και μια ζωφόρος 47 μέτρων—, που ετοιμάζει ο Χρήστος Μπોકρός ειδικά για την επέτειο. «1821 - Δύο αιώνες μετά, η γιορτή» είναι ο τίτλος του και όπως μας λέει ο ζωγράφος θα αποτελείται από «ένα αγγελικό φωτεινό πορτρέτο του Σολωμού, ένα δαιμονισμένο σκοτεινό του Καραϊσκάκη, μια θλιμμένη δόξα μαυροφόρα και μια αόρα-

τη σύναξη αφανών ηρώων, σε ένα μακρύ τραπέζι που αντί για κεράσματα θα έχει πάνω του μνημόσυνα κτερίσματα, άνθη, αναθήματα, σημάδια του καιρού, ερημιά...». Στην ενότητα της μουσικής ξεχωρίζουν η όπερα «Ανδρονίκος» του Αλέξανδρου Γκρεκ σε μουσική διεύθυνση Νίκου Αθηνάιου και η όπερα «Φιντέλιο» του Μπετόβεν από την Εθνική Λυρική Σκηνή. Ξανακοίταγμα στο παρελθόν αλλά και βλέμμα στο μέλλον με δράσεις όπως το «Past Forward.

Η επανάσταση έρχεται από το μέλλον», συμπόσια και επιστημονικές συζητήσεις αλλά και αφιερώματα στην Ελληνική Επανάσταση στο Delphi Economic Forum του 2021.

Τα 14 ιδρύματα της Πρωτοβουλίας 1821-2021 είναι: Εθνική Τράπεζα, Ίδρυμα Ευγενίδου, Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β & Μ Θεοχάρη, Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου, Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου (ΚΙΚ-

Στο εξωτερικό

Η ανάδειξη πτυχών του κινήματος του Φιλελληνισμού και η υποστήριξη σύγχρονων πολιτιστικών ανταλλαγών βρίσκονται στο επίκεντρο σημαντικών συνεδρίων, δράσεων και εκδηλώσεων σε πόλεις του εξωτερικού. Στην Ελβετία ο Λεωνίδας Καβάκος θα διευθύνει συνauλία με έργα Μότσαρτ και τον Ντζίβιντ Φρέι στο πιάνο, ενώ μεταξύ άλλων, θα πραγματοποιηθεί και συνέδριο για την Επανάσταση στο πανεπιστήμιο της Γενεύης. Στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου ετοιμάζεται συνέδριο με θέμα «Οι εικόνες των γερμανόφωνων χωρών για την Ελληνική Επανάσταση και οι γερμανικοί φιλελληνισμοί». Στην Ιταλία θα γίνουν παραστάσεις και επιστημονικές ελληνοϊταλικές συναντήσεις στη Ρώμη και στο Παλέρμιο. Στη Γαλλία μεγάλη έκθεση στο Λούβρο με τίτλο «Παρίσι-Αθήνα, 1800-1900» σε συνεργασία με την Εθνική Πινακοθήκη και το Μουσείο Μπενάκη, έκθεση και συναυλία για τον Ιόλην Ξενάκη αλλά και συνέδριο. Στη Μεγάλη Βρετανία επιτροπή με μέλη τους Ρόντρικ Μπίτον, Σπύρο Οικονομίδη, Κέβιν Φέδερστοουν, Τζον Κίμπερ, Ελεν Τζόουνς κ.ά. ετοιμάζει «21 Δράσεις για το 21». Ξεχωρίζουμε τη συναυλία αφιερωμένη στην Ελλάδα από τη Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου, έκθεση με τίτλο «Ancient Greek Science» στο Science Museum και έκθεση για τον Νέλοστο στο Ναυτικό Μουσείο Βασιλικού Ναυτικού στο Πόρτσμουθ.



Αναλυτικές πληροφορίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.protovoulia21.gr.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ
2.2 - 9.2.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Ελισσώ, η ορφανή κόρη»

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής, το βιβλιοπωλείο Βενέλιο και οι Εκδόσεις Έξη παρουσιάζουν το βιβλίο της Μαρίας Πέττα «Ελισσώ, η ορφανή κόρη». Για το βιβλίο θα μιλήσει η κ. Μαρία Βασιλειάδου επιμελήτρια - συγγραφέας. Χαιρετισμό θα απευθύνει ο δρ Λεωνίδας Γαλάζης πρόεδρος του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής. Αποσπάσματα θα διαβάσει η κ. Έλενα Διαμαντίδου, Ηθοποιός. Τετάρτη 5 Φεβρουαρίου, ώρα 6:30 μ.μ. Αίθουσα εκδηλώσεων Αγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΘΕΑΤΡΟ

«Πράγματα δικά μου, αληθινά»

Με θέμα τους οικογενειακούς δεσμούς και την αντοχή τους στο χρόνο, το έργο Πράγματα δικά μου, αληθινά φωτίζει τρυφερές στιγμές, συγκρούσεις, προσωπικές ανησυχίες και αδυναμίες, προσπάθειες επικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδιών, και θέτει τα πρόσωπα μπροστά στις προκλήσεις των αλλαγών της ζωής. Η Μαρία Κυριάκου και οι συνεργάτες της προσεγγίζουν με τρυφερότητα και αλήθεια μια ιστορία γνώριμη, συγκινητική, που μιλά για όσα έχουν σημασία, τα μικρά και τα μεγάλα της ζωής μας. Τέσσερις διαφορετικές ιστορίες, τεσσάρων διαφορετικών ηλικιών, εκτυλίσσονται στη διάρκεια ενός χρόνου, με κάθε εποχή να περιλαμβάνει μια προσωπική αφήγηση ενός παιδιού, μια στιγμή κρίσης, ένα μεταβατικό στάδιο στο οποίο θα κληθεί όλη η οικογένεια να πάρει σημαντικές αποφάσεις. Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία. Παραστάσεις μέχρι 23 Φεβρουαρίου 2020 κάθε Παρασκευή και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 7772717.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Ηχητικά τοπία του κόσμου» με το Mestizo Sax Quartet

Η συνουσία με τίτλο «Ηχητικά τοπία του κόσμου» ('Soundscape of the World') οδηγεί τον ακροατή σε ένα ταξίδι μέσα από την κλασική μουσική, σε κομμάτια εμπνευσμένα από την παράδοση, γραμμένα από συνθέτες από όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβάνοντας klezmer, ταγκό, τζαζ και άλλα μουσικά στυλ. 'Mestizo' είναι μια ισπανική λέξη, η οποία χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα πρόσωπο μεικτής πολιτιστικής καταγωγής - κάτι που περιγράφει απόλυτα την παγκόσμια ποικιλομορφία του κουαρτέτου, με μουσικούς από το Ισραήλ, την Κόστα Ρίκα και τις ΗΠΑ. Το Mestizo Sax Quartet αποτελείται από τους: Caroline Leigh Halleck - ΗΠΑ (Soprano Sax), Vered Kreiman - Ισραήλ (Alto Sax), Jaime Mora - Κόστα Ρίκα (Tenor Sax) και Ayala Rollia - Ισραήλ (Baritone Sax). Τεχνόπολις 20, Λεωφόρος Νικολάου Νικολαΐδη 18, Πάφος. Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 2020 στις 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 70002420.**



ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Μανώλη...!» του Γιώργου Νεοφύτου

Η Μήδεια Χάννα παρουσιάζει το εμβληματικό μονόπρακτο του Γιώργου Νεοφύτου «Μανώλη...!» σε μια νέα προσέγγιση. Το έργο αναφέρεται σε μια γυναίκα που σκότωσαν τον γιο της μπροστά στα μάτια της. Μιλά στο μοναδικό πλάσμα που της έχει απομείνει, τον γάτο της, τον Μανώλη. Συντελεστές: συγγραφέας: Γιώργος Νεοφύτου, σκηνοθεσία: Μήδεια Χάννα, σύμβουλος: Γιώργος Νεοφύτου, σκηνικά/κοστούμια: Στέφανος Αθηνάιντης, φωτισμοί: Βασίλης Πετινάρης, σχεδιασμός αφίσας & προγράμματος: π. Θωμάς Κωστή, ερμηνεύει η Μήδεια Χάννα. Μέχρι την Πέμπτη 6 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού, Αδαμάντιου Κοραή 1, Λευκωσία. **Πληροφορίες και κρατήσεις τηλέφωνο 99361887.**



ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

«Διόραμα», νέο διπλό τεύχος

Κυκλοφόρησε το διπλό τεύχος 27-28 (Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2019 / Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2020) με πλούσια ύλη που περιλαμβάνει συνεργασίες από όλο το φάσμα των τεχνών. Ενδεικτικές για την πολυθεματικότητα του τεύχους οι συνεργασίες των Χριστάκη Πουμπουρή «Οκτώ τραγούδια των Ρόμπερτ Μπερνς/Σούμαν», Θεοδόση Πυλαρινού «Μία συνεργασία στο περιοδικό Πάφος, που δεν ευοδώθηκε», Κωνσταντίνου Γιακουλλά «Το φαινόμενο της λαϊκής ποιήτριας Φλουρέντζους Γ. Παφίτη από το Αυγόρου», Κώστα Νικολαΐδη «Ο Γλαύκος Αλιθέρης για τον Δημήτρη Λιπέρτη», Παναγιώτη Νικολαΐδη «Έλενα Τουμαζή Ρεμπελίνα, Μία εισαγωγή στο έργο της», Σόλωνα Ξενοπούλου «Από το Παγκύπριο Γυμνάσιο στην Αρχιτεκτονική», Ανδρέα Χατζηθωμά «Γκαλερί Marginalia: Δήμητρα Κόκκινου» και «Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή». Διατίθεται στα μεγάλα βιβλιοπωλεία και από τον εκδότη Ανδρέα Χατζηθωμά. **Τηλέφωνο 99 653588, eteandros@hotmail.com .**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Μέσα από τη βαθύτατη αδράνεια μια γέννα»



Οι ίδιοι οι τίτλοι των έργων εξελίσσονται σε τετράστιχα που διαπλάτνουν την ανάγνωση της εικόνας. Διάρκεια έκθεσης μέχρι 11 Φεβρουαρίου. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22762605.**

ΠΤΥΧΕΣ

| Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Στη χρονοκάψουλα της μεσοπολεμικής πολυκατοικίας

Πόσα διαμερίσματα, από τα χιλιάδες της Αθήνας, να έχουν μείνει σε συνεχή κατοίκηση και σε διαδοχή γενεών, με όλες εκείνες τις αλλεπάλληλες στρώσεις ζωής; Κοιτούσα ολόγυρα αχόρταγα όσα άφησε ο χρόνος από τα χρόνια του '30 ως σήμερα σε αυτό το παλιό διαμέρισμα της Συγγρού 52. Από το γραφείο, πίσω, που παλιά ήταν κρεβατοκάμαρα, γεμάτο χαρτιά και βιβλία ως το ψηλό ταβάνι, έβλεπα την Ακρόπολη.

Στην άλλη κάμαρα, σε κορνίζα οβάλ η ανύπαντρη θεία, μια καλλονή του 1930. Στην κουζίνα, ο νεοροχύτες, από μάρμαρο Πεντέλης και στο λουτρό, η μπανιέρα με τα ποδαράκια. Ολόγυρα, όσα μαζεύει ο σημερινός κάτοικος, εγγονός του αρχιτέκτονα Οδυσσέα Πουσκούλου, που γύρω στα 1920 είχε έρθει ευκατάστατος αστός από την Πόλη στην Αθήνα. Αρχαία, φωτογραφίες, αρ ντεκό τραπέζια (από τότε), ενθύμια από τη διαμονή του

σημερινού ιδιοκτήτη, συνονόματου του παππού του, στο Παρίσι, στο Ιράκ, στην Ινδία. Ένας κόσμος που γοντεύει και ζαλίζει.

Εκεί που εκβάλλει το Κουκάκι στη Συγγρού, λίγο πάνω από το Φιξ, υψώθηκε αυτή η πολυκατοικία ανάμεσα στις χαμηλές μονοκατοικίες της γειτονιάς. Σχεδιασμένη ως ένα κτίριο μοντέρνο για την εποχή του, η πολυκατοικία αυτή ήταν το «σπίτι» των δύο συνεργατών αρχιτεκτόνων που είχαν δημιουργήσει την εργοληπτική εταιρεία «Η Στερέα». Ο Οδυσσέας Πουσκούλου (γεννημένος στην Πόλη το 1880) και ο Ιωάννης Πυρινός είχαν χτίσει σπουδαία κτίρια του Μεσοπολέμου, στη Βασιλειάδα Σοφίας, στην Ομήρου, στην Πραξιτέλους, στις κολώνες και στις προθήκες της αστικής Αθήνας.

Στη Συγγρού 52, κόσμιο συμπαγείς γεννήθηκαν και φιλοξένησαν τις οικογένειές τους. Στα ίδια δια-



Η πολυκατοικία στη Συγγρού 52.

μερίσματα συνεχίζουν οι απόγονοι. Ο Οδυσσέας Πουσκούλους, ο νεότερος, περήφανος συνεχιστής μιας παράδοσης, έδειχνε όσα καστολισσες Σοφίας, στην Ομήρου, στην Πραξιτέλους, στις κολώνες και στις προθήκες της αστικής Αθήνας. Οι διδymes αρχοντικές πολυκατοικίες στη Βασιλειάδα Σοφίας, σχέ-

δια-καλλιτεχνήματα με μολύβι για ένα ξενοδοχείο στην οδό Στουρνάρη το 1923, με όλον εκείνο τον κομψό εκλεκτικισμό της εποχής, γαλλικά περιοδικά αρχιτεκτονικής, φωτογραφίες των διαδοχικών γενεών.

Ηρθε στον νου η προ εικοσαετίας επίσκεψη στο διαμέρισμα της μεσοπολεμικής πολυκατοικίας στην Ιουλιανού 26, όπου, σε ενοικιαζόμενο διαμέρισμα είχε διασπαστεί σύμφωνα η καθημερινότητα μιας αστικής οικογένειας του Μεσοπολέμου. Από τα μαχαροπίρουντα στα συρτάρια της κουζίνας ως τα παιχνίδια των παιδιών. Το διαμέρισμα εκείνο, δυστυχώς, ξηλώθηκε, αλλά το διαμέρισμα των Πουσκούλου παραμένει μια κάψουλα του χρόνου. Στα 170 τ.μ. νιώθει πώς ήταν να ζεις σε εκείνα τα σαλόνια, με τις κόγχες, τα μικρά μπαλκονάκια σαν σέρες, τα ντουλάπια, τα πατάκια, τις αποθηκούλες, το δωμάτιο υπηρεσίας, τη

στριφογυριστή εξωτερική σκάλα, το μηχανοστάσιο, το πλυσταριό στην ταράτσα, τη σκόννη του χρόνου. Στην κουζίνα όριζε τα πάντα η γιαγιά - βασιλομήτωρ, στα μπροστινά σαλόνια έβλεπες δεξιά το παλιό Φιξ, από τα δωμάτια πίσω τα νεοκλασικά του Κουκακίου με στέμμα την Ακρόπολη. Ένας κόσμος, μια Αθήνα, μια ανάγκη και μια επιθυμία.

Πόσα χάνονται, πόσα εξαερώνονται, πόσα λανθάνουν... Ο Οδυσσέας Πουσκούλους και ο Ιωάννης Πυρινός ήταν δύο από τους μορφωμένους αρχιτέκτονες - μηχανικούς του αθηναϊκού Μεσοπολέμου, τα ίχνη τους διακλαδίζονται σαν νευρώνες στην καρδιά της Αθήνας. Από το μπαλκόνι της πολυκατοικίας της Συγγρού 52 (που οριακά γλίστρωσε από πλήρη καταστροφή τον Δεκέμβριο του 2008) ατενίζω την πόλη. Αισθάνομαι σαν φιγούρα σε πίνακα του Caillebotte.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το αφόρητα όμορφο και μπανάλ της ύπαρξης

Στο τέλος της προβολής σκέφτεσαι ότι ο ελληνικός τίτλος της ταινίας «Η ομορφιά της ύπαρξης» του Σουντχού Ροϊ Αντερσον μπορεί να είναι έως και σαρκαστικός. Το αγγλικό «About Endlessness» (στην πρωτότυπη γλώσσα «Σχετικά με το άπειρο») ανταποκρίνεται, μάλλον, με περισσότερη ακρίβεια στο περιεχόμενο. Τι σημαίνει όμως «ακρίβεια» για έναν σκηνοθέτη που, ενώ οργανώνει τόσο «καθαρά», τετραγωνισμένα στη λογική τους, γεωμετρικά πλάνα, διαθέτει ένα από τα πιο λοξά κινηματογραφικά βλέμματα πάνω στην ανθρωπινή συνθήκη;

Για όσους είναι εξοικειωμένοι με το έργο του 76χρονου Αντερσον («Τραγούδια από τον δεύτερο όροφο», «Ένα περιτέρι έκατσε σε ένα κλαδί συλλογίζομενο την ύπαρξή του») η τελευταία ταινία του, που απέσπασε και το βραβείο σκηνοθεσίας στη βενετσιάνικη Μόστρα, τον περασμένο Σεπτέμβριο, είναι σαν φυσική συνέχεια των προηγούμενων. Και πάλι αυτή η βορειοευρωπαϊκή, σκανδιναβική «παγωνιά», πρόσωπα που μιλούν σαν να είναι απόντα, δωμάτια σπιτιών και μπαρ/εστιατόρια που διαθέτουν τα απολύτως αναγκαία έπιπλα, καμιά φασαρία ή οχλοβοή ακόμη και σε σκηνές με κόσμο, σύντομα ενσταντανέ, δύσκολα θα τα αποκαλούσεις «ιστορίες», χωρίς δράση ή εξέλιξη, οι σεναριακοί διάλογοι έχουν μια επαναληπτικότητα. Παράδειγμα: στο «Περιτέρι» υπάρχει μια φράση-κλειδί: «Χαίρομαι που ακούω ότι είσαι καλά...» λένε στα τηλεφωνήματά τους σχεδόν όλοι. Και ύστερα σιωπούν. Κρατούν το ακουστικό στο αυτί, εκστομίζουν την κοινότοπη αυτή φράση, αυτοματοποιημένα, και καμιά συνέχεια. Στην «Ομορφιά της ύπαρξης» (που διαρκεί 78 λεπτά όλα κι όλα) υπάρχει voice over που περιγράφει κάθε σκηνή με τη φράση: «Είδα έναν άντρα/μια γυναίκα...», και ακολουθεί κάτι όπως: «...που είχε πρόβλημα με το παπούτσι της» ή «που της άρεσε η σαμπάνια» ή «που είχε το μυαλό του αλλού» ή «που είχε χάσει τον δρόμο του». Χωρίς να σημαίνει ότι λείπουν σπαρακτικές ομολογίες, όπως ενός ιερέα που περιφέρει το ερώτημα: «Τι να κάνω τώρα που έχω χάσει την πίστη μου;». Όμως ακόμη και το σπαρακτικό δεν είναι καθόλου βαρύγδουπο ή ασφυκτικό. «Εξαερώνεται» με κυνικό χιούμορ.

Πάνω σε αυτήν την άμορφη καθημερινότητα που μοιάζει μπανάλ και την ίδια στιγμή μνημειώνεται μέσα από τον φακό ως μοναδική, ο Αντερσον ακινητοποιεί τη σκηνή αλλά όχι και την ενέργειά της. Μόλις, ο ίδιος εισήγαγε και έναν όρο, το «trivialism», ως κινηματογραφικό ρεύμα όπως είναι ο νεορεαλισμός ή το σινεμά του παραλόγου. «Μου αρέσει να ασχολούμαι με υπαρκτά ζητήματα μέσα από συνθεσιμένες και φαινομενικά μπανάλ καταστάσεις», έχει πει στο παρελθόν. Η ενέργεια, λοιπόν, κάθε αυτόνομης ιστορίας, κάθε πλάνου που είναι στημένο σαν αναμνηστική φωτογραφία, διαρκώς μετασχηματίζεται, ταξιδεύει σε μνήμες, συνειρήμους, με χιούμορ ακραία παράδοξο, τα πρόσωπα μοιάζουν βαριά, καταθλιπτικά, αλλά, να, που ένα ζευγάρι μπορεί και ίπταται πάνω από την πόλη όπως στον διάσημο πίνακα του Σαγκάλ...

Σε μια από τις σκηνές, ένας μαθητής λυκείου εξηγεί σε μια συμμαθήτριά του τον πρώτο νόμο της θερμοδυναμικής ως εξής: «Τα πάντα είναι ενέργεια η οποία δεν μπορεί ποτέ να καταστραφεί. Είναι ατελείωτη. Μπορεί μόνο να αλλάξει από τη μία μορφή στην άλλη. Αυτό σημαίνει ότι είσαι ενέργεια. Είμαι ενέργεια. Η ενέργειά σου και η ενέργειά μου δεν μπορούν ποτέ να πάψουν να υπάρχουν. Μπορεί μόνο να μετατραπεί σε κάτι καινούργιο».

Η ζωή είναι τόσο σύντομη, μοιάζει να λέει ο Αντερσον, όσο και άπειρη. Οσο νομίζουμε ότι επαναλαμβάνεται, τόσο τίποτα δεν είναι ίδιο και ομοιόμορφο, γιατί εμείς αλλάζουμε, το βλέμμα μας διαφέρει, η διάθεσή μας προσδιορίζει την, φαινομενικά πανομοιότυπη κι όμως αλλιώτικη, όψη των πραγμάτων. Η «ομορφιά της ύπαρξης» εμπεριέχει τον ζόφο, το «πλήρες» είναι την ίδια στιγμή και τρομακτικό. Ισως γιατί η πληρότητα εμπεριέχει τον φόβο της απώλειας.

Καθώς το χιόνι αρχίζει να πέφτει σε μια εξάσια φωτισμένη χειμερινάτικη νύχτα, σε ένα μισογεμάτο μπαρ/καφέ, όπου όμως κανένας δεν επικοινωνεί με κανέναν, ο καθένας είναι βυθισμένος στον εαυτό του, ένας άνθρωπος κοιτάει έξω από την τζαμαρία και ρωτάει, χωρίς, επί της ουσίας, να απευθύνεται σε κάποιον: «Δεν είναι ύπεροχο». «Τι;» απαντάει κάποιος άλλος, με τα μάτια του να παραμένουν συγκεντρωμένα στο ποτήρι του, στο κενό. «Τα πάντα», λέει ο πρώτος. Φινάλε.

Κινήσεις ανθρώπινες, σοφία της φύσης

Η χορογράφος Φιλίππα Στυλιανούδη με το έργο της «Never Give up» φέρνει κοντά το φλαμένκο με τον σύγχρονο χορό

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗ

Στις 7 Φλεβάρη στο Θέατρο Ριάλτο Λεμεσού και στις 8 Φλεβάρη στο Δημοτικό Θέατρο Λατσίων Λευκωσίας το κοινό θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει επί σκηνής τέσσερις εξαιρετους μουσικούς στην παράσταση φλαμένκο «Ponerse Las Pilas» της Κύπριας χορογράφου Φιλίππας Στυλιανούδη. Στην παράσταση θα συμμετάσκει και η διεθνούς φήμης τραγουδίστρια φλαμένκο Saray Munoz Barrul (cantaora ballet flamenco nacional de Espana), ενώ η μουσική του έργου θα είναι σύνθεση του Jose Hernandez (guitarrista de ballet flamenco de Madrid). Με τη Φιλίππα κάναμε μια μικρή κουβέντα για τη δουλειά της «Never Give up». Η Φιλίππα εμπνεύστηκε την παράσταση γεννήθηκε πέρυσι καθώς κοιτάζε πώς εμείς οι ίδιοι οι άνθρωποι καταστρέφουμε τον πλανήτη μας και εν τέλει: «πειραματίστηκα, αφήνοντας το σώμα μου να με οδηγήσει σε νέα χορογραφική αναζήτηση». Τα καθαρά έσοδα από τις δύο παραστάσεις θα δοθούν στο Παιδοκαρδιολογικό Μακάρειο Νοσοκομείο Λευκωσίας.

–Φιλίππα, πώς γεννήθηκε αυτή η ιδέα;

–Η ιδέα και έμπνευση για την παράσταση φλαμένκο «Ponerse Las Pilas» γεννήθηκε πέρυσι καθώς κοιτάζα πώς εμείς οι ίδιοι οι άνθρωποι καταστρέφουμε τον πλανήτη μας (πόλεμοι, θάνατος, πλημμύρες, μεγάλες εκτάσεις γης να καίγονται) και προσπαθούσα μέσα από όλες αυτές τις δυστυχίες στον κόσμο να βρω τα θετικά της ζωής. Βλέποντας αργότερα ένα μουσικό βίντεο ειρήνης ενός



Τα καθαρά έσοδα από τις δύο παραστάσεις φλαμένκο «Ponerse Las Pilas» θα δοθούν στο Παιδοκαρδιολογικό Μακάρειο Νοσοκομείο Λευκωσίας.

κοριτσιού από τη Συρία έβαλα τα κλάματα. Σκεπτόμενη τα όσα περνούσε και ο πατέρας μου (την πάλη και τη δύναμή του για ζωή), τις ομορφιές που μας προσφέρει η φύση, ομάδες ανθρώπων να στηρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, πηγαίνοντας ενάντια σε πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, τον έρωτα νέων ανθρώπων και την αγάπη οικογένειας και φίλων μου έδωσε δύναμη και ως ανθρώπου και ως καλλιτέχνη, δίνοντάς μου το εισιτήριο απογείωσης ιδεών για τον νέο μου χορογραφικό έργο, το «Never Give up». Αυτό ένιωσα και μου έδωσε τη δύναμη να δημιουργήσω μια καινοτόμα ιδέα την οποία εξέλιξα στην πορεία.

–Τι θα δούμε;

–Το κοινό της Κύπρου για πρώτη φορά θα μπορεί να δει μια άλ-

λη πλευρά του φλαμένκο σε συνδυασμό με τον σύγχρονο χορό. Συνδύασα δηλαδή το παραδοσιακό φλαμένκο με το πειραματικό, εντάσσοντας νέους κινησιολογικούς τρόπους έκφρασης που αναδεικνύουν τη συνεχώς μεταβαλλόμενη κατάσταση του σώματος και του νου, προσφέροντας εντέλει μια διέξοδο από την καθημερινότητα. Κρατώντας την παραδοσιακή μουσική φλαμένκο, την οποία για το έργο «Ponerse Las Pilas» έχει συνθέσει τη μουσική ο Jose Hernandez πειραματίστηκα, αφήνοντας το σώμα μου να με οδηγήσει σε νέα χορογραφική αναζήτηση, βάζοντας φυσικά πάντα την αγάπη μου και το πάθος μου για τον χορό. Δεν ήταν καθόλου εύκολο να χορογραφώ και να είμαι σε απόσταση. Χρειάστηκαν κάποια ταξίδια να κάνω προς Μαδρίτη όπως επίσης και να φιλο-



ξενήσω τον έναν από τους χορευτές μου στο νησί μας.

–Ποιοι θα συμμετάσχουν στην παράστασή σου;

–Η μουσικοχορευτική ομάδα που θα συνεργαστώ έρχεται κατευθείαν από τη Μαδρίτη. Συγκεκριμένα η φλαμένκο τραγουδίστρια με την τσιγγάνικη της φωνή Saray Munoz Barrul τα τελευταία χρόνια είναι στην ομάδα του Nacional Ballet de Espana και έχει συνεργαστεί με σπουδαία ονόματα όπως την ομάδα του Joaquin Cortes. Ο κιθαρίστας Jose Hernandez, με τον οποίο έχω συνεργαστεί ξανά στο παρελθόν, πρόσφατα συμμετείχε με το ballet flamenco de Madrid στο έργο Carmen το οποίο είχα την τιμή να δω στη Μαδρίτη και επίσης τώρα είναι στο Tacones Manoli με

το έργο «The house of Bernanda Alba» του Manuel Linan. Επίσης, ο Rafael Jimenez Silva και μαζί μας είναι και ο βιολοντσελίστας Δώρος Ζήσιμος, τον οποίο εκτιμώ ιδιαίτερα. Στην ομάδα, επίσης, συμμετέχουν και τρεις χορευτές φλαμένκο μαζί με μένα (Norberto Chamizo, David Serrano) και τρεις χορεύτριες του σύγχρονου χορού, τις Ξένια Νικολάου, Μάγδα Αργυρίδου και Νικόλ Γιάννακα.

–Τα καθαρά έσοδα της παράστασης θα δοθούν στη Παιδοκαρδιολογική Κλινική του Μακάρειου Νοσοκομείου Λευκωσίας...

–Αποφάσισα να δώσω τα καθαρά έσοδα της παράστασης στη Παιδοκαρδιολογική Κλινική του Μακάρειου Νοσοκομείου Λευκωσίας όταν μια από τις μαθήτριάς μου είχε κάνει αρκετές εγχειρήσεις

Η χορογράφος Φιλίππα Στυλιανούδη θα συνεργαστεί με μια μουσικοχορευτική ομάδα που έρχεται κατευθείαν από τη Μαδρίτη. Μαζί τους θα είναι και ο μουσικός Δώρος Ζήσιμος και τρεις χορεύτριες σύγχρονου χορού.

καρδιάς και όταν πρόσφατα έχασα τον πατέρα μου από καρδιά. Γενικά στο θέμα παιδιών είμαι πολύ ευαίσθητη και θέλω να προσφέρω μέσα από την τέχνη μου ό,τι μπορώ για τον συνάνθρωπο μου.

–Ποιο είναι το μήνυμά σου;

–Never give up! να αγαπάτε τον εαυτό σας και τον συνάνθρωπό σας, να σέβεστε τη φύση και τον πλανήτη σπίτι που μας χάρισε ο Θεός, να πιστεύετε στην αγάπη, να χαίρεστε τον έρωτα, να παίρνουμε τη ζωή θετικά και πάνω από όλα να πιστεύουμε στον εαυτό μας. Να σου πω, επίσης, ότι η μεγαλύτερη θυσία που κάνω αυτές τις τελευταίες εβδομάδες είναι που δεν μπορώ να είμαι όσο θέλω κοντά στα παιδιά μου και στον σύζυγό μου.

Πληροφορίες: Ponerse Las Pilas «Never Give Up», Flamenco Performance. Παρασκευή 7 Φεβρουαρίου, Θέατρο Ριάλτο Λεμεσός, Σάββατο 8 Φεβρουαρίου, Θέατρο Λατσίων Λευκωσία, 8:30 μ.μ.

TO LOVE FM 100.7 ΚΑΙ

epic

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ

ΚΩΣΤΗ ΜΑΡΑΒΕΓΙΑ

ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ | 20.30

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ:

Ticket

hour

.com.cy

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 7777 7040

ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

AGS

Agencia General de Seguros

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΥΡΩΓΙΝΩΣΗ

1^η ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Έχει τόσα να σου δώσει

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΣΤΑ

Μωρά-θαύματα

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

www.lovefm.com.cy

Το θρυλικό θέατρο του Γουέστ Εντ στην Κύπρο

Ο Ανδρέας Κυριάκου, σκηνοθέτης της παράστασης «Η Γυναίκα με τα μαύρα» που έρχεται στο θέατρο «Διόνυσος», μιλάει στην «Κ»



«Πολλοί θα νομίσουν ότι είναι ένα θέατρο τρόμου, παρόλα αυτά υπάρχει ένα πολύ δυνατό δεύτερο και τρίτο στρώμα στην ιστορία, που έχει να κάνει με τη μεταχείριση των γυναικών στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα.

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Συνάντησα τον Ανδρέα Κυριάκου για να μιλήσουμε για τη θεατρική παράσταση «Γυναίκα με τα μαύρα» που ανεβάζει στο θέατρο «Διόνυσος» και με την ευγένεια και το χιούμορ του με έβαλε αμέσως στο κλίμα. Παρόλο που είναι γνωστός για τις σκηνοθεσίες που κάνει στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση, αποφάσισε να επεκταθεί και στο θέατρο που όπως και ο ίδιος λέει είναι σαν δεύτερο σχολείο. Ο Ανδρέας Κυριάκου τονίζει ότι η παράσταση δεν είναι ένα θέατρο τρόμου, αλλά υπάρχει ένα πολύ δυνατό δεύτερο και τρίτο στρώμα στην ιστορία που έχει να κάνει με τη μεταχείριση των γυναικών στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα.

–Θα ήθελα να ξεκινήσουμε με την ιστορία της «Γυναίκας με τα μαύρα»...

– «Η Γυναίκα με τα μαύρα» είναι ίσως το δεύτερο μακροβιότερο έργο που ανεβαίνει στο West End του Λονδίνου μετά το «Mouse Trap» της Αγκάθα Κρίστι. Εδώ και τριάντα χρόνια παίζει στο Λονδίνο συνεχώς χωρίς διάλειμμα στο Fortune Theatre και ήταν μεγάλη μας τιμή που μας παραχώρησαν τα δικαιώματα για να το φέρουμε στην Κύπρο και να κάνουμε τη δική μας ελληνική διασκευή. Η παράσταση είναι βασισμένη στο βιβλίο της Susan Hill που κυκλοφόρησε το 1983. Είναι ένα γοτθικό, υπερφυσικό θρίλερ, το οποίο έφερε στη μόδα τις ιστορίες φαντασμάτων της βικτωριανής εποχής. Ένας σεναριογράφος και ηθοποιός της τότε εποχής, ο Stephen

«Πολλοί θα νομίσουν ότι είναι ένα θέατρο τρόμου, υπάρχουν κάποια τέτοια στοιχεία, εξάλλου είναι μια ιστορία γοτθική, ιστορία φαντασμάτων παρόλα αυτά υπάρχει ένα πολύ δυνατό δεύτερο και τρίτο στρώμα στην ιστορία που έχει να κάνει με τη μεταχείριση των γυναικών στο τέλος του 19 αιώνα και στις αρχές του 20ού αιώνα».

Mallatratt, είχε τη φαινή ιδέα να το μετατρέψει σε θεατρικό και να κάνει τη διασκευή για το Λονδίνο και συγκεκριμένα για τις μπιραρίες, όπου θα μπορούσε να παιχτεί μόνο από δύο ηθοποιούς. Κάτι πάρα πολύ δύσκολο να γίνει βάσει του βιβλίου.

Έτσι έγραψε το θεατρικό, έκανε κάποιες παραστάσεις σε μπιραρίες, είδαν όμως ότι υπήρχε μεγάλη επιτυχία και από το 1989 μετακόμισε στο Fortune Theatre του West End και έγινε μια κανονική παραγωγή πλέον πάνω στη σκηνή αλλά που διατήρησε το ιδιαίτερο αυτό στοιχείο που είναι μόνο δύο ηθοποιοί. Στην ουσία είναι ένας χαρακτήρας και ακόμη ένας που κάνει πέντε έξι διαφορετικούς ρόλους. Στη δική μας εκδοχή είναι ο Ανδρέας Κουτούφτας που παίζει τον ρόλο του Mark, ενός ηθοποιού. Ο ηθοποιός



«Προέρχομαι από περιβάλλον που μου αρέσει το φανταστικό, ιστορίες τρόμου, ιστορίες φαντασίας, θρίλερ κτλ. έχω μια ιδιαίτερη αγάπη γι' αυτό», λέει ο σκηνοθέτης της παράστασης Ανδρέας Κυριάκου.

παίζει ηθοποιό. Και ο αγαπημένος μου φίλος Χριστόδουλος Μαρτάς, ο οποίος παίζει τους άλλους πέντε – έξι ρόλους.

–Γιατί επέλεξες να κάνεις αυτό το έργο;

–Μου αρέσει το φανταστικό, οι ιστορίες τρόμου, οι ιστορίες φαντασίας, τα θρίλερ κτλ. Έχω μια ιδιαίτερη αγάπη γι' αυτό. Όποτε μου δίνεται η ευκαιρία να δουλέ-

ψω πάνω στο συγκεκριμένο είδος το επιδιώκω. Η ιδέα για να γίνει η «Γυναίκα με τα μαύρα» κυρίως ήρθε από τον Χριστόδουλο Μαρτά, ξέροντας ότι με ενδιαφέρει το θέμα εφόσον είδα την παράσταση στο Λονδίνο πριν από δέκα χρόνια. Με πήραν τηλέφωνο με τον θιασάρχη του «Διόνυσος» και μου είπαν ότι σκέφτονται να γίνει η «Γυναίκα με τα μαύρα» η πρώτη παράσταση για το 2020. Και έτσι

φυσικά δέχθηκα χωρίς δεύτερη σκέψη. Παρόλο που ακούγεται σαν μια απλή παράσταση με μόνο δύο άτομα πάνω στη σκηνή έχει άπειρες τεχνικές δυσκολίες.

–Ποιες ήταν αυτές οι δυσκολίες;

–Είναι σχεδόν χορογραφία αυτό που κάνουμε. Οι ηθοποιοί έχουν περίπου 200 lighting cues και το ίδιο ισχύει και με τον ήχο, έχουμε περίπου 130 sound cues, πράγματα που είναι λίγο πρωτόγνωρα στο κυπριακό θέατρο, διότι δεν υπάρχει ο προϋπολογισμός για να γίνουν όπως γίνονται στο Broadway ή στο West End που είναι δεκαπέντε άτομα συνεργείο σε μια παράσταση συν τους ηθοποιούς και συν πολλά λεφτά. Εμείς προσπαθούμε να αναπαράγουμε τι γίνεται το West End τα τελευταία 30 χρόνια στο ελεύθερο θέατρο με τους περιορισμούς που έχει το ελεύθερο θέατρο και με τη μικρή βοήθεια που έρχεται από το «Θυμέλη».

Επειδή όμως έχω πολύ κάλους συντελεστές καταφέραμε περίπου μέσα σε ενάμιση μήνα δουλειάς συν ακόμη ενάμιση μήνα θεωρητικής προεργασίας να παρουσιάσουμε κάτι για το οποίο ήμαστε περήφανοι.

–Είναι θέατρο τρόμου, ένα θρίλερ;

–Πολλοί θα νομίσουν ότι είναι ένα θέατρο τρόμου, υπάρχουν κάποια τέτοια στοιχεία, εξάλλου είναι μια ιστορία γοτθική, ιστορία φαντασμάτων, παρόλα αυτά υπάρχει ένα πολύ δυνατό δεύτερο και τρίτο στρώμα στην ιστορία που έχει να κάνει με τη μεταχείριση των γυναικών στο

τέλος του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού. Όποιοι πιστεύουν στα φαντάσματα ή θέλουν να πιστέψουν στα φαντάσματα και έχουν μελετήσει τον κόσμο των πνευμάτων ξέρουν ότι ένα φάντασμα ή ένα πνεύμα μένει πίσω και δεν καταφέρνει να πάει στη μεταθανάτια ζωή, γιατί του συνέβη κάτι τραγικό και πρέπει να το θυμόμαστε αυτό. «Η Γυναίκα με τα μαύρα», που είναι ένα πνεύμα που στοιχειώνει την παράσταση, είναι εκεί όχι διότι θέλει να κάνει κακό ή για να «τιμωρήσει», αλλά επειδή της συνέβη κάτι τόσο δυνατό, μια τόσο μεγάλη αδικία, που έμεινε σαν ένας αντίλαλος η ζωή της και όποιος μαθαίνει για τη ζωή της τον στοιχειώνει. Πρέπει να το δούμε και λίγο μεταφορικά και όχι τόσο ρεαλιστικά. Και η Susan Hill, που έγραψε το βιβλίο και ο Stephen Mallatratt, που έκανε τη θεατρική διασκευή, ήθελαν ο κόσμος που θα τέλειωνε το βιβλίο ή θα έφευγε από την παράσταση να θυμάται όχι τον «τρόμο» που ένιωσε αλλά τι συνέβηκε στη γυναίκα με τα μαύρα και πώς μπορούμε σαν κοινωνία και σαν ανθρώπινο είδος να μην το αφήσουμε να συμβεί ξανά, σε καμία μπτέρα, σε καμία γυναίκα και σε κανένα συνάνθρωπό μας γενικά, διότι θα μας στοιχειώνει μια ζωή.

Πληροφορίες: «Η γυναίκα με τα Μαύρα», Θέατρο «Διόνυσος», Διαγόρου 29, Λευκωσία. Τακτικές παραστάσεις Παρασκευή & Σάββατο στις 8:30 μ.μ., Κυριακή στις 6:30 μ.μ. μέχρι τις 29 Φεβρουαρίου. Επικοινωνία/Κρατήσεις: 22818999 & 99621845

Το θέατρο για εμένα είναι ακόμη μια σχολή

– Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να μεταφέρεις την ταινία σε θεατρικό; Έκανες και τα «Κοπρόσκυλα».

– Προέρχομαι από τον κινηματογράφο, τον ξέρω πολύ καλά και είναι πιο δύσκολο να φέρω αυτό το πράγμα στο θέατρο από ό,τι θα νόμιζε κάποιος, γιατί είμαι συνηθισμένος στο σινεμά να έχω μεγάλο έλεγχο ως σκηνοθέτης, μπορείς να κάνεις κάτι δέκα ή είκοσι φορές μέχρι να το πέτυξεις, μπορείς να σώσεις πολλά πράγματα στο μοντάζ, τα ειδικά εφέ, μπορείς να κεντρήσεις και να φέρεις το τελικό αποτέλεσμα κοντά εκεί που εσύ είχες στο μυαλό σου. Στο θέατρο δεν έχεις τον έλεγχο, στην ουσία είσαι «cheerleader» (γέλια) στο θέατρο περισσότερο από σκηνοθέτης. Έχεις τα άτομα γύρω σου, τους οποίους σπρώχνεις να κάνουν το καλύτερο που μπορούν και από τη νύχτα της πρεμιέρας και μετά είναι το «κάος». Αφήνεις πάνω στους ηθοποιούς και στο κοινό.

–Είσαι γνωστός στα κινηματογραφικά πράγματα και αυτά είναι τα αρχικά σου βήματα στο θέατρο. Γιατί αποφάσισες να κάνεις αυτό το βήμα;

–Πάντα ήθελα να κάνω θέατρο, αν και η πρώτη μου αγάπη είναι ο κινηματογράφος και η τηλεόραση και δεν θα αλλάξει αυτό. Μου αρέσει να κάνω την εξής μεταφορά, «το σινεμά και η τηλεόραση είναι η σύζυγός μου, είναι αυτό που επέλεξα να παντρευτώ και το θέατρο νιώθω ότι είναι το φλερτ μου, είναι η 'φιλενάδα' μου στα κρυφά, αλλά δεν θα αφήσω ξανακάνει θέατρο. Ο τρόπος που δουλεύουμε στο σινεμά είναι πολύ διαφορετικός από αυτόν που δουλεύουμε στο θέατρο, ένιωθα και σαν σκηνοθέτης ότι ήθελα δουλειά πάνω σε αυτό το κομμάτι, δηλαδή της σχέσης σκηνοθέ-

«Ο τρόπος που δουλεύουμε στο σινεμά είναι πολύ διαφορετικός από αυτόν που δουλεύουμε στο θέατρο».

της-ηθοποιού και ο μόνος τρόπος πιστεύω για να πας στο επόμενο βήμα είναι να δουλέψεις στο θέατρο. Το θέατρο για εμένα είναι ακόμη μια σχολή για να μάθω πώς να δουλεύω με τους ηθοποιούς καλύτερα. Το θέατρο είναι πρόκληση. Και επειδή μου αρέσει η πρόκληση, ευελπιστώ να πάει η παράσταση καλά, διότι της αξίζει. Και ευελπιστώ να υπάρξει και μια τρίτη παράσταση στην οποία θα είναι μόνο γυναίκες.

–Πες μου για τις συνεργασίες σου στην παράσταση.

–Εμείς το φέρνουμε στο Θέα-

τρο «Διόνυσος», η ελληνική μετάφραση έγινε από τον Φρίσκο Μασούρα ένας ακόμα αγαπημένος συνεργάτης, είναι ο σεναριογράφος που έγραψε την πρώτη μου θεατρική παράσταση που ήταν τα «Κοπρόσκυλα» που έγινε πέρυσι και πολλοί άνθρωποι από την ίδια ομάδα επιστρέφουν και για αυτή την παράσταση. Ο Κωνσταντίνος Ευαγγελίδης που έγραψε τη μουσική στα «Κοπρόσκυλα» επιστέφει για να γράψει τη μουσική της «Γυναίκας με τα μαύρα». Η Κατερίνα Ττάκκα για τα κοστούμια, ο Χρίστος Γιάγκου, που είναι ο παράγωγος και θιασάρχης στο Θέατρο «Διόνυσος», αλλά και κάποιοι νέοι συνεργάτες, όπως Γιώργος Λάζογλου στα φώτα και ο Ανδρέας Γεωργίου σαν πρώτος βοηθός σκηνοθέτη. Ο Στέλιος Μαρτάς έχει ένα guest /κάμεο ρόλο και η Άντρη Σεργίου, σε μία από τις πρώτες εμφάνισεις της στο θέατρο, υποδύεται την Jennet.



«Το θέατρο είναι πρόκληση. Και επειδή μου αρέσει η πρόκληση ευελπιστώ να πάει η παράσταση καλά, διότι της αξίζει».

Λίγο ή πολύ όλοι είμαστε Τρουφαλντίνοι

Ο Παναγιώτης Κυριάκου μιλάει στην «Κ» για την παράσταση που πρωταγωνιστεί, «Ένας υπηρέτης με δύο αφεντικά»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Παναγιώτης Κυριάκου μιλάει στην «Κ» για την παράσταση που πρωταγωνιστεί, την κωμωδία του Κάρλο Γκολντόνι «Ένας υπηρέτης με δύο αφεντικά» και τον ήρωά του, τον Τρουφαλντίνο που ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου, σε διασκευή και σκηνοθεσία Μαριάνας Καυκαρίδου. Ο Παναγιώτης Κυριάκου είπε στην «Κ» ότι ο ρόλος αποτελεί για εκείνον μια μεγάλη πρόκληση, «Σίγουρα προσέτρεξα στις σημειώσεις μου, ανακαλύψαμε ότι ο άνθρωπος, ακόμη και μετά τα 30, μπορεί να κάνει πράγματα που είχε να κάνει από μωρό ή που δεν έκανε ποτέ». Θωρεί ότι ο συγκεκριμένος ρόλος είναι μια ταξική τοποθέτηση, σημειώνοντας: «Ο οικονομικά ασθενέστερος δεν είναι αναγκαία καιροσκοπός ή κλέφτης. Κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να επιβιώσει».

–Η μεταφορά του έργου σε μία άλλη εποχή σε έκανε να δεις αλλιώς τον Τρουφαλντίνο;

–Σίγουρα η μη χρήση της υποκριτικής φόρμας που έχει η commedia dell'arte φέρει μια άλλη βλέψη στον Τρουφαλντίνο. Αλλά κρατήθηκε η θεωρία αυτής της φόρμας. Ο Τρουφαλντίνο είναι αυτός που είναι, ανά τους αιώνες.

–Πώς τον αντιμετωπίσεις υποκριτικά;

–Η αλήθεια είναι ότι ο ρόλος αποτελεί για εμένα μια μεγάλη πρόκληση. Σίγουρα προσέτρεξα στις σημειώσεις μου, που είχα από τη σχολή, για το ποιος είναι ο Αρλεκίνος στη

Σε πρώτη θέαση το «Ένας υπηρέτης με δύο αφεντικά» είναι σίγουρα, μια κωμωδία καταστάσεων και παρεξηγήσεων. Αλλά, σίγουρα, δεν θα μπορούσε να λείπει η κοινωνικοπολιτική θέση που έχει η commedia dell'arte.

μέθοδο της commedia dell'arte. Συζητήσαμε αρκετά με τη Μαριάνα Καυκαρίδου για τις εκφάνσεις αυτού του κυρίου. Μελετήσαμε την προσέγγιση του James Corden. Δουλέψαμε τις κινήσεις και τα ακροβατικά με τον Αντρέι Κρουπά και... ανακαλύψαμε ότι ο άνθρωπος, ακόμη και μετά τα 30, μπορεί να κάνει πράγματα που είχε να κάνει από μωρό ή που δεν έκανε ποτέ.

–Ο Τρουφαλντίνο είναι ένας αβανταδόρικός ρόλος, ο πρωταγωνιστικός, ο ίδιος ο Γκολντόνι τον θεώρησε έναν δύσκολο χαρακτήρα. Νιώθεις ευθύνη απέναντί του;

–Προφανώς. Προσωπικά, είμαι υπέρμαχος της άποψης ότι κάθε έργο υπάρχει λόγος που είναι γραμμένο και πόσο μάλλον τόσο διαχρονικό. Άρα η ευθύνη απέναντι στον ρόλο, το έργο και το ίδιο το θέατρο, είναι εκεί. Είναι, ίσως, από τους πιο δύσκολους ρόλους που έχουν γραφτεί ποτέ. Σίγουρα λόγω σώματος, τεχνικής και άσκησης, αλλά και λόγω ψυχοσύνθεσης. Επομένως η αντι-



«Είναι μια ταξική τοποθέτηση ο συγκεκριμένος ρόλος. Ο οικονομικά ασθενέστερος δεν είναι αναγκαία καιροσκοπός ή κλέφτης. Κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να επιβιώσει», λέει ο Παναγιώτης Κυριάκου για τον ρόλο του.

μετώπιση και η μεταφορά του στη ζωή, φέρει μια μεγάλη ευθύνη.

–Είναι μια κωμωδία παρεξηγήσεων ή κάτι περισσότερο το έργο;

–Και τα δύο, κατά τη γνώμη μου. Σε πρώτη θέαση είναι σίγουρα, μια κωμωδία καταστάσεων και παρεξηγήσεων. Αλλά, σίγουρα, δεν θα μπορούσε να λείπει η κοινωνικοπολιτική θέση που έχει η commedia dell'arte. Γίνονται συνεχώς νύξεις που αφορούν τις ταξικές διαφορές, την κοινωνική έκφραση της μάχης των φύλων, τα κατάλοιπα της παράδοσης κάθε χώρας κτλ.

–Αλλάζει η φόρμα του έργου σε περισσότερη πρόζα ή ακόμα λει-

τουργεί ως Commedia dell'arte;

–Όπως σου είπα και πιο πάνω, το έργο κινείται σε δύο επίπεδα, θεματολογικά. Το ίδιο και τεχνικά. Μπορεί να καταργείται, βάσει χρονολογικής τοποθέτησης, η σωματική φόρμα και η μάσκα, παρ' όλα αυτά παραμένουν τα γκαγκς και τα λάτσι. Επίσης, οι χαρακτήρες και το υπόβαθρό τους είναι ξεκάθαρα εκεί. Ο Πανταλόνε είναι ο πλούσιος που όλοι προσπαθούν να του πάρουν τα λεφτά και την κόρη (Ιναμοράτα). Ο Μπρικέλα είναι ο πιο «ελαφρύς» της παρέας, ιδιοκτήτης χώρου εστίασης (ταβερνιάρης κατά την κομηνία), που ψεύδεται μονίμως και προσπαθεί να τα λύσει όλα με τη βία. Ο Ντοτόρε (σαν τύπος) υπάρχει. Και

σίγουρα η σχέση Τζιάνι-Αρλεκίνου με την Κολομπίνα, είναι από τις κινητικές δυνάμεις του έργου.

–Είναι καιροσκοπός ο ήρωάς σου, ένας διπρόσωπος ή αγωνίζεται απλώς για την επιβίωσή του;

–Επ' ουδενί δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί διπρόσωπος και καιροσκοπός. Είναι καθαρά Αρλεκίνο. Η μοναδική του έγνοια είναι το φαγητό. Ακόμη και όταν του προσφέρονται λεφτά και θα μπορούσε να φύγει με αυτά δεν το κάνει. Είναι μια ταξική τοποθέτηση ο συγκεκριμένος ρόλος. Ο οικονομικά ασθενέστερος δεν είναι αναγκαία καιροσκοπός ή κλέφτης. Κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να επιβιώσει.

–Χρειάζεται τελικά να γινόμαστε Τρουφαλντίνοι για να επιβιώσουμε; Δεν είναι βαρύ για την ψυχοσύνθεσή μας;

–Όλοι, λίγο ή πολύ, είμαστε Τρουφαλντίνοι, χωρίς να σημαίνει ότι είναι απαραίτητο ή προσπατούμε. Όλοι μας προσπαθούμε στο μέγιστο για την επιβίωσή μας. Ισχύει ότι είναι βαρύ για την ψυχοσύνθεσή μας, αλλά εκεί είναι και η μαγεία της commedia dell'arte. Μέσα από την κωμικότητα των τύπων και των καταστάσεων αναδεικνύεται η διαχρονική τραγικότητα του ανθρώπου, όταν πρόκειται για τα βασικά του ένστικτα όπως είναι η επιβίωσή του.

–Ο Τρουφαλντίνο υποδύεται, άρα έχουμε θέατρο στο θέατρο;

–Αυτός καθ' αυτός ο ρόλος και η ύπαρξη του Τρουφαλντίνο δεν συνθέτουν αυτούσιο αυτό που λέμε «θέατρο στο θέατρο». Οι μόνες στιγμές που θα μπορούσαμε να πούμε ότι βλέπουμε κάτι τέτοιο είναι όταν ο Τρουφαλντίνο προσπαθεί να διατηρήσει τις ισορροπίες των καταστάσεων που έχει δημιουργήσει, αλλά και να συστήσει την ευαισθησία του πλευρά και έτσι δημιουργεί τη φανταστική περσόνα του Πέπε. Εκεί θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχουμε το «θέατρο μέσα στο θέατρο».

Πληροφορίες: «Ένας υπηρέτης με δύο αφεντικά» του Κάρλο Γκολντόνι, στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου. Παραστάσεις κάθε Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. έως 29 Φεβρουαρίου 2020. Πληροφορίες/Κρατήσεις 22312940, 22421609.

H FACES PRODUCTION ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ουσσούτε να περάσουμεν

Σκηνοθεσία: ΠΕΤΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ / Κείμενα: ΜΑΡΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ, ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΦΛΟΥΡΗΣ / Σκηνικά: ΣΚΗΝΟΤΕΧΝΙΚΗ / Κοστούμια/Make up Artist: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΟΛΩΜΟΥ
Χορογραφίες: ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ SUCCESS / Μουσική: ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΡΙΕΥΣ
Στίχοι τραγουδιού έναρξης: ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ / Στίχοι τραγουδιών: ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ
Ηχογράφηση/Mixing Mastering: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΑΝΤΗ/Kstudio
Φωτογράφιση: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΡΙΚΑ/LOB PRODUCTIONS / Ήχος/Σχεδιασμός Φωτισμού: ΑΚΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ

Παίζουν οι Ηθοποιοί:
ΝΤΟΡΙΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, ΠΕΤΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ, ΛΟΥΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΠΕΤΡΟΣ ΤΙΓΡΗΣ, ΣΤΑΛΩ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 15, 22 ΣΑΒΒΑΤΟ	ΜΑΡΤΙΟΣ 7, 14, 21, 28 ΣΑΒΒΑΤΟ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 4, 11 ΣΑΒΒΑΤΟ	ΩΡΑ 8:30μ.μ	ΘΕΑΤΡΟ Ε.Ν.Α.Φ. ΑΓΙΑ ΦΥΛΑ, ΛΕΜΕΣΟΣ
----------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	----------------	--

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΡΑΤΗΣΕΩΝ 96499027

ΧΟΡΗΓΟΣ **ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ** **ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ**

SPP MEDIA, printertest, IMPOPHAR, MESAUDA MILANO, LOB, Sao Paolo Clothing Cyprus, ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ SUCCESS, ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 96 53 22 22, capital, ΣΠΟΡ FM 95.0

DEE JAY 93.5 FEELS GOOD

Breakfast

ME ΤΟΝ ANTONY 642
antony@93.5radio.com
ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
basilika@93.5radio.com

#mousikares

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 08:00-10:00

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

f i t

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Οταν Πάπας θα είναι μια Κινέζα...

Στις 13 Ιανουαρίου της καινούργιας χρονιάς πέθανε σε βαθιά γεράματα (1923-2020) ο μεγάλος Γάλλος ιστορικός Ζαν Ντελιμό (Jean Delumeau), συγγραφέας δεκάδων βιβλίων, ορισμένα από τα οποία έχουν σημαδέψει τις ιστορικές σπουδές. Κανένα ωστόσο βιβλίο του δεν έχει εκδοθεί στα ελληνικά, όπου εντούτοις κυκλοφορούν μεταφρασμένοι κάμποσοι σύγχρονοι ιστοριογράφοι. Δεν μου είναι δύσκολο να φανταστώ τον λόγο: ο Ντελιμό ασχολείται με την ιστορία του νεότερου χριστιανισμού, πεδίο που αφήνει αδιάφορους τους ιστορικούς μας, στη συντριπτική πλειονότητά τους. Ο μεγάλος ιστορικός, γεννημένος και μεγαλωμένος σε μια πιστή καθολική οικογένεια της Νάντης, έμεινε ο ίδιος πιστός χριστιανός ως το τέλος της ζωής του και νοιαζόταν ζωηρά για το παρόν και το μέλλον του χριστιανισμού στον σημερινό κόσμο. Το 1977 θα εκδοθεί το βιβλίο του με τον ερωτηματικό τίτλο «Θα πεθάνει άραγε ο χριστιανισμός;» («Le Christianisme va-t-il mourir?»), που προκάλεσε τεράστια συζήτηση στη Γαλλία. Το ακολούθησαν και άλλα δύο με το ίδιο ουσιαστικά ερώτημα: «Τι πιστεύω;» («Ce que je crois», 1985), «Προσδοκώντας την αυγή. Ένας χριστιανισμός για αύριο» («Guetter l'aurore. Un Christianisme pour demain», 2003).

Όπως δεν υπάρχει ασφαλώς μεγάλος στοχαστής χωρίς προσωπικό ερώτημα, το ίδιο ισχύει και για τους αληθινά μεγάλους ιστορικούς. Ο Ντελιμό είχε ερώτημα, ένα ερώτημα που πραγματικά στοίχειωνε τη συνειδησή του, και αυτό ήταν ο αποχριστιανισμός της Ευρώπης. Μέσα από ποιο δρόμο και για ποιους λόγους αποχριστιανίστηκε η Δύση; Για να απαντήσει στο βασανιστικό ερώτημα, μετακινείται μερικούς αιώνες πριν από την εποχή του και αναζητεί να καταλάβει τον τρόπο με τον οποίο έζησαν τον χριστιανισμό στην καθημερινή ζωή τους οι άνθρωποι της Ευρώπης από τον 13ο-14ο αιώνα και εφεξής, τι λογής ήταν αυτός ο χριστιανισμός.

Ο Ντελιμό, μελετώντας έναν απίστευτο όγκο υλικού, βεβαιώθηκε ότι επρόκειτο για έναν χριστιανισμό του φόβου και της ενοχοποίησης. Την επόμενη ακριβώς χρονιά από το «Le Christianisme



Στο έργο του ο Ζαν Ντελιμό (στο εξώφυλλο του πρώτου βιβλίου εικονίζεται ο μεγάλος ιστορικός και στοχαστής) ασχολείται με την ιστορία του νεότερου χριστιανισμού, πεδίο που αφήνει αδιάφορους τους σύγχρονους ιστορικούς μας.

Κανένα βιβλίο του μεγάλου Γάλλου ιστορικού Ζαν Ντελιμό δεν έχει εκδοθεί στα ελληνικά.

va-t-il mourir?», ο Ντελιμό εκδίδει το γνωστότερο βιβλίο του «Ο φόβος στη Δύση, 14ος-18ος αι. Μια πολιορκημένη πόλη» («La Peur en Occident, XIVe-XVIIIe siècles. Une cité assiégée», Fayard, 1978). Στην εισαγωγή του βιβλίου θα διηγηθεί την εμπειρία του στο ρωμαιοκαθολικό (σάλεσιανό) σχολείο, όπου φοίτησε εσωτερικός στο γυμνάσιο. Εκεί τα δωδεκάχρονα παιδιά, κάθε πρώτη Παρασκευή του μήνα, έλεγαν μια εκτενή προσευχή για να έχουν έναν καλό θάνατο, με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες για τις τελευταίες στιγμές του θνήσκοντος ανθρώπινου σώματος. Ο Ντελιμό παραθέτει την προσευχή αυτή και παραδέχεται ότι «αποτελεί το κλειδί του βιβλίου [του]» (σ. 27) και ίσως όλου του έργου του, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε. Ο χριστιανισμός της αγάπης, της συγχώρησης, της ελπίδας είχε γίνει θρησκεία του φόβου, όχι του φυσιολογικού φόβου του θανάτου, αλλά του φόβου της κρίσης, της κόλασης, της αιώνιας τιμωρίας. Λίγα χρόνια αργότερα, το βι-

βλίο για τον φόβο θα συμπληρωθεί με το βιβλίο «Αμαρτία και φόβος. Η ενοχοποίηση στη Δύση, 13ος-18ος αι.» («Le péché et la peur. La culpabilisation en Occident, XIIIe-XVIIIe siècles», Fayard, 1983). Η ποιμαντική του φόβου συνοδεύεται αεχώριστα με την ποιμαντική της ενοχοποίησης: ο άνθρωπος, προκειμένου να μη βασανίζεται αιωνίως στις φλόγες της κόλασης, πρέπει να απαρνηθεί κάθε επιθυμία και απόλαυση, κυρίως, εννοείται, τη σεξουαλική, να περιφρονήσει τον κόσμο και τις χαρές του. Για τον Ντελιμό, ο τρόπος με τον οποίο αποχριστιανίστηκε η Ευρώπη είναι ομολογος του τρόπου με τον οποίο χριστιανίστηκε, που έζησε τον χριστιανισμό της από την Αναγέννηση και μετά. Ο χριστιανισμός αυτός οικοδομήθηκε πάνω στον φόβο και στην ενοχή, και η έξοδος από τον χριστιανισμό έγινε ακριβώς με λάβαρο την αποτίναξη του φόβου και της ενοχής.

Ο χριστιανισμός αυτός έχει κλείσει τον ιστορικό κύκλο του, ενώ η ποιμαντική του αποτελεί πλέον σήμερα αντικείμενο μελέτης και διατριβών. Τούτο όμως δεν σημαίνει, κατά τον Ντελιμό, ότι έχει πραγματοποιηθεί και το aggiornamento του χριστιανισμού με τον σύγχρονο κόσμο. Ο δρόμος προς αυτή την κατεύθυνση περνάει μέσα από τις γυναίκες, την ισότιμη μετοχή δηλαδή των γυναι-

κών στη ζωή της Εκκλησίας, όπου, εννοείται, θα χειροτονούνται σε όλους τους βαθμούς της ιερωσύνης και, βεβαίως, όσον αφορά τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, μέσα από την κατάργηση της υποχρεωτικής αγαμίας του κλήρου. Αυτό το aggiornamento, κατά τον Ντελιμό, θα είμαστε βέβαιοι ότι έχει συντελεστεί «όταν Πάπας θα είναι μια Κινέζα, παντρεμένη με έναν μαύρο» («L'Avenir de Dieu», CNRS editions/Biblis, 2018, σ. 272). Ακούγεται σαν καλαμπουρι, αλλά δεν είναι. Εκείνος πάντως δεν αστεϊζόταν.

Ο Ντελιμό έγραψε με το χέρι του τον επικήδειο που ήθελε να διαβαστεί στην κηδεία του. Λίγα λόγια και μεστά, που συμπυκνώνουν τον χριστιανισμό της ελπίδας στον οποίο πίστευε. Μεταφράζω εδώ περίπου το μισό από αυτό το κείμενο: «Τον δρόμο τέλεκα. Ας αναπαυθώ μέσα στην ειρήνη και τη συγχώρησή Σου. Γίνε η καταφυγή και το φως μου. Αφήνομαι σε Σένα. Θα μπω μέσα στη γη. Η τελευταία σκέψη μου ας είναι η σκέψη της εμπιστοσύνης. [...] Επειδή το είπες εσύ, Κύριε, πιστεύω ότι θα ξαναζήσω με όλους τους δικούς μου και με το πλήθος εκείνων για τους οποίους έδωσες τη ζωή Σου. Τότε η γη θα ανακαινιστεί και θα αποκατασταθεί και δεν θα υπάρχει πια ούτε θάνατος ούτε φόβος ούτε δάκρυα».

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Παιδική χαρά γεμάτων μνημάτων

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΥΦΙΛΤΖΟΓΛΟΥ
Σπίτι παιδιού
εκδ. Αντίοδες, **σελ.** 90

«**Τ**ις Κυριακές πριν επιστρέψουμε στο Σπίτι παιδιού, κάναμε μια επίσκεψη στη γιαγιά που ήταν πεθαμένη».

Ο ανήλικος αφηγητής αναφέρεται σε έναν κόσμο παλιό, όπου ο θάνατος ήταν ορατός και όχι αποδιοπομπαίος. Η πεθαμένη γιαγιά δεν είχε κυλήσει στην ανυπαρξία, καθώς κάθε Κυριακή την επισκεπτονταν και έβρισκαν την ευκαιρία να παίξουν ο ίδιος και ο αδελφός του κρυφτό ανάμεσα στους τάφους. Ο Κυριάκος Συφιλτζόγλου (Δράμα, 1983) επιστρέφει στο χωριό της παιδικής του ηλικίας για να αποτυπώσει το βίωμα του θανάτου μέσα από το βλέμμα των έξι του χρόνων. Οι ταφές των συγχωριανών αναβιώνουν σαν επιμνημόσυνα παιχνίδια. Το αγόρι σήκωνε με περηφάνια τα εξαπτερυγα, χτυπούσε με χαρά την καμπάνα στο πένθιμο τέμπο, απολάμβανε να κάνει σταυρούς με το θυμιατό πάνω από τα μνήματα, νοιαζόταν πάνω πεθαμένους και τους έκανε παρέα καθισμένος δίπλα στην κάσα.

Όπως εξηγεί προεισαγωγικά ο

συγγραφέας, τα Σπίτια του Παιδιού ήταν ιδρύματα που συστήθηκαν το 1950 σε χωριά της Βόρειας Ελλάδας από τη Βασιλική Πρόνοια και ορισμένα εξ αυτών συνέχισαν να λειτουργούν και μετά τη μεταπολίτευση. Η μητέρα του εργαζόταν στο Σπίτι Παιδιού στην Πλατανιά Δράμας. Παραδίπλα ο πατέρας του είχε μια αποθήκη και έναν κήπο. Η αποθήκη έμοιαζε με ζωκλήσι. Σε μια γωνιά υπήρχε ένα μεγάλο δρεπάνι. Στον κήπο το παιδίμάζευε πλάκες από παλιά μουςουλμανικά νεκροταφεία. Το Σπίτι Παιδιού είναι μια μετωνυμία για τη μυστηριακή επικράτεια της παιδικότητας. Σε αυτή τη χρονικότητα των ακατάπαυστων ανακαλύψεων, εκπλήξεων και αποριών, μόνο ο θάνατος δεν είναι μυστήριο. Είναι ένα επαναλαμβανόμενο γεγονός που επιτάσσει την επανάληψη προαιώνιων τελετουργιών.

Ο εξάχρονος αφηγητής αδημο-

νεί για τα ξαφνιάσματα του άγνωστου κόσμου. Οι δυστυχίες που τον περιβάλλουν είναι δυσνόητες, γι' αυτό δεν τον θλίβουν, αλλά κεντρίζουν την περιέργειά του. Δεν καταλάβαινε, λόγω χάριν, γιατί οι συγγενείς της μητέρας του που ζούσαν στη Γερμανία αγωνιούσαν να μάθουν αν το καντήλι παρέμενε αναμμένο στον τάφο της γιαγιάς του, όπως δεν καταλάβαινε γιατί ο πατέρας του μιλούσε τουρκικά με τους γονείς του. Αντιθέτως, η συντροφιά των πεθαμένων καθόλου δεν τον προβλημάτιζε. Θυμόταν μια γυναίκα στο κέντρο του σαλονιού της,

μέσα στο φέρετρο, «γεμάτη λουλούδια από όλους τους μπαχτσέδες του χωριού. Πάνω της όλα τα χρώματα, φρέσκα». Θυμόταν τις βόλτες στο νεκροταφείο και το συμπονετικό βλέμμα του που περιέθαλπε τις ζωές κάτω από τις πλάκες. Τα χωράφια ήταν γεμάτα κόκαλα και πάνω όλο στάρια. Τον



500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΙΑ Λ. ΠΑΠΑΜΟΣΧΟ

Ο Ηλίας Λ. Παπαμόσχος γεννήθηκε το 1967 στην Καστοριά. Έχει εκδώσει έξι συλλογές διηγημάτων. Η συλλογή του «Η αλεπού της σκάλας και άλλες ιστορίες» τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος-Νομβέλας (2016) και μεταφράστηκε στα γαλλικά (Le renard dans l'escalier, ed. Le miel des anges). Διηγήματά του έχουν μεταφραστεί στα γαλλικά, στα σουηδικά και στα αλβανικά. Η τελευταία του συλλογή διηγημάτων «Η μνήμη του ξύλου» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα «Diaries» του Robert Musil, «The Collected Stories» του Isaac Bashevis Singer, «Ελευθέριος Βενιζέλος - Ο άνθρωπος, ο ηγέτης» του Νικόλαου Εμμ. Παπαδάκη, «Μπάνιο με τον Γιάννη» του Ηλία Χ. Παπαδημητράκου (ιδιωτική έκδοση).

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Χανς Κάστορπ, ο ήρωας του «Μαγικού βουνού» του Τόμας Μαν, για να μου θυμίζει πως η ανάγνωση ενός βιβλίου είναι τα ναύλα για μια άλλη, πληρέστερη ζωή.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;
Τον Κωνσταντίνο Χατζόπουλο, τον Κωνσταντίνο Θεοτόκη, τον Γιώργο Σεφέρη και τον Κωνσταντίνο Καβάφη. Ξέρω πως θα με συχωρήσουν οι ζώντες.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Διάβασα τον «κύριο Μάνι», του Αβραάμ Γεοσούα, και έμαθα πως το κλείσιμο του κύκλου, ενός κύκλου αφηγηματικού εν προκειμένω, αλλά και συνολικότερα, ψυχοπνευματικού, συνιστά τέλος, αλλά και αρχή, δηλαδή το άρρηκτο θανάτου και ζωής.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Σχετικά πρόσφατα, αδικαιολόγητα αργά όπως και να 'χει, το κλασικότερο: την «Ιλιάδα».

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τον «Υπνέτην» του Ρόμπερτ Μόχαμ, μια νουβέλα στην οποία βασίστηκε η ομώνυμη ταινία του Τζόζεφ Λόουζι.

Τι μνήμη μπορεί να έχει το ξύλο;
Το ξύλο μπορεί να έχει τη μνήμη του χώματος και του ουρανού, τη μνήμη του τραγουδιού και τη σιωπή του θανάτου.

Υπάρχει ένα κοινό νήμα που να συνδέει τις είκοσι ιστορίες του τόμου;
Ναι, η μνήμη, η μνήμη είναι ο ομφάλιος λώρος που συνέχει και που ενώνει όλες τις συλλογές μου, ένας ομφάλιος λώρος που ευτυχώς δεν κόπηκε, ένας ομφάλιος λώρος που με συνδέει ακόμη με την παιδική μου ηλικία, με κάθε μου ηλικία, ομφάλιος λώρος, και κιβωτός που περιέχει τις εξής εντολές: να διασώσω και να υμνήσω.



Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Δοκίμια, μελέτες, βιογραφίες

1 «What the Fact!?» του Mikeíus (Κλειδάριθμος)

2 «Η τελευταία μπλόφα» των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)

3 «Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας» της Λένας Διβάνη (Πατάκη)

4 «Η γιαγιά μου η Ευτυχία» της Ρέας Μανέλη (Αγκυρα)

5 «Sapiens, μια σύντομη ιστορία του ανθρώπου» του Γιουβάλ Νόα Χαράρι (Αλεξάνδρεια)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Ενα παιδί από το πουθενά» της Αλκης Ζέη (Μεταίχμιο)

2 «Οι ρετινές του βασιλιά» του Ισίδωρου Ζουργού (Πατάκη)

3 «Η σιωπηλή ασθενής» του Alex Michaelides (Διόπτρα)

4 «Αγάπη Μέδοουσας - Ιστορική προδοσία γραμμένη στο κύμα» του Μίμη Ανδρουλάκη (Πατάκη)

5 «Είμαι όσα έχω ξεχάσει» του Ηλία Μαγκλίνη (Μεταίχμιο)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public



ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ



ΠΑΡΙΣΙ
Ψυχή και σώμα
Μία από τις εκθέσεις που έχει αναγγείλει το Λούβρο για το 2020 είναι και η έκθεση «Ψυχή και σώμα» με γλυπτά από την ιταλική αναγέννηση. Θα εγκαινιαστεί τον Μάιο στην αίθουσα «Ναπολέον» κάτω από την Πυραμίδα και θα εστιάσει κυρίως στην καλλιτεχνική παραγωγή του δεύτερου ημίσεος του 15ου αιώνα με έργα Ντονατέλλο, Μικελάντζελο και άλλων. Γίνεται σε συνεργασία με το μουσείο Castello Sforzesco του Μιλάνου και αποτελεί συνέχεια προηγούμενης θεματικής έκθεσης.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Απόκτημα για το Μετ
Το **Μетроπολιτικό Μουσείο** της Νέας Υόρκης απέκτησε ένα πύλινο αγγείο του 19ου αιώνα, κατασκευασμένο από τον μόνο γνωστό Αφροαμερικανό σκλάβο που υπέγραφε τα έργα του, την εποχή που ήταν απαγορευμένα η απόκτηση γνώσης από τους Αφρικανούς που έφερναν οι δούλεμποροι. Το αγγείο υπογράφεται από τον Ντέιβιντ Ντρέικ (π. 1801-1870), που ήταν αγγειοπλάστης και ποιητής, και έχει κατασκευαστεί στη Νότια Καρολίνα το 1858. Είναι δωρεά ιδιώτη συλλέκτη.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Αλφρέ Ζαρί (1873-1907)
Μια έκθεση για τον ρηξέλευθο Γάλλο συγγραφέα Αλφρέ Ζαρί (1873-1907) στη Νέα Υόρκη είναι μια ευκαιρία για επαφή με εκείνα τα ανανεωτικά ρεύματα που προετοίμασαν τον μοντερνισμό του 20ού αιώνα μέσα από την αβάν-γκαρντ του 19ου αιώνα. Η έκθεση πραγματοποιείται στη Morgan Library και γίνεται πύλη για τα κινήματα του νταντά, του σουρεαλισμού και του θεάτρου του παραλόγου. Το πιο γνωστό θεατρικό του Ζαρί είναι ο «Ιμπί βασιλιάς» (1896).

ΛΟΝΔΙΝΟ
Αστέρες της σύγχρονης τέχνης
Ο 43χρονος Ρουμάνος ζωγράφος Αντριαν Γκένι (Adrian Ghenie) γεννήθηκε το 1977 στη Ρουμανία του Τσαουσέσκου. Η βάση του είναι το Βερολίνο και η τέχνη του έχει εκτιμηθεί από τους συλλέκτες. Το έργο του με τίτλο «Artiva», μνημειακών διαστάσεων, προκαλεί τα όρια ανάμεσα στη μνήμη και στον μύθο, την αναπαράσταση και την αφαίρεση. Θα δημοπρατηθεί στις 11 Φεβρουαρίου από τον οίκο Sotheby's με εκτιμώμενη τιμή από 2,5 έως 3,5 εκατομμύρια στερλίνες.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ
Μεσευρώπη και Απω Ανατολή
Τα 150 χρόνια διπλωματικών σχέσεων ανάμεσα στην Αυστροουγγαρία και την Ιαπωνία τιμώνται στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Βουδαπέστης με μια έκθεση δωματίου, η οποία διερευνά αυτήν την αλληλεπίδραση σε επίπεδο καλλιτεχνικό. Η έκθεση αντιπαράβλλει 70 ιαπωνικές ξυλογραφίες του 18ου και του 19ου αιώνα με έργα Ούγγρων καλλιτεχνών που υιοθέτησαν και ενσωμάτωσαν την επιρροή της Ανατολής στα νεότερικά έργα της αρ νουβό και των νέων ρευμάτων.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**



Ο Πικάσο και το χαρτί, μια σχέση ερωτική

ΛΟΝΔΙΝΟ
Η νέα έκθεση στη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών του Λονδίνου (Royal Academy of Arts) εστιάζει σε μια πτυχή του έργου του Πάμπλο Πικάσο, στην πολύπλευρη σχέση του με το χαρτί. Ο Πικάσο δεν ζωγράφιζε απλώς στο χαρτί, αναφέρεται σε κείμενο του μουσείου. «Το έσκιζε, το έκαιγε και το έκανε τρισδιάστατο». Αυτή η εσωτερικευμένη ανάγκη, η σχέση με την ύλη που συνορεύει με τον σωματικό έρωτα και με εκδοχές της έκστασης, είναι το θέμα της έκθεσης «Ο Πικάσο και το χαρτί» που εγκαινιάστηκε στις 25 Ιανουαρίου και θα διαρκέσει ως τις 13 Απριλίου. Είναι ένα από τα εικαστικά γεγονότα του Λονδίνου. Από σπουδές για την περίφημη «Γκερνίκα» ως ένα κολάζ σχεδόν πέντε μέτρων, η έκθεση φέρνει σε μία απρόβλεπτη συγκατοίκηση πάνω από 300 έργα σε χαρτί, καλύπτοντας όλη τη δημιουργική περίοδο του Πικάσο. Το χαρτί ήταν ένα μέσον αλλά και μια ευκαιρία πειραματισμού. Οι δυνατότητες και οι πιθανότητες φάνταζαν ανεξάντλητες. Ο Πικά-

σο αφιέρωσε όλη τη δημιουργική ικμάδα του, από τα νεανικά του χρόνια ως το τέλος της ζωής του, διερευνώντας τεχνικές εκτύπωσης. Του προκαλούσε μεγάλη ευχαρίστηση να ψάχνει σε όλον τον κόσμο ειδικά και σπάνια χαρτιά. Εβρισκε χαρτιά σε παλαιοπωλεία στην Ιαπωνία και δεν έχανε καμία ευκαιρία να σχεδιάσει κάτι ακόμη και σε μια απειροελάχιστη επιφάνεια χαρτιού. Ο Πικάσο έμοιαζε να σχεδιάζει αβίαστα, σχεδόν χωρίς προσπάθεια, και έβγαζε με μεγάλη φυσικότητα σχέδια σε κάθε ευκαι-

ρία. Πολλά από αυτά ήταν προσχέδια για μετέπειτα έργα, ζωγραφικά ή γλυπτικά, ή ακόμη και για το κολοσσιαίο διαστάσεων κολάζ του «Γυναίκες στην τουαλέτα τους» (1937-38, στη φωτογραφία). Στην έκθεση, ο επισκέπτης οδηγείται να παρακολουθήσει βήμα βήμα τον τρόπο με τον οποίον δούλευε ο Πικάσο μέσα από ένα συναρπαστικό βίντεο εποχής, όπως και σπουδές για την «Γκερνίκα» και τετράδια σημειώσεων και μπλοκ σχεδίου όπου υπάρχει όλη η σπορά του κατοπινού έργου του, πε-

ριλαμβανομένων έργων πολύ γνωστών, όπως οι «Δεσποινίδες της Αβινιόν». Μία πιο προσωπική πτυχή της ζωής του Πικάσο φωτίζεται μέσα από εικονογραφημένα ποιήματα και φωτογραφίες που έβγαλε μαζί με την Ντόρα Μάαρ. Η μεγάλη αυτή έκθεση, που με αφορμή το έργο του Πικάσο μιλάει και για τις ανεξάντλητες δυνατότητες και εφαρμογές του χαρτιού, συνδιοργανώνεται από τη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών, το Μουσείο Καλών Τεχνών του Κλίβελαντ και το Εθνικό Μουσείο Πικάσο στο Παρίσι.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το δευτερόλεπτο που κρατάει για πάντα

Στον κύριο Γκρι αρέσει να σκέφτεται καθώς περπατάει ότι τα πόδια του ανήκουν στο παρελθόν και το κεφάλι του στο μέλλον. Και αυτό διότι, έστω και σε επίπεδο νανοδευτερολέπτων, μετά τον Αϊνστάιν και τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας, ο χρόνος στα πόδια μας κυλάει πιο αργά απ' ό,τι στο κεφάλι μας: βρίσκονται πιο κοντά στη Γη συγκριτικά με το κεφάλι μας και πιο κοντά σε ένα σώμα μεγάλης μάζας ο χρόνος επιβραδύνεται, έστω και ανεπαίσθητα.

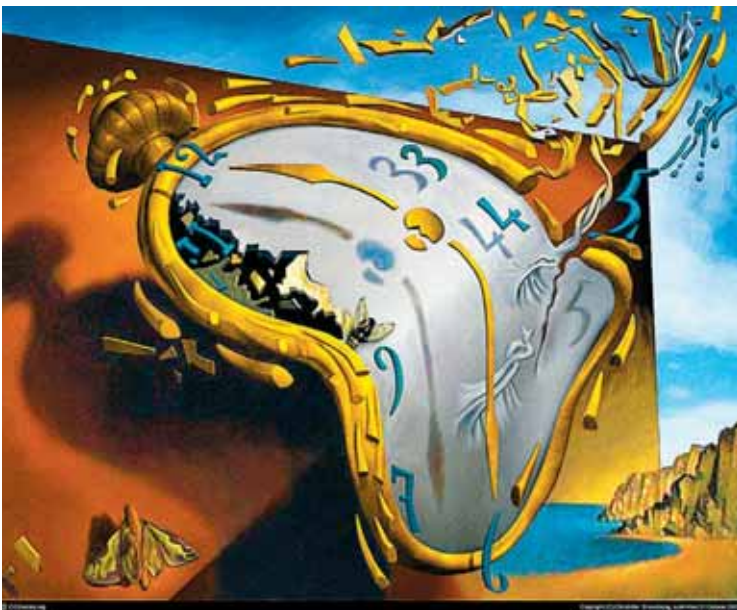
Εξ ου και η επιφάνεια της Γης είναι κατά 2,5 χρόνια μεγαλύτερη σε ηλικία απ' ό,τι ο πυρήνας της – όπου ο χρόνος κυλάει πιο αργά. (Στις παρυφές μιας μαύρης τρύπας, η πυκνότητα της οποίας φτάνει στο άπειρο, ο χρόνος παγώνει σχεδόν τελείως πια...)

Κάπως έτσι, τα πόδια του κυρίου Γκρι χάνονται κάπου στο παρελ-

Ο χρόνος χωρίζει τους εραστές με τρόπους που οι αισθήσεις αδυνατούν να συλλάβουν.

θόν, ενώ το μυαλό του ταξιδεύει προς το μέλλον. Εξάλλου, αυτό το εσωτερικό σκίσιμο ανάμεσα στο χθες και στο αύριο είναι η ιστορία της ζωής μας.

«Έτσι κι αλλιώς», σχολιάζει τώρα ο κύριος Γκρι, «δεν υπάρχει αυτό που λέμε “παρόν”. Το “τώρα” είναι μια απάτη, μια φρεναπάτη. Όλα όσα βλέπουμε δεν είναι όπως είναι αλλά όπως ήταν: το φως απαιτεί κάποιο χρόνο για να φτάσει στον προορισμό του. Όταν κοιτάζουμε τον Ήλιο, τον βλέπουμε όπως ήταν πριν από οκτώ λεπτά – τόσο χρειάζεται το φως για να ταξιδέψει από



«Το ρολόι που λιώνει ή Το μαλακό ρολόι τη στιγμή της πρώτης έκρηξης», έργο που ο Σαλβαντόρ Νταλί φιλοτέχνησε το 1954.

εκεί στη Γη. Αν ο Ήλιος έσβηνε ξαφνικά, εμείς θα συνεχίζαμε να τον βλέπουμε κανονικά στον ουρανό για οκτώ λεπτά ακόμη. Ανάλογα, το φως από τη Γη χρειάζεται 12,7 λεπτά για να φτάσει στον Αρη. Και για να ταξιδέψει από τη Γη στην άλλη άκρη του γαλαξία μας, χρειάζονται 52.000 έτη φωτός.

Φαντάσου όμως ότι χρειάζονται έστω και απειροελάχιστα δευτερόλεπτα για να φτάσει το φως από το πρόσωπο που έχεις απέναντί σου στα δικά σου μάτια.

Τεχνικά, αυτό σημαίνει ότι το πρόσωπο που κοιτάξεις είναι ήδη στο παρελθόν. Ακόμα κι όταν σκύβεις να φιλήσεις μια κοπέλα, δεν τη φιλάς στο “τώρα” αλλά σε ένα ακαθόριστο, απειροελάχιστο “πριν”. Ο χρόνος χωρίζει και θα χωρίζει πάντοτε τους εραστές ακόμα και με τρόπους που οι αισθήσεις τους αδυνατούν να συλλάβουν».

Ειδικά για τους εραστές, ο χρόνος είναι τέτοια εξωφρενική απάτη ή μάλλον μια εξοργιστική εξαπάτηση – και αντιβαίνει ακόμα και τον Αϊνστάιν: όταν οι εραστές βρίσκονται κοντά ο ένας στον άλλο, δεν επιβραδύνεται αλλά ρέει σαν ορμητικό ποτάμι, το οποίο όμως γρήγορα στερεύει.

Όπως το είχε γράψει ο Λούις Κάρολ: «Πόσο διαρκεί το για πάντα;» ρωτάει η Αλίκη τον Λευκό Λαγό· και αυτός αποκρίνεται: «Μερικές φορές, ένα δευτερόλεπτο». Αλλά όταν οι εραστές βρίσκονται μακριά ο ένας από τον άλλο, ο χρόνος μοιάζει να ακινητοποιείται, λες και αιωρούνται στα περίχ μιας αβυσσοαέας μαύρης τρύπας που δημιουργησαν μόνοι τους, με το πάθος τους.

Και όμως, όλα γίνονται γι' αυτό το καταραμένο δευτερόλεπτο που κρατάει για πάντα.

Μέσα «Ορνιθες», έξω δακρυγόνα

Μετά την Επίδαυρο και τη Νέα Υόρκη, η παραγωγή της Στέγης και του Νίκου Καραθάνου ταξίδεψε στο Σαντιάγο της Χιλής

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Από τον 62ο όροφο του Sky Costanera, του γυάλινου ουρανοξύστη των 300 μέτρων, του ψηλότερου κτιρίου της Λατινικής Αμερικής, η θέα προς το Σαντιάγο, την πυκνοδομημένη πρωτεύουσα της Χιλής, εκπέμπει μια παραπλανητική ηρεμία.

Αν και Ιανουάριος σημαίνει κρύο για την Ευρώπη, στο νότιο ημισφαίριο είναι καλοκαίρι. Η θερμοκρασία αγγίζει τους 30 βαθμούς Κελσίου, φοράμε πάλι ελαφριά ρούχα, τα σχολεία είναι κλειστά και οι νέοι γεμίζουν τα βράδια τα μπαρ της μποέμ γειτονιάς Μπελαβίστα πίνοντας παγωμένα κοκτέιλ. Το τελεφερίκ που ανεβάζει τους επισκέπτες στον λόφο του μητροπολιτικού πάρκου Σαν Κριστομπάλ είναι γεμάτο και ποδηλάτες περνούν με ταχύτητα από δίπλα. Η πραγματικότητα όμως είναι τελείως διαφορετική. Από τον περασμένο Οκτώβριο και κάθε Παρασκευή, διαδηλωτές συ-

Το αριστοφανικό έργο άγγιξε αρκετές φορές τις πολιτικά ευαίσθητες χορδές του κοινού μιας χώρας που βρίσκεται σε κοινωνικό αναβρασμό.

γκεντρώνονται στην πλατεία Ιταλίας στο κέντρο της πόλης και γρήγορα οι πορείες μετατρέπονται σε πετροπόλεμο με την αστυνομία, ρίψεις δακρυγόνων, πυρπόληση καταστημάτων και κουνιητό στα στενά του Σαντιάγο.

Όσοι ζουν στην πρωτεύουσα λένε ότι εδώ και τρεις μήνες η Χιλή είναι μια «άλλη χώρα», που δονείται από τις κοινωνικές αναταραχές και τις σκληρές συγκρούσεις με την αστυνομία, που κόστισαν τη ζωή σε περισσότερα από 20 άτομα. Όλα ξεκίνησαν από μια ανακοίνωση για την αύξηση της τιμής στο εισιτήριο του μετρό τον περασμένο Οκτώβριο. Ήταν η σπίθα που προκάλεσε μια μεγάλη κοινωνική έκρηξη με βίαια επεισόδια και καταστροφές, αποκαλύπτοντας τα βαθιά προβλήματα της χώρας και το μεγάλο ζήτημα των ανισοτήτων, τη νέα πληγή του ανεπτυγμένου κόσμου. Μέσα από το Διαδικτυο οργανώθηκε ένα μαζικό κίνημα, που κατέβασε στους δρόμους περισσότερους από 1 εκατομμύριο ανθρώπους διεκδικώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης αλλά και αναθεώρηση του συντάγματος, που παραμένει αναλλοίωτο από την εποχή του Πινοσέτ.

Μια τέτοια μέρα, με τον ήλιο ψηλά και τη ζέστη αφόρητη, περπατάμε στην πλατεία που πλέον έχει πάρει το άτυπο όνομα Πλατεία της



Το φωτεινό μπαλόνι, σήμα κατατεθέν της παράστασης, συνεπήρε το κοινό του Σαντιάγο, το οποίο υποδέχθηκε με θέρμη το έργο του Αριστοφάνη.



Η αποδοχή της διαφορετικότητας είναι μία από τις διεκδικήσεις των Χιλιανών.

Αξιοπρέπειας (Plaza de la Dignidad). Όσο πλησιάζουμε η μυρωδιά των δακρυγόνων γίνεται εντονότερη, τα ξηλωμένα πεζοδρόμια μαρτυρούν την τροπή των επεισοδίων και ακούγονται τα πρώτα συνθήματα.

Στο κέντρο της πλατείας βλέπω το άγαλμα του έφιππου στρατηγού Μπακεντάνο, του στρατηλάτη του πολύχρονου Πολέμου του Ειρηνικού το 1879, που έληξε με την εδαφική επέκταση της Χιλής, να είναι καλυμμένο με γκράφιτι και συνθή-

ματα, όπως είναι σχεδόν το σύνολο του ιστορικού κέντρου της πρωτεύουσας. Οι τοίχοι έχουν γεμίσει συνθήματα, που απηχούν την εναντίωση των διαδηλωτών στις πολιτικές του συντηρητικού προέδρου της Χιλής, Σεμπαστιάν Πινιέρα, στην αστυνομική βία, στην εποχή του Πινοσέτ και στη γενιά του '73, στην καταπίεση των ιθαγενών Μαπούτσε και των μειονοτήτων. Πληγιασμένα μάτια, μια ευθεία αναφορά στις καταγγελίες για χρήση πλαστικών

σφαιρών από την αστυνομία στο πρόσωπο των διαδηλωτών, είναι επίσης ζωγραφισμένα σχεδόν παντού, όπως και τα ονόματα των διαδηλωτών που έχασαν τη ζωή τους. Σε ένα σημείο της πλατείας διαβάζω το όνομα του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου. Κάπου αλλού ένα σύνθημα γράφει «Donde esta;» (Πού είναι;) ψάχνοντας όσους έχουν πεθάνει και εξαφανιστεί σε μια χώρα όπου το βάρος της βίας μοιάζει ασήκωτο. Λίγη ώρα αργότερα από τη σκηνή

του θεάτρου Teatro Municipal de las Condes η Στεφανία Γουλιώτη ακούγεται να λέει: «Πού είναι τα πουλιά; Πού είναι οι συμμαθητές μου;», αντλώντας από τον λόγο του Αριστοφάνη και τραβώντας παράλληλες γραμμές με τα βασανιστικά ερωτήματα που έχουν γεμίσει τους τοίχους του Σαντιάγο. Οι αριστοφανικές «Ορνιθες» του Νίκου Καραθάνου, μια παραγωγή της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, πήραν πρόσκληση και συμμετείχαν στο

φεστιβάλ παραστατικών τεχνών «Santiago a Mil» παρουσιάζοντας τη Νεφέλοκοκκυγία στο κοινό της Χιλής. Η ανάγνωση του Νίκου Καραθάνου στο αριστοφανικό έργο άγγιξε αρκετές φορές τις πολιτικά ευαίσθητες χορδές του κοινού, αποφεύγοντας όμως τους εύκολους λαϊκισμούς. Ειδικά οι φράσεις «απόψε ο νόμος ξαναγράφεται» και «τώρα το νόμο τον φτιάχνω εγώ», που επαναλαμβάνονταν τονισμένες σε ελληνικά και ισπανικά, απέσπασαν δυνατό χειροκρότημα ενόψει του δημοψηφίσματος για την αναθεώρηση του χιλιανικού συντάγματος.

Όπως και στην Αμερική, έτσι και στη Χιλή λέξεις και φράσεις που γεννήθηκαν πριν από πολλούς αιώνες και πέρασαν μέσα από σύγχρονα φίλτρα βρήκαν τον δρόμο τους στους ανθρώπους του σήμερα. Πριν από δύο χρόνια στη Νέα Υόρκη είδαμε το κοινό να στέκεται στο τείχος των πουλιών με αφορμή τα αμερικανικά τείχη στα σύνορα

Ειδικά οι φράσεις «απόψε ο νόμος ξαναγράφεται» και «τώρα το νόμο τον φτιάχνω εγώ» απέσπασαν δυνατό χειροκρότημα.

με το Μεξικό, ενώ στο φεστιβάλ του Σαντιάγο η ουτοπία της νέας πόλης ακούμπησε πάνω στην ανάγκη των μεταρρυθμίσεων και της κοινωνικής ειρήνης. Στο τέλος βέβαια (του έργου), όλοι πρέπει να συμβιβαστούν με μια νέα πραγματικότητα, ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο. «Το πνεύμα του Αριστοφάνη χωράει τόσο πολλά πράγματα», μας είπε ο κ. Καραθάνος την επόμενη μέρα.

Όπως και το 2018, έτσι και τώρα η παράσταση ταξίδεψε με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις αποσκευές της, τη «Νεφέλοκοκκυγία», που διοργανώθηκε στην υποβαμισμένη γειτονιά Μακούλ. Στο φεστιβάλ προβλήθηκε και η ταινία του Μπάμπη Μακρίδη «Ορνιθες ή Πώς να γίνεις πουλί», που ακροβατεί ανάμεσα στο ντοκιμαντέρ και στη μυθοπλασία. Ο κόσμος που δημιουργήθηκε γύρω από την παράσταση των «Ορνιθων» είναι μια πρακτική που ακολουθεί η Στέγη από το 2011, εξοπλίζοντας τις παραγωγές με εφόδια εξωστρέφειας.

Στην ανταπόκρισή μας πριν από δύο χρόνια γράφαμε ότι το στοίχημα για την παράσταση από το φτεροτύχημα της στη Νέα Υόρκη θα ήταν οι νέες συνεργασίες. Ο Νίκος Καραθάνος απέδειξε ότι οι «Ορνιθες» μπορούν να πετάξουν και να φτάσουν πολύ μακριά.

«Είναι μια λαϊκή παράσταση που απευθύνεται στους ανθρώπους»

Στο εμπορικό κέντρο που βρίσκεται στη βάση του γυάλινου πύργου Sky Costanera τίποτα δεν θυμίζει μια κοινωνία σε αναβρασμό. Ένας τεχνητός καταρράκτης ξεκινάει από την οροφή και καταλήγει σε ένα όμορφο καφέ, που σερβίρει brunts και ελαφρύ φαγητό. Τα καταστήματα των μεγάλων διεθνών brands είναι γεμάτα, σε ένα από τα λίγα σημεία μέσα στην πόλη όπου οι κοινωνικές τάξεις του Σαντιάγο ανακατεύονται όσο διαρκεί μια βόλτα για ψώνια. Το συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο είναι το μόνο προσβάσιμο με το μετρό.

Ωστόσο, η κοινωνική αναταραχή έχει επηρεάσει την πρωτεύουσα σε πολλά επίπεδα. Ο τουρισμός έχει μειωθεί, η αξία του πέσο έχει υποχωρήσει, οι υποδομές της πόλης έχουν υποστεί μεγάλες καταστροφές. Την ίδια ώρα, όμως, γίνονται ζημιώσεις και δημόσιες συζητήσεις για μεταρρυθμίσεις και αλλαγές στο σύνταγμα της χώρας. Ορισμένοι ερμηνεύουν τις διαδηλώσεις ως ένα τέχνασμα

Ο Νίκος Καραθάνος και η Μάρθα Φριντζίλα μιλούν στην «Κ» για την ανάγκη να ανοίξει μια ευρύτερη συζήτηση για το ελληνικό θέατρο.

αποσταθεροποίησης της ευρύτερης περιοχής, ενώ άλλοι μιλούν για την αφύπνιση της Χιλής. Το βράδυ πάντως την κυκλοφορία στους σκοτεινούς δρόμους του κέντρου τη ρυθμίζουν πολίτες - τροχονόμοι, Χιλιανοί που φορούν κίτρινα φωσφορούχα γιλέκα και πληρώνονται από τους διερχόμενους οδηγούς.

Σε όλη τη χώρα ακυρώθηκαν πολλές εκδηλώσεις και το «Santiago a Mil» προβληματίστηκε για τη φετινή διοργάνωση. Η διευθύντρια Κάρμεν Ρομέρο, με καταγωγή από τους αυτόχθονες Μαπούτσε, μας



Σε έναν κλειστό σταθμό του μετρό, δίπλα στην πλατεία όπου ξεκινούν οι πορείες, έχει στηθεί ένα αυτοσχέδιο μνημείο για τους νεκρούς διαδηλωτές.

λέει ότι αποφάσισαν να αφαιρέσουν τη λέξη «φεστιβάλ» από τη διοργάνωση και να ακυρώσουν τις μουσικές και γιορτινές εκδηλώσεις. «Κάνουμε το “Santiago a Mil” για να συμμετέχουμε στον διάλογο,

στη συζήτηση. Στη Χιλή το θέατρο ήταν πάντα ένα σημείο συνάντησης, έτσι ήταν και στη δικτατορία και έτσι είναι και σήμερα. Μπορεί να σταματούσαμε τα πάντα, αλλά όχι το θέατρο», μας λέει.

Το «Santiago a Mil» ιδρύθηκε το 1994 ως ένα καλοκαιρινό φεστιβάλ που θα γιόρταζε την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας και θα εμψυκούσε μια νέα πνοή στις παραστατικές τέχνες της Χιλής. Από τη σκηνή του δεν είναι πολύ γνωστός στη Χιλή και συμπτωματικά το έργο συνδέθηκε με τον διάλογο της κοινωνίας», σημείωσε.

Η πρόταση

Όταν έφτασε στην κ. Ρομέρο η πρόταση για τους «Ορνιθες» από την Κάτια Αρφαρά, πριν από περίπου τρία χρόνια, τίποτα δεν προμήνυε τη σημερινή πολιτική κατάσταση στη χώρα. «Ήταν μια καλλιτεχνική απόφαση να φέρουμε την παράσταση, γιατί ο Αριστοφάνης δεν είναι πολύ γνωστός στη Χιλή και συμπτωματικά το έργο συνδέθηκε με τον διάλογο της κοινωνίας», σημείωσε.

Το ταξίδι των «Ορνιθων» στη Χιλή φιλοδοξεί να ανοίξει και μια ευρύτερη συζήτηση για το ελλνι-

κό θέατρο, όπως μας είπε ο Νίκος Καραθάνος μετά την παράσταση. «Στην Ελλάδα δεν γινόταν ποτέ καμία συζήτηση για την τέχνη, υπήρχε μόνο το μ' αρέσει, δεν μ' αρέσει», τόνισε, για να συμπληρώσει μετά η Μάρθα Φριντζίλα ότι στη χώρα μας «οι δημιουργοί απευθύνονται στο ίδιο το θέατρο, ενώ οι “Ορνιθες” είναι μια λαϊκή παράσταση που απευθύνεται στους ανθρώπους». «Έτσι ευνουχίζουμε και άλλα πράγματα για να τα κάνουμε μη λαϊκά. Ακόμη και το πιο περίεργο μπορεί να είναι απόλυτα λαϊκό και να λέει κάτι στον κόσμο», πρόσθεσε ο σκηνοθέτης.

Μια ελληνική παράσταση στη Χιλή έχει επίδραση στην Ελλάδα; «Ναι, γιατί πήγαμε κάποιος άνθρωπος στη Νέα Υόρκη, ήρθαν κάποιος άλλοι στη Χιλή, είναι μεγάλη χαρά που καταφέρνω να φέρνω έστω και έναν παραπάνω. Ο καθένας έχει τον κήπο του και επηρεάζει τους ανθρώπους του. Όλο αυτό έχει κάποιον αντίκτυπο».

Η μουσική πάντα βρίσκει τον δρόμο της

Τρεις μουσικοί (Γιάννης Κουτής, Loïc Blejean, Βαγγέλης Γέττος) με την αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή ενώνουν θάλασσες και νότες

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗ**

Μια ενδιαφέρουσα μουσική σύμπραξη θα λάβει χώρα στο βιβλιοπωλείο Σολώνειο την επόμενη εβδομάδα (7-8/2), όπου οι μουσικές τριών νησιών με ιδιαίτερη ταυτότητα θα συναντηθούν για πρώτη φορά στην Κύπρο, με τίτλο «Κύπρος - Κρήτη - Ιρλανδία. Νήσοι εν κινήσει». Οι μουσικοί Γιάννης Κουτής από την Κύπρο, Loïc Blejean από τη Βρετάνη της Γαλλίας και Βαγγέλης Γέττος από την Ελλάδα θα αναζητήσουν τι μπορεί να ενώσει τις τρεις διαφορετικές νησιωτικές παραδόσεις με την αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή να ρίχνει τις δικές της σανίδες στην προσπάθεια γεφύρωσης, διά της ανάγνωσης κλασικών και πρωτότυπων κειμένων.

Ρώτησα και τους τέσσερις τι έφερε αυτή τη συνεργασία; Ο Βαγγέλης Γέττος (κρητικό λαούτο), έχοντας παίξει ήδη με τον Loïc και τη Μαρίνα, επ' αφορμή ενός αμιγώς ιρλανδικού project, το «Στις χώρες των γιγάντων» στο πλαίσιο του Faneromeni 18), ένιωθε ότι αυτή ήταν η αρχή μιας συνεργασίας που μπορούσε και έπρεπε να διευρυνθεί. Με τη σειρά του ο Γιάννης Κουτής (ούτι) θέλησε να προσθέσει τον κυπριακό, και κατά προέκταση ανατολίτικο χαρακτήρα, στο τελικό αποτέλεσμα. Ο Loïc Blejean (ιρλανδική γκάντα) είπε ότι έχοντας ήδη απολαύσει τη συνεργασία με τον Βαγγέλη και τη Μαρίνα (μαζί με τον Γάλλο μουσικό David Faure Bras) δεν δίστασε να επιστρέψει για ακόμη μία συνεργασία. Τέλος, η Μαρίνα Κατσαρή θεωρεί ότι η μεγάλη αγάπη που έχουν για τις τρεις φαινομενικά ετερόκλητες κουλτού-

«Να γνωρίσουμε τους εαυτούς μας καλύτερα. Να πιούμε από το αθάνατο νερό της λαϊκής δημιουργίας», σημειώνει η Μαρίνα Κατσαρή για την παράσταση.

ρες, που σε διάφορες συνεντεύξεις τους τις έχουν δει να συνδυάζονται τόσο εύκολα που λες και ξεπότησαν και οι τρεις από το κεφάλι ενός άγνωστου αρχαίου θεού.

Η επόμενη ερώτηση που έκανα και με αφορμή την παραστατική απάντηση της Μαρίνας είναι κατά πόσον οι τρεις αυτές μουσικές παραδόσεις μπορούν να γεφυρωθούν και ποια είναι ενδεχομένως τα κοινά τους. Ο Βαγγέλης μου λέει ότι έχοντας ταξιδέψει στην Κρήτη πάνω από 20 φορές και έχοντας κάνει ένα μουσικό road trip στην Ιρλανδία, είδε και στις τρεις μουσικές παραδόσεις μία συνύπαρξη λυρικού και επικού στοιχείου. Ο Γιάννης σημειώνει ότι και οι τρεις μουσικές παραδόσεις «πατούν» πάνω στο συνδυασμό μιας σχετικά απλής αρμονίας και μιας κυρίαρχης μελωδίας σε μικρά επαναλαμβανόμενα μοτίβα που εξυπηρετούν τις πλείστες φορές τις ανάγκες του χορού. Από την άλλη ο Loïc λέει ότι πρόκειται για τρεις αρκετά διαφορετικές μεταξύ τους παραδόσεις, ειδικά η ιρλανδική σε σχέση με την κυπριακή και την κρητική, όπως τονίζει, αλλά η μουσική πάντα βρίσκει το δρόμο της!

Όσο αφορά την παραδοσιακή



Οι μουσικοί Γιάννης Κουτής από την Κύπρο, ο Loïc Blejean από τη Γαλλία και ο Βαγγέλης Γέττος από την Ελλάδα και η αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή θα αναζητήσουν τι μπορεί να ενώσει τις τρεις διαφορετικές νησιωτικές παραδόσεις.



μουσική και το πώς αντιμετωπίζεται από μια νέα γενιά καλλιτεχνών παρατηρώ μια άνηψη και αναβάθμιση, με ένα γνήσιο ενδιαφέρον από καλλιτέχνες που τη βλέπουν όχι απλώς ως έκθεμα μουσειακό και είδος προς μελέτη, αλλά ως ζωντανό οργανισμό που θέλει συνεχή φροντίδα. Ρώτησα τους μουσικούς με τον Βαγγέλη να λέει: «Νομίζω ότι οι παραδοσιακή μουσική δεν είναι ακόμη εισηγμένη στο χρηματιστήριο ώστε να ανεβοκατεβαίνουν οι μετοχές της. Ήταν, είναι και θα είναι πάντα εκεί, να ξεχνιέται από γενιές που πίστεψαν σε μια άνευ ορίου «ανάπτυξη» και να ανασύρεται από γενιές και κυρίως ανθρώπους που βλέπουν σε αυτή μια σταθερή αφορμή για να ξανασκεφτούμε ποιοι είμαστε και πού βαδίζουμε» και ο Γιάννης, «Θεωρώ πως δεν είναι θέμα αναβάθμισης, αλλά περισσότερο αντιληψης. Η λεγόμενη παραδοσιακή μουσική κατά τη γνώμη μου είναι στην ου-

σία ένας ζωντανός οργανισμός που προσαρμόζεται στην δεδομένη εποχή παρά ένα μουσειακό αντικείμενο, το οποίο απλώς παρουσιάζεται ξανά και ξανά στην ίδια μορφή». Ο δε Loïc σημειώνει: «Στις μέρες μας είναι πολύ πιο εύκολο να μάθεις κανείς παραδοσιακά όργανα και να συλλέξει σκοπούς και κομμάτια απ' ό,τι ήταν 30 χρόνια πριν. Έχει γίνει μεγάλη πρόοδος και είναι πολύ ωραίο να βλέπεις τόσους νέους μουσικούς!».

Η αγωνία των ανθρώπων

Στη μουσική παράσταση η Μαρίνα θα διαβάσει πρωτότυπα κείμενα του Βαγγέλη Γέττου, καθώς και κλασικά έργα, όπως αποσπάσματα από το «Χρονικό» του Μαχαιρά, την «Αναφορά στον Γκρέκο», κείμενα του Ιρλανδού συγγραφέα Μπερνάρ Σο και άλλων. Ο Βαγγέλης στην ερώτησή μου πώς εμπλέκονται στο δρώμενο τα κείμενα μου λέει ότι η έρευνα τους έφερε προ

συγκλονιστικών εκπλήξεων! «Από που να το πιάσει κανείς; Από τους Ιρλανδούς περιηγητές που όργωναν την Κύπρο; Από τη λατρεία του Καζαντζάκη για τον Ιρλανδό George Bernard Shaw;

Από τους σχεδόν πανομοιότυπους θρύλους του Finn Mc Cool και του Διγενή Ακρίτα». Η Μαρίνα Κατσαρή σημειώνει με τη σειρά της: «Τα κείμενα διατρέχει η προσπάθεια των κατοίκων και των δημιουργών των τριών νησιών να αντιληφθούν τον ρου της ιστορίας, τους λόγους που άλλοι πολιτισμοί τους επιβουλεύονταν επί αιώνες. Από το «Χρονικό» του Λεόντιου Μαχαιρά, τη σύγχρονη ιρλανδική ποίηση, την 'Αναφορά στον Γκρέκο', αλλά και τα πρωτότυπα κείμενα του Βαγγέλη, προκύπτει αυτή η αγωνία ανθρώπων που νιώθουν μικροί και λίγοι μπρος στο ερωτηματικό της ζωής και των χαρών της από τη μία και του θανάτου και της λήθης από την άλλη. Αυτό είναι και

το βασικό ερώτημα όλων των παραδοσιακών μουσικών».

Κλείνοντας τη συζήτησή μας τους ρώτησα ποιο είναι το ζητούμενο από αυτή τη σύμπραξη, γιατί υποψιάζομαι ότι δεν είναι απλώς μια μουσική συνάντηση που θέλει ως σανίδα θα ταξιδέψει από τα νερά της Μεσογείου έως την Ιρλανδική Θάλασσα και τον Ατλαντικό. «Η ανασκαφή με σκοπό να φέρουμε στο φως αυτό τον υπόγειο αγωγό που συνδέει τις τρεις παραδόσεις. Και θα τολμήσω να πω ότι δεν χρειάζεται να ψάξουμε και πολύ: οι θαλασσινοί λαοί ουσιαστικά είναι ένας λαός με πολλά ονόματα», λέει ο Βαγγέλης και ο Γιάννης «Κατάρκας η αγάπη για τις μουσικές παραδόσεις του κόσμου και σε αυτή την περίπτωση των τριών αυτών νήσων. Μέσα από την παρουσίαση του project πιστεύω ότι ο καθένας μας, μέσα από το δικό του αισθητικό και συναισθηματικό φίλτρο, θα μπορέσει να αναγνωρίσει την πλειάδα των κοινών σημείων», ο Loïc «Για μένα ένα είναι το ζητούμενο όντας μουσικός: να συναντώ και να παίζω με μουσικούς, τραγουδιστές με διαφορετικά υπόβαθρα και κουλτούρες, ειδικά όταν κάτι τέτοιο δεν έχει προηγουμένως» και η κεραστική Μαρίνα λέει: «Να γνωρίσουμε καλύτερα, να γνωρίσουμε τους εαυτούς μας καλύτερα. Να πιούμε από το αθάνατο νερό της λαϊκής δημιουργίας».



«Κύπρος - Κρήτη - Ιρλανδία. Νήσοι εν Κινήσει», 7 & 8 Φεβρουαρίου, Σολώνειο Κέντρο Βιβλίου, Βυζαντινού 24, Στρόβολος. Πληροφορίες: 22666799

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy
www.facebook.com/kanali6
twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Τεχνοχώρος ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ (ΥΠΟΓΕΙΟ ΣΑΤΙΡΙΚΟΥ)

RED-X

Πολύνα Γκιωνάκη

Πρεμιέρα: 1 Φεβρουαρίου 2020

Παραστάσεις:
 Σαββατο: 1, 8, 15 ώρα 20:30
 Κυριακή: 2, 9, 16 ώρα 19:30

Πληροφορίες/ Κρατήσεις: 99361694
Γενική Είσοδος: 10€

Σκηνοθεσία: Φωτεινή Πετροπούλου
 Ερμηνεύουν: Εύα Παπαγεωργοπούλου, Κώστας Καντζηλιέρης
 Σκηνικά/ Κουστούμια: Πέτρος Στυλιανού, Άντρη Μέττα
 Κινησιολογία: Εύα Παπαγεωργοπούλου
 Σχεδιασμός-Φωτισμού - ήχου: Λέανδρος Ταλιώτης, Φωτεινή Πετροπούλου
 Φωτογράφιση/ Σχεδιασμός Αφίσας: Χρίστος Παπαγεωργόπουλος

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ρεσιτάλ ερμηνείας δύο γενεών

Ρόμπερτ Πάτινσον και Γουίλεμ Νταφόε
σε ένα θρίλερ μακριά από κλισέ

Ο Φάρος ★★½
ΘΡΙΛΕΡ (2019)
Σκηνοθεσία: Ρόμπερτ Εγκερς
Ερμηνείες: Γουίλεμ Νταφόε,
Ρόμπερτ Πάτινσον, Βαλέρια Καραμάν

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο ανερχόμενος Ρόμπερτ Εγκερς, ο οποίος προ ολίγων ετών είχε προκαλέσει θόρυβο με την τρομακτική «Μάγισσα», επιστρέφει με ένα ακόμα πιο ιδιαίτερο φιλμ, το οποίο ενώνει επί της οθόνης δύο σταιρ από διαφορετικές γενιές. Ο Ρόμπερτ Πάτινσον υποδύεται έναν νεαρό εργάτη, ο οποίος, στα τέλη του 19ου αιώνα, μεταβαίνει σε μια απομακρυσμένη βραχονησίδα, προκειμένου να δουλέψει στον φάρο που υπάρχει εκεί. Επιτόπου θα συναντήσει τον Τόμας (Γουίλεμ Νταφόε), έναν μισότρελο παλιό ναυτικό και εμμονικό φαροφύλακα, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το πόστο. Με τον χρόνο να κυλά και μια καταιγίδα να τους αποκόπτει τελείως από τον υπόλοιπο κόσμο, οι δύο άνδρες θα φτάσουν στα όρια της ψυχικής τους αντοχής και —αναπόφευκτα— θα συγκρουστούν.

Αίσθηση πατινας

Ο Εγκερς μεταχειρίζεται έξυπνα την ασπρόμαυρη φωτογραφία και το σχεδόν τετραγωνισμένο κάδρο, προκειμένου να δώσει την αίσθηση της πατινας και του αρχέγονου στην αφήγησή του. Από την άλλη, περισσότερο κι από την ατμόσφαιρα, αυτό που μετράει εδώ είναι το σενάριο αλλά και οι ερμηνείες των δύο πρωταγωνιστών. Διατηρώντας τη

διάλεκτο της εποχής, και μάλιστα τη βρωμόστομη, «ναυτική» εκδοχή της, οι διάλογοι των δύο ανδρών είναι πραγματικά απολαυστικοί, συνθέτοντας επί της ουσίας ένα θεατρικό πλέγμα, πάνω στο οποίο βασίζεται ολόκληρο το κινηματογραφικό οικοδόμημα.

Ο Ρόμπερτ Πάτινσον από την πλευρά του, ερμηνεύοντας έναν ρόλο αρκετά μακριά από όσα τον έχουμε συνηθίσει, τα καταφέρνει πολύ καλά, παρά τις δυσκολίες ενός χαρακτήρα που περνά μια διαδικασία μεταμόρφωσης. Εκείνος βέβαια που παραδίδει άλλο ένα ερμηνευτικό ρεσιτάλ, είναι ο Γουίλεμ Νταφόε, ο οποίος αντλεί έμπνευση από τον καπιετάν Αχαμπ του Μόμπι Ντικ αλλά και τους σαιξπηρικούς ήρωες, δημιουργώντας έναν παραληρηματικό, διαρκώς μεθυσμένο χαρακτήρα, ο οποίος τότε μουρμουρίζει ακατάληπτα και τότε υψώνει τη φωνή του σε φιλοσοφικούς μονολόγους ή επικλήσεις στον Ποσειδώνα. Το δε αλληγορικό φως του φάρου κρύβει μέσα του όσα το ανθρώπινο μυαλό μεγαλοποιεί όταν το τούνελ της λογικής στενέψει υπερβολικά. Καθώς ο δάσκαλος-Νταφόε ξεναγεί τον μαθητή-Πάτινσον στην Κόλαση, συνοδεία μιας πανέμορφης γοργόνας και άλλων παραισθήσεων, ο θεατής παρακολουθεί καθηλωμένος, αιχμάλωτος μιας μυστηριώδους γοητείας που σχετίζεται με τα πιο σκοτεινά μονοπάτια του νου. Μπορεί πέρα από αυτό να μην υπάρχουν πολλά για να εξερευνήσει κανείς εδώ, ωστόσο το αντισυμβατικό, μακριά από τα περισσότερα κλισέ του είδους, θρίλερ, είναι από μόνο του αρκετό.



Ο Ρόμπερτ Πάτινσον (δεξιά) υποδύεται έναν νεαρό εργάτη, ο οποίος, στα τέλη του 19ου αιώνα, μεταβαίνει σε μια βραχονησίδα για να δουλέψει σε έναν φάρο. Εκεί θα συναντήσει τον Τόμας (Γουίλεμ Νταφόε), έναν μισότρελο, εμμονικό φαροφύλακα. Οι δύο άνδρες —αναπόφευκτα— θα συγκρουστούν.

HOME CINEMA

Η ανθρωπότητα στα χρόνια της καθολικής τυφλότητας



Ο Θηριώδης Τζέισον Μομόα πρωταγωνιστεί στη σειρά «See» του Apple TV+.

See ★★½
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2019)
Δημιουργός: Στίβεν Νάιτ
Ερμηνείες: Τζέισον Μομόα,
Σίλβια Χοκς, Χέρα Χίλμαρ

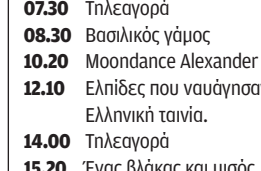
Ο δημιουργός του εξαιρετικά επιτυχημένου «Peak Blinders», Στίβεν Νάιτ, υπογράφει μία από τις πρώτες σειρές που μας σέρβιρε το καινούργιο Apple TV+, διαθέσιμο και στην Ελλάδα. Το «See» μας μεταφέρει σε μια φανταστική, μετα-Αποκαλυπτική πραγματικότητα, όπου ο πληθυσμός της Γης έχει περιοριστεί σε μερικά μόνο εκατομμύρια, λόγω ενός τρομερού ιού: οι δε επιζώντες είναι όλοι τους τυφλοί. Αιώνες μετά την καταστροφή και ενώ πια ο παλαιός, ανεπτυγμένος πολιτισμός —όπως και η έννοια της

όρασης— ανήκει στη σφαίρα του μύθου και οι άνθρωποι ζουν σε νομαδικές κοινότητες, δύο παιδιά γεννιούνται ξαφνικά με υγιή μάτια. Η μητέρα και ο θετός τους πατέρας θα κάνουν ό,τι μπορούν για να τα προστατεύσουν, καθώς όμως αυτά μεγαλώνουν θα γίνουν αντικείμενο κυνηγιού από τους υπηρέτες μιας σκοτεινής βασιλίσσας.

Ο Στίβεν Νάιτ καταφέρνει, χάρη και σε μια αρκετά πλούσια παραγωγή, να πλάσει έναν φανταστικό κόσμο, όπου τα σημερινά, γνωστά μας ανθρώπινα έργα, μοιάζουν με αρχαιολογικά κατάλοιπα και αντιμετωπίζονται από τους πρωταγωνιστές περίπου ως θείκες κατασκευές. Αυτή η «αρχαιολογία του μέλλοντος» όπως και η καθολική τυφλότητα, που έχει οδηγήσει την ανθρωπό-

τητα σε νέα μονοπάτια αποτελούν τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία μιας σειράς που παρά τις σχετικές υπερβολές και τις ευκολίες της, συναρπάζει με τον ρυθμό και τις (πολλές) εντυπωσιακές στιγμές της.

Ο Θηριώδης Τζέισον Μομόα («Game of Thrones», «Aquaman») είναι εδώ πιο επιβλητικός και αgridωπός από ποτέ, ως προστάτης των παιδιών και ηγέτης της φυλής, ενώ η Σίλβια Χοκς («Blade Runner 2049») είναι αγνώριστη στον ρόλο της αλλόκοτης και αιμοδιψούς βασιλίσσας. Από την άλλη, τον δικό τους «ρόλο» παίζουν τα άγρια, βουνίσια τοπία που μας βάζουν ακόμα περισσότερο στην ατμόσφαιρα της ιστορίας. Η σειρά αποτελείται από οκτώ μονόωρα επεισόδια και έχει ήδη ανανεωθεί για δεύτερο κύκλο.

PIK1 THΛ.: 22862000	PIK2 THΛ.: 22862000	OMEGA THΛ.: 22477777	ANT1 THΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ THΛ.: 22580100	ALPHA THΛ.: 22212400	CAPITAL THΛ.: 25577577	MOVIES BEST
 21.30 Love and Mercy 07.30 Θεία λειπουργία 10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κυριακή κωμική σειρά. Ευ4U, II - (Ε) 11.00 Με τη Βίβλιαν Κανάρν. Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Δραματική σειρά εποχής. 13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου. 14.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 14.15 ArtCafe, III - (Ε) 15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show. «Άννα Παναγιωτοπούλου». Μαζί - (Birlikte) 17.00 Δικονομική εκπομπή, για αλληλοκατανόηση και συνύπαρξη. 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική) 18.20 Η κυρά του μεταξού - (Ε) Δραματική σειρά. 18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών. Κάποτε το '80 Κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμιλία Σέλλη, κ.ά. 20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 21.00 Αθλητική Κυριακή 21.30 Love and Mercy Βιογραφική ταινία, με τους Τζον Κιούζακ, Πολ Ντάνο, κ.ά. 23.30 The Graham Norton Show, XXIV 23.35 Μαζί - Birlikte 00.25 Μαζί - Birlikte 01.15 Ευ4U, II - (Ε)	 21.50 Poldark, IV 07.30 Παιδική ζώνη α. Η Μάρθα μιλά β. Ο Σούπερ Γουάι γ. Τα παπούτσια της Φράνι δ. Παιχνιδιούπολη ε. Μάγια η μέλισσα στ. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον η. Γουίσερ 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 11.30 Παιδική ζώνη 16.00 Εξερευνήσεις με τον Steve Backshall Σειρά ντοκιμαντέρ. Επ. 1: Ο Steve Backshall στην Αρκτική και στη χώρα του πάγου, τη Γροιλανδία. 16.50 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά, με τους Μάικλ Λάντον, Κάρεν Γκραλν, κ.ά. 17.40 Baywatch, VI Σειρά περιπέτειας με τους Ντέιβιντ Χέισελκωφ, Πάρκερ Στίβενσον, κ.ά. 18.20 Victoria, II Βιογραφική σειρά. 19.15 Art of space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.45 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Αγγλική) 19.55 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 Quest for Knowledge-(Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.00 The Graham Norton Show, XXIV - Επ. 1ο Chat show. 21.50 Poldark, IV Σειρά εποχής, με τους Έντον Τέρνερ, Έλε Άνορ Τόμλινσον, κ.ά. 00.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε) 00.10 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ	 21.00 Το κόκκινο ποτάμι 05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη. 09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη. 13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη. 15.00 Εικόνες, II - Πρεμιέρα Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση. 16.00 Shopping star - (Ε) Τηλεπαιχνίδι μόδας. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξ. Ταρामουντά. 19.00 Τροχός της τύχης Τηλεπαιχνίδι. 20.10 OMEGA NEWS 21.00 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση. 22.00 Σε επικίνδυνο έδαφος (On deadly ground). Δράση, με τους Στίβεν Σιγκάλ, Μάικλ Κέιν, κ.ά. 23.40 Σημεία και τέρατα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Χρήστο Σιμαρόδη, Μαρία Τζομπανάκη, κ.ά. 00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά, με τους Ζέτα Δούκα, Λεωνίδα Καλφραγιάννη, κ.ά. 01.40 Ζωή μου, II - (Ε) Δραματική σειρά. 02.40 UNA Fatsa - (Ε) 03.50 Ευτυχείτε!	 21.20 The Lone Ranger 06.10 Πρωινή ενημέρωση 06.40 Τα κορίτσια του μπαμπά Κωμική σειρά. 07.30 Πάρης και Ελένη - (Ε) Κωμική σειρά. 08.10 Daddy Cool - (Ε) Κωμική σειρά. 09.50 Την πάτσα - (Ε) Κωμική σειρά. 10.30 Εσύ... στον κόσμο σου, II Κωμική σειρά. 12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ψυχαγωγική εκπομπή. 12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Αλέξανδρο Μπουρδούμη, Κατερίνα Γερονικολού, κ.ά. 14.30 Food N' Friends Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαμούτσο, και τον Ηλία Φουντούλη. 15.20 Casa De Mikel - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τον Μιχάλη Σοφοκλέους. 17.20 Πέτα τη φριτζά - (Ε) Κωμική σειρά. 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10' 18.10 Συνέχεια της σειράς 18.40 Μην ψαρώνεις, II Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 Ο μοναχικός καβαλάρης The Lone Ranger Περιπέτεια, με τους Τζό-νι Ντεπ, Άρμι Χάμερ, κ.ά. 00.10 Τίτλοι ειδήσεων 00.20 Τρίκες - (Ε) 01.10 Aquarius Βιογραφική σειρά. 02.00 Χωρίς όρια - (Ε)	 23.30 Θα γίνει της πολυκατοικίας 05.20 Τα χρυσάψαρα - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 06.20 Προορισμός ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με την Ευτυχία Ανδρέου. 07.00 Μαζί σου Ψυχαγωγική εκπομπή με την Τατιάνα Στεφανίδου. 09.00 Παντρεμένοι και οι δυο Κωμική κυριακή σειρά, με τον Νίκο Μάνεση. 10.00 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Γιάννη Λιάγκα. Βουράτε γεπόντοι - (Ε) 11.30 Κυριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Άλκηστη Παυλίδου, κ.ά. 13.00 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή. 15.40 Για το καλό σου - (Ε) Εκπομπή για την υγεία με την Αφροδίτη Γεωργίου. 16.40 Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε) Κωμική σειρά. 17.30 My Style Rocks Gala - (Ε) Reality μόδας. 18.00 Γεγονότα σε συντομία 18.10 My Style Rocks Gala - (Ε) (Συνέχεια) 20.20 Τομές στα γεγονότα 21.20 Νέο προγράμμά Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε) Κωμική σειρά. 00.20 Γεγονότα σε τίτλους 00.30 Περί ορέξεως - (Ε) 01.30 Μαζί σου - (Ε) 03.30 Επιστροφή - (Ε) 04.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)	 21.15 Παράδοση κατ' οίκον 06.00 Έρωτας με επιδότηση ΟΓΑ Κωμική σειρά. 07.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά. 09.30 Εύκολο και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζζίδου. 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση. 13.0 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 13.45 Η φομλίλο - (Ε) Κωμική σειρά. 14.30 Λούις Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούι Πατσολίδη. 17.00 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου, IV Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμπάλη, Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά. 19.30 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη μουρμούρα, VII Κωμική σειρά, με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά. 20.20 ALPHA NEWS 21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη μουρμούρα, VII Κωμική σειρά, με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά. 22.30 Κάριμα, II Δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου. 23.30 Μεσάνυχτα Με την Ελεονώρα Μελέτη. 00.45 World party - (Ε) 01.45 Divided - (Ε)	 07.30 Τηλεαγορά 08.30 Βασιλικός γάμος 10.20 Moondance Alexander 12.10 Ελπίδες που ναυάγησαν Ελληνική ταινία. 14.00 Τηλεαγορά 15.20 Ένας βλάκας και μισός Ελληνική ταινία. 17.00 Τηλεαγορά 19.00 Ξένη ταινία 21.00 Ξένη ταινία 23.00 Ξένη ταινία TV PLUS THΛ.: 22259000 06.50 Παιδική ζώνη 09.40 Cook Eat - (Ε) 11.00 Τηλεαγορά 13.05 Μόνο για σένα - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.40 Travel Guide Ταξιδιωτική εκπομπή. 15.05 Ταξίδι γεύσεων, II 16.00 Τηλεαγορά 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 18.30 Αποκαλύψεις Live 20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 20.30 Για πάντα νέοι - (Ε) 21.25 Το ταξίδι της ζωής, III 22.25 Ξένη ταινία 00.30 Ξένες σειρές 04.10 Video Clips	 21.00 20th Century Women 08.20 Splash 10.15 My Blind Brother 11.45 Kodachrome 13.40 The Road Within 15.30 9/11 17.15 Unwanted Guest 19.00 The Bachelors 21.00 20th Century Women 23.10 The Bad Batch 01.15 Down A Dark Hall 03.00 The Divine Order 04.45 The Perfect Daughter GREEK CINEMA  22.00 Safe Sex 05.20 Της τύχης τα γραμμένα 06.50 Να πεθерό! Να μάλαμα! 08.05 Καραγκιόζης, ο αδικημένος της ζωής 09.20 Κρουαζιέρα στη Ρόδο 10.45 Ο ανακατωσούρας 12.25 Η κυρά μας, η μαμμή 13.50 Ο καταφερτζής 15.15 Ο κράτης 16.55 Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο 18.35 Υπάρχει και φιλότιμο 20.20 Φτωχαδάκια και λεφτάδες 22.00 Safe Sex 23.45 Οι αίστακτοι 01.20 Ο σκληρός άνδρας 02.40 Μαρίνα

Στην Ελλάδα του 2015 είδα τον εαυτό μου το 1989

Ο Γερμανός Μαξίμ Λέο μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στους
ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
και **ΝΙΚΟ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

«**Κι εγώ** ο ίδιος απορώ. Δεν ξέρω πώς συνέβησαν όλα αυτά, πώς εξαφανίστηκε από μέσα μου ο Ανατολικογερμανός. Πώς έγινα Δυτικογερμανός. Πρέπει να ήταν μια ύπουλη διαδικασία, όπως γίνεται με αυτές τις μεταδοτικές τροπικές ασθένειες, που εξαπλώνονται στο σώμα επί χρόνια χωρίς να το καταλαβαίνει κανείς και κάποια στιγμή παίρνουν τον έλεγχο. Η καινούργια εποχή άλλαξε τον δρόμο μου, αλλά κι εμένα τον ίδιο. Δεν χρειάστηκε να μετακινηθώ, η Δύση ήρθε σ' εμένα. Με κυρίευσε μέσα στο σπίτι μου, στο οικείο περιβάλλον μου. Έκανε πιο εύκολο να ξεκινήσω μια νέα ζωή. Έχω μια γυναίκα από τη Γαλλία και δύο παιδιά, που δεν ξέρουν καν ότι κάποτε στο Βερολίνο υπήρχε ένα Τείχος. Έχω μια καλοπληρωμένη δουλειά σε μια εφημερίδα και το κυριότερο μέλημά μου είναι αν στην κουζίνα πρέπει να βάλουμε πάτωμα από ξύλο ή από πέτρα. (...) Το βασικό θέμα της ζωής μου δεν είναι η κοινωνία αλλά ο εαυτός μου. Η ευτυχία μου, τα σχέδιά μου, τα όνειρά μου. Ακούγεται τόσο φουσιολογικό. Ίσως και να 'ναι. Παρ' όλα αυτά, μερικές φορές έχω τύψεις και αισθάνομαι λιποτάκτης. Ξαν κάποιος που πρόδωσε το παρελθόν του».

Το απόσπασμα προέρχεται από το βιβλίο «Ψηλά τις καρδιές» (εκδ. Δώμα) που έγραψε ο Γερμανός δημοσιογράφος Μαξίμ Λέο, ο οποίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Ανατολική Γερμανία. Αποτελεί ατομική μαρτυρία και μαζί σοβαρή δημοσιογραφική έρευνα. Με αυτή την έννοια είναι ταυτόχρονα ιδιωτικό και δημόσιο, η καταγραφή της διαδικασίας επιούλωσης ενός προσωπικού τραύματος και ταυτόχρονα αποτύπωση της ψυχής ενός λαού, του γερμανικού, στον 20ό αιώνα. Ο συγγραφέας έχει την τύχη –ή την ατυχία– να γεννηθεί σε μια οικογένεια που δυο γενιές πίσω πρωταγωνίστησε στο ιστορικό γίγνεσθαι. Με τον τρόπο των ηρώων, αλλά και των απλών ανθρώπων. «Τι αναζητούμε για το μέλλον ανασκαλεύοντας το παρελθόν;», ρωτήσαμε τον συγγραφέα στην τηλεφωνική μας επικοινωνία.



Ο δημοσιογράφος της εφημερίδας Berliner Zeitung, Μαξίμ Λέο.

“

Συνάντησα τρομερό μίσος για τον Σόιμπλε και στα θυμωμένα πρόσωπα των ανθρώπων με αναγνώρισα μετά την ενοποίηση Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας.

“

Ο τρίτος δρόμος ήταν πάντοτε μια εικασία, μια ψευδαισθηση. Δεν χρειάζεται να είσαι μεγάλος φιλόσοφος για να το καταλάβεις.

Προσπάθησα να καταλάβω τους ανθρώπους, όχι να τους κρίνω

Η **συνέντευξη** με τον Μαξίμ Λέο θα είχε γίνει ωριότερα, αλλά καθυστέρησε εξαιτίας ενός ταξιδιού του στο εξωτερικό. «Είναι πραγματικά εντυπωσιακό ότι υπάρχει αναγνωστικό κοινό γι' αυτό το βιβλίο στην Κίνα όπου βρισκόμουν», είπε όταν εντέλει μιλήσαμε. «Κι όμως η συγκεκριμένη ιστορία τούς αφορά και την καταλαβαίνουν. Στη βάση βρίσκονται οι ομοιοτήτες μας – ο τρόπος που οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουμε τον φόβο, οι επιλογές που κάνουμε σε συνθήκες δικτατορίας».

Συνεπώς δεν είναι η νοσταλγία το συναίσθημα που βρίσκεται στο επίκεντρο του μυθιστορημάτος του; «Είμαι πλέον ένας μεσήλικας, πλησιάζω τα πενήντα μου», λέει. «Ακόμη κι αν δεν είχα μεγαλώσει σε μια χώρα που εξαφανίστηκε, πάλι θα ήμουν νοσταλγικός. Απολαμβάνω πλέον τις αναμνήσεις και την επιστροφή στην παιδική μου ηλικία. Γίνομαι όλο και λιγότερο πολιτικός, όλο και περισσότερο προσωπικός. Ωστόσο υπάρχει μια μεγάλη παρεξήγηση σχετικά με τη νοσταλγία.



Το εξώφυλλο του βιβλίου «Ψηλά τις καρδιές» (εκδόσεις Δώμα).

Απολαμβάνω πλέον την επιστροφή στην παιδική μου ηλικία – Αν δεν ξέρεις από πού έρχεσαι, δεν ξέρεις ποιοι είναι οι νέοι σου στόχοι.



25 Νοεμβρίου 1961. Η Πύλη του Βραδεμβούργου τυλιγμένη στην ομίχλη, καθώς ένας άνδρας κοιτάζει από δυτικογερμανικό φυλάκιο πάνω από το Τείχος. Η μητέρα του Λέο υπήρξε πιστό μέλος του Κόμματος, ο πατέρας του ατίθασος καλλιτέχνης. Ο ένας παππούς του ήταν στη γαλλική αντίσταση, ο άλλος ναζιστής.

ωνία. «Ενα από τα βασικά ερωτήματα της εποχής είναι το θέμα της ταυτότητας: πού ανήκω, πού νιώθω ότι βρίσκομαι σπίτι μου, ποιες είναι οι ρίζες μου», απάντησε. «Φαίνεται κάτι άυλο, αλλά είναι κομβικό για όλα τα σύγχρονα ζητήματα, από τη μετανάστευση μέχρι την οικολογία. Όλοι επιθυμούμε πραγματικά ένα σπίτι όπου μπορούμε να είμαστε ο εαυτός μας, ζώντας ανενόχλητοι με το παρελθόν και τις μνήμες μας. Οι ηλικιωμένοι Ανατολικογερμανοί κάνουν λόγο για μια θολή μνήμη, μια ταυτότητα που δεν υπάρχει πια. Η εμπειρία της Ανατολικής Γερμανίας είναι σήμερα μια παγκόσμια εμπειρία – όχι ως αποτέλεσμα της γερμανικής ενοποίησης αλλά της παγκοσμιοποίησης».

– **As ξεκινήσουμε ανάποδα, από το τέλος του βιβλίου, δηλαδή την πτώση του Τείχους του Βερολίνου. Ποιο ήταν, κατά τη γνώμη σας, το μεγαλύτερο λάθος της εποχής εκείνης;**

– Δυστυχώς, το δυναμικό της Ανατολικής Γερμανίας δεν χρησιμοποιήθηκε για να οικοδομηθεί κάτι καινούργιο. Να το πω απλά: αν έχετε δύο ομάδες ποδοσφαίρου και θέλετε να τις συγχωνεύσετε, αλλά αγνοείτε τους παίκτες της μιας ομάδας, τότε δεν θα καταλήξετε με την καλύτερη σύνθεση – και κυρίως,

οι παίκτες θα έχουν την αίσθηση ότι δεν είναι χρήσιμοι. Ο λόγος για τα πολλά προβλήματα που έχουμε σήμερα, και ειδικά την άνοδο του ακροδεξιού AfD στην Ανατολική Γερμανία, είναι αποτέλεσμα αυτού του αισθήματος: οι άνθρωποι νιώθουν ότι δεν είναι αρκετά καλοί για τη σημερινή πραγματικότητα.

Εδώ βλέπει κανείς παραλληλισμούς με την Ελλάδα. Θυμάμαι μια επίσκεψή μου το 2015 στη χώρα. Συνάντησα τρομερό μίσος για τον Σόιμπλε, και στα θυμωμένα πρόσωπα των ανθρώπων αναγνώρισα τον εαυτό μου το 1989 μετά την ενοποίηση. Η Ελλάδα βρισκόταν πιασμένη στις ίδιες παγίδες: πολύ γρήγορη και πρόχειρη συγχώνευση με το ευρωπαϊκό σύστημα, απότομες και υπερβολικές αποφάσεις που έρχονται από το εξωτερικό, και μια αίσθηση αδυναμίας και ενοχής πως οι Έλληνες δεν είναι αρκετά καλοί και χρειάζονται πίστωση από το εξωτερικό. Και στις δύο περιπτώσεις, η κοινωνία ένιωθε σαν παιδί εγκαταλειμμένο.

– **Αναφέρετε πως οι γονείς σας ζούσαν σε ένα μεταίχμιο. Δεν ήταν αρκετά πιστοί για το σύστημα, αλλά ούτε αρκετά επαναστάτες για τους επικριτές του καθεστώτος. Σήμερα υπάρχει χώρος γι' αυτόν τον τρίτο δρόμο;**

– Ο τρίτος δρόμος ήταν πάντοτε μια εικασία, μια ψευδαισθηση. Τον Απρίλιο του 1990, όταν έγιναν οι πρώτες ελεύθερες και δίκαιες εκλογές στην Ανατολική Γερμανία, για εμένα, τους γονείς μου και όλους εκείνους που ζούσαν με αυτήν την «τρίτη νοοτροπία» ήταν σχεδόν δεδομένο πως οι άνθρωποι είναι έτοιμοι να δοκιμάσουν τη μετριοπάθεια. Το κόμμα που αντιπροσώπευε αυτή τη θέση, τελικά πήρε 3,2%. Είναι λογικό. Δεν χρειάζεται να είσαι μεγάλος φιλόσοφος για να καταλάβεις ότι οι βασικές ανάγκες είναι πολύ πιο σημαντικές από έναν θεωρητικό τρίτο τρόπο μακριά από ιδεολογήματα.

– **Εάν η πρώτη γενιά έζησε την Ανατολική Γερμανία και η δεύτερη – η δική σας – βίωσε την κατάρρευση και τη μετάβαση, τι συμβαίνει με την τρίτη γενιά, εκείνη των παιδιών σας;**

– Έχω δύο κόρες, 20 και 18 ετών αντίστοιχα. Για εκείνες, οι ιστορίες για την Ανατολική Γερμανία (ΑΔΓ) είναι κάτι αντίστοιχο με αυτές του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Ενδιαφέρονται περισσότερο για το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών, και φυσικά την οικολογία, το υπαρκτό ζήτημα του πλανήτη. Απολαμβάνω τη συζήτηση μαζί τους, ωστόσο εκπροσωπούμε διαφορετικές πραγματικότητες. Τους μιλάω για

ελευθερία, μου απαντούν με κανόνες και ρυθμίσεις. Αντιλαμβάνομαι ο ένας τον άλλον, αλλά όχι στο απολύτως, διότι η εμπειρία της ΑΔΓ με έκανε υπερβολικά εχθρικό απέναντι σε πολλούς κανονισμούς και απαγορεύσεις. Είναι αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα ότι ο τρόπος ζωής μας χαρακτηρίζεται από μια ψευδαισθηση της ανάπτυξης, μια ιδέα που καταστρέφει τον πλανήτη μας. Δεν είμαι, όμως, σίγουρος αν η νέα γενιά είναι εντελώς συνειδητοποιημένη για τις επιπτώσεις που θα φέρει η επιβράδυνσή της.

– **Στην αφήγησή σας ισορροπείτε μεταξύ κριτικής ματιάς και συγκρατημένης αισιοδοξίας. Από πού αντλείται αισιοδοξία για τη χώρα σας;**

– Τα πράγματα άλλαξαν αστραπιαία τα τελευταία 10 χρόνια, και είναι γενικά θετικό αυτό. Ίσως δεν φαίνεται στο βιβλίο, αλλά είμαι πολύ αισιόδοξος άνθρωπος – ή τέλος πάντων δεν μου αρέσει να γκρινιάζω συνέχεια. Στη Γερμανία ζούμε ειρηνικά, έχουμε ιστορικά χαμηλή ανεργία και παραμένουμε μια εξαιρετικά πλούσια χώρα – αλλά φυσικά παραπονιόμαστε συνεχώς. Είναι δύσκολο να ικανοποιηθείς σήμερα. Συγκρίνεις πάντοτε τον εαυτό σου με τον γείτονα, και όχι με ανθρώπους που ζούσαν πριν από 100 χρόνια.

Πολλοί Ανατολικογερμανοί νοσταλγούν την πρώτη τους αγάπη, το πρώτο φίλι, το πρώτο ραντεβού, κι αυτό συνέβη κάποτε στη χώρα τους. Νοσταλγούν λοιπόν τα νιάτα τους, αλλά όχι τις συνθήκες ζωής. Αν όμως δεν ξέρεις από πού έρχεσαι, δεν ξέρεις ποιοι είναι οι νέοι σου στόχοι».

Ο Λέο έχει σπουδάσει πολιτικές επιστήμες και εργάζεται ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα Berliner Zeitung. Η μητέρα του υπήρξε πιστό μέλος του Κόμματος, ο πατέρας του ατίθασος καλλιτέχνης. Ο ένας από τους δύο παππούδες του ήταν τιμημένος ήρωας πολέμου στη γαλλική αντίσταση και κατόπιν υψηλόβαθμο στέλεχος του κόμματος του «νέου αντιφασιστικού κράτους». Ο άλλος παππούς υπήρξε πρώην ναζιστής. Η Ανατολική Γερμανία τους ένωσε και τους χώρισε. Ήταν κατά κάποιον τρόπο, όπως γράφει στο βιβλίο του, «μια χώρα των ονείρων, όπου θα μπορούσαν να ξεχάσουν όλα τα στενάχωρα πράγματα που τους είχαν συμβεί ως τότε». Το «πικρό της τέλος» τους ανάγκασε να

«ξεσκεπάσουν τα ψέματα στα οποία στηριζόταν η ζωή τους».

«Η μητέρα μου είναι ιστορικός και ειδικεύεται στην προφορική ιστορία», σχολιάζει. «Γράφει για μια μικρή πόλη στη Γερμανία όπου βρισκόταν ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, και κάνει συνεντεύξεις με ανθρώπους καταγράφοντας τις αναμνήσεις τους. Αυτή η καταγραφή είναι, κατά τη γνώμη μου, πολύ σημαντική, αλλά αποτελεί μια διαδικασία σύνθετη και πολύπλευρη. Σε μια συνάντηση με παλιούς συμμαθητές ρώτησα δυο κορίτσια αν θυμούνται μια βραδιά στο σπίτι της μιας, τότε που έπαιζαν κιθάρα και τραγουδούσαν μαζί. Στην ερώτησή μου πήρα δύο διαφορετικές απαντήσεις και μαζί με τη δική μου ενθύμηση, είχαμε τρεις εκδοχές της ίδιας πραγματικότητας. Η μνήμη είναι η ταηνία της ζωής μας, την οποία δημιουργούμε επί χρόνια».

– **Ξεκινήσατε να γράφετε το «Ψηλά τις καρδιές» έχοντας κατά νουν να δημιουργήσετε μια μυθοπλαστική αυτοβιογραφία,**

ή ένα δημοσιογραφικό ρεπορτάζ;

– Τιποτε από τα δύο. Το μόνο ξεκάθαρο ήταν πως έπρεπε να ακολουθήσω μια πολύ προσωπική προσέγγιση, σχεδόν σαν θεραπεία. Από την άλλη, δεν ήθελα να προσποιηθώ πως ήξερα την ιστορία όλων των άλλων, πως εκπροσωπούσα τον κάθε Ανατολικογερμανό. Προσπάθησα να είμαι περιέργος και να κάνω καλές ερωτήσεις. Σε αυτό με βοήθησε η ιδιότητα του δημοσιογράφου. Προσπάθησα να καταλάβω γιατί οι άνθρωποι της εποχής εκείνης έκαναν ή πίστεψαν πράγματα, και όχι να τους κρίνω.

– **Πολλοί λένε πως οι δημοσιογράφοι δεν πρέπει να γίνονται λογοτέχνες. Τι απαντάτε σε αυτό;**

– Πρόκειται για μια ανοησία, δεν συμφωνείτε; Δεν υπάρχουν τέτοιοι απλοί κανόνες στη συγγραφή. Η δημοσιογραφία προσφέρει σίγουρα εμπειρία στη γραφή, και ένα χρήσιμο ένστικτο. Το πώς θα χρησιμοποιήσει κανείς αυτή την εμπειρία για να γράψει ένα βιβλίο είναι προσωπική επιλογή. Ξέρετε, γρά-

φω πολλά βιβλία από πολλές διαφορετικές οπτικές γωνίες – μερικά από αυτά μάλιστα είναι αστυνομικά μυθιστορήματα. Πλέον γράφω πολλά και για τον εαυτό μου, πάντοτε με μια ισχυρή δόση κωμωδίας. Δεν θα μπορούσα να γράψω τίποτα χωρίς χιούμορ. Ίσως αυτή είναι η απάντησή μου γράφτηκε από τους Δυτικογερμανούς, όχι εκείνους που την έζησαν. Ως μάρτυρας του χρόνου, μπορώ να καταλάβω πότε η εικόνα που προβάλλεται είναι μονόπλευρη. Η αποσιώπηση της ιστορίας είναι μέρος του προβλήματος.

– **Αυτή την περίοδο γράφετε κάτι καινούργιο;**

– Ενα βιβλίο για το πώς γράφεται η ιστορία. Ποια άποψη αντικατοπτρίζει και ποια συμφέροντα η εικόνα της Ανατολικής Γερμανίας, όπως εμφανίζεται για παράδειγμα στα μουσεία; Η ιστορία φυσικά γράφεται πάντα από τους νικητές, και στην περίπτωση μας γράφτηκε από τους Δυτικογερμανούς, όχι εκείνους που την έζησαν. Ως μάρτυρας του χρόνου, μπορώ να καταλάβω πότε η εικόνα που προβάλλεται είναι μονόπλευρη. Η αποσιώπηση της ιστορίας είναι μέρος του προβλήματος.

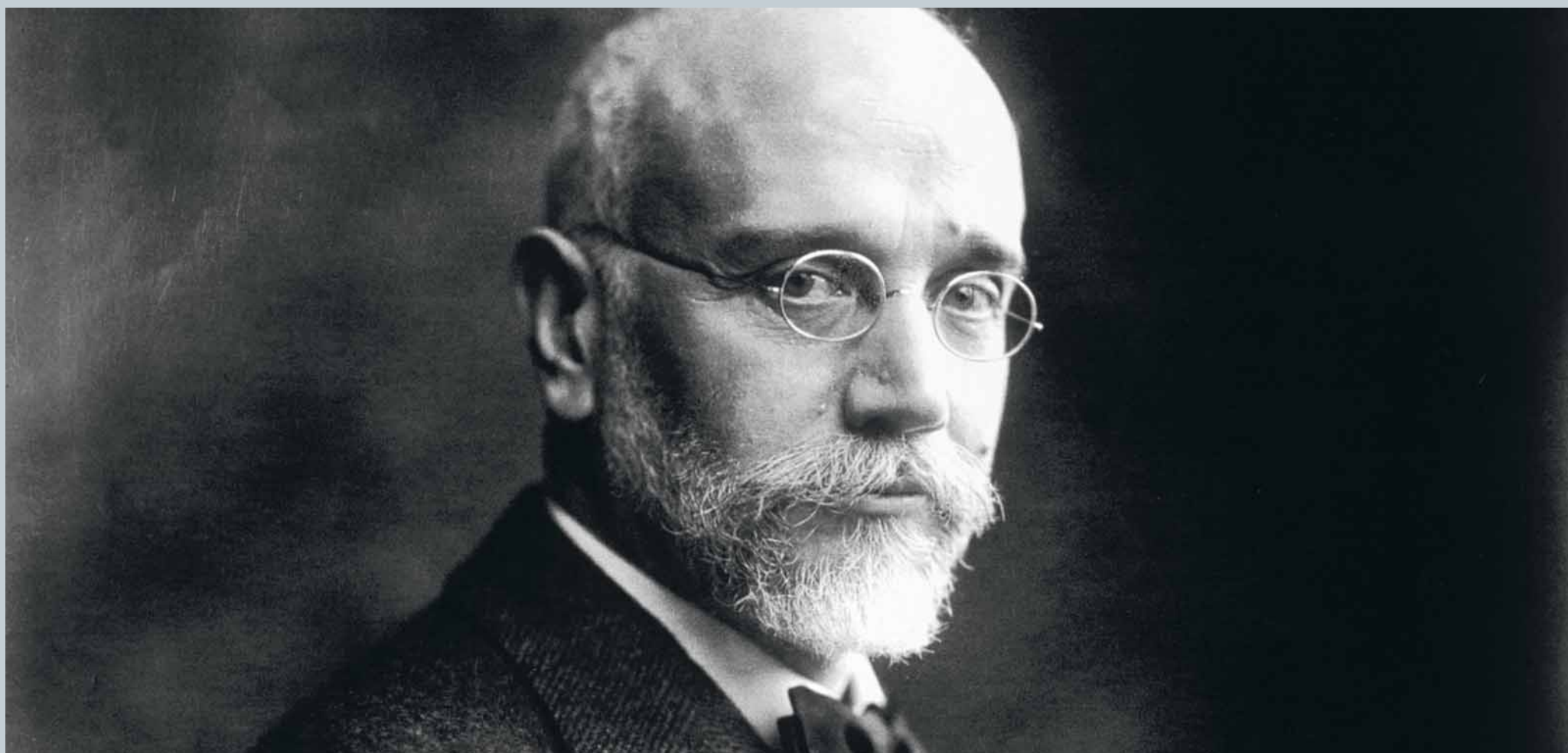
Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ



Ελευθέριος Βενιζέλος

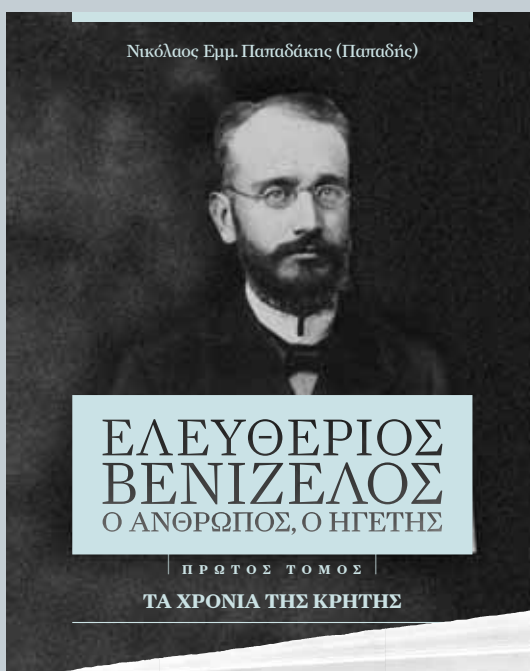
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Ο ΗΓΕΤΗΣ

Ένα βιβλίο του **Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη (Παπαδή)**,
Γενικού Διευθυντή του Ιδρύματος «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»



ΜΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η Καθημερινή, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», σας προσφέρει την πρώτη ολοκληρωμένη βιογραφία του μεγάλου Έλληνα ηγέτη. Ένα εξαιρετικό έργο που ακολουθεί τη ζωή του από τη γέννησή του στην Κρήτη (1864) έως και τον θάνατό του στο Παρίσι (1936), με έναν τρόπο γραφής μυθιστορηματικό, ευανάγνωστο και με πλούσια εικονογράφηση.



Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ